

Medrepubliški pevski praznik

Na sobotni medrepubliški reviji zborovskega pevtja v Črnomlju in Vinici je nastopilo petnajst zborov iz desetih slovenskih, hrvaških in bosenskih občin, sodelujočih v kulturni zvezi Bratstvo in enotnost

Na tradicionalni pevski reviji, ki jo je v soboto, 3. marca, priredila črnomaljska ZKO, je nastopilo petnajst slovenskih, hrvaških in bosenskih pevskih zborov s 460 pevci iz občin, ki so včlanjene v medrepubliško kulturno zvezo Bratstvo in enotnost. Glede na veliko število sodelujočih zborov (lani jih je bilo dvanajst) so revijo izvedli v dveh delih in dveh krajih. V Črnomlju je pelo osem, v Vinici pa sedem zborov.

V črnomaljskem kulturnem domu, kjer je pred petintridesetimi leti zasedal SNOŠ (temu jubileju in črnomaljskemu občinskim prazniku je bila revija tudi posvečena), so po tri pesmi zapeli: mešani zbor iz Gribelj, mešani zbor „Viktor Parma“ iz Krškega, moški zbor „Gorjanci“ iz Straže, moški zbor „Maks Henigman“ iz Dolenjskih Toplic, mešani zbor iz Ogulina, mešani zbor Slovenski dom iz Zagreba, mešani mladinski zbor „Deveti maj“ iz Velike Kladuše in ženski zbor „Miran Jarc“ iz Črnomlja.

V Vinici je bila prireditev v kulturni dvorani gasilskega doma, poslušalci pa so sledili programu, ki so ga izvajali: mešani zbor hrvaškega pevskega društva Jeka iz Samobora, zbor Svoboda — bratov Milavcev iz Brežic, ženski zbor „Otón Zupančič“ iz Vinice, moški zbor iz Karlovca, Semiški oktet, dekliški nonet „Karmen“ iz Trebnjega in zbor iz Butoraja. Tudi v Vinici je vsak zbor zapel po tri pesmi.

V Črnomlju so posebne čestitke veljale pevkam in pevcem iz Zagreba, združenim v zbor, ki nosi ime Slovenskega kulturnega društva Slovenski dom. Zbor namreč prav letos slavi 50-letnico ustanovitve in je v ta namen pripravil poseben program. Najstarejši med nastopajočimi pa je bil vsekakor mešani zbor Jeka iz Samobora, ki deluje že več kot sto let.

I. Z.

Odkrito o vseh težavah

Delegacija CK ZKJ pod vodstvom I. Kurtešija se je na obisku v SRS mudila v Novem mestu in tovarni Krka

5. marca se je 6-članska študijska delegacija CK ZKJ mudila v Novem mestu. Dopoldne so gostje obiskali tovarno Krka, popoldne pa so imeli pogovor s širšim družbenopolitičnim aktivom na Otočcu.

Predstavniki tovarne Krka in njene samoupravne ter družbenopolitične življenja so študijsko delegacijo, v kateri je bil tudi Martin Mlinar, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS, seznanili z glavno problematiko delovne organizacije. Opozorili so zlasti na vsakoletno upadanje poslovnih sredstev, čeravno je celot-

ni prihodek s produktivnostjo vred vsako leto znatno večji.

Krka, na primer, že od leta 1965 zahteva povišanje cen, a ji niso odobrene, medtem ko je znano, da so šle cene surovinam in elektriki ter drugim stroškom nekajkrat navzgor. Odvisnost pri financiranju investicij od zunanjih partnerjev je vedno večja, tako plačuje Krka na leto že po 80 milijonov dinarjev obresti za kredite.

Gostje so se zanimali zlasti za odnos med tozdi, povezovanje s trgovino in bankami, kot za siceršnje življenje in delo blizu 3000-članskega kolektiva Krke. Kot je na pogovoru v Krki poudaril Ilija Kurtešij, je namen študijske delegacije ZKJ spoznati problematiko družbeno-ekonomskih odnosov na terenu in v odkritem pogovoru priti do spoznanj, ki naj bi vodila k rešitvam.

R. BAČER

ŠTUDIJSKA DELEGACIJA CK ZKJ V NOVEM MESTU — Ilija Kurtešija in ostale člane delegacije so toplo sprejeli v tovarni Krka (na fotografiji), nato pa v nekajurnem sestanku razgledali pred gosti tudi celotno sedanjo in bodočo gospodarsko podobo Krke in njene samoupravne življenja. (Foto: R. Bačer)

OBCANE BODO OBVESTILI

Na 8. seji trebanjske občinske konference ZK, ki je bila v ponedeljek, 5. marca, so obravnavali predlog bodoče samoupravne organiziranosti v zvezi izobraževalnih ustanov v trebanjski občini, vprašanja družbenopolitične izobraževanja, uspešnost akcije „zaključni račun“ in pomanjkanje vode v Trebnjem. Člani konference so sklenili, da bodo podrobno preučili vzroke za pomanjkanje vode, o svojih dognanjih pa bodo obvestili vse občane tudi preko Dolenjskega lista. Več v prihodnji številki.

Kočevje v počastitev dneva žena

V salonu razstava del 12 likovnikov iz Ptuja

V počastitev dneva žena bodo 9. marca ob 18. uri v Likovnem salonu v Kočevju odprli razstavo del članov likovne skupine Ptuj. Skupno bo svoja dela razstavljalo 12 slikarjev amaterjev. Ptujski amaterji so najbolj organizirana taka skupina v Sloveniji in so razstavljali že v večjih in manjših mestih. Njihovo gostovanje v Kočevju ima namen poglobiti sodelovanje s kočevsko likovno skupino.

Pokrovitelj razstave bo gostinsko podjetje Hotel Pugal iz Kočevja.

Trajala bo deset dni. Na otvoritvi bo recitatorka prebrala nekaj pesmi kočevskega pesnika Franceta Lovšina, ki je hkrati tudi likovnik.

I. Z.

Posavje ima svojo zbornico

Združeno delo jo mora sprejeti kot del sebe — zagotovilo za skladen razvoj regije

Posavje je povezano z novo medobčinsko ustanovo, z gospodarsko zbornico, ki ima svoj sedež v Brežicah. „Zbornica mora postati mesto trajnega družbenega dogovarjanja,“ so v soboto na ustanovni skupščini v Čateških Toplicah poudarili delegati združenega dela iz vseh treh občin.

Enotna zbornica bo preko združenega dela lažje skrbela za skladnejši napredek regije, v kateri se interesirajo od nekdanja močno prepletajo. Priznala se bo usklajevanju občinskih prostorskih planov, industrijske, komunalne in stanovanjske izgradnje, varstva okolja, planiranja, splošnega ljudskega odpora. Vse to je že sprejela v svoj program kakor t. št. dogovarjanje za številna druga pomembna razvojna področja tja do prizadevanj za hitrejši razvoj zaostalih krajevne skupnosti.

Organi zbornice naj ne bi samo ugotavljali, ampak sli korak dlje in nedvoumno povedali, kakšna stališča podpira združeno delo. Predvsem pa pričakujejo od njih, da bodo dajali pobude za boljše organizi-

ranost gospodarstva, katere cilj je večja učinkovitost. Program mora odražati potrebe območja, za katero je bila zbornica ustanovljena. To pa ne izključuje nujnega sodelovanja in usklajevanja s sosednjimi zbornicami in regijami.

Za predsednika posavske gospodarske zbornice so na ustanovni skupščini izvolili Franca Puhnerja, za podpredsednika Vinka Frica in Franca Ogorevca, za tajnika pa Borisa Malingerja.

J. TEPPEY

SENOVO: USPEH NA REFERENDUMU

Nedeljsko glasovanje v senovski krajevni skupnosti je pokazalo izredno pripravljenost občanov za novi večnamenski samoprispevek. Na volišča je prišlo 98,59 odstotkov volivcev, za samoprispevek pa se jih je izreklo 82,83 odstotkov. Proti jih je glasovalo le 14,84 odst., 0,92 odst. glasov je bilo neveljavnih.

Razporejenost je bilo povsod vedro in veselo. Prvi so zaključili glasovanje že pred osmo uro zjutraj in kmalu po osmi, na voliščih na Senovem pa ob 15. uri.

KINO NA RAKI

Na novo ustanovljeno prosvetno društvo Raka pripravlja ženam in ostalim krajanom presenečenje ob 8. marcu. Po proslavi v soboto, za katero se resno pripravljajo šolarji, naj bi namreč prvi zabrel širokotrčni projektor novega kina. V začetku tedna je bilo še precej dela pri nameščanju opreme, vendar naj bi bilo do sobote vse nared.

V drugi polovici tedna bo spremenljivo vreme, padavine bodo predvsem danes. Temperature bodo brez večjih sprememb.

PRIČAKOVANJE HITREJŠEGA NAPREDKA. Z ustanovne skupščine v Čateških Toplicah.

„Cvičkarija“ spet vabi

Dokončno utrjen spored tradicionalnega tedna cvička

Tradicionalni teden dolenskega cvička je pred vrati. Prireditveni odbor je 1. marca dokončno utržil spored prireditve ter spodbudil nekatere organizacijske naloge.

Teden dolenskega cvička bo trajal tri dni, začel se bo 16. marca popoldne ob 15. uri s sprevedom vinogradnikov izpred hotela Kandija prek Glavnega trga do športne dvorane, kjer bo slovesna otvoritev ter razglasitev najboljših vin, ki jih je v lanske vinke letni dala dolenska zemlja in izbrala degustacijska komisija. V kulturnem sporedu bo sodeloval pevski zbor „Dušan Jereb“ in dve godbi na pihala, v zabavnem sporedu, ki bo sledil v dvorani, pa bo igral priznani ansambel.

Naslednji dan, v soboto, bo ob 10. uri odprta kulinarčna razstava, ob istem času pa bo vinogradnikom predaval o zaščitnih sredstvih strokovnjak iz tovarne Pinus. Ob 11. uri bo skupščina delegatov Društva vinogradnikov Dolenjske, popoldne pa se bo v športni dvorani ob 16. uri začel zabavni spored s plesom.

Tretji dan, to je v nedeljo, se razstava in pokašnja začne že ob 9. uri, ob istem času pa bo vinogradnikom predaval o zaščitnih sredstvih strokovnjak iz tovarne Pinus. Ob 11. uri bo skupščina delegatov Društva vinogradnikov Dolenjske, popoldne pa se bo v športni dvorani ob 16. uri začel zabavni spored s plesom.

Mesto za usklajevanje interesov

V delu nove Medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko prednost naloge s področja oskrbe s hrano ter izobraževanja — Za predsednika zbornice Luka Dolenc

2. marca so na ustanovni skupščini Medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko izglasovali razrešnico članov starega medobčinskega odbora (šele s 1. aprilom), nato pa izvolili nove zbornične organe in vodstvo ter sprejeli delovno usmeritev. Skupščina ima 60 delegatov iz občin Novo mesto, Črnomelj, Metlika in Trebnje.

Kot je v poslovnem poročilu navedel dosedanji predsednik Medobčinskega odbora gospodarske zbornice za Dolenjsko Jože Umetič, je bi-

Kaplje pelina

V razmislek ob 8. marcu

Letos so tudi sindikati objavili javni poziv, oziroma stališča glede praznovanja 8. marca. Vse kaže, da znamo 1. maj, praznik republike ali dan borca spraviti v okvire, kakršni ustrezajo ob teh priložnostih, le 8. marec je dan, ki mineva vedno bolj mimo svoje prave vsebine.

Tak je namreč vtis ob dejstvu, da je ta mednarodni ženski praznik še iz časov Klare Zetkin ali Rose Luxemburg priznan za mednarodni dan žena in boja za uveljavitev njihovih pravic, mi pa na to kar pozabljamo in ga spreminjamo v pocene veselice. Napako smo naredili že pred leti, ko smo začeli 8. marca častiti zlasti vse materje, kajti boj za uveljavitev prave vloge žena in boj zoper izkoriščanje človeka po človeku za objame gotovo tudi vse samske in ločene ter ostale pripadnice ženskega spola. Iz prireditve in srečanj, ki gredo ta dan glede na revolucionarno preteklost zlasti partizanskim mamam in borkam, pa so se razvile pozno v noč trajajoče gostije za stare in mlade. Še več: ne gre le samo za veselico, ampak za drugega dedka Mraza.

S kakšno pravico si del kolektiva — v tem primeru ženske — prisvajajo del skupno ustvarjenega dohodka, ki gre tako moškim kot ženskam? Poudariti namreč velja, da je iz skromnih šopkov, ki so jih pred leti dobivale tovarišice za 8. marec v znak pozornosti, nastalo nakupovanje ne samo dragih cvetlic, ampak še daril in ponekod celo potovanj v tujino! Da pa bi bili moški v delovni organizaciji tihi, se dogaja, da čez teden dni dobivajo steklenice viskija na „dan mučenikov“. Temu se reče škandal, kar se je ponekod izcimilo iz vsebine, ki naj bi jo 8. marec imel. Prav zaradi tega, ker stališča konferenc za družbeno aktivnost žena prejšnja leta niso skoro nikjer upoštevali, so letos priskočili na pomoč še sindikati.

Povsem jasno je rečeno, naj mine 8. marec ob poudarjanju njegovega zgodovinskega pomena in preverjanju prakse. Ker imajo pri nas žene v vseh dokumentih že davno priznane enakopravice kot moški, vemo pa, da le ni vse tako, kot bi moralo biti, kaže poudariti ravno slabosti iz prakse. Boj proti izkoriščanju človeka po človeku se pri nas prenaša v družinske okvire, medtem ko naj bi v delovnih sredinah analizirali možnosti, ki jih ima žena za študij ob delu (ne le formalno). Vprašati bi se morali, kaj smo naredili, da bi jo razbremenili nekatere gospodinjskih opravil, na primer možnost odnašanja kosila domov. In podobno.

Zelo hinavsko, hkrati pa poceni je iti mimo vsega tega, pač pa delavkam ta dan pripenjati nageljne, morda jim še kaj podariti in jih peljati na gostijo, pa se neljubim vprašanjem za vse leto ogniti. Ženske same bi morale tak 8. marec odklanjati, ker je zanje ponižujoč.

R. BAČER

MESO ZORI S CVIČKOM — Nekdanje domače salame, šinjeki, krače in klobase bile najlepši okras okrajnih kmetijskih kuhinj, zorele pa so pod slamnato streho. Čas je opravil svoje, stare „šije“ imajo svoj prostor le še v muzejih. Tako ali drugače pa se meso na kmetih še vedno suši, le da ni tako okusno, kot so ga jedli naši dedje. „Letošnja zima je kot nalašč za sušenje“, pravi Luštkov Tone pri pregledovanju okusnega mesnega bogastva na podstrešju očetove hiše v Mačkovcu. Salame bodo še nekaj časa trdele, ko pa se bo le preveč otopilo, se bodo preselile v nezakurjeno kmečko peč, kjer bodo zarile v pepel počakale na „prave trenutke“. Suhe klobase kot nalašč dozore ob „tednu cvička“ in tisti, ki ga radi malo več pokusijo, vedo, da v tem duetu tudi cviček veliko lažje steče po grlu. (Foto: Janez Pavlin)

ZUNANJEPOLITIČNI PREGLED

Izmed vseh vesti, ki so te dni prispale iz jugovzhodne Azije, je vsekakor najbolj zanimiva tista, ki je napovedovala kitajski umik iz obmejnih vietnamskih pokrajin. Istočasno so tuje agencije sporočile, da se je Hanoi odločil za splošno mobilizacijo. Torej tudi v tem primeru ne gre prezreti določeno nejasnost in do neke mere nasprotujoče se vesti. Da se je Kitajska odločila 5. marca umakniti iz sosednje dežele, je svetu sporočila njihova agencija, prav tako pa je novica prispela tudi iz New Yorka, kjer je stalni kitajski predsednik v OZN Cen Cu uradno obvestil generalnega sekretarja Kurta Waldheima.

Peking sporoča: umikamo se

Po besedah Pekinga je torej šlo za akcijo „omejenega obsega“ oziroma za „kazen“ Vietnamcem zaradi „njihovih pogostih vpadov na kitajsko ozemlje“. Akcijo „naj bi uspešno izvedli“, poudarja joč, „da niso imeli nobenih težav, da bi se prilastili ene same deli vietnamskega ozemlja“. Obenem z razpravo o „uspešnem pohodu“ je politbiro KP Kitajske samokritično ugotovil, „da se kitajskim vojakom ni posrečilo voditi sodobne vojne“, kajti kot poročajo iz Pekinga, so bile izgube na obeh straneh enake (3.000 mrtvih na vsaki strani) številke o žrtvah, ki jih je sporočil Hanoi, pa se bistveno razlikujejo, saj so sporočili o izgubi 42.000 kitajskih vojakov.

Kakorkoli je že, vendarle ostaja dejstvo, da so kitajske čete 17. februarja prestopile vietnamsko mejo in jo za nekaj časa za več deset kilometrov pomaknile v notranjost. Večina držav se s to kitajsko akcijo ni mogla strinjati, kar je razumljivo. In tudi ob tem je varnostni svet ostal nemočen, kot se je to zgodilo že pri analizi vietnamskega pohoda v Kampučijo.

V prizadevanjih za mirno rešitev položaja na Indokitajskem si je prizadevala tudi Jugoslavija, ki je v skladu z ustanovno listino OZN in načeli neuvrščenih zahtevala umik vseh tujih čet z vseh tujih ozemelj.

Sicer pa tudi po zadnjih vestih napetost na Daljnem Vzhodu ostaja še naprej. Bližnji dogodki bodo bržkone že kmalu pokazali, kakšni so nadaljni interesi posameznih držav tega področja, še zlasti obeh velesil Kitajske in Sovjetske zveze. Vse te dogodke moramo namreč povezati v glavnem v kontekstu odločanja kitajsko-sovjetskega soocenja za prevlado enega ali drugega interesa.

CARTER NA BLIŽNJEM VZHODU

Medtem pa prihajajo zanimive novice tudi v iskanju rešitve bližnje vzhodne krize znotraj trikotnika ZDA-Izrael-Egipt. Bela hiša je namreč sporočila, da ameriški predsednik Carter potuje v Kairo in Jeruzalem, da bi pospešil prizadevanja za sklenitev mirovnega sporazuma, ki so zašla v slepo ulico. Jimmy Carter bo tako še enkrat poskušal rešiti, kar se rešiti da, zavedajoč se vedno večjih razlik med Kairom in Jeruzalemom.

Interes ameriškega predsednika je pri sklepanju mirovnega sporazuma še posebno velik, „kajti, kot je dejal, je postavil na kocko svoj ugled kot tudi ogled ZDA“.

Sicer pa je bližnjevzhodna kriza prav tako eno izmed svetovne pozornosti.

Napetost v tem delu sveta pa bo vsekakor trajala vse dotlej, dokler palestinskemu ljudstvu ne bo omogočena pravica do samoodločbe, se pravi tudi ustanovitve lastne neodvisne in suverene države pod vodstvom PLO, edinega zakonitega predstavnika prejanjanega naroda.

VASO GASAR

DOM POČITKA IMPOLJCA 68290 SEVNICA p.p. 69

Na podlagi sklepa delavskega sveta razpisujemo prosta dela in naloge za Dom upokojevcev BREŽICE v ustanavljanju:

1. 2 KV KUJARJEV
2. BLAGAJNIKA-ADMINISTRATORJA
3. PERICE
4. STREŽNICE

POGOJI:

- pod 1: končana gostinska šola in 2 leti delovnih izkušenj
pod 2: končana ekonomska srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj
pod 3: končana osnovna šola in 6 mesecev delovnih izkušenj
pod 4: končana osnovna šola in 6 mesecev delovnih izkušenj

Kandidati naj vložijo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela v 15 dneh po objavi. Kandidati bodo o izbiri obvestili v predpisanem roku.

DES LJUBLJANA, n.sub.o. TOZD ELEKTRO KRŠKO, b.o.

razpisuje javno prodajo rabljenih avtomobilov, ki bo dne 20. 3. 1979 ob 12. uri v prostorih garaž TOZD Elektro Krško, C. 4. Julija 32. Licitacija bo ustna.

- 1) Tovorni avto TAM tip 2000, reg. št. CE 176-92, št. šasijske 67 1840073, št. motorja 48968, leto proizvodnje 1968, izklicna cena je 15.000 din.
- 2) Avto Kombi IMV (8 sedežev), reg. št. CE 859-72, št. šasijske 30920, št. motorja 16 EB-11546, leto proizvodnje 1972, izklicna cena je 18.000 din.
- 3) Osebn avto Zastava 750, CE 473-57, št. šasijske 332.027, št. motorja 352067, leto proizvodnje 1972, izklicna cena je 8.000 din.
- 4) Osebn avto Zastava 750, CE 473-58, št. šasijske je 33 3 434, št. motorja 375.349, leto proizvodnje 1972, izklicna cena je 8.000 din.

Prometni davek ni zaračunan v ceni. Pravico do licitacije imajo vse pravne in fizične osebe, ki položijo 10-odst. varščino od začetne cene. Varščina se plača neposredno pred licitacijo. Vozilo je treba plačati in prevzeti v petih dneh po dnevu prodaje. Ogled je možen uro pred začetkom licitacije.

Tovarna celuloze in papirja „DJURO SALAJ“ Krško TOZD CELULOZA

objavlja

naslednja dela oz. naloge:

6 DELAVCEV ZA OPRAVLJANJE DEL IN NALOG PRI ANDRITZ STROJU

- Pogoji:
- nekvalificirani delavci
- delo v treh izmenah

Pismene prijave sprejema kadrovska služba delovne organizacije 15 dni po objavi. Kandidati bodo pismeno obveščeni o izidu izbire najpozneje v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav.

TELEGRAMI

TEHERAN - V Teheranu so ustrelili sedem visokih vojaških in civilnih funkcionarjev režima odstavljene iranskega šaha Reza Pahlavija. V sporočilu, ki ga je objavila iranska tiskovna agencija, piše, da je sklep o izvršitvi kazni sprejelo „islamsko revolucionarno sodišče“ po deveturni obravnavi. Obtožene so razglasili za krive „pokolov in mučenja tisoč Irancev“ pod šahom Reza Pahlavijem.

MADRID - Neznani atentatorji so v Madridu ubili generala Agustina Munoz, šefa intendantske službe španskih kopenskih sil. Do atentata je prišlo pred stavbo, v kateri je stanoval general Munoz. V trenutku ko se je general z avtomobilom pripeljal domov in ko je že hotel izstopiti je mladenič v veterem jopiču začel z brzostrelko streljati nanj. Munoz je bil takoj mrtev. Policija še ni sporočila imena storilca.

Cena koruze, ki krči pitanje

Pri sedanjih cenah živine si ni mogoče privoščiti borzne cene koruze (5 din)

Novo cene, objavljene v februarju, ne bodo spodbujale živinorejcev k pitanju živine in reji molznic. Tako so opozarjali na vseh sejah medzadružnih svetov. Nekateri predlogi za usklajitev cen pa so bili premalo pretehtani, saj so temeljili le na ceni koruze okrog 5 din za kilogram. Dejanske cene pa so v raznih krajih države zelo različne.

Živinorejci očitajo nekaterim mešalnicam krmil, da so imele zaradi prevelike dohodke prav zaradi tako različnih cen koruze, vtem ko so bila krmila za takratne cene pitane živine in mleka predraga. Enako so še zdaj.

Različne cene koruze opozarjajo, da bodo tudi naši živinorejci morali take razmere bolj upoštevati in ne le računati s tisto ceno, ki se oblikuje na blagovni borzi v Novem Sadu.

upoštevali za določitev cen pitane živine - 2,70 din za kilogram? Ali v agrokompleksu Vojvodine dogovorjena cena za sedanji odkup ali taka, kot jo nekateri pridelovalci predlagajo že dalj časa, namreč enaka varstveni ceni mehke pšenice, ki je zdaj 3 din?

Živinorejci bi bili gotovo zadovoljni s katerokoli teh cen, čeprav je med njimi nekaj razlike. Toda kdo bo pripravljen skleniti tako pogodbo? Nekaj pa je gotovo: svoji živini ne bodo mogli privoščiti koruze po 5 din, ker jim za take pitance ne bo nihče plačal dovolj visoke cene.

JOŽE PETEK

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

V teh dneh domala ni bilo sej družbenopolitičnih organizacij ter skupnosti, kjer uvodoma ne bi z enominutnim molkom počastili spomin na pokojnega Edvarda Kardelja.

Resnični genij

Na seji predsedstva republiškega odbora Zveze združenj borcev Slovenije je tako med drugim Janez Vipotnik dejal:

Ko nam v tem hudem času njegove izgube drgeta srce od bolečine, nam naj bo v uteho in bodrilo neizčrpen vir njegove odločnosti tudi kadar ga je stiskala tesnoba. Kako silno vztrajen, dalekoviden in optimističen je bil v vsakem težkem trenutku. Njegova na videz šibka postava je ob nevarnosti izžarevala okrog sebe silno energijo. Tako je bilo enainštiridesetega leta, ko so nas mračni tujci potegnili v krvavi vrtnec strastnega odpora in strastne volje po svobodi. Z brezmejno vero v prihodnost je vival moč okrog sebe dvainštiridesetega leta, ko so nastopili za partizane najtežji časi, ko se je poleg tujega zavojevalca zgrnila nad bojujoče se ljudstvo vsa združena domača reakcija. Takšen je bil oseminštiridesetega leta, v napornih letih osamljenosti, ko nas je Stalin potisnil na rob delavskega gibanja in kar postavil pred vrata. Takšen je bil tovariš Krištof ob vsakem težkem času.

Njegova odločnost naj nam bo vzgled. Da bi nas ob težkih trenutkih napolnjevala z nepremakljivo vero v moč pravice in resnice, z nepremakljivo vero v neuničljivo energijo ljudskih množic.

Človeštvu zablestijo resnični geniji na redke čase. Eden takšnih redkih genijev je bil tovariš Krištof. Bilo bi zelo neskrbno, če bi si kdorkoli predstavljal, da ga lahko nadomesti.

POIMENOVANJE

Univerzitetni svet univerze v Ljubljani je soglasno sprejel predlog univerzinega marksističnega centra in visokošolskih organizacij združenega dela, da se ta univerza poimenuje po Edvardu Kardelju.

SLOVO OD MATEVŽA HACETA

Z visokimi vojaškimi častmi so v soboto pokopali Matevža Haceta, političnega komisarja legendarne 14. proletarske divizije in četrte operativne cone, nosilca „partizanske spomenice 1941“, člana sveta republike in znanega partizanskega pisatelja.

DRAŽJE ŽIVLJENJE

V prvih dveh mesecih letos so življenjski stroški narasli za 4 odstotke. V primerjavi z januarjem so bili februarja, po podatkih zveznega zavoda za statistiko, večji za 1,8 odstotka.

Na dvig življenjskih stroškov je najbolj vplivala podražitev hrane. Izdatki zanjo so se februarja povečali za 2,4 odstotka (skupaj v prvih dveh mesecih za 5,6 odstotka). V tej skupini proizvodov se je podražilo sveže in predelano meso, sveže sadje in zelenjava, riž, mleko in mlečni izdelki, sveže ribe in maščobe.

MILAN MEDEN

SODRAŽICI KANALIZACIJO – Delavci operarsko-gradbenega podjetja z Mirne na Dolenjskem gradijo kanalizacijo v Sodražici. Skupna dolžina kanalizacije, ki bo zajela vso Sodražico, bo znašala 3 km, na njenem zaključku pa bo še čistilna naprava. Gradnjo financira KS Sodražica. (Foto: Milan Glavonjič)

VSE V ENEM DNEVU – Marsikaj tistega, kar Sevnčanom ni uspelo postoriti v minulemu letu, so meni nič tebi nič opravili pustni veseljaki v enem karnevalu. Mlaj, brez katerega so bili za 1. maj, je šinil kvišku sredi množice pred hotelom, pripeljali so večnamensko dvorano. (Foto: Železnik)

ČESAR NE ZMORE STROJ, ZMORE KONJ – V naših gozdovih so predeli, kamor ne moreta ne voz ne traktor, zato še vedno pridejo prav okretni bosanski konjički, ki se s tovorom prebijejo med skalovjem, drevjem in vrtačami. Lastnik konj Ivan Lavrinović in njegov pomočnik Vinko Pušelja že 30 let tovorita les po slovenskih gozdovih. Doma sta iz Bosne iz okolice Travnika. Lavrinović ima tu tri sinove, hčerka pa je poročena v Rožnem dolu. Doma v Bosni je ostala sama žena, zato se bo Ivan vrnil v svoj rodni kraj, ko bo sčasoma opešal za hojo po najtrših gozdnih stezah. Na sliki: takole gospodar naloži na knjička pol kubičnega metra drv. (Foto: Polde Miklič)

Z elektroniko v temeljne banke

Novomeška Temeljna banka bo dobila 6, krška pa 4 terminala sistema IBM 3600

Med pomembne naloge srednjeročnega plana Ljubljanske banke spadajo tudi naložbe v novo bančno tehnologijo. V združeni banki in njenih temeljnih bankah vedo, da morajo odločilno izboljšati tehnično opremljenost, če hočejo ostati kos nenehni rasti obsega bančnega poslovanja. Gre predvsem za modernizacijo in dopolnitev naprav za avtomatsko obdelavo podatkov ter za uvajanje teh naprav, oziroma računalniških terminalov v temeljne banke.

V letošnjem letu bo elektronski računski center v združeni banki dobil nov računalnik IBM 3031, del terminalne mreže in dopolnilno opremo MDS. Ko bo oprema v drugi polovici letošnjega leta dobavljena, se bo sedanje kritično stanje na področju avtomatske obdelave podatkov izboljšalo.

V večje temeljne banke, med katere spadata tudi Temeljna banka Novo mesto in Temeljna banka Krško, bo zavel veter modernizacije bančne tehnologije v letu 1980. Novomeška banka bo dobila 6 terminalov sistema IBM 3600 s pripadajočo komunikacijsko opremo, sistem za zajem in prenos podatkov TRS 721 s štirimi delovnimi mesti in terminalski sistem za devizni plačilni promet. Temeljna banka Krško pa bo dobila 4 terminala

sistema IBM 3600 in sistem za zajem in prenos podatkov TRS 721. Načrti predvidevajo tudi uvajanje naprav za optično čitanje dokumentov, katerega osnovni namen je predvsem zajemanje podatkov s čekom tekočih računov občanov. Hkrati z napravami za čitanje dokumentov bodo nabavili tudi naprave za pripravo in dopolnjevanje zapisa podatkov za optično razpoznavanje. Za banko v Novem mestu je predviden optični čitalec manjših zmogljivosti s pomožnimi stroji, do katerega naj bi banka prišla prav tako v letu 1980.

M. M.

doma, saj je poprečno manjkalo 569 zavarovancev na bolniški do 30 dni in 502 zaradi bolezni, ki so trajale nad 1 mesec. Skupno je bilo izgubljenih 333.953 delovnih dni.

O teh starih so govorili ponekod mimogrede, ponekod bolj natančno tudi na nedavnih zborih delovnih ljudi ob prebranju zaključnih računov. Povod pa so si postavili cilj: zmanjšati odsotnost, vendar ob tem ne prizaleti resnično bolnih.

R. B.

Pošteno in dobro

Člani OZ Hrast Novo mesto ocenili minulo delo

Drugi letni občni zbor Obrtne Zadruga Hrast, ki so ga imeli člani zadruga 2. marca v Dolenjskih Toplicah, je v celoti uspel.

Po uvodnih besedah direktorja zadruga Martina Bajuka je 66 do 96 članov zadruga iz trebanjske, črnomaljske, novomeške, metliške ter drugih občin razpravljalo o poslovanju poročilu za minulo leto. Ugotovili so, da so z vestnim in dobrim delom dosegli skupni prihodek v višini 72.812.610,65 din, kar je v primerjavi s predlanskim letom izredno lep uspeh. Lani je bilo v zadrugi aktivnih 78 članov, ki so skupaj ustvarili 68.311.835,65 din bruto prometa. Tako znaša povprečno ustvarjeni promet na člana kar okoli 700.000,00 din.

V nadaljevanju so prisotni razpravljali tudi o poslovanju oziroma izpolnjevanju obvez članov do naročnikov. Omenili so le nekaj manjših spodsrljav, ki jih bo moč odpraviti s pogostejšim dogovarjanjem med strankami, zadrugo in izvajalci, se pravi obrtniki. „Vsaj za novomeško zadrugo bo značilno,“ so dejali na zboru, „da bo obveznosti do naročnika izpolnjevala tako kot doslej. To pa pomeni pošteno in dobro.“

Pogovorili so se tudi o samoupravljanju v zadrugi in bili z njim zadovoljni. Osnovna organizacija sindikata je bila, čeravno ni imela dovolj izkušenj, nosilec vseh političnih akcij v zadrugi.

J. PEZELJ

Karikatura: M. Alašević

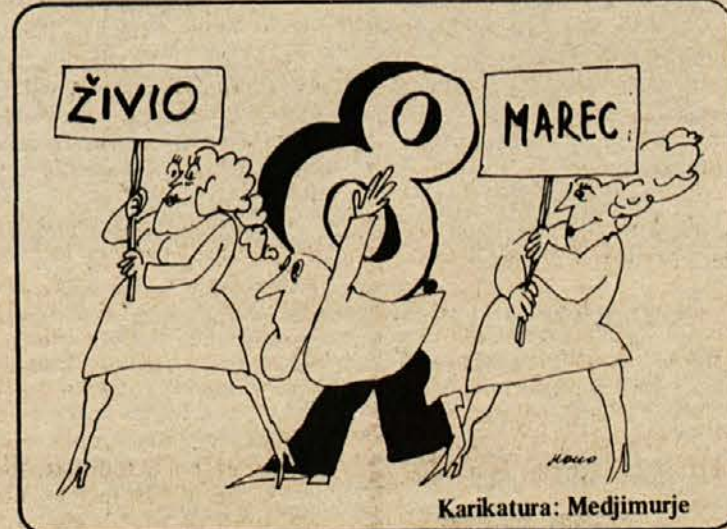
Ljudstvo bolnikov?

Preveč odsotnih z dela

Lani se je v novomeški občini odsotnost z dela zaradi bolezni, ki gre v breme kolektivov, razveseljivo zmanjšala, odsotnost, ki jo plačuje skupnost, pa je v primeru z letom 1977 precej večja.

Okrog 23 milijonov dinarjev je bilo lani izplačanih samo za nadomestilo osebnega dohodka ob boleznih in v primeru nesreč, kar je za tretjino več kot leto dni prej. Lani je bilo vsak dan na porodniškem dopustu poprečno 231 delavk, kar je tudi znatno več kot leta 1977, za petino več pa je bilo v preteklem letu odsotnosti zavoljo nege družinskega člana.

Za veliko tovarno ljudi je v letu 1978 vsak dan ostajalo

Karikatura: Medjimurje

KMALU NOVA TOVARNA IMV V BELEM MANASTIRU

Gradnja nove tovarne v Belem Manastiru, ki bo izdelovala sedeže in nekatere sestavne dele za vozila IMV, dobro napreduje. Zdaj dokončujejo novo proizvodno dvorano, ki bo zavzemala kar 8.000 kvadratnih metrov površine in za katero bodo porabili 135 milijonov dinarjev. Denar so zagotovili: tozđ IMV v Belem Manastiru, občina Beli Manastir, delno pa banke in poslovni partnerji. V novi tovarni bo ob dosedanjih 250 delavcih zaposlenih še 150 ljudi iz različnih krajev Baranje. Nova tovarna bo zgrajena do sredine letošnjega leta. (Po Gospodarskem vestniku)

Sejmišča

NOVO MESTO: V ponedeljek je bilo naprodaj 451 prašičev, od tega 39 starih nad tri mesece, prodanih pa le 205. Pujski so bili po 750 do 1.105 din, od tri do pet mesecev stari prašiči pa po 1.105 do 1500 din. Rejci so prignali tudi 58 glav goveje živine, prodali pa 26. Voli so bili po 26 do 28 din, krave po 19 do 24 din, mlada živina pa po 24 do 27 din kilogram žive teže.

BREŽICE: Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 414 prašičev. Prodanih je bilo 312. Pujski so bili po 42 din, nad tri mesece stari prašiči pa po 27 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Novi kmetijski zakoni (II)

Danes nadaljujemo z drugim izmed štirih novih kmetijskih zakonov, ki jih je slovenska skupščina sprejela ob koncu lanskega leta. To je zakon o kmetijskih zemljiščih, ki med drugim določa status kmeta, vlogo kmetijske zemljiške skupnosti, novo razvrstitev kmetijskih zemljišč, promet z zemljišči, zložbo kmetijske zemlje, melioracije, skupne pašnike in še nekatera pomembna področja.

Glede statusa kmeta ta čas še ni natančnega navodila, ki bi odgovorilo na vsako možno vprašanje. Glavno merilo bo gotovo ostalo osebno delo in usposobljenost za obdelovanje zemlje. Status kmeta bo seveda glede zemlje dovoljeval kmetu več pravic kot nekmetu, kar je že znano, vendar še ne dovolj razčiščena zadeva. Življenje ima tisoč različic in ga tog, nedodelan predpis ne sme otežiti ali mu storiti silo.

Novi zakon o kmetijskih zemljiščih uvaja tudi nove vire za zemljiške skupnosti, ki doslej v naših občinah kar niso mogle zadihati s polnimi pljuči. Nova bo tudi razvrstitev kmetijskih zemljišč in izdelovanje tako imenovane agrokarte. Zemljišča, ki bodo uvrščena v prvo kategorijo, bodo trajno namenjena le kmetijstvu, kar bo treba v prostorskih načrtih dosledno upoštevati. Ta kmetijska zemljišča bodo morala biti tudi najboljše obdelana, v skladu z občinskimi družbenim planom; če ne bodo, jih je mogoče dati za pet do deset let v „prisilno upravo“, pod skrbstvo kmetijske zemljiške skupnosti.

Ko zakon govori o komasacijah zemljišč, občutno skrajšuje postopek, saj nekmetov ne bo treba spraševati za soglasje, njihova zemlja pa bo avtomatično prišeta k zemlji tistih kmetov, ki so za komasacijo zemljišč. Novi zakon o kmetijskih zemljiščih povsem na novo uvaja tudi osnove za melioracijo zemljišč. Če se zanjo odloči toliko kmetov, da imajo skupno z nekmeti, katerih mnenje pa ni bistveno, nad polovico vse zemlje na določenem območju, kmetje lahko predlagajo in izvedejo melioracijo, z njo pa tudi komasacijo kmetijske zemlje.

Inž. M. L.

(Nadaljevanje prihodnjič)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

V prejšnji številki Dolenjskega lista smo objavili prvi del prispevka inž. Julija Nemaniča iz Vinske kleti Metlika o

Pokušnji vina

Danes to zanimivo strokovno razlago nadaljujemo s prispevkom o

Psiholoških napakah pri pokušnji vin

1. Vrstni red vzorcev. Napisa-no pravilo je, da se prvo vino najboljše oceni. Da bi se izognili tej napaki, se ob ocenjevanju vina nalijejo kot prvo vino raznim degustatorjem razna vina.

2. Napaka kontrasta. Ako sledi odličnemu vinu slabše vino, se to, slabše vino ponavadi nižje oceni, kot bi zaslužilo. Obratno se dogaja, ako slabemu vinu sledi znatno boljše vino.

3. Stimulans napaka. Pokuševalec, ki opazi, da se vino nataka iz lepo opremljene buteljke, zamašene s plutastim zamaškom, bo avtomatično ocenjeval vino z večjo pozornostjo, z manjšo pa, ako vino natakajo iz navadne steklenice s kronskim pokrovčkom.

4. Logična napaka. Ob višji barvi vina, kot je običajna (mišljena so bela vina), bo pokuševalec takoj pomislil, da je vino oksidirano (porjavelo), da začenja dvigati barvo, in ga bo nižje ocenil.

5. Obzirnost. Ako degustator ve, čigavo je vino, ga bo iz obzirnosti prizanesljivo ocenil. Ako ne ve za pridelovalca, je ocena slabša. Zato se ob uradnih pokušnjah pokuševalci seznanijo samo z zaporedno številko vzorca, da ne bi imena vplivala na oceno.

6. Centralna tendenca. Utrujeni degustatorji, ob pokušnjah z veliko vzorci, ponavadi dajejo srednje ocene, ki ne odskakejo niti navzdol niti navzgor.

Ostali pogoji pokušnje vin

Pokuševalec vina mora biti ob degustaciji rahlo lačen in mora imeti spočita čutila.

Prostor, kjer se vino pokuša, mora biti nevtravno osvetljen. Prt na mizi mora biti nevtralne bele mat ali sivkaste ali bež barve. Kozarci morajo biti pečljasti, da se ne zaznajo prstni odtisi oz. vonj po milu z roke. Časa naj bo v obliki tulipana, zgoraj zožena, da bi se cvetica koncentrirala.

DT

Osveščenost

Ob tednu boja proti raku

Danes se končuje jugoslovanski teden boja proti raku, katerega namen je tudi tokrat bil zlasti ta, da opozori na zaskebljujoče razsežnosti te hude bolezni ter da prikaže nujnost boja proti njej. Za slednje je še kako potrebna osveščenost javnosti in vseh družbenih dejavnikov, kajti le z razvejeno pomočjo zdravstveni službi je moč pričakovati uspehe pri zdravstvenem varstvu na tem področju.

V ožji domovini je pobudnik akcij Slovensko društvo za boj proti raku, ki je svoj letošnji delovni program uskladiilo s smotri mednarodnega leta otroka, katerega delovno geslo je „Zdravi otroci — varna bodočnost“. Vzgoja za zdrav način življenja, odkrivanje in odpravljanje povzročiteljev raka, urejanje okolja, da bo ustrezalo psihofizičnim in socialnim potrebam ljudi, boj zoper kajenje mladine, prizadevanja za zgodnejše odkrivanje in zdravljenje malignih tumorjev pri otrocih — to so vsebinske razsežnosti delovnega programa omenjenega društva, ki si je v tokratnem tednu boja proti raku izbralo geslo „Zgodnje odkrivanje novotvorb debelega črevesa“.

Boj zoper to obliko raka ni izbran naključno, saj huda bolezen tega dela človekovega telesa dosega že 10 odst. vseh rakavih bolezni, s pravočasnim odkritjem bolezni pa je mogoče prav raka na debelem črevesu uspešno ozdraviti. Zato je boleče neskladje med resnično možnostjo ozdravitve ter pomanjkanjem primerno opremljenih oddelkov bolnišnic, ki jim primanjkuje tudi zdravnikov.

Osnovni pogoj za uspešno zdravljenje je seveda to, da rakava razrast ni večjega obsega, zato si Slovensko društvo za boj proti raku prizadeva, da bi zdravstvena vzgoja ujela korak s pravočasnim odkrivanjem bolezni. Ljudje bi morali poznati začetna znamenja raka na debelem črevesu in se takoj začeti zdraviti, sicer je odkritje bolezni prepozno in usodno. Društvo si zato prizadeva usposablja zdravstvene delavce za zahtevno vzgojno delo, pomaga pri širjenju ustreznih služb in pri nabavi potrebne diagnostične opreme.

Na Dolenjskem ni pretiravanje

Prvi podatki kažejo, da v štirih dolenjskih občinah število umetnih prekinitev nosečnosti v zadnjih letih ni naraslo, pač pa se je za ta korak odločilo precej mladoletnih

Pri Medobčinskem svetu SZDL v Novem mestu dela za področje štirih dolenjskih občin tudi Medobčinski koordinacijski odbor za načrtovanje družine. V letu 1979 ima ta odbor dokaj obširen delovni program, ki ga kaže v grobih obrisih razgrniti zlasti ob 8. marcu.

Posebno pozornost bodo člani koordinacijskega odbora za načrtovanje družine posvetili ugotavljanju, kako se pred petimi leti sprejeta resolucija v skupščini SRS o načrtovanju družine kaže v praksi. Zlasti pa bodo proučili, kako se na Dolenjskem uresničuje zakon o zdravstvenih ukrepih pri urešičevanju pravic do svobodnega odločanja pri rojstvu otroka. S tem v zvezi bodo ugotavljali in analizirali število splavov ter problematiko žena, ki je s tem v zvezi.

Prvi podatki kažejo, da kljub svobodnejšim možnostim na območju štirih dolenjskih občin število umetnih prekinitev nosečnosti ni naraslo, kar priča o zavestnem in zrejšem odločanju, pa tudi o

uspešni preventivni dejavnosti v zdravstvu. Pač pa je mogoče že pred analizo reči, da je bilo med tistimi, ki so uveljavljale pravico do umetne prekinitve nosečnosti, precej mladih deklet, tudi mladoletnic. To seveda ni v skladu s težnjami naše družbe in ne v interesu zdravstvenega stanja prebivalstva, škodi pa tudi prizadetim dekletom.

Koordinacijski odbor si bo v letošnjem letu prizadeval, da bi s sistematično vzgojo začeli vse od vrta in osnovne šole pa do končnega šolanja na srednji stopnji. In sicer naj bi šole v okviru moralne

vzgoje bolj poudarjale humanizacijo med spoloma. Cilj vseh teh prizadevanj je, da bi bili mladi ob končanem šolanju in vstopu v poklic tudi zreli za samostojno življenje v dvojce. Da pa bi pripravljeni in osveščeni stopili v zakonsko zvezo, bo koordinacijski odbor spremljal tudi priprave na organizacijo službe za predzadokonsko svetovanje. Po določenih zakonah bo namreč taka svetovalna služba organizirana pri skupnostih socialnega skrbstva in bo začela leta 1980.

R. B.

Tiskano delegatsko glasilo

Novo mesto: priprave na izdajanje posebnega glasila

1. marca je bila v Novem mestu skupna seja predsedstva občinske skupščine s predstavniki vseh interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, na katerih so se pogovorili o uskladitvi programov dela SIS s programom dela občinske skupščine v letu 1979. Beseda je tekla o vključevanju zadev iz programov dela skup-

ščine SRS v programe dela skupščin vseh SIS oz. družbenopolitičnih skupnosti. Predsednik Marjan Simič je obvestil zbrane, da je letos občinska skupščina dobila skoraj 50 predlogov in pobud, katere naloge naj uvrsti v svoj letni delovni načrt. Vsebinsko je program še odprt, osnutek pa bodo zdaj do konca marca dopolnili s pismenimi opredelitvami SIS.

Matjaž Verbič, sekretar občinske skupščine, je nato seznanil predsednike skupščin in izvršnih odborov ter tajnike SIS s skupno akcijo: izdajanjem tiskanega delegatskega glasila v občini. V to nas silijo nujne potrebe po boljšem in pravočasnem obveščanju. Ocenil je vse platidose danjega, klasičnega načina obveščanja delegatov; v mnogih primerih se je zožilo le na staljšca posameznikov, ni pa v njih staljšca izvoljenih delegacij in glasu delegatov. Gradivo bo treba poslej pripravljati malo drugače, predvsem pa bolj zgodaj. Po 14 dni bo treba dati delegacijam časa, da zavzamejo do gradiv svoje staljšce, 14 dni pred tem pa morajo dobiti gradiva v roke: mesec dni pred sklicom zborov in skupščin bodo morala poslej gradiva iz rok pripraviljavcev oz. sklicateljev.

V vseh strokovnih službah bodo morali z resnimi pripravami in malo drugačnimi prijemi kot doslej posvetiti pripravljanju delegatskih gradiv potrebno skrb; v tem tiči velika odgovornost. Z naklado verjetno čez 10.000 izvodov bodo v občini skušali uresničiti pomembno nalogo: „Vsı obveščajo vse“, tako da bi bili tako občani kot delegati vseh teles dejansko seznanjeni s celotnim delom vseh, ki delujejo v socialističnem samoupravljanju.

Mesto za...

(Nadaljevanje s 1. strani)

da pa bi morali doseči tudi to, da bi dogovore spoštovali. Opozorili so na teritorialno zapiranje gospodarstva in na vrsto neuresničenih nalog s področja kmetijstva. Tako doslej nobena razprava na medobčinski ravni glede organizacije preskrbe s hrano ni dala rezultatov. Ni bil zgrajen noben objekt v te namene, ni bila ustanovljena dolenjska poslovna skupnost itd. Posledice so hude in jih čedalje bolj čutijo vsi potrošniki, kajti ni možnosti za zalogo mesa, ni hladilnic in ne skladišč. Kot je poudaril inž. Miha Krhin iz novomeške zadruge, je proizvodnja hrane dolgotrajen proces, za katerega imamo pri nas vse možnosti, samo organizirati se ne znamo ali pa nočemo. „Hrano namreč moramo imeti, čeprav imamo slabe kmetijske organizacije.“

V bodoče se kaže tudi ogniti podcenjevanju dela in vpliva dolenjske zbornice, kar se je v preteklosti nekajkrat zgodilo. Važno je obravnava ti problem, ne pa tistega, ki ga postavlja na dnevni red, najsı gre za občino ali delovno organizacijo.

Prav tako so kot eno važnih nalog za bodoče omenjali priprave na novo plansko obdobje 1981–1985, da bi se z dolenjskimi programi pravočasno vključili v republiške plane, sicer bomo zaradi lastne malomarnosti spet prikrajšani.

Po besedah Lojzeta Šterka, sekretarja Medobčinskega sveta ZK, pa naj bi bila nova zbornica dosti bolj odločna pri usklajevanju razvojnih programov, vključno s kmetijstvom.

Delegati so za novega predsednika Medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko izvolili Luko Dolena, direktorja Novoteksa, ki bo z enkrat po sebi predsednika opravljal nepoklicno. Za sekretarja so izbrali prof. Janka Gladka iz Črnomlja, v izvršnem odboru, ki ima 4-letno mandatno dobo, pa je 19 članov.

Ustanovna skupščina je potrdila tudi sklep o financiranju, po katerem bodo delovne organizacije plačevale 0,052 odst. dohodka za delo zbornice, enaka stopnja pa je predpisana tudi za zasebne obrtnike.

Prva generacija končala

Prvo dopisno šolo marksizma je uspešno končalo 65 slušateljev — Na izobraževanju je že druga skupina

Na slovesnosti v prostorih novomeške podružnice Ljubljanske banke je 2. marca izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Bojan Klemenčič podelil spričevala 65 slušateljem prve dopisne šole marksizma.

Prvo tovrstno šolo je pripravilo medobčinsko študijsko središče politične šole pri CK ZKS Novo mesto in so jo obiskovali slušatelji iz dolenjskih občinskih središč Metlike, Črnomlja, Trebnjega in Novega mesta. Enoletni študijski program je zajemal snov iz osnov marksizma, mednarodnega delavskega gibanja in Socialistične revolucije v Jugoslaviji, osnov družbeno-ekonomskih odnosov SFRJ, zunanje po-

litike SFRJ ter metode in oblike dela v OO ZK.

Sola marksizma bo v bodoče postala stalna oblika usmerjenega individualnega študija, diplomanti pa bodo s pridobljenim znanjem postali vodje idejno-političnega usposabljanja, odgovorni za idejno delo v osnovnih organizacijah. Na izobraževanju je že druga skupina, sestavljena iz slušateljev novomeške in črnomajlske občine.

Ob podeljevanju prvih spričeval se je z daljšim kulturnim programom predstavila kulturna skupina slušateljev 3-mesečnega seminarja teorije in prakse marksizma, ki poteka prav zdaj v Novem mestu.

J. P.

PRVA SPRICEVALA — Slušateljem enoletnega študijskega programa šole marksizma je spričevala podelil sekretar predsedstva CK ZKS Bojan Klemenčič. (Foto: J. Pavlin)

Kdo komu speljuje surovino?

Krško Celulozo že leto dni tare pomanjkanje lesa — Opozorila pred novimi tovarnami iverk

Krški Tovarni celuloze in papirja Djuro Salaj so bile v gradivih slovenske skupščine o uresničevanju družbenega plana pripisane drugačne obveznosti, kot so bile v resnici. Kako je s tem, je pojasnil na zasedanju zbora združenega dela republiške skupščine delegat Posavja inž. Vinko Bah iz Celuloze.

„Ne drži, da bi odstopali za 20.000 ton termomehانیčne lesovine, v sozdu Slovenijapapir

Inž. Vinko Bah: Načrti niso spispek želja.

s mo se dogovorili drugače. Resnica je v tem, da danes pri nas ni na voljo dovolj lesa. Pomanjkanje skušamo pokrivati z uvozom, predvsem iz Sovjetske zveze. Ni treba posebej poudarjati, kako veliki so prevozni stroški, za nameček pa nas udarijo še carine. Tovarna dela brez akumulacije. Uporabljamo celo les, ki v tej proizvodnji ni preizkušen. Namesto bukve in smreke prekuhavamo tudi brezo, kar je edinstveno med magnetnimi celulozami v svetu. Tako je razumljivo, da lani nismo mogli izpolniti danih obveznosti, utemeljuje inž. Bah.

Ob tem, ocenjujejo v Krškem, so tovarne iverk povečale svoje zmogljivosti za 2,5–do 3-krat. Za svojo predelavo uporabljajo enak drobnı les kot

v celulozi. Inž. Bah se je zato v skupščini zavzel, naj bi uresničevanje planskih ciljev pretehtali z vseh zornih kotov. „Tudi pri lesu bi morali narediti bilanco v širšem merilu. Tako bi lahko prišli do solidnejših temeljev za novo srednjeročno obdobje. Ko nekdo napove spremembe, je treba pretehtati, kako bo to vplivalo na ostale,“ meni. Zakon o planiranju bomo sprejemali šele letos. To obdobje je zatorej še v mnogočem prehodno.

A. ŽELEZNIK

NOVE RAZISKAVE

Rudnik na Senovem ni opustil raziskav premogovih zalog. Še vedno namenja del sredstev za raziskovanje slojev pod koto 125, da bi ugotovil, kakšne so možnosti za izkoriščanje. Razen tega investira v drugo fazo izgradnje Tovarne embalaže, ki bo začela poskusno obratovati konec leta.

POSLEDNJE SLOVO — Pred sežigom je Nacetu, ki je bil naprednega duha, saj je na svoja pleča prevzel vse ribniške oslarije zadnjega leta, spregovoril še zadnji govornik.

Žalost v šegavi Ribnici

Kako so na pepelnično sredo pokopavali Naceta

Na procelju „Veselega konjčaka“ v Ribnici je visela črna zastava in prav na cesti je bilo slisati tarnanje:

— Joj, ojoj! Umrl je, pa tako dober je bil!

— Ojoj! Joj! Prejoi!

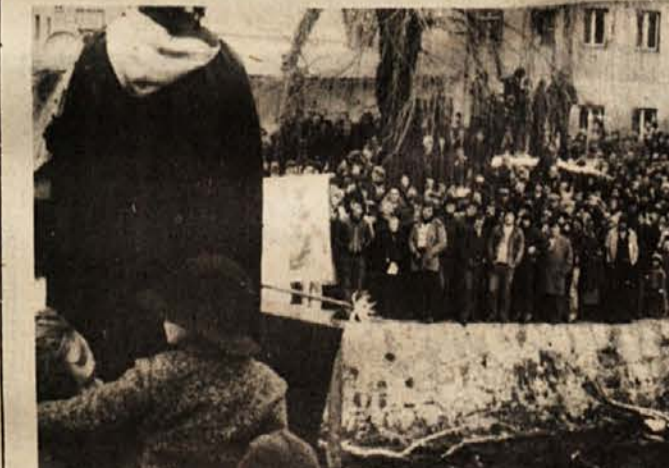
Nace je mirno ležal na parah. Okoli je bilo polno vencev žalujočih. Na vencu kolektiva Žičnih pletenin je pisalo: „Kot zdomar si ljudi okrog prinašal, a zdaj bo vrag za tvojo dušo vprašal.“

Tu je bil še venci Elektra z napisom: „Pazi, energetski prispevek.“ Pa kar trije venci tozdogv Inlesa in venci KZ z veliko slame in malo korusu pa še mnogi venci OZD, SIS in celo zasebnikov.

Pogreb je bil napovedan za sredo ob 14. uri 59 minut in 59 sekund. Nanj so prišle delegacije iz vseh ribniških krajevnih skupnosti pa seveda tudi iz Kočevja in drugod. Ribnica je bila natrpana, saj je bil Nace Kurent daleč naokoli priljubljen, kot človek naprednega duha, pa čeprav je uspičil marsikatero oslarijo, oziroma je bil kriv sploh za vse, kar se je slabega in neumnega zadnje leto dni zgodilo v Ribnici — in tega ni bilo malo.

Množice zijal — nekateri so imeli s seboj celo pravkar rojene dojenčke, ki se morajo hitro vključiti v našo družbeno stvarnost — ni razgnalo niti posvečenost kadilo iz starih cunj in las, ki je res odlično smrdelo; niti častne salve nešteti petard, pa čeprav je pokalo kot na kitajsko-vietnamski fronti.

Počasi se je sprevod uravnal. Tiste, ki zaradi žalosti niso mogli več dobro hoditi, sta podpirala po eden z vsake strani. Žalni sprevod je počasi zanašalo proti Cenetu, vendar zanašanja niso bili krivi toliko maligni, kot luknje v vegasti glavni ribniški cesti.

TRLO SE JE LJUDI — Med pogrebom in še celo nekaj ur prej se je na obeh bregovih Bistrice v Ribnici trlo ljudi, ki so se želeli še zadnjič posloviti od priljubljenega, uglednega Naceta.

ŠE VEDNO ZAKASNELA POROČILA

V ponedeljek, 5. marca, je obiskal Brežice podpredsednik Zveze sindikatov Slovenije Miran Potrč.

Dopoldne je sodeloval v razgovoru, v katerem so člani občinskega sveta Zveze sindikatov, komiteja ZK, poslovodne organe, komisijo za spremljanje uresničevanja zakona o združenem delu in predstavnik občinskih družbenopolitičnih organizacij seznanili s staljšici sindikata v zvezi s pridobivanjem in razporejanjem dohodka ter uveljavljanjem načel delitve po delu in rezultatih dela.

Pri Cenetu in nato pri vsaki gostilni so položili krsto z Nacetom pred vrata in zdravstveno osebo se je spet in spet trudilo, da bi oživilo pokojnika, ki so mu odpovedale ledvice, ker so to zimo preveč solili ceste.

Nacetu pa ni bilo rešitve. Ni mu pomagalo ne vino iz Gadove peči — ne vinjak, ki mu ga je predpisal doktor Šintar Nebodigatreba, in celo najboljše mleko prsate medicinske sestre Joške ne.

Žalni sprevod je zato krenil proti kamnitemu mostu na Bistrici, kjer se je na obeh bregovih in mostovih že trlo ljudi. Pripravljeno je bilo ozvočenje, ki pa, kot je že običaj, ni delalo. Do nas so le precej nejasno prihajale besede govornika, ki je hvalil Naceta, kako je prešvercal školjko za bažen; kako bi ga morda še rešili, če bi že prej razpisali samoprispevek za novi zdravstveni dom; kako je okrcal trgovce; kako Ribničani namesto kruha jedo komis, cesar inšpekcija sploh ne preganja; kako bo KZ za kooperante zgradila še en bife; kako je Inles odkupil zemljišča in tako olajšal ljudi za zdravila zemljišča; pa še to in ono o ITPP pa RIKO in Komunali, končno pa je zaključil: „Vidiš, Nace, za ceste si toliko dal, pa si se le po luknjah vozil!“

Potem so Naceta polili z bencinom, mi vsi pa smo zajokali: — Ojoj, Nace! Ojoj, joj! Ubogi Nace! Pa tako dober je bil! Ojoj, zdaj nas je pa za vedno zapustil!

Končno so ga zažgali, da smo mu kar zavidali, ker ga je grela, nas pa je mráz že precej zdelaval. „Krematorij“ pa ni dobro delal in je Naceta le osmodil. Videti je bilo, kot da nam je pomežiknil, češ: „Ne jokajte, saj boste kmalu spet začeli delati neumnosti in takrat bom spet med vami.“

J. PRIMC

Popoldne se je gost Miran Potrč mudil v tovarni prikolice IMV, kjer se je zanimal za uspeh akcije „zaključni račun“. Prav ta tozd pa je eden od tistih, v katerem zaradi zaposlenih poročil (iz Novega mesta), niso mogli izpeljati razprave tako, kot so to želele družbenopolitične organizacije. Delavci so kljub pomanjkanju podrobnejših obrazložitev le zasledili napredek v primerjavi s prejšnjimi leti, ko sploh niso imeli nobenega pregleda. Tudi ob tej razpravi so se v tozdu pokazale pomanjkljivosti pri samoupravnem organiziranju. Tozd je v težavah, ker nima ljudi za vodilna mesta. Med delavci je ponovno velika fluktuacija. Od 212 zaposlenih se je lani izmenjalo kar 110 delavcev. Poprečni osebni dohodek je 4.126 dinarjev. Zaradi neredne dobave materiala se delo ne odvija po tekočem traku.

J. TEPPEY

vabi k sodelovanju

I. V DE GRAMOZNICA IN CEMENTNINE DRNOVO

1. 2 KV ZIDARJA OZ. BETONERJA za opravljanje specifičnih betonerskih del,
2. 4 PK ZIDARJE OZ. PK BETONERJE za opravljanje betonerskih del,
3. 2 PK TESARJA za opravljanje opažerskih del,
4. 20 NK DELAVCEV oz. priučenih gradbenih delavcev za opravljanje manj zahtevnih ostalih del;

II. V DE CESTE

1. 2 PK DELAVCA gradbene stroke za opravljanje nalog vzdrževanja, rekonstrukcije in modernizacije cest na območju občine Krško;

III. V DE GRAMOZNICA IN CEMENTNINE BREG

1. 1 NK DELAVCA za opravljanje manj zahtevnih ostalih del;

IV. V DE STROJNI OBRAT

1. 2 DELAVCA s poklicno šolo ter izpitom E kategorije in tremi leti delovnih izkušenj kot voznik tovornjaka s prikolico za upravljanje tovornjaka s prikolico,
2. 1 DELAVCA s tečajem za varilca in z opravljenim A testom varjenja za opravljanje varilskih nalog;

POGOJI: za vse delavce velja enoinpolmesečno poskusno delo. Delo je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev o izobrazbi naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: IGM „Sava“ Krško, CKŽ 59.
Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

„LABOD“ TOVARNA OBLAČIL
NOVO MESTO
TOZD COMMERCE

OBJAVLJA
naslednje proste naloge in opravila:

1. VODJA PROPAGANDE
2. POSLOVNI SEKRETER TOZD
3. REFERENT PRODAJE I
4. KONTROLOR KVALITETE ZA PROGRAM PERILO-SPORT
5. TEHNOLOG PRIPRAVE DELA
6. MODELAR

POGOJI:

- Pod 1: Visoka ali višja izobrazba ekonomsko komercialne smeri in vsaj eno oziroma dve leti delovnih izkušenj pri podobnih opravilih
- Pod 2: Višja izobrazba upravno pravne ali organizacijske smeri in vsaj dve leti delovnih izkušenj pri podobnih opravilih.
- Pod 3: Srednja izobrazba ekonomske ali njej ustrezne smeri in vsaj dve leti delovnih izkušenj na podobnih delovnih nalogah.
- Pod 4: Srednja izobrazba konfekcijske smeri in vsaj dve leti delovnih izkušenj pri podobnih opravilih.
- Pod 5: Srednja izobrazba konfekcijske smeri in vsaj dve leti delovnih izkušenj pri podobnih opravilih.
- Pod 6: Končana šola za konfekcijske modelarje in vsaj dve leti delovnih izkušenj pri delovnih opravilih konf. modelarja.

Interesenti naj svoje vloge, opremljene z dokazili o izpolnjevanju pogojev, pošljejo na Kadrovsko-socialno službo „Labod“ Novo mesto, Cesta herojev 29, v 15 dneh po objavi.

KIT — KMETIJSKA ZADRUGA RIBNICA s.p.o.
Ribnica, Šeškova 15
Komisija za delovna razmerja

razpisuje naslednja dela in naloge:

1. RAČUNOVODJE ZADRUGE
2. POSLOVODJE Market Izbira
3. VODJA ENOTE DOMAČA OBRT

POGOJI:

- pod 1: visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri in 1 leto delovnih izkušenj na delih in nalogah računovodje
- pod 2: srednja šola poslovodske ali komercialne smeri in 2 leti delovnih izkušenj na delih in nalogah poslovodje
- pod 3: srednja šola ekonomske ali komercialne smeri in 2 leti delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah.

Interesenti naj pošljejo prijave v 10 dneh od dneva objave na Kmetijsko zadrugo Ribnica.
Kandidati bodo o izidu obveščeni v 30 dneh od dneva poteka roka prijave.

Banka sredi uresničevanja plana

Sprejet je program srednjeročnega razvoja Ljubljanske banke, Temeljne dolenske banke v letu 1979 — Bilančna vsota je večja za 22 odst., prebivalci 4 občin pa imajo v LB-TDB že milijardo in 54 milijonov novih dinarjev privarčevanih dinarskih in deviznih vlog — Letos: za 200 milijonov deviznih dinarjev tujih kreditov za nadaljnji razvoj združenega dela v regiji

Ob malce skromnejši udeležbi delegatov članov banke, kot smo je sicer vajeni pri LB, Temeljni dolenski banki, je konec prejšnjega meseca potekel 5. zbor LJUBLJANSKE BANKE, TEMELJNE DOLENJSKE BANKE v Novem mestu. Namenili so ga analizi zanimivega poročila o uresničevanju srednjeročnega plana LB-TDB Novo mesto v letu 1978, sprejemu formalnih potoz ob koncu poslovnega leta, predvsem pa programu za uresničevanje vseh tistih obsežnih nalog, ki odpadejo iz srednjeročnega plana na leto 1979.

Za združenim delom v dolenski regiji je prvo leto skupnega poslovanja in delovanja obeh prejšnjih podružnic Ljubljanske banke v Črnomlju in Novem mestu. Njena organska rast v močnejši in novo LB — Temeljno dolensko banko je bila pravzaprav le osnova, na kateri se razvija čedalje hitrejši proces nadaljnjega, vse bolj skokovitega spreminjanja številnih vsebinskih odnosov, ki so sestavni del gospodarjenja z denarjem v banki. Predvsem združeno delo naj bi pri tem v polni meri upravljalo in odločalo nad tistim delom denarnega dohodka, ki

jih te skupnosti sprejelo v resolucijah, družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih. Čeprav si je banka lani prizadevala, da bi se obseg kreditnih odnosov zmanjšal, je kreditna aktivnost tudi v LB-TDB naraščala. Večji prehod na razne oblike združevanja dela in sredstev so onemogočali med drugim tudi subjektivni odpori proti združevanju sredstev v OZD, pomanjkanje kvalitativnih sredstev za taka združevanja, preslabo proizvodno sodelovanje, nezadostna obveščenenost in še kaj.

Kljub nekoliko drugačni razporeditvi sredstev gospodarstva v letu 1978 se je bilančna vsota LB-TDB v letu dni povečala za 959 milijonov dinarjev ali za 22 odst., konec leta pa je znašala že 5.308.627.000 dinarjev. Banka je bila aktivno vključena v celotni sistem združevanja sredstev prek združene LB za prednostne investicije v SR Sloveniji, kar predstavlja tudi njene pomembne obveznosti za uresničitev tako zastavljenih skupnih programov iz združenih sredstev. Banka je lani odobrila 674.523.000 dinarjev investicijskih kreditov, kar predstavlja 52,4 % predačunske vrednosti teh investicij (med največjimi deli naj tu omenimo le program IMV za proizvodnjo avtomobilov in prikolic, program turističnih naložb za rekonstrukcijo Šmarjeških Toplic in Starega grada, za naložbe v črnomaljskem Beltu itd.). — Skupne naložbe LB-TDB v tekoče poslovanje OZD v regiji so se lani povečale za 20.624.000 din. Znaten skok je zabeležen v deviznih poslih in pri ekonomskih odnosih s tujino.

Kritična je ugotovitev, da so se lani ob povečanju sredstev za stanovanjsko gospodarstvo za 56 % povečale vse naložbe na tem področju samo za 33 %, znatno pa so se zvečala likvidna sredstva. Stanje lahko razumemo, če vemo, da lani ni bilo družbene gradnje stanovanj na področju, ki ga banka pokriva, ne moremo pa ga opravičiti. Zato banka v letu 1979 prenaša znatne obveznosti, ki jih je prevzela predvsem pri vezavi sredstev OZD, in bo dajala letos prednost družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji.

Skorajda rekordni dosežki so zabeleženi v poslovanju s prebivalstvom: sredstva občanov so se lani povečala v LB-TDB kar za 328 milijonov dinarjev ali za 45 %. V banki je bilo konec leta že 1.054.110.000 dinarjev, last občanov, letni plan za 1978 pa je bil s

tem uresničen s 157%. Hitreje kot dinarske vloge naraščajo devizni prihranki. Zdaj že 42.038 delavcev v regiji prejema osebne dohodke prek banke. Razvoj varčevanja med mladino narašča: na področju LB-TDB dela že 13 pionirskih in 2 cicibanovi hranilnici, pri čemer gre seveda predvsem za uresničevanje vzgojnih načel.

Za 45 % so lani porasli tudi krediti občanom (plan: 52 %), veliko večja pa je razlika pri odobrenih stanovanjskih posojilih: namesto planiranih 25 % znaša njihov skok lani kar 62 %. Pri potrošniških posojilih so za 46 % večja posojila, odobrena prek banke, medtem ko

so taka posojila prek OZD večja le za 12 %. Konec leta je bilo v LB-TDB odprtih že 106.400 računov občanov, kar pomeni izredno nadaljnje povečanje.

Samo lani je novomeška LB-TDB pripisala svojim varčevalcem nekaj nad 7 milijard starih dinarjev obresti za hranilne vloge. Med drugim tudi to prav gotovo kaže na izreden razmah varčevanja na Dolenskem in na vedno večje zaupanje v domačo banko.

Obsežni in vsestranske dejavnosti banke s tem zapiskom seveda ne nismo zajeli, zato se bomo k nekaterim ugotovitvam, zlasti pa k njenemu programu za 1979, še povrnili.

SAME ROŽE . . .

Na nedavni 2. seji sveta varčevalcev LB temeljne dolenske banke v Novem mestu, je med razpravo o vključevanju bank v neposreden denarni promet in o „deviznih nogavicah“ član sveta Nace Škoda med drugim navrgel misel, da je pač najtežje „spustiti oblast iz rok in jo dati navzdol, med ljudi. . .“ Pri tem je mislil na odnose med NB, SDK in poslovnimi bankami, v šali pa je dodal, da so „moški pri tej oblasti odvižgali“, saj je tudi na tej seji med 22 tovarišicami le še 6 moških.

„Dobili smo oblast žensk, le poglejte naokoli — same rože. . .“ je pribil, eden izmed članov sveta pa je resno dodal:

„Vendarle — po sto letih. . .“

ga združuje v bankah, odločalo pa naj bi zlasti tudi o vseh sredstvih, ki se sicer zbirajo v bankah. To je ena izmed značilnosti pri uresničevanju sprejete politike v LB-TDB Novo mesto, ki je lani vplivala na nadaljnjo preobrazbo odnosov na področju denarnega, kreditnega in bančnega sistema v regiji.

Izhodišče za določanje razvojnih nalog so bili tudi lani programi članov banke, njen temeljni kot srednjeročni plan, ugotavljanja o doseženih rezultatih razvoja družbenopolitičnih skupnosti v regiji pa seveda tudi naloge in smernice, ki so

je družaben. Opravičeno je veseli zaradi svoje vsestranske človečnosti, ki je njegova poglavitna lepa lastnost in tudi zaradi simpatij. Nas vseh, ki mu jih tako radi izkazujejo.

Otroštvo in mladeništvo je preživljal pretežno v domačem kraju. To je bilo obdobje revščine in po-

so niti potrle, kaj šele strle. Tak je bil in ostal doma, na Hmeljniku in pri vojaki. Tak — ves veder, pogumen in vedno razpoložen je bil v partizanih. Delaven in razigran je bil in ostal. V trdnem in jeklenem telesu je bila moč in ta njegova telesna trdnost je izžarevala in še izžareva kleno misel. Nobena bridkost ga ni strla; tudi ga ni strla smrt bližnjih in tudi ne njegova lastna telesna invalidnost.

Čoban ni po naključju izbral pot v osvobodilni boj. Ne le to, v boj je šel med prvimi. Povsod v tem boju v Odreru, v Gubčevi brigadi, v Dolenski coni, v 12. brigadi je iz njega izžarevala trdna politična zavest mladega komunista, odgovornega partizana, voditelja in iz te zavesti izhajajoče junaštvo, pogum in heroizem. Vzorno, preudarno in odgovorno je delal kot obveščevalec, in se hkrati v Jelenovem žlebu in v mnogih drugih žlebeh, v gozdovih, v snegu in mrazu, in v žgoči vročini in ob lakoti, ki je očem zameglila pogled, tolkel in boril kakor to zmore le človek — junak.

Kot poveljniku bataljona in brigade mu ni bilo lahko. Česa vse se je bilo treba lotiti, se naučiti, hoditi v neznano in tvegano! Kaj vse je bilo treba storiti, da se je njegova enota ohranila in zmagovala, da so soborci vzdržali! Kaj vse je moral Čoban storiti, da so čisto navadni ljudje, še

neizkušeni mladeniči izpričali tak množični heroizem in požrtvovalnost.

Čoban je bil rojen 7. marca 1919. leta. V začetku vojne je bil star komaj 22 let. Pa je vendar že bil vojak v bivši jugoslovanski vojski. Tista armada svojim vojakom ni nudila udobja, tudi premalo znanja in izurjenosti je dala svojim vojakom.

Kljub temu je letnik, ki mu Čoban generacijsko pripada, za našo partizansko vojsko pomenil izjemno veliko, saj so to bili mladeniči, ki so že vedeli, kaj je puška in ki so jo znali uporabiti. Prav zato je iz tega letnika zrastle toliko pomembnih vojaških, političnih, revolucionarnih vzgljednih kadrov.

Čoban se je učil in naučil skoraj vse ob delu in z bojem. V enotah Uprave državne varnosti in povsod, kamor ga je pošiljalo politično in vojaško vodstvo, je bil zaupanja vredni mož. Bil je človek, ob katerem se nismo razočarali.

Tovariš Franc Krese — Čoban, polkovnik, predsednik republiškega odbora Zveze vojaških vojnih invalidov in podpredsednik republiškega odbora Zveze združenih borcev NOV Slovenije, ljudski poslanec, častni občan občine Trebnje in častni član Partizanskega pevskega zbora, spoštovani tovariš, narodni heroj! Ponášamo se s teboj, Čoban, kot z vzorom mnogim partizanom in socialistom zvestim aktivistom. Tvoj življenjski praznik je tudi naš praznik.

FRANCI KOLAR

Čobanovih šestdeset let

Franc Krese iz Bogni vasi pri Trebelnem v sedanji občini Trebnje, nam je bolj znan kot partizan Čoban. Te dni preživlja svojo 60. letnico in vsi, ki ga poznamo, se veselimo njegovega osebnega praznika. Čoban ima zares veliko znancev, tovarišev in prijateljev. Nas, ki ga imamo radi,

je vse več. Vsi mu želimo še veliko let lepega in prijetnega življenja.

Čoban je bil in je še vedno srečen človek. Srečen je zaradi svojega vselega, prešernega značaja in zaradi prizadevnosti in pridnosti, ki ju trajno izkazuje. Vesel je prav toliko ob sreči drugih ljudi, kakor ob lastnem zadovoljstvu in srečen je zaradi svoje nezlomljive trdne volje in zaradi svoje napredne življenjske in politične usmerjenosti. Sreča ga oplaja, ker

manjkanja. Toda vse težave je preganjal z delom in s pesmijo, z učenjem in bistroumnostjo hkrati. Njegov oče je odšel v širni svet in se je zato njegova neuklonljiva, vztrajna in skrbna mati tem bolj borila za obstoj in napredek svojih otrok. Veliko Čobanovih vrstnikov je imelo kruh, ko ga on ni imel; imeli so boljše in višje šole in lahko so živeli brezskrbneje kot Čoban. Toda ne take, ne drugačne muke Čobana ni

HOTEL LEV

LJUBLJANA VOŠNJAKOVA 1 JUGOSLAVIJA

**Želite madžarsko vzdušje?
Zakaj v Budimpešto?**

Hotel Lev v Ljubljani prireja dneve MADŽARSKE KULINARIKE do 18. MARCA.

Če boste po večerji potrebovali prenočišče, ga poprej rezervirajte na telefonsko številko (061) 310-555.

S predložitvijo tega oglasa vam Hotel Lev nudi prenočišče z zajtrkom za samo 150,00 dinarjev.

DOLENJSKI LIST YUGOTOURS

vas vabita v BARCELONO

Dolenjski list in Yugotours sta pripravila štiri dnevni izlet v Barcelono 16. aprila 1979, ki je namenjen samo bralcem Dolenjskega lista. Če slučajno niste naročnik Dolenjskega lista ni ovira, da ne bi poleteli z nami. Stopite v prvo trafiko, ki vam je pri roki, kupite Dolenjski list, izpolnite kupon in ga oddajte eni izmed turističnih agencij. Na en kupon se lahko prijavi samo en potnik. Kupili boste torej toliko Dolenjskih listov, kolikor potnikov boste prijavi.

Poleteli bomo z ljubljanskega letališča ob 16. uri in 20 minut. Cena izleta je 2.980 din. Organizirali smo tudi prevoz z avtobusom iz Novega mesta na Brnik in nazaj ob doplačilu 60 dinarjev.

Priporočamo vam, da 15. marca že zgodaj zjutraj kupite Dolenjski list, kajti čaka vam prijetno presenečenje.

(NADALJEVANJE PRIHODNJIČ)

PRIJAVNICA

Ime in priimek

naslov

se nepreklicno prijavljam za izlet v BARCELONO.

Prijave in informacije:

GLOBTOUR

Novo mesto, C. kom. Staneta 19, tel. 25-125

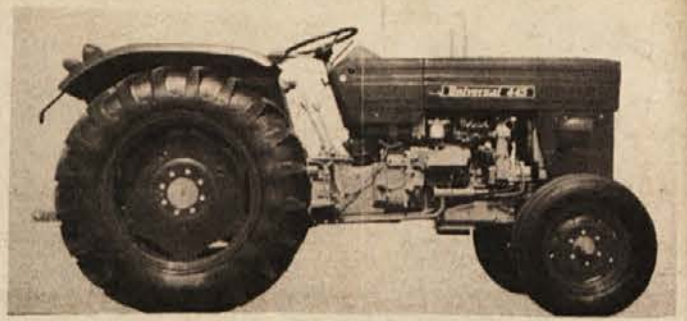
INEX Novo mesto, Novi trg 4, tel. 23-773

IZLETNIK Krško, C. krških žrtev 7, tel. 71-142

KOMPAS Novo mesto, Novi trg 8, tel. 21-333

MLADINSKA TURISTIČNA POSLOVALNICA, Novo mesto, Novi trg 4, tel. 22-555

V času od 15. do 21. februarja so v novomeški porodnišnici rodile: Mara Rajci iz Podgore - Maria, Nada Bizjak s Senovega - Ksenijo, Pavla Sarlohar iz Dolenjskih Toplic - Gregorja, Anica Stajdohar iz Podgore - Tatjano, Marija Molek iz Slame vasi - Jožeta, Jožica Povhe iz Pijavice - Matejo, Alojzija Lubej iz Malenske vasi - Karmen, Darinka Erlah z Velikega Slatnika - Marjeto, Ivanka Skube iz Adlešičev - Brigito, Ivanka Struna s Cviblja - Klavdijo, Danica Goričanec iz Zakanja - Diano, Štefka Lekše iz Kalc-Nakla - Stefana, Jožefa Kastelic iz Zabje vasi - Alenko in Andrejko, Slavica Mirtič iz Trebče vasi - Jožeta, Jožica Kuhar z Dolnje Prekope - Petro, Nataša Cepin iz Krškega - Mitja, Julka Simončič iz Sadije vasi - Renato, Olga Legan iz Zuzemberka - Aleša, Marija Udovič z Vrtače - Sonjo, Cvetka Kalanj iz Regerče vasi - Denisa, Milka Priselač iz Kamnja - Davorja, Dragica Hazdovac z Mirne - Gregorja, Anica Vratar iz Podhoste - Jožeta, Olga Gašperič z Dolnjega Suhorja - dečka, Zdenka Škoberner s Senovega - dečka, Marija Florjančič z Brinja - dekllico, Danica Juran iz Sračka - dekllico in Jožica Vučič iz Leskovca - dečka. - Čestitamo.

Za devize prodajamo TRAKTORJE „UNIVERSAL“, 42 KM, po licenci FIAT, ki so sedaj znatno cenejši:

- STANDARD USA 3.275 dolarjev in 24.900 din
- Z DVEMA DIFERENCIALOMA USA 3.749 dolarjev in 27.800 din

PRODAJA:

- „AGROOPREMA“, Zagreb, Maksimirska 70, tel. (041) 223-883

- KMETIJSKA ZADRUGA „KRKA“, Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 10, tel. (068) 21-756

- KMETIJSKA ZADRUGA ČRNOMELJ, tel. (068) 76-063

V času od 22. do 28. februarja so novomeški porodnišnici ci rodile: Zlata Kirin iz Metlike - Robertino, Majda Cimermančič z Vrha - Mojco, Ivanka Tršelič s Kalc-Naklega - Jožeta, Dragica Maletič iz Regerče vasi - Jasmino, Danica Verščaj iz Stranske vasi - Simono, Helena Bizjak iz Leskovca - Barbaro, Stanika Šimec z Vrtače - Katjo, Majda Gorenc z Dolenje Brezovice - Branka, Helena Cvelbar iz Birne vasi - Romano, Anka Vukčević iz Miličev - Dušana, Berta Germek iz Dolenjskih Toplic - Stefana, Antonija Perše iz Družinske vasi - Draga, Katarina Lamut s Sela - Andreja, Mihaela Kuzma iz Črnomlja - Igorja, Marija Planinc iz Krškega - Roberta, Branka Golobič iz Semiča - Alenko, Lidija Medoš iz Drenovca - Jurija, Ana Gliha iz Meniške vasi - Sebastjana, Marija Brinac iz Bubnarjev - Tomislava, Slavica Pirc iz Črneče vasi - Gregorja, Darinka Sotlar iz Mačkovca - Igorja, Jožica Urbančič z Gornjega Podboršta - Ludvika, Irena Kotar iz Črnomlja - Tomislava, Frančiška Brudar z Daljnega vrha - Damjana, Alenka Papež s Potovega vrha - Andreja, Darinka Krese iz Črneče vasi - Damjana, Marija Komočar iz Mrtvice - dekllico, Jožica Ogrinc z Gornje Težke vode - dečka in Marta Štopar iz Krškega - dečka. - Čestitamo!

ZAVAROVALNA

SKUPNOST

TRIGLAV

Območna skupnost Krško

objavlja prosta dela in naloge:

1. REFERENTA ZA SKLEPANJE TRANSPORTNIH IN KREDITNIH ZAVAROVANJ

Pogoji: Višja izobrazba ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj ali srednja ekonomska in 5 let delovnih izkušenj in 3 mesečno poskusno delo ter obvladanje enega tujega jezika.

2. REFERENTA ZA ZAVAROVANJE POSEVKOV

Pogoji: Višja izobrazba agronomske smeri, 2 leti delovnih izkušenj ali srednja kmetijska, 4 leta delovnih izkušenj in 3 mesečno poskusno delo.

3. OPERATERJA AOP

Pogoji: Srednja administrativna šola, 2 leti delovnih izkušenj in 3 mesečno poskusno delo.

4. PRIPRAVNIKA

Pogoji: srednja strokovna izobrazba.

5. TELEFONISTA

Pogoji: Osnovnošolska izobrazba, 1 leto delovnih izkušenj in 3 mesečno poskusno delo.

Prosta dela in naloge se združujejo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Pismene ponudbe z dokazili o izobrazbi naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Zavarovalna skupnost Triglav, Območna skupnost Krško, odbor za medsebojna delovna razmerja in kadrovska vprašanja, Trg Matije Gubca, Krško.

O izbiri delavcev za posamezna dela in naloge bomo kandidate obvestili najpozneje v 15 dneh po izteku prijavnega roka.

LJUBLJANA
POTOVALNA AGENCIJA
TRAVEL AGENCY

1. POTOVANJA V DOMOVINI:

- SLADKA GORA, 1 dan, odhod 1. 4. (avtobus)
- V NEZNANO, 1 dan, odhod 22. 4. (avtobus)
- OHRID, veriga letov od 20. 4. dalje (letalo)
- SKOPJE-DOJRAJSKO JEZERO, odhod 17. 4. (letalo)
- PO POTEH AVNOJA, 3 dni, odhod 25. 5. (avtobus)

2. POTOVANJA V TUJINO:

- PARIS, 2 dni, odhodi 31. 3., 5. 4., 7. 4. (letalo)
- PARIS, 3 dni, odhod 2. 4. (SEJEM ELEKTRONIKE), (letalo)
- GRČIJA - več variant (Ciper, Kreta, Atene) - veriga letov od 5. 4. dalje
- TUNIZIJA - različne variante, veriga letov od 10. 4. dalje
- ISTAMBUL - veriga letov od 17. 4. dalje
- SICILIJA (Palermo-Catania), veriga letov od 26. 4. dalje
- MAROKO (Casablanca-Mohammedia) odhodi 21. in 28. 4.
- ŠPANIJA (Andaluzija), odhodi 2. 5. in 6. 5.
- GRČIJA (Makedonija in Tesalija), vlak, avtobus, 6 dni, odhod, 28. 4.
- TOSKANA-UMBRIJA, 5 dni, (avtobus), odhod 28. 4.
- AZURNA OBALA, 6 dni, (avtobus), odhod 27. 4.
- LIECHTENSTEIN, 3 dni, (avtobus), odhodi 27. in 29. 4.

3. STROKOVNA POTOVANJA:

- DIDACTA-DUESSELDORF, 2 oz. 3 dni, odhodi 27. 3. in 28. 3. (letalo)
- PLASTICS-KOPENHAGEN, 2 dni, odhodki 3. in 5. 4. (letalo)

4. LETNI DOPUSTI:

Na voljo so programi letnih dopustov v TUNIZIJI, GRČIJI in ŠPANIJI.

Prijave in informacije:

INEX Novo mesto, Novi trg 4, telefon (068) 23-773

INEX Ljubljana, Titova 25, telefon (061) 312-995

INEX Maribor, Volkmerjev prehod 4, telefon (062) 24-571

Delovna skupnost OBRTNE ZADRUGE „RESA“, KRŠKO

objavlja prosta dela in naloge:

1) VODJA GRADBENE ENOTE

Pogoj: gradbeni inženir ali gradbeni tehnik s strokovnim izpitom

2) REFERENT V GRADBENI ENOTI

Pogoj: popolna srednja izobrazba, ekonomska ali administrativna smer in 1 leto delovnih izkušenj ali nepopolna srednja šola in 3 leta delovnih izkušenj.

Poskusno delo 1 mesec.

Prijave z dokazili sprejema delovna skupnost 15 dni po objavi.

Kandidati bodo o rezultatih obveščeni v 15 dneh po zaključku razpisa.

Komisija za delovna razmerja pri RUDNIKU RJAVEGA PREMOGA IN IGM Kanižarica

objavlja
prosta dela in naloge:

- REFERENTA ZA KADRE IN SAMOUPRAVLJANJE
- VIŠJE MEDICINSKE SESTRE
- REFERENTA PRODAJE

Pogoji:

pod 1:

- visoka, višja ali srednja izobrazba pravne, upravne, socialne ali splošne smeri
- eno do 3 leta delovnih izkušenj na področju splošno pravnih, kadrovskih in samoupravnih opravil
- moralno-politična neoporečnost

pod 2:

- višja šola za zdravstvene delavce
- 1 leto delovnih izkušenj

pod 3:

- srednja šola ekonomske ali poslovske smeri
- 1 leto delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo pismene prijave na zgoraj navedeni naslov v 15 dneh po objavi razpisa. O sprejemu bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

»Dolenjski list«
v vsako družino

I. TOZD ZA PTT PROMET KRŠKO

objavlja naslednja prosta
dela in naloge:

- DOSTAVLJAČEV pri pošti Krško
- DOSTAVLJAČA pri pošti Brežice
- DOSTAVLJAČEV pri pošti Sevnica,

za katere se zahteva končana osnovna šola ali najmanj 5 razredov osnovne šole in strokovni izpit.

II. TOZD PTT CENTER NOVO MESTO

objavlja prosta dela in naloge:

- ČISTILKE TT NAPRAV
z nedokončano osnovno šolo

III. TOZD ZA PTT PROMET NOVO MESTO

objavlja prosta dela in naloge:

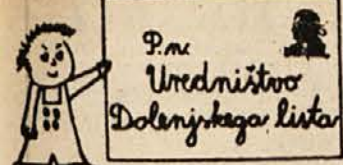
- DOSTAVLJAČEV pri pošti Novo mesto
- DOSTAVLJAČA pri pošti Stopiče,

za katere se zahteva končana osnovna šola ali najmanj 5 razredov osnovne šole in strokovni izpit.

Za navedena dela in naloge pod I, II in III se združuje delo za nedoločen čas s polnim delovnim časom in 2-mesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pošljejo prijave s potrebnimi dokazili ustreznosti TOZD v 15 dneh po objavi. Prijavljeni kandidati bodo obveščeni o izidu izbire v 30 dneh po preteku roka za prijavo kandidatov.

Vsa pojasnila dobite na tel. št. 71-200-TOZD ptt Krško, tel. št. 22-741 - TOZD ptt center in na tel. št. 21-370 - TOZD za ptt promet Novo mesto.

Razvejene interesne dejavnosti v Domu Majde Silc

Že v starem novomeškem Domu Majde Silc mladi niso stali križemrok, v novih prostorih pa so njihove interesne dejavnosti še bolj razvejene in pestre.

Po zastavljenih programih poteka delo na več področjih. V okviru idejnopolitičnega delovanja in izobraževanja se mladi trenutno pripravljajo na tekmovanje „OD SKOJ do ZSMJ“, imeli pa so že tudi dvojne predavaj (o aktualnih družbenopolitičnih dogodkih in o pripravi na morebitno vojno). Člani krožka OZN so v domu povabili študentko iz Kanade, ki je govorila o družbenem položaju tamkajšnje mladine.

Med najbolj delavnimi so člani dramsko-recitatorskega krožka, ki ob raznih priložnostih prireditve pripravijo kulturni program, imeli so že tudi nekaj gostovanj, ob dnevu žena pa bodo zaigrali Klopčičovo igrano „Mati“. Pod mentorstvom zunanjih sodelavk pridno vadijo člani folklorne skupine in ritmičnega krožka, foto krožek pa je zadolžen za slikovno spremljanje življenja in dela v domu ter je kos svoji nalogi.

Tudi športno udejstvovanje ni zapostavljeno, rokometišče imajo svojskega trenerja, atleti, šahisti in igralci namiznega tenisa so že izvedli domski turnir, ljubiteljem orodne telovadbe pa je o svetovnem prvenstvu predaval Slavko Dokl.

Dejavni so tudi člani krožka ročnih del, ki iz tedna v teden v avli razstavljajo svoje izdelke, filatelisti so pripravili razstavo znamk, zadnja prireditev v domu pa je bil pustni ples v maskah.

S tako široko razpredeno dejavnostjo so mladi v Domu Majde Silc uresničili pričakovanja, njihovo delo je res smotrna dopolnitev učenja, ki prej ko slej ostaja glavna naloga.

MILENA HROVAT
lit.-novin. krožek

DAN SOLE – 2. marca smo v OŠ Katja Rupena praznovali dan šole in počastili obletnico smrti hrabre partizanke in aktivistke Katje Rupena. Proslave sta se udeležili tudi njeni sestri Mara in Ana ter še drugi gostje. Spomin na Katjo živi v naših srcih kot zgled, kako je treba delati in ljubiti domovino. (Foto: Zupancič, fotokrožek OŠ Katja Rupena)

Kaj bi v Mozlju radi

Uspeh akcij ni odvisen le od Mozeljčanov

Vaščani Mozlja se s svojim delom aktivno in enakopravno z ostalimi v občini Kočevje vključujejo v različne organizacije združenega dela in tako izpolnjujejo vse pogoje za vračanje ugodnosti od strani združenega dela in interesnih skupnosti za njihov boljši jutri. Vsaj tako nekako naj bi bilo pri naši samopopravi svaobodni menjavi združenega dela. Toda življenje gre včasih povsem drugače pot.

Mozeljčani si že nekaj let močno želijo izboljšati svoje delovne in predvsem življenjske razmere. Radi bi popravili kulturni dom (kmalu bo poteklo 10 let, odkar so zaposlili

kulturno skupnost Kočevje, da bi to investicijo vključila v svoj letni program). Radi bi dokončno opravili vsa dela pri vodovodu, pa so pri delu tako osamljeni, da bo njihovo delo trajalo še najmanj 20 let, preden ga bodo sami dokončali. Zelijajo, da bi jim kdo povrnil nastalo škodo, ki jo dela divjad na poljskih pridelkih. Radi bi dokončali igrišče; čeprav so polovico del že sami opravili, ne morejo dobiti še preostalega denarja in izvajalca del. Radi bi dobili svoj delavski avto, pa bo verjetno preteklo še precej let, preden ga bodo resnično dobili. Predvsem pa bi radi izgubili manj živcev, kot so jih izgubili pri – dobesečno rečeno – borbi za asfaltiranje ceste do Mozlja in sploh pri iskanju pomoči in pri sodelovanju z občinsko skupščino Kočevje.

In na koncu bi radi še nekaj: da bi v Kočevju njihove vloge in predloge sprejeli kar se da resno in nanje vsaj odgovorili.

IVE STANIČ
MOZELJ

ZUŽEMBERK: SE RAJE ZVEČER!

Zadnje predavanje o zdravljenju sladkorne bolezni, ki ga je na pobudo Rdečega križa imel prejšnji mesec strokovnjak iz Novoga mesta, je privabilo nekaj čez 70 hvaležnih poslušalcev. Bili so zelo zadovoljni z vsem, kar so zvedeli novega. Krajevni odbor RK v Žužemberku sodi, da bi predavanje v večernih urah poslušalo še več ljudi; polpodne ob 16. uri marsikdo le še ne more z doma, čeprav bi se rad udeležil izobraževanja. – Ljudje pričakujejo, da bo podobnih predavanj letos še nekaj.

Odbor

Kobre prinašajo denar

Zakaj na umetniških prireditvah ni gledalcev?

Ni še dolgo tega, kar smo v našem tedniku brali, da je v Novem mestu malo kulturnih prireditev, da je kinematografski program slab, da mladina nima kaj početi in še kaj. Vendar tako pisanje ne ustreza povsem resnici. V Novem mestu je prireditve dovolj, včasih se zvrstijo celo tri v enem dnevu. Za te prireditve je treba odšteti precej denarja, vložiti veliko dobre volje, obiska pa ni pravega. Kaj je vzrok za tako stanje?

Med prireditve, ki so slabo obiskane, lahko štejemo vse, od nastopov pevskih zborov (večkrat se zgodi, da je več pevcev kot gledalcev!) do baletnih prireditev, komornih koncertov, folklorne in filma. Letošnja retrospektiva slovenskih fil-

„Kukavičje“ trte

Marsikateri belokranjski vinogradnik je bil pred leti razočaran pri nakupu trt cepljenk. Spretni mešetarji so jih prodajali na trgu v Metliki, pa tudi z avtom od hiše do hiše. Dobil si iz istega kupa katerokoli sorto, od modre frankinje do žametke itd. Nekateri kupci so že po dveh letih razočarano uvideli, da so kupili mačka v žaklju in so vinograd posekali ter zasadili na novo nekoliko dražje, toda pristne cepljenke. Drugim pa se je zdelo škoda sekati mlade trte, so pa zato vsako leto znova jezni, ko žalostno ogledujejo, kako ima njihovo grozdje čudno podolgovato obliko in nikoli ne dozori, kakor bi moralo. Kupili in nasadili so „modro frankinjo“, zrasla pa jim je pristna srbska ružica.

Vse pa kaže, da to naših vinogradnikov še ni izučilo. Sliši se, da posebno v črnomalskem predelu na veliko kupujejo cepljenke nekje v Vivodini. Nekateri so celo tako previdni, da vzamejo za vsak primer zraven še sadike v metliški zadrugi, da bi imeli, če bo treba, „uradno“ potrdilo o vrsti in izvoru trte. Trte cepljenke, kupljene v zadrugi, imajo namreč uradno ploambo in za njih sorto odgovarja prodajalec oz. trsnik. Bržkone pa tem previdnejšem ploamba ne bo velika pomagala, saj ima zadrživa natančno evidenco o številu kupljenih trt.

FRANC DERGANČ,
SEMČ

ZUŽEMBERK: USPEŠEN ZACETEK AKCIJE

19. oktobra 1978 je bil na tej strani objavljen članek z naslovom „Le složno do sodobnih poti“, v katerem je bilo pojasnjeno, kako bomo zbrali samoprispevek za asfalt. Po sklepu zbora volilcev 13. oktobra smo namreč sklenili zbirati po en milijon starih dinarjev od vsakega gospodinjstva. Akcija uspešno poteka, zbrali smo že nad 25 milijonov Sdin, obveznost, ki je bila določena do 31. marca, pa so izpolnili naslednji občani: J. Gliha, J. Nahtigal, J. Zupančič, D. Mlakar, B. Magajna, D. Kadunc, M. Koren in A. Mestnik. Na sestanku odbora so sodobni zbiranje ceste, na katerem so sodelovali tudi predstavniki KS in družbenopolitičnih organizacij ter Miroslav Vute, podpredsednik IS Obs Novo mesto, so dali vsestransko podporo za nadaljevanje akcije.

Odbor

V STRAŽI: „ODRED ZELENE KRKE“

V Straži že vrsto let deluje taboriški odred „Priateljev zelena gozda“, v katerem so predvsem učenci tamkajšnje osnovne šole. 23. februarja smo imeli letni občni zbor, na katerem smo se odločili za novo ime organizacije; zdaj smo „Odred zelene Krke“.

Izvolili smo starejšo, načelnika, tajnika, blagajnika in propagandista ter se pogovorili o delu v letošnjem letu. Kot delegata občinske zveze sta se zbora udeležila prof. Marjan Dobovšek in Maruša Pezdrič, ki sta sodelovala v pripravah za sestavo in uspešne uvajanje letnega programa. – Konec februarja smo pripravili tudi pustni ples v maskah in najboljši maske nagradili.

BOŠTJAN PRIMC

ZBIRAMO DENAR ZA DOM PIONIRJEV

Tudi šentjernejki osnovnošolci smo lani podpisali samopopravi razum o zbiranju denarja za gradnjo republiškega pionirskega doma v Dolenjskih Toplicah. Lani smo zbrali 8.090 dinarjev, 2.000 din je prispevala tudi osnovna organizacija sindikata tozda IMV Podgorje, enako vsota pa je namenila še KS. V tekočem šolskem letu smo mladi člani RK zbrali 500 kg odpadnega papirja in s prodajo dobili 276,80 din, ki smo jih namenili za dom. Nekaj denarja smo zbrali tudi s prodajo nalepk ob tednu otroka, samoprispevek učencev in mladincev pa je navelgal kar 7.150 dinarjev. Lani in letos smo tako zbrali za dom že 19.937,50 dinarjev, akcije pa še nismo zaključili, saj še nismo poravnali obveznosti, ki nam jo nalaga sporazum.

HERMINA KORENIC

MALO SPREMEMB V MOKRONOGU

Mokronog je v zgodovini veliko pretrepel, predvsem med vojno, tako da se posledice poznajo še danes. Po vojni se je v Mokronogu bolj malo spremenilo. Dobil smo le zadružni dom. V njegovem spodnjem delu ima kmetijska zadruga trgovino in skladišča, v veliki dvorani imamo kino/predstave in kulturne prireditve.

V Mokronogu imamo tudi nekaj manjših industrijskih obratov. Iskra je v starih grajskih hlevih uredila tovarno, v njej delajo večino žene, mnoge med njimi se vozijo s Trebelnega. V dotrajanih prostorih se stiska tudi šivalnica Industrija, nič boljše se ne godi čevljarji delavnici Zmaga. Mnogo naših ljudi se vozi na delo v Trebnje, Novo mesto in Ljubljano. Doma je namreč le malo možnosti za zaposlitev. Mokronožani smo zelo ponosni na novo šolo, ki smo jo zgradili s samoprispevkom občanov, želimo pa si še samopopravilno trgovino.

OŠ MOKRONOG
NOVIN. KROŽEK

MOKRO POLJE: USPEŠNO DELO GASILCEV

Prostovoljno gasilsko društvo Mokro polje je imelo 25. februarja redni občni zbor, na katerem so člani pregledali rezultate dela v preteklem letu. Udeležili so se več tekmovanj in dosegli lepe uspehe, ustanovili pa so tudi mladinsko žensko desetino. Mokropoljski gasilci posvečajo veliko pozornost varnosti pred požari in lahko se pohvalijo, da na njihovem območju lani ni nikjer gorelo. Zboru gasilcev je prisostvoval tudi predstavnik novomeške občinske gasilske zveze, ki je ženski desetini predal diplomu za uspešen nastop na tekmovanju na Ravnah, veliko uspehov pri bodočem delu pa je društvu zaželel tudi predsednik KS Orehovca.

POLDE MIKLIČ

„OH, TA PUST, TA ČAS PRESNETI!“

Ni dolgo tega, kar smo se zopet počestno nasmehali šegavosti Pusta, ki je s svojim spremstvom razvedril tudi ljudi v Črnomlju. Tudi tokrat se je množica mask ponorčevala iz „toplih“ aktualnih tem na račun podjetij, ustanov ter zgočega pomnanjavanja kave. Temu valu so se pridružili tudi namaskirani osnovnošolci. Po končanem spredu so učenci odšli v Loko. Ki je posebna komisija, ki so sestavljali učitelj in učenci, nagradila 25 najbolj domiselnih mask, se je nadaljevalo ranjanje škrtov, vikingov, indijancev, vesoljcev in drugih vse do večera.

Po udeležbi lahko sklepamo, da ta običaj še ne bo izumrl. Učenci novinarskega krožka OŠ Črnomelj

MLINSKA KOLESA SE NE VRTIJO VEČ

Ob Kolpi stoji star mlin. Najprej je bil Jurovska graščina. Potem so jo preuredili v mlin. Tedaj je imel mlin 6 mlinskih koles. Medtem so ga večkrat popravljali in obnavljali. Sedaj ima 500 let star mlin samo še eno mlinsko kolo. Še to kolo se ne vrti več. Ljudje si mlin radi ogledajo, saj je težko videti tako star mlin kot je ta.

MARIJA GRŠIČ
OŠ METLIKA
novin. krož.

ZABAVA MEDVEDKOV IN ČEBELIC

Medvedki in čebelice naše taboriške organizacije so imeli zabavo. Ob prijatni glasbi so se posladkali s krofi in čajem. Najboljše maske so bile nagrajene. Prvo nagrado je dobil mušketir.

OŠ Metlika
novin. krož.

NAJSTAREJŠA ARTIČANKA

Najstarejša prebivalka KS Artiče je Marija Dernač-Podboj; 1. februarja je dopolnila 90. leto starosti.

Teta Mica, tako ji pravijo sosedje, je za svoja leta še zmeraj čila in pri močeh. Kadar je doma v Artičah, gre vsako jutro po mleko in v trgovino. Pri 75 letih je lahko še ves dan kopalja v vinogradu.

V svojem življenju je doživela marsikaj hudega. V 1. svetovni vojni je izgubila moža Andreja in ostala sama z otrokom. Med drugo vojno je pomagala partizanom. Pravi, da ji ni prav nič hudega, le samota jo tare. Zato gre posebno pozimi rada k sorodnikom v Zagreb, kjer ostane tudi ves mesec. Kadar pa je doma v Artičah, ji samota lajšajo sosedje.

M. JAZBEC

Pojasnilo

na članek „Prošnja za pomoč in ne posiljevanje“

Nimamo namena, da bi na dolgo polemizirali s tov. TONIEM GAŠPERIČEM in njegovim člankom „Prošnja za pomoč in ne posiljevanje“, objavljenim v 9. številki Dolenjskega lista, čeprav nas zanima, kake neresnice se je posrečilo avtorju odkriti v našem članku. Tudi ne o dolgovozni lamentaciji, kdo vse v Metliki prizna ali ovira delo posameznikov. Kako se bo upravni odbor Košarkarskega kluba pogovoril z naslovniki nenarodnih oglašev, je pravzaprav čisto njegova zadeva, pri kateri pa mi vseeno želimo čimveč uspeha in gmotnih koristi.

Upravni odbor Belokranjskega muzejskega društva v Metliki, ki je v 8. številki Dolenjskega lista objavil članek „Skrajno neodgovorno“, pa je razburilo to, da je 75 oglasov, ki so jih člani odbora zbirali več tednov in hodili z naročilnicami od podjetja do podjetja in okoli zasebnikov, nekdo preprosto, brez dovoljenja kogarkoli, preključil in objavil v drugi brošuri. Tekste v teh oglasih je res lektoriral in skorigiral prof. Jože Dular – tega ni opravil kot član Društva slovenskih biseljcev, ampak kot predsednik Belokranjskega muzejskega društva in avtor knjižice – vendar mislimo, da to njegovo delo ni prav nič podcenjevanja vredno, ampak da je bilo potrebno in koristno.

Upravni odbor društva te zadeve ne bo gнал na ostrino, pošteno pa je, da se urednik ali odbor Košarkarskega kluba za ta spodrsilaj (lahko bi uporabili tudi krepkejšo besedo!) primerno opraviči.

S tem je ta polemika za nas končana.

Člani upravnega odbora Belokranjskega muzejskega društva

Še: cviček ni bil in ne bo marvin

V polemiko se je vključil s svojo razlago tudi proizvajalec marvina SLOVIN „Bizeljsko – Brežice“

Naše današnje razmišljanje ima edino ta namen, da seznanimo pridelovalce cvička o nastanku imena „marvin“.

Kakor vemo, predstavlja ime cviček tisto vino, ki ima svoje geografsko poreklo, ki izvira iz ožjega in širšega okolišja, seveda po besedilu zakona o vinu. Ta okoliš predstavlja desno in levo krilo reke Save in je iz tistih sort vinske trte, ki jih predpisuje zakonsko določilo. Na naš trg pa prihaja tudi tak „cviček“, ki ni našega porekla. Zaradi tega pojavnost se odločili, da ime cviček zašči-

timo. S to zaščito bi dobil oporo proizvajalec te plemenite kapljice, pa tudi ljubitelj tega vina bi prišel na svoj račun.

Naš namen pa ni bil izvedljiv, ker pomeni cviček splošno označbo za določeno vrsto vina z geografskim poreklom, ki jo sme uporabiti vsak, kdor to vino na tem področju proizvaja. Zaradi besede „cviček“ zaščite nismo mogli izvesti. Spričo tega smo se oprigli zamislili, s katero nismo oškodovali našega proizvajalca. Misel je rodila uspeh: za zaščitno znamko smo izbrali ime marvin, ki predstavlja staro ime za dolenjsko

vino od 12. do praga sedanega stoletja. Ta zaščitna znamka ima to prednost, da hkrati nakazuje poreklo vina, se pravi dolenjsko vino.

Zaščitna znamka marvin je pravno veljavno registrirana, objavljena in zavarovana. Škoda je le, da velja ta zaščita samo za uporabnika te znamke. To zaščitno znamko nosi cviček na svoji nalepki, ki je po svoji vsebini in opremi v soglasju z zakonitimi določili. V soglasju je tudi s 27. členom zakona o vinu SRS.

Nekateri se sicer upirajo priznati obstoj marvina, čeprav ne razumejo, zakaj, kajti tega imena ni mogo-

če izbrisati iz zgodovine. V seznamu ga ima tudi Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev, Zgodovina agrarnih panog priča o tem. To znanstveno delo je izdala Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Institut za zgodovino. Sekcija za občo in narodno zgodovino, Ljubljana, 1970.

Menimo, da zadostuje, če izvedemo iz tega pomembnega dela samo kratek odmeček. Poleg drugega na 393. strani izstopa besedilo: „Na Dolenjskem so gojili predvsem

cviček, imenovan doljenec (marwein) ...“ (sledijo viri).

Za dokaz obstoja ime marvin za dolenjsko vino nam služi tudi „Slovenski etnograf“, letnik VI–VII (1953–1954), izdal Etnografski muzej, Ljubljana 1954. Na strani 430 beremo med drugim: „Trgovska vina so marvin, rebula, vipavec“. Tudi Slovenski etnograf je glasnik zgodovinske stvarnosti.

Končno omenimo še Gradnovo Zgodovino slovenskega naroda. Prvi zvezek (druga izdaja, Celovec 1912) prinaša na 430. strani tole: „Manj je bilo takrat v čišlih dolenjsko vino (Marwein ali Machwein), kar pomeni vino iz marke, ker se je zdelo menda prekislito.“

Izvor besede marvin dokazujejo razni našeti zgodovinski spisi in viri. celo tudi: P. Blaznik, Urbarji freisinske škofije (stran 333, 336, 337 navaja zanimiv termin marchartt, kar pomeni tvorjenje vina iz Dolenjske).

Upamo, da smo zadevo dovolj razumno pojasnili in naše vinogradnike poučili o „sporu“ med cvičkom in marvinom. Zaščitna znamka marvin ne spreminja ali zanika ime CVIČEK, nasprotno, dviguje in prikaže ga kot produkt kvalitetnega namiznega vina, ki žanje priznanje in pohvalo. Cviček pod zaščitno znamko marvin se pripravlja po posebnem enološkem postopku po skrbni negi in z izbranimi sortami.

SLOVIN, „Bizeljsko-Brežice“

TELEVIZIJSKI SPORED

TOREK, 13. III.

JUGOBANKA

PETEK, 9. III.

JUGOBANKA

9.00 TV V SOLI: Makedonsčina, Ruščina, Od petka do petka, Želzniska postaja
10.00 TV V SOLI: Angleščina, Risanka, Zgodovina
15.00 TV V SOLI, ponovitev
17.15 POROČILA
17.20 DO ŽIVLJAJI MAČKA TOSE
17.35 POLETJE S KATKO
18.03 ROCK KONCERT: MANFRED MANN'S EARTH BAND

Mladi bodo lahko poslušali skladbe z zadnje velike plošče te skupine, ki jo vodi M. Mann, glasbenik, ki se je uveljavil že v zgodnjih šestdesetih letih. Od bluesa do današnjih odtenkov rocka se raztezajo slogovne značilnosti njegovih skladb, ki premorejo tudi jazzovske prvne. Da bi lahko

sledil svojim glasbenim hotenjem, je Mann večkrat menjal skupine, to, s katero bo igral v oddaji, je lani razpustil in kmalu zatem sestavil drugo. 18.35 OBZORNIK
18.45 SOCIOLOGIJA DRUŽINE
Prva oddaja je prikazala nastenek in razvoj družine, tokrat pa se bomo seznanili s posebnostmi t.i. nuklearne družine, ki jo sestavljajo le starši in otroci. V družini ni več starih staršev, tet in stricev, skrb za otroke in gospodinjstvo je naloga roditeljev. O skladnosti družinskega življenja odloča to, kako si starši med seboj razdelijo delo oz. koliko bremen lahko prenesejo na družbene ustanove, npr. vrtnice, šole, obrate družbene prehrane ipd. Druga oddaja iz nizanke ima naslov Družina - skupnost staršev in otrok, videli pa bomo utrip družinskega življenja z več koncev slovenske dežele.

19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 7 + 7, zabavnoglasbena oddaja
Poleg glasbene skupine, po kateri nosi naslov ta oddaja beograjskih

televizijcev, bodo drevi nastopili še Mija Aleksić, Neda Ukraden, Djordje Marjanović in drugi, bolj ali manj znani obrabi z malih zaslonov. 21.00 ŠERIF V NEW YORKU
Zabavati. To je edini smoter televizijskih kriminalov, v katerih igra glavno vlogo šerifa McClouda Denis Weaver. Posebej predstavljati to nazivanko je kajpak brez pomena, saj so precej oddaj slovenski gledalci že videli, zdaj pa se jih bo ob petkih zvrstilo še osem. 22.30 TV DNEVNIK
22.45 625
23.05 JAZZ NA EKCRANU: TRIO J. GRIFFINA IN A. TAYLORJA

2

16.55 Test - 17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.45 Magnet - 18.15 Družbena tema - 18.45 Prijatelji glasbe - 19.30 TV dnevnik - 20.00 V ospredju - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Človek in čas - 21.50 Zabava vas Schwabingu - 22.40 Ch. Ives: Sonata

SREDA, 14. III.

JUGOBANKA

9.00 TV V SOLI: Matematika, Samoupravna družba, Fizika
10.00 TV V SOLI: Predšolska vzgoja, Risanka, Film
16.15 SMUČARSKI POLETI, reportaža iz Planice
17.15 POROČILA
17.20 Z BESEDO IN SLIKO: PESTRNA
17.55 SEVERNOAMERIŠKI INDJANCI
18.20 NE PREZRITE
18.35 OBZORNIK
18.45 OD VSAKEGA JUTRA RASTE DAN: KUD ŠTUDENT MARIBOR

Mariborsko KUD Študent deluje že 15 let, zdaj pa ima štiri sekcije (Pevski zbor Boris Kraigher, Folk-

ČETRTEK, 15. III.

JUGOBANKA

9.55 SMUČARSKI POLETI, prenos iz Planice
16.20 ŠOLSKA TV: Pomorsko gospodarstvo in pristanišča SFRJ, Ljudsko zdravstvo, Onesnaževanje celinskih voda
Prvi prispevek bo šolarje seznanil z dejstvom, da morje hkrati ločuje in povezuje, saj je prevoz tovarov in ljudi domala nenehno mogoč. Razčlenjena jadranska obala je že za časa Rimljanov imela pomembno vlogo pri razvoju prometa, oddaja pa bo podrobneje prikazala vlogo pristanišč in ladjevja v zdajšnjem času. To, da so partizani za svoje ranjence

ski skladatelj zborovske glasbe, živi v Domžalah in bo decembra letos praznoval osemdesetletnico življenja. Tomc, ki ga je France Marolt imenoval za častnega člana svojega Akademskoga pevskega zbora, se zmeraj ustvarja, pričujoča oddaja pa bo v skopih obrisih prikazala življenje in delo človeka, ki je zelo obogatil slovensko zborovsko pesem. Slišali bomo tudi nekaj Tomčevih stvaritev.
18.10 MALI SVET
18.40 OBZORNIK

18.50 SODOBNIKI : KAJETAN KOVIC

Labrador. Tak naslov ima Kovičeva pesniška zbirka, katere verzi govorijo o pesnikovi navezanosti na pomursko domačijo, o zgodbah stricav, o Muri, vrtu, petju škorcev in lipi, na kateri je visela puška divjega lovca. Pesnik bo v oddaji razložil

lorno skupino, športnoplesni klub in skupino za moderni ples Point). KUD Student je za svoje delo prejelo že številne pohvale, pa je vseeno širši javnosti precej neznan. Tudi mariborski študenti raje skrbijo le za ocene v indeksih in se ceneno zabavajo, v KUD pa zanese le redke.

19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK

20.00 FILM TEDNA: BAKO, DRUGI BREG

V sodelovanju senegalske in francoske kinematografije je film z gornjim naslovom lani po lastnem scenariju posnel Jacques Champreux, pri pisanju scenarija pa so mu pomagali črni prijatelji, ki dobro poznajo stvarno ozadje dogodkov, o katerih govori film. Gre za pripoved o mladem Senegalcu, ki želi zapustiti revno domačijo in se pridružiti bratu, ki je emigriral v Francijo. Pot na evropsko celino je za črnega fanta polna ponižanj, saj nima dovolj denarja za potni list in primeren prevoz, zato strada, boleha, ko pa po

gradili skrivne bolnišnice, za učence ni skrivnosti, manj znano pa je verjetno to, da so partizani skrbeli tudi za bolnišnice civilistov, imeli so farmacevtsko službo, pa tudi zobozdravstvena in veterinarska dejavnost jim ni bila tuja. Tretji prispevek bo govoril o skrbi za varstvo celinskih voda. Šolarji bodo zvedeli, kako ljudje rušijo biološko ravnotež-

2

17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Pionirske TV novice - 18.15 Nove knjige - 18.45 Glasbena oddaja - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Gledališka predstava - 21.10 Včeraj, danes, jutri - 21.30 Znanost - 22.15 Beograjski festival jazza

morečih zapekljajih končno le prispe na cilj, se precej sooči s poviševalnim odnosom do prišlekov, ki jih Francozi smatrajo za manj vredno delovni silo. Kot zanimivost lahko zapišemo, da Champreux sploh ni filmar, ampak slikar, za snemanje pa se je odločil zato, ker ga je zelo pretresla usoda črnih priseljencev v Francijo. Igrajo Sidiki Eakaba, Doura Mane, Cheik Doukoure, Guillaume Korrea in drugi.
21.50 TV DNEVNIK
22.05 SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNOSTNEM DRSANJU, prenos tekmovalja športnih parov z Dunaja

2

17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Zlata nit - 18.15 Tehnična ura - 18.45 Simfonična glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna sredi - 22.15 TV dnevnik

2

je v vodi in kako je to nujno potrebno ravnotežje mogoče spet obnoviti.
17.20 POROČILA
17.25 KROKODIL HAM
17.35 BABIČIN VNUČEK
18.05 OBZORNIK
18.15 SMUČARSKI POLETI, posnetek iz Planice
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 TRETJA RAZSEŽNOST
22.00 TV DNEVNIK
22.15 SVETOVNO PRVENSTVO V UMETNOSTNEM DRSANJU, prenos tekmovalja moških z Dunaja

2

16.40 Bosna: Emerson (prenos košarkarske tekme) 18.15 Znanost - 18.45 Kviz: Peščena ura - 19.30 TV dnevnik - 20.00 3-2-1... gremo! 23.00 Poročila

SOBOTA, 10. III.

JUGOBANKA

8.00 POROČILA
8.05 KROKODIL HAM
8.15 Z BESEDO IN SLIKO - N. Maurer: KOSTANJEV ŠKRATEK
8.30 VRTEC NA OBISKU: NEKAJ ZA DEŽEVNE DNI
8.50 BABIČIN VNUČEK
9.20 PISANI SVET
9.55 PO SLEDEH NAPREDKA
10.25 ČAS, KI ŽIVI: DOKUMENTI BOJA
11.00 TELEVIZIJA BREZ TREBUHA
11.40 F. Cialente: CAMILLA
12.35 625
15.05 POROČILA
15.10 SLOBODA: HAJDUK, prenos nogometne tekme
17.10 PRENOS KOŠARKARSKÉ TEKME
18.40 NAŠ KRAJ
18.50 OČKA, DRAGI OČKA
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 H. Claus: RUBENS
Na kratko o vsebini belgijske na-

daljevanke v petih delih, ki bo govorila o življenju in delu Petra Paula Rubensa, enega največjih genijev v zgodovini slikarstva: 17. stol. je bilo polno družbenih, političnih in verskih nasprotij, revščina pa je pestila tudi družino Rubensovih. Kmalu se konča brezskrbno otroštvo fanta z velikim slikarskim talentom. Vse svoje moči nameni slikanju, doseže priznanje, a hoče se izpopolnjevati v Italiji. V Mantovi in Rimu veliko slika, izkaže pa se tudi kot preudaren diplomat. Rubens ni brez nasprotikov, ki mu zagrenijo življenje, zato se odpove mestu dvornega slikarja in se ustali v Anversu, kjer z veliko vnamo slika, se poroči z Isabello Brant, ustanovi svojo šolo pa tudi politično je dejaven. Drugi slikarji mu zavidajo, zaradi spletk pride v nemilost pri oblasteh, kuga mu porebene ženo in hčer. Notranje razvrzani slikar se sicer obvlada, kljub življenjski tragiki z velikim zamahom

ustvarja veličastna dela, ob katerih na pragu starosti spet začuti veselje do življenja, še posebno tedaj, ko se poroči s Heleno Fourmentovo. Ustvarjalno dočaka konec bivanja. Flamski režiser Roland Verhavert je nadaljevanke posnel po scenariju Huga Clausa, glavne vloge pa igrajo Johan Leysen, Ingrid de Vos, Nele van den Driessche, Dora van den Groen in drugi.
20.55 MODA ZA VAS
21.00 ELMER GANTRY, film
Dogajanje tega filma, ki ga je ameriški režiser Richard Brooks 1960 posnel po literarni predlogi Sinclairja Lewisa, je postavljeno v dvajseta leta tega stoletja, naslovni junak pa je evangelist s precej drugačno preteklostjo, kot pa jo dovoljuje pridiganje njegove vere. Ob Burtu Lancasteru, za katerega poznavalci pravijo, da je v tem filmu odigral svojo najboljšo vlogo, igra tudi Shirley Jones in Arthur Kennedy.
23.20 TV DNEVNIK

2

18.40 Test - 18.55 Poročila - 19.00 Narodna glasba - 19.30 TV dnevnik - 20.00 M. Musorgski: Hovanščina (2. del opere) - 21.00 Poročila - 21.10 Feljton

NEDELJA, 11. III.

JUGOBANKA

8.40 POROČILA
8.45 ZA NEDELJSKO DOBRO JUTRO: NAŠA PESEM 78
9.10 A. Marodić: MARIJA
10.25 ULICA SEZAM
11.30 LJUDJE IN ZEMLJA
Slovensko kmetijstvo je že dalj časa usmerjeno zlasti v prirejo mleka in mesa, pa naj gre za zasebne kmetovalce ali družbeno kmetijstvo. Rejce nenehno pestijo neuskajane cene koruze in krmil na eni ter odkupne cene živine in mleka na drugi strani. Tega stanja tudi zadnji po-

pravki cen ne bodo izboljšali. Tako menijo živinorejci v Kočevju, Šentjurju, Prekmurju in še kje, ki se ne zavzemajo za višje odkupne cene, pač pa vidijo rešitev v znosnejši ceni koruze in krmil ter v ugodnejših posojilih. O tem in še čem bo govorila oddaja.
12.30 SMUČARSKA TEKMOVANJA ZA POKAL JAHORINE, prenos
13.00 POROČILA
KAJ VEMO O...
VESELI TOBOGAN: BRESTANICA
ŠPORTNA POROČILA
DOSJE NAŠEGA ČASA: LETO 1967

Največji svetovni dogodek tega leta je bil izbruh nove vojne na Bližnjem vzhodu. Sicer lokalna vojna je nevarno ogrozila mir vsega človeštva. 1967 je bil tovarši Tito petič izvoljen za predsednika republike.
RETROSPEKTIVA SLOVENSKE TV DRAME - S. Grum: JOSIPINA
Franc Uršič je scenarij za televizijsko dramo sestavil iz različnih Grumovih novel, ki govorijo o občutju življenjske osamljenosti in bolečine. Igrajo Polde Bibič, Majda Potokar, Meta Vranič, Jožica Avbelj, Marjeta Gregorač, Majda Grbac in drugi.
POROČILA

V STAREM CHICAGU, film
Ta ameriški film, ki ga je Henry King zrežiral 1938, označujejo kot družinsko sago iz časov, ko je Chicago šele postal mesto. Posamezni člani družine O'Leary se vsak po svoje trudijo, da bi prišli na zeleno vejo, uspeh pa je bil odvisen le od tega, kako se je kdo znašel v razmerah, ki niso bile rožnate. Ta film je znan tudi po tem, da izredno prepričljivo prikazuje požar, ki ga je povzročila O'Learyjeva krava, s tem da je prevrnila petrolejke. Igrajo Tyrone Power, Alice Faye, Don Ameche, Andy Devine, Brian Doulevy in drugi.
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK
20.00 B. Čopić - A. Diklić: OSMA OFENZIVA
21.05 SMUČARSKA TEKMOVANJA ZA POKAL JAHORINE, posnetek
21.50 TV DNEVNIK
22.05 SARAJEVO: DINAMO, reportaža z nogometne tekme
22.35 ŠPORTNI PREGLED

2

15.15 Nedeljsko popoldne - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Dokumentarna oddaja - 20.45 Včeraj, danes, jutri - 21.05 Film tedna

PONEDELJEK, 12. III.

JUGOBANKA

9.00 TV V SOLI: Pravopis, Izobraževalna oddaja, Za prosti čas, Življenje
10.00 TV V SOLI: Materinščina, Risanka, Fizika
11.10 TV V SOLI: Za najmlajše
15.00 TV V SOLI, ponovitev
16.10 KMETIJSKA ODDAJA
17.10 POROČILA
17.15 SREČANJE OB PARTIZANSKI PESMI
V okviru festivala Kurirček je bil decembra lani v Mariboru koncert sedmih otroških in devetih mladinskih pevskih zborov, ki so nastopili s po tremi pesmimi o revoluciji.
17.35 KATASTROFE
18.05 SODOBNA MEDICINA:

RAZMIŠLJANJE O ETIKI V ZDRAVSTVU
18.35 OBZORNIK
18.45 MLADI ZA MLADE
19.15 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK

20.00 E. Szanto - L. Nemere: NA POMOC
Dandanes živi na Madžarskem blizu 250.000 Romov, njihov jezik, navade, značilne posebnosti in še kaj pa so vzrok, da se Romi stežka vključujejo v sodobni tok madžarske družbene stvarnosti. Prihajajo do številnih težav, za mnoge pa so krivi npravnih predsodki civiliziranega sveta, ki tudi socializmu niso tuji. O tem bo govorila televizijska drama o usodi mladega ciganskega zakonika para, ki napravi spodbuden korak v sodobnost, a tragično konča. Scenarij sta po resničnem dogodku napisala Erika Szanto in Laszlo Nemere (ta je dramo tudi zrežiral), Joszef Madaras, ki igra glavnega junaka, je

za svojo vlogo prejel prvo nagrado na lanskem televizijskem festivalu v Monte Carlu, ob njem pa nastopajo še Carla Romanelli, Tibor Szilagy, Sandor Horvath in drugi.
21.00 KULTURNE DIAGONALE
21.40 MOZAIK KRATKEGA FILMA: MEMENTO SICILIAE
Kratki film z gornjim naslovom je posnel Vasko Gregelj, ki si je prizadeval, da bi ob kulturni dediščini tega italijanskega otoka prikazal tudi manj umetniške, a vseeno dovolj značilne stvari, za ponazoritev vsakršnega utripa današnje Sicilije.
22.00 TV DNEVNIK

2

17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Usoda nekoga Čarlja - 18.00 Pravljica - 18.15 Živeti v družini - 18.45 Mladi za mlade - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Športna oddaja - 20.35 Izkušnje - 21.05 Poročila - 21.15 Fest na TV

SOBOTA, 10. III.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Pionirski tehnik. 9.35 Mladina poje. 11.03 Minute s Hossywoodskim kvartetom saksofonov. 11.20 Po republikah in pokrajinah. 11.40 Mi pojemo. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Jelka Hočevar: Zatiranje plevla v koruzi). 12.40 Veseli domači napivi. 14.05 Gremo v kino. 14.45 S pevko Jožico Svete. 15.45 S knjižnega trga. 17.00 Zunanje politični magazini. 18.05 Od arje do arje. 18.30 Zgodovinsko desetletje Trboveljskega slavčka. 19.45 Minute z ansambлом Francija Puharja. 20.00 Sobotni zabavni večer. 21.00 Za prijetno razvedrilo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 Popularnih dvajset. 0.05-4.30 Nočni program.

NEDELJA, 11. III.

7.30 Zdravo, tovarši vojaki! 8.07 Radijska igra za otroke (glediva V. Rorić: Marjia). 8.34 Skladba za mladino. 9.05 Še pomnite, tovarši?

PETEK, 9. III.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo (Ne bom sodeloval). 9.30 Iz glasbene tradicije jugoslovanskih narodov in narodnosti. 11.03 Znano in priljubljeno. 12.10 Z orkestri in solisti. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Jože Ferčec): Glavni temelji za gospodarno prirejo mleka v novih razmerah. 12.40 Pihalne godbe. 13.50 Človek in zdravje. 14.05 Glasbena pravljica (S. Markarovič - P. Miheličič: Punčka Kleopatra). 14.13 Naši umetniki mladim poslušalcem. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Napotki za turiste. 15.45 Naš gost. 18.05 Moment musical. 19.45 Minute z ansamblom Štirje kovači. 20.00 Stop pops 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorskih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nokturmo. 23.15 Jazz pred polnočjo. 0.05-4.30 Nočni program.

PONEDELJEK, 12. III.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Ringaraja. 9.20 Izbere pesmico. 9.40 Vedre melodije. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (dr. Jože Maček: Onesnaževanje zemlje v vinogradih in grozdja za ostanki sredstev za varstvo rastlin v Sloveniji). 12.40 Pihalne godbe. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom (dr. Jože Pogačnik). 18.05 Izročila tisočletij. 18.25 Zvočni signali. 19.45 Minute z ansambлом Janeza Jeršinovca. 20.00 Kulturni globus. 20.10 Nov posnetek E. Donizettija opera Favorit. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev. 23.05 Literarni nokturmo (S. Simičič: Pesmi). 23.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 13. III.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo (Ivo Andrić: Zgodbe iz otroških let). 9.30 Iz glasbenih šol. 11.03 Promenadni koncert. 12.10 Danes smo izbrali. 12.30 Kmetijski nasveti (mag. Sonja Horvat-Marolt: Preskrba z gozdnim semenom). 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 15.45 Pota sodobne medicine (dr. Mirko Derganc: Zgodovina in razvoj opeklinke kirurgije). 18.05 Obiski naših solistov. 19.45 Minute z ansambлом Atija Sossa. 20.00 Slo-

venska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra (Jean Giraudoux: Intermezzo). 21.33 Zvočne kaskade. 22.20 Skupni program JRT. 23.05 Literarni nokturmo (S. Remic: Pesmi). 23.15 Popevke se vrstijo. 0.05-4.30 Nočni program.

SREDA, 14. III.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.25 Zapijmo pesem. 9.40 Aktualni problemi marksizma. 11.03 Po Talijinih poteh. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti (Lojze Kastelic: Združevanje dela in sredstev v čebelarstvu). 12.40 Pihalne godbe. 14.05 Ob izvirih ljudske glasbene kulture. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 Spomin na pisma (A. Mahler-Werfel: Moje življenje). 18.05 Odkodna deska. 18.30 Koncert za besedo (Zla sreča). 19.45 Minute z ansambлом Bojana Adamiča. 20.00 Prenos iz zagrebške koncertne dvorane Vatroslav Lisinski. 22.20 S festivalom jazza. 23.05 Literarni nokturmo (P. Adamov: Stari Hubert). 23.15 Revijska jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe. 0.05-4.30 Nočni program.

ČETRTEK, 15. III.

8.08 Glasbena matinea. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo (Slostvo stare Jugoslavije). 9.35 Narodne in ponarodele. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo! 12.10 Zvoki znanih melodij. 12.30 Kmetijski nasveti (inž. Jelka Hočevar: Uspeh z novimi sredstvi za preprečevanje zaplevljenosti). 12.40 Od vasi do vasi. 14.05 Koncert za mlade poslušalce. 14.40 Enajsta šola. 15.45 Jezikovni pogovori (Milena Hanjšek-Holc). 18.05 Z opernih odrov. 19.45 Minute z ansambлом Milana Ferleza. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Literarni večer (Novo gledališče na Slovenskem). 21.40 Lepe melodije. 22.20 Mali koncert dveh čeških triov. 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah. 0.05-4.30 Nočni program.

Barvit mozaik „Naše besede“

Na območnem srečanju v Dolenjskih Toplicah in Straži nastopile mladinske kulturne skupine in posamezniki iz novomeške in trebanjske občine – Ni še znano, ali gre kdo naprej

Območno srečanje „Naša beseda 79“, prvič prirejeno na Dolenjskem, je končano. Tri večere zapored so si mladinske kulturne skupine iz novomeške in trebanjske občine prizadevale zadovoljiti občinstvo in selektorje. Vse nastope so namreč spremljali tudi strokovnjaki za posamezne vrste kulturnega dela, od njihovih ocen (priporočil) pa bo odvisno, ali se bo katera od skupin uvrstila na zaključno republiško prireditev, ki bo maja. Kaj so si selektorji vpisali v beležke, je za zdaj še skrivnost.

Prireditve „Naše besede“ za Dolenjsko so potekale od petka, 2. marca, do nedelje, 4. marca, v Dolenjskih Toplicah in Straži. V Straži so pravzaprav gostovali le igralci Kulturnega društva Maksi Henigmana iz Dolenjskih Toplic z Molièrovo komedijo „George Dandin Jurij tepček – kaznovani soprog“. To je bila druga predstava prvega dne „Naše besede“. Pred tem so igralci pionirskega gledališča

„Ljudje ob Krki“ na festivalu 79

Dokumentarec o dolenjskem utripu bodo vrteli v našem glavnem mestu

Čez dober teden se bo začel v Beogradu tradicionalni festival jugoslovanskega kratkega in dokumentarnega filma. Program na njem bo zelo pester, posebno pozornost bodo izkazali mladim avtorjem in jubilatam.

Slovenski delež bo na letošnjem festivalu nadvse bogat, obsegal bo kakih petdeset del, nastalih v proizvodnji sedmih večjih proizvodilcev. V Beograd potuje tudi celovečerni barvni dokumentarec „Ljudje ob Krki“, ki so ga prvič prikazovali jeseni v Novem mestu, ko je tu zasiedala stalna konferenca jugoslovanskih mest. Kot je znano, pripoveduje ta film o življenju ljudi v dolini gradov in njihovem vztrajnem prizadevanju za lepši jutrišnji dan. Film je režiral Boštjan Hladnik, sredstva pa so prispevale delovne organizacije, SIS in drugi v novomeški občini.

Novomeški rojak Filip Robar – Dorin je režiral dokumentarni inigrani film „Pogled stvari“, Božo Sprajc, avtor igranega celovečernca „Kreč“, posnetega lansko jesen v Mokronogu, pa bo na festivalu zastopan kot režiser dokumentarca o velikem slovenskem poetu Otonu Zupančiču, nastalega lani ob 100-letnici pesnikovega rojstva. Na Dolenjsko se vsaj motivno veže tudi dokumentarni film „Naš partizanski Kočevski Rog“, ki ga je režiral Sandi Čolnik.

PRED NOVOMEŠKO OBČINSTVO

Dramska skupina kulturnega društva Zarja iz Soteske ima za seboj že nekaj ponovitev in gostovanj v Golarjevima „Dvema nevestama“, nekaj pa jih je še v načrtu. Med drugim naj bi v naslednjih dneh to veselo gro prikazali v Novem mestu. Na novomeški oder pa namerava priti tudi skupina topliškega Kulturnega društva Maksi Henigman, ki je v tej sezoni pripravila Molièrova „Georga Dandina“.

Ob platnih skupine osmih

Razstava, odprta minuli četrtek v Dolenjski galeriji, bo na ogled do 14. marca

Skupina osmih šolanih in nešolanih slikarjev, ki jo sestavljajo Marin Berovič, Ida Brišnik – Remec, Marjan Kokoč, Janez Kovačič, Goran Medak, Vojko Pogačar, Marjan Remec in Tomaž Železnik, se je prvič predstavila javnosti lani v Ptuj in sodi med najmlajše združbe enako mislečih, čeprav različno ustvarjalnih likovnih umetnikov. Novo sezono je začela ob koncu minulega leta z razstavo v Kranju. Isto razstavo so januarja prepeljali v Maribor, 1. marca pa so jo odprli v Dolenjski galeriji v Novem mestu, kjer bo na ogled do 14. marca. Za Novomeščani bodo dela osmerice videli v Krškem, kjer bo razstava odprta v drugi polovici marca. Krog se bo zaključil aprila v Slovenjgradcu. Na novomeški otvoritvi so kitarist Bojan Drobež, flavtist Ado Zubčević in čelist Ratko Zekić izvajali Drobeževe skladbe.

Umetnostni zgodovinar in kritik dr. Ivan Sedej je skupini na poti in delu njenih članov zapisal med drugim tudi tole: „Dela avtorjev iz skupine osmih, kjer se srečujemo tako s preprosnjo, skorajda nadrealistično vizijo sodobnih človekovih dilem in bivanja, kot z bolj realistično, razpoloženo zastavljenimi likovnimi interpretacijami, govori samo o sebi in ne potrebuje posebnih razlag. Govori v jeziku barve in črte, v razporedu med iskanjem novega in pristajanjem na tradicijo ter v večni dilemi

iz Novega mesta na topliškem odru uprizorili mladinsko igro „Štirje fantje muzikantje“, ki jo je napisal tržaški književnik Miroslav Košuta. Po predstavi so mladi igralci dobili članske izkaznice Kulturnega društva Dušana Jereba iz Novega mesta, pionirskega gledališča pa je postalo ena od sekcij tega društva.

Sobotni spored je potekal v prostorih topliške osemletke. Odprli so razstavo fotografij članov novomeškega in miren-

PRESTAVLJEN „ČLOVEK NA POLOŽAJU“

Zaradi bolezni v ansamblu je abonmajska predstava Prešernovega gledališča iz Kranja „Človek na položaju“ odpadla. Črnomaljši si bodo igro lahko ogledali 30. marca, Semečani pa dan kasneje. Za belokranjski gledališki abonma je precejšnje zanimanje; v Črnomlju je 150 prodanih vstopnic za vse predstave, medtem ko si posamezne igre ogleda precej več ljudi. V Semeču so prodali 100 vstopnic, dvorana, ki sprejme 180 gledalcev, pa je vsakokrat nabitopolna.

Celodnevna šola je še oddelčna

Jeseni še novi oddelki COŠ v novomeški občini?

V novomeški občini so v tem šolskem letu uvedli celodnevno šolo v 41 osnovnošolskih oddelkih. V Brusnicah imajo štiri, v Dolenjskih Toplicah osem, na Prevolah sedem in v dveh novomeških osemletkah dvaindvajset (v OŠ Grm 16, v OŠ Katja Rupena 6) takih oddelkov. Nanovo so odprli tudi šest oddelkov podaljšane bivanja (po dva v Bršljinu, OŠ Katja Rupena in posebni šoli).

Letos bo celodnevne šole deležno 1.115 učencev. V novem šolskem letu pa naj bi po predlogu občinske izobraževalne skupnosti odprli še nekaj novih oddelkov celodnevne šole. V Brusnicah in Dolenjskih Toplicah naj bi na celodnevno šolo prešli peti razredi, v Osnovni šoli Katja Rupena pa tretji razredi. Celodnevno šolo bodo po programu izvajali na okoli 10 odst. vseh osnovnošolskih oddelkov v občini.

skega fotokluba, poleg tega pa so obiskovalci (prireditve je bila slabše obiskana kot druge, občinstvo pa so predstavljali predvsem šolarji) lahko prisluhnili besedi mladih literatov iz Šentruperta, recitatorjem iz novomeškega Doma učencev Majde Šilc, iz Novega mesta (Glasbene šole Marjana Kozine) pa so bili tudi mladi glasbeni izvajalci.

Nedeljski večer – zadnja prireditve območnega srečanja – je bil ubran zabavno. Na odru topliškega kulturnega doma so nastopili: folklorna skupina Kres in člani plesnega kluba iz Novega mesta, zabavno-glasbena skupina Amidi iz Mokronoga, ansambel novomeške glasbene šole, dva solista na kitari in mali harmonikar. Ta prireditve je bila kvalitetno še najmanj neenotna.

Območno srečanje „Naša beseda 79“ je bilo lep prikaz dejavnosti mladih na najrazličnejših kulturnih področjih, hkrati pa je pomenilo poživitev kulturnega življenja na Dolenjskem.

I. Z.

Tone Kralj: RUDARSKA MATI, olje, 1937

Vsaka knjiga trikrat s police

Kočevska knjižnica bogatejša za nove knjige in bralce – Marljivi mladi obiskovalci

Knjižni sklad kočevske knjižnice je štel ob koncu minulega leta 25.454 knjig. Med 2.160 novimi deli je bilo 34 odst. strokovnih, druge pa leposlovne. Novih knjig v tujih jezikih je bilo 274.

Knjižnica je bila vse leto dobro obiskovana. V mladinskem oddelku se je 949 bralcev zvrstilo 16.452-krat, oddelek za odrasle pa je 1.242 bralcev obiskalo 16.925-krat. Na dom so si izposodili 79.973 knjig (od tega 38.263 v mladinskem oddelku). Tako se je knjižni sklad „obrnil“ trikrat, kar pomeni ustreza normativi. Na zaposleno strokovno delavko je prišlo 26.657 izposojenih knjig (normativ je 10.000 do 15.000). Lani se je naravno vključilo 406 bralcev, med njimi 137 starih do petnajst let. Knjižnica je pripravila 42 pravljic-

otroci ob pomoči knjižničarke. Knjižnica je pripravila tudi razstavo marksistične literature, za občinski praznik pa je priredila literarni večer s književnicama Mimi Malenšek in Milo Kačič. E. S.

Mali zbori

16. marca četrto srečanje malih vokalnih skupin

Pod geslom „Kdor poje, v srcu ne misli hudo“ so se male vokalne skupine (tri do sedem pevcev) iz Slovenije in zamejstva priprave leta 1975 v Črni na Koroškem. Prireditve, ki je bila drugič v Moravcih, lani pa v Velenju, je postala tradicionalna. Letošnja bo 16. marca v velenjskem domu kulture, kjer bodo poleg vsa srečanja. Organizacijo je prevzel velenjski radio.

Prijavljene skupine so morale pripraviti po pet skladb, od katerih bo žirija po dve izbrala za nastop. Na koncu srečanja bodo sodelujoči zapeli Bučarjevo „Mojo gošo“, združeni v en zbor pa Gobčovo „Zdravico svobodi“. To srečanje bo tudi priložnost, da se bodo male vokalne skupine dogovorile o delovanju in o tem, kako si prizadevati za ohranitev slovenske ljudske in umetne pesmi.

RAZSTAVA V TEKSTILANI

Tudi letos, zdaj že četrto leto zapored, je organizirala Tekstilana Kočevje likovno razstavo. Tokrat razstavlja na njej svoja dela delavca te tovarne slikar Dušan Vidmar in kipar Milan Križman. Razstavo so odprli v svoji menzi 26. februarja, trajala pa je 10 dni.

I. Z.

Galerija dobi zvonik

Se bo Krčanom ta že nekaj let stari načrt posrečilo uresničiti letos? – V novi sezoni bo pet razstav

Krčani so že ob 500-letnici svojega mesta mislili na temeljito obnovo cerkve sv. Duha, v kateri že drugo leto deluje znana galerija, kaj dlje kot do načrtov pa niso prišli, ker jih je stisnilo pomanjkanje denarja.

Uresničitev prenašajo iz leta v leto, in tako so si izpolnitev te naloge naložili tudi za letos.

Cerkev iz 16. stoletja je pomemben kulturno-zgodovinski spomenik, a je do novejšega časa brez zvonika. Po načrtu naj bi dobila zvonik v baročnem slogu, v kakršnem je sicer zidana. Polzasto stopnišče v njeni notranjščini spada po mnenju strokovnjakov med

kultura in izobraževanje

podčrtano

Kazalo je, da bo revija „Posavska srečanja“ krepko posegla v kulturna dogajanja posavske regije. Ko se je pojavila, so ji ploskali z najvišjih tribun in tudi blagoslovov ni manjkalo. Ker pa ob sebi ni imela koša denarja, a je tak samo koš obljub, je izdatelje navdušenje mi-

Zdravilo za izgubljeno?

nilo. Čim bolj so iskali bogatega strica ali vsaj krušnega očeta, tem bolj se je odmikala možnost, da ga dobi. Naposled so glasovi potihnil, revija pa je ostala pri prvi številki. Zdaj bi bil nemara potreben vsaj koren lečen, da bi jo obudil.

Vsi, ki so upali, da jim bodo „Posavska srečanja“ natisnila literarne proizvode, eseje, razprave ali članke, seveda niso prenehali pisati, nekateri pa. Da se ne bi oprile malo dušje še tistih, ki so se vsemu navkljub odločili vztrajati in čakati na priložnost, je krška ZKO predlagala, naj se za pišoče iz krške občine osnuje list, ki bi bil sprva ciklostiran, če bi imeli dovolj denarja, pa bi ga tiskali. Bržčas ne bo ostalo samo pri predlogu, saj je ZKO, kakor je povedal predsednik njenega izvršnega odbora Vladimir Vogrinc, sklenila postati tudi ustanoviteljica literarnega glasila in lahko prvo številko že kmalu pričakujemo. Poleg tega bo ZKO vključevala nastope domačih literatov v javne prireditve, ki jih letos načrtuje kar precej.

Za del literarnih talentov, ki so bili prav gotovo tudi potencialni knjadati za sodelavce v „Posavskih srečanjih“, bo poskrbljeno, torej za pišoče iz krške občine, medtem ko literatom iz brežiške in sevniške občine takih možnosti ni do zdaj še nihče nakazal niti ne obljubil. Bo morda krško glasilo, ki mu seveda že pred rojstvom izrekamo dobrodošlico, tako odprto, da bo vzelo pod streho tudi sosede? Če se bodo o tem sporazumeli na medobčinski (regijski) ravni, to lahko vsekakor pričakujemo. Potem pa koren lečen vendarle je!

I. Z.

Ni vse dobro, kar se izleže in greje pod plaščem ZKO, pa naj motrimo katerokoli področje kulturno-umetniškega ljubiteljstva, ustvarjalstvo ali poustvarjalstvo. In tega se tudi sama ZKO dobro zaveda. Za razsodbo, za ločevanje zrnja od plev, kritiko in pohvalo je potrebno znanje, široko obzorje. Samo talent in ogetost za stvar sta premalo. „Izvajalce“ in „porabnike“.

Novomeški osnovnošolec, Janez Kovačič kot večni zaljubljenec v zeleno opojnost Dolenjske, ki jo je tolikokrat izpričal na platnih, ko je prihajal delat v Dolenjsko slikarsko kolonijo. Vojko Pogačar pa je brežiški rojak. Sicer pa za skupino velja, da jo sestavljajo člani, ki so se udomili v Ljubljani in Mariboru.

I. Z.

Tomaž Železnik: SEDEČI – Z razstave v Dolenjski galeriji.

Na podlagi 6. in 7. člena Pravilnika o kreditiranju stanovanjske graditve Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Trebnje (Skupščinski Dolenjski list št. 29/75 in 17/77) razpisuje Samoupravna stanovanjska skupnost občine Trebnje

V. NATEČAJ

ZA POSOJILA IZ ZDRUŽENIH SREDSTEV ZA KREDITIRANJE STANOVANJSKE GRADITVE

RAZPISANA SREDSTVA:

1. za posojila organizacijam združenega dela in drugim organizacijam za nakup ali zidavo najemnih družbenih stanovanj – 13.000.000 din;
2. za posojila delavcem za gradnjo ali nakup zasebnih stanovanjskih hiš oziroma stanovanj – 2.000.000 din.

RAZPISNI POGOJI:

Pod 1:

Posojilo za nakup ali graditev najemnih družbenih stanovanj po tem natečaju lahko najamejo temeljne in druge organizacije združenega dela (v nadaljevanju: organizacije), če združujejo sredstva za kreditiranje stanovanjske graditve v okviru Samoupravne stanovanjske skupnosti Trebnje. Organizacija ima pravico do posojila, če izpolnjuje pogoje, ki jih določa citirani pravilnik, in tudi naslednje pogoje:

- da gradi ali kupuje stanovanje v okviru predpisanega stanovanjskega standarda v občini;
- da je sposobna vračati posojilo;
- da sodeluje z lastno udeležbo, ki znaša najmanj: če je znašal povprečni osebni dohodek na zaposlenega v organizaciji v preteklem letu in v primerjavi s povprečnim mesečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v SRS

odstotkov	
30 %	do 100 %
35 %	nad 100 do 105 %
40 %	nad 105 do 110 %
45 %	nad 110 do 115 %
50 %	nad 115 %

Organizacije s področja negospodarskih dejavnosti lahko sodelujejo v natečaju ne glede na doseženi povprečni mesečni osebni dohodek na delavca, če zagotovijo lastno udeležbo najmanj v višini 20 %.

Višina najmanjše lastne udeležbe se računa od kupoprodajne vrednosti standardnega stanovanja, vendar največ do višine tiste cene za 1 m² površine, ki jo je potrdil pristojni organ. Organizacija mora prijavi na natečaj za najetje posojila priložiti:

- sklep pristojnega samoupravnega organa o najetju posojila in o zagotovitvi sredstev za lastno udeležbo ter o zagotovitvi rednega odplačevanja posojila;
- kupoprodajno pogodbo ali predpogodbo ali potrdilo o rezervaciji za nakup najemnih stanovanj z navedbo števila, velikosti in cene stanovanj, ki jih kupuje oziroma gradi;
- izjavo s podatki o sredstvih za stanovanjsko graditev v letu 1978 in 1979 po namenih, s podatki o obveznostih po kreditnih pogodbah za nakup ali gradnjo stanovanj ter podatki o doseženih povprečnih mesečnih osebnih dohodkih (obrazec V/1).

Obrestna mera za posojila po tem natečaju znaša 4 % na leto. Po preteku 10 let od začetka odplačevanja posojila se obrestna mera za neodplačani del posojila poveča na 6 % na leto.

Pod 2:

Posojilo za gradnjo zasebne individualne stanovanjske hiše ali nakup stanovanja lahko po tem natečaju dobi delavec, če je zaposlen v organizaciji, katera združuje sredstva za kreditiranje stanovanjske graditve pri Samoupravni stanovanjski skupnosti Trebnje.

Kandidat za posojilo mora izpolnjevati pogoje po citiranem pravilniku, zlasti pe še naslednje:

- da nima stanovanja ali pa ima premajhno oziroma drugače neustrezno stanovanje, ali
- da prebiva v družbenem stanovanju, ki ga bo sprostil;
- da gradi ali kupuje stanovanje (stanovanjsko hišo) s standardno velikostjo;
- da se gradnja v celoti izvaja skladno z odobreno gradbeno-tehnično dokumentacijo;
- da ima do dneva razpisa tega natečaja zgrajeno stanovanjsko hišo najmanj do zaključene III. gradbene faze, oziroma zgrajeno betonsko ploščo za postavitve montažne stanovanjske hiše;
- da sodeluje z lastno udeležbo najmanj v višini, ki jo določa citirani pravilnik;
- da pri tej skupnosti še ni dobil posojila za gradnjo ali nakup stanovanja.

Posojilo po tem natečaju je omejeno in lahko znaša največ 70.000 din za vsako posamezno stanovanjsko hišo oziroma stanovanje.

Delavec, ki gradi individualno stanovanjsko hišo izven programa organizirane stanovanjske graditve, lahko dobi posojilo, izračunano po določenih citiranega pravilnika in pogojih iz tega natečaja, zmanjšano za 20 %.

Kandidati za posojilo se prijavijo na natečaj z vlogo na obrazcu V/2. Obrazec vloge mora biti izpolnjen v celoti, z vsemi zahtevanimi izjavami, sicer se bo vloga štela za nepopolno in ne bo obravnavana.

Vlogi na natečaj morajo kandidati priložiti še:

- dokazilo o osebnih dohodkih prosilca in drugih družinskih članov v preteklem letu ter dolgoročnih obveznostih iz osebnega dohodka (obrazec V/3);
- fotokopijo ali overjen prepis gradbenega dovoljenja;
- fotokopije morebitnih varčevalnih pogodb o namenskem varčevanju v banki;
- fotokopije posojilnih pogodb za posojila, ki so že bila najeta za gradnjo stanovanjske hiše.

Prednostni vrstni red prosilcev, če bo teh več, kot jim je možno zagotoviti posojilo iz razpisanih sredstev, bo določen na podlagi določb citiranega pravilnika po vrednosti kriterijev, ki jih je sprejela skupščina Samoupravne stanovanjske skupnosti Trebnje.

Obrestna mera za posojila po tem natečaju znaša 4 % na leto. Po preteku 10 let od začetka odplačevanja posojila se obrestna mera za neodplačani del posojila poveča na 6 % na leto. Posojilo vrača delavec v mesečnih obrokih, ki znašajo šestino polletnih anuitet.

DRUGA DOLOČILA:

Rok za prijave na natečaj je za posojila pod 1) odprt do porabe razpisanih sredstev oziroma do konca tega leta, za posojila pod 2) pa en mesec po objavi natečaja. Kasnejše prijave ne bodo upoštevane, prav tako tudi ne nepopolne vloge.

Prijave na natečaj sprejema strokovna služba Samoupravne stanovanjske skupnosti Trebnje, Goliovi trg 9, kjer zainteresirani lahko dobijo tudi potrebne obrazce in morebitna druga pojasnila.

Številka: 55/79

Datum: 26. 2. 1979

**IZVRŠNI ODBOR
SAMOUPRAVNE STANOVANJSKE
SKUPNOSTI TREBNJE**

**KEMIČNA ČISTILNICA
STUDENEC
SPREJEMNICA TREBNJE**

**ČESTITAMO ZA DAN
ŽENA – 8. MAREC
IN SE PRIPOROČAMO!**

Rimska cesta (bivši Labod)

ZAVAROVALNA SKUPNOST

triglav

**DOLENJSKA OBMOČNA SKUPNOST
NOVO MESTO,
delovna skupnost**

objavlja
prosta dela in naloge:

1. zajemanje podatkov za potrebe avtomatske obdelave podatkov
2. čiščenje poslovnih prostorov

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

Pod 1: dveletna administrativna šola in 1 leto delovnih izkušenj ali poklicna šola s strojepisnim tečajem. Kandidati, ki so že opravljali dela in naloge na zajemalnih napravah, imajo pri izbiri prednost.

Pod 2: Nekvalificirana delavka.

Za objavljena dela in naloge je določeno 1-mesečno poizkusno delo.

Za objavljena dela in naloge se delovno razmerje sklene po uspešno opravljenem poizkusnem delu za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Ponudbe s kratkim življenjepisom in dokazili o strokovni usposobljenosti naj kandidati pošljejo v roku 15 dni na naslov: Zavarovalna skupnost Triglav, Dolenjska območna skupnost Novo mesto, Glavni trg 24.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa za delovna razmerja.

V SPOMIN

Včeraj, 7. marca, je minilo pet let odkar nas je za vedno zapustil naš dragi očka

JULIJAN PUGELJ

Vsem, ki se ga še spominjate in obiskujete njegov prerani grob prav lepa hvala.

Žalujoci: vsi njegovi

V SPOMIN

1. aprila bo minilo leto dni, odkar me je zapustil samo, žalostno in neutolažljivo moj dragi mož

IVAN LOKAJNER

s Senovega

Tih in pust je dom brez Tebe, spomin je boleč in nepozaben. Čas hitro beži, a ne izbrše žalosti. Hvala vsem, ki se ga še spominjate.

Tvoja neutolažljiva žena Marija

ZAHVALA

Ob nepričakovani in tragični izgubi, ki nas je zadel 26. 2., ko nas je v 25. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, očka, sin, brat, bratranec in nečak

CIRIL ZUPANČIČ

iz Šentjurja 3 pri Mimi peči

se zahvaljujemo dobrim sosedom, vaščanom in sorodnikom, ki so nam stali ob strani, tov. Kranjcu, njegovim sodelavcem, Varteksu, Pionirju, Petrolu za podarjene vence in cvetje ter vsem, ki so nam izrazili sožalje in nas tolažili v najtežjih trenutkih ter pospremili pokojnika v tako velikem številu do mnogo preranega groba. Prav lepa hvala župniku za govor in pogrebni obred, enako pevcem iz Mirne peči za ganljive žalostinke.

Žalujoci: žena Majda, hčerka Melitka, mama, Jože in Štefan z družinama, sestra Marica, teta Fani, bratrance in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedka, tasta, brata in strica

LUDVIKA RABZELJA

iz Gotne vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, ter nam ustno in pismeno izrekli sožalje. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka bolnice v Novem mestu za lajšanje bolečin in govornikom za poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žena Anica, sin Drago, hčerka Vera por. Krall

Novo mesto, Ljubljana, Lutersko selo, Zameško, Brusnice, dne 26. februarja 1979

ZAHVALA

Ob mnogo prerani nenadomestljivi izgubi ljubljene sina, moža in očka

ALOJZA GRMA

iz Sela pri Mimi

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in tako v velikem številu spremili pokojnika na njegovi zadnji poti. Prav tako se zahvaljujemo tudi kolektivom: ŽTP Ljubljana-Siška, Labod Trebnje, IMV Novo mesto, Kemofarmacija in Slovenija avto. Lepa hvala župniku za lepo opravljeni obred. Iskrena hvala tudi gasilcem Sela in Sevnice za pomoč ter govorniku za pretresljive besede ob njegovem odprtem grobu.

Žalujoci: mama, žena Amalija, hčerka Janja, brata Polde in Janez z družinami ter sestre Marija, Tončka, Hema, Joži, Dana in Malči z družinami

ZAHVALA

Ob nepričakovani in boleči izgubi naše ljubljene mame, babice, sestre, tete in ujne

MARTE KORDIČ

roj. Drakulić
upokojenec iz Bojanc pri Vinici

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, znancem in prijateljem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali toliko vencev in cvetja in nam izrekli ustna ali pismena sožalja. Prav lepa hvala G.G. Novo mesto – obrat Črnomelj in strokovni službi Samoprispevek II iz Ljubljane za podarjene vence. Zahvaljujemo se tudi g. duhovniku za govor in opravljeni obred ter pihalni godbi iz Črnomlja. Vsem, ki ste z nami sočustvovali še enkrat prav lepa hvala!

Žalujoci: hčerka Marija z možem Ludvikom, sin Momir z ženo Milko, vnuki Borut, Vesna, Božo in Bojan ter ostalo sorodstvo

Minulo soboto dopoldan je bilo v telovadnicah Osnovne šole Bršljin in Grm občinsko košarkarsko prvenstvo osnovnih šol. Rezultati dečki: Grm - Bršljin 31:21, Bršljin - Dol. Toplice 15:30, Katja Rupena - Dolenjske Toplice 45:15 in Grm - Katja Rupena 49:20. Rezultati deklice: Katja - Rupena Stopiče 32:24, Dolenjske Toplice - Stopiče 38:14, Katja Rupena - Bršljin 13:40 in Dolenjske Toplice - Bršljin 21:8.

BONOVA IN ŠTRUKLJEVA V REPREZENTANCI

Članici ženskega rokometnega kluba Novo mesto Bonova in Štrukljeva sta se uvrstili v mladinsko rokometno reprezentanco Slovenije, ki je minulo soboto in nedeljo igrala v Riminju in Udinah z italijansko žensko člansko ekipo. Dolenjski sta svojo nalogo dobro opravili.

KRANJEC NAJBOLJŠI

Na drugem letošnjem hitropoteznem šahovskem turnirju SK Milan Majcen je nastopilo 14 igralcev, zaslužen pa je zmagal prvokategorik Toni Kranjec iz Brežic. Vrstni red: Kranjec 12 točk, Soper (Zidani most) 11, Furjan in R. Blas (oba Sevnica) 10 itd. V skupni uvrstitvi vodi Kranjec.

ŠPORT OD TU IN TAM

METLIKA - V novi športni dvorani so odigrale pionirske ekipe 2. kolo območne rokometne lige. Nastopile so reprezentance črnjaljske, novomeške, metliške in trebanjske občine. Presenetila je vrsta Novega mesta, ki je brez težav premagala vrstnice z Mirne (10:5), ter Trebanjci, ki so se izkazali s hitro in učinkovito igro. 3. kolo bodo dekleta igrala v Starem trgu, fantje pa v Trebnjem. (P. J.)

NOVO MESTO - Konec tedna so nadaljevali z rokometno ligo novomeških osnovnih šol. Da je rokomet med pionirji in pionirkami zelo priljubljen, dokazuje številna udeležba. Nastopa namreč 12 deških in 11 fantovskih ekip, ki so do sedaj odigrali polovico prvenstva. (I.P.)

Odbojkarji skoraj praznih rok

Ekipe z Dolenjskega imele črno soboto - Zmagali so le Novomeščani - Kočevke zamudile lepo priložnost za novo zmago - Žužemberk igra v Dolenjskih Toplicah

Zadnja sobota je bila za odbojkarje in odbojkarice z Dolenjskega nesrečna. Razen Novomeščanov, ki so dobili srečanje s Trebanjci, ni do zmage prišla nobena druga ekipa. Še najbolj so razočarale Kočevke, ki so dokaj nepričakovano izgubile z vrsto Mežice.

KRKA - METALAC 0:3 (-11, -9, -11)

Sodeč po rezultatu, so novomeške odbojkarice ponovno doživele hud poraz. Vendar ni tako.

Kočevju derbi

V republiških namiznoteniških ligah so konec minulega tedna odigrali drugo spomladansko kolo. Medtem ko so Kočevci in Novomeščani osvojili novi prvenstveni točki, so igralke Novega mesta doživele dva nova prepričljiva poraza.

BOLENJSKA - KOČEVJE 3:5

V dolenjskem derbiju I. republiške namiznoteniške lige B sta se v Novem mestu pomerili vrsti Dolenjske in Kočevja. Čeravno so gostje bili prepričani v lahko zmago, so se v športni dvorani pošteno namučili, preden so borbene domačine premagali. V osmem srečanju je namreč izkušeni Osterman s težavo premagal domačina Guština.

Posamični izidi: Žigante - Osterman 1:2, Somrak - Lapajne 2:0, Guštin - Pogorelec 0:2, Somrak - Osterman 1:2, Žigante - Pogorelec 0:2, Guštin - Lapajne 2:1, Somrak - Pogorelec 2:1 in Guštin - Osterman 0:2.

DOLENJSKA - KAMNIK - DOMŽALE 5:1

Novomeški igralci namiznega tenisa so v soboto popoldan brez težav premagali reprezentanco Kamnika in Domžal. Posamični izidi: Guštin - Ručigaj 2:0, Somrak - Cerar 2:0, Žigante - Hribar 1:2, Somrak - Ručigaj 2:1, Guštin - Hribar 2:1 in Žigante - Cerar 2:0.

DVA NOVA PORAZA

Ženska namiznoteniška vrsta Novega mesta je v 7. kolu slovenske enotne namiznoteniške lige konec tedna gostovala v Ptujju in Murski Soboti. V srečanju s Ptujčankami so varovanka Ivana Kapša dosegle eno zmago, proti Sobočankam pa so slabše igrane in doživele hud poraz 6:0. Dolenjske so po sedmem kolu na zadnjem mestu brez zmage.

2. marca so praznovali novo-meški gozdarji in smučarji iz Novolesa lep jubilej: 25-letnico Fricovega pokala. Zbrali so se v Črmošnjicah, kjer je nastopilo nekaj več kot 50 smučarjev in smučark; pomerili so se v smučarskih tehnik in veselaletu. Zaradi ugodnih snežnih razmer in odlične organizacije je jubilej na prireditve v celoti uspel.

Jubilejni Fricov pokal

Veslesalom, moški A: 1. Novinec, 2. Ravbar, 3. Bobič, 4. Dular (vsi Novoles), 5. Pirc (GG) itd. B: 1. Slak (Novoles), 2. Grabrijan (GG), 3. Pavlič, 4. Pureber (oba Novoles), 5. Jereb (GG) itd; C: 1. Medle (Novoles), 2. Serini, 3. Rape (oba GG), 4. Bajt, 5. Japelj (oba Novoles) itd; D: 1. J. Knez (Novoles), 2. F. Knez (GG); ženske: 1. Lovko (GG), 2. Jarc (Novoles); ekipno: 1. Novoles, 2. GG Novo mesto.

Ob koncu uspele prireditve so organizatorji podelili najbolj prizadevnim smučarskim delavcem iz obeh podjetij spominske plakete. Za več kot dvestoletno delo so jih dobili Alojz Serini, Janez Šebenik, Jože Rade in Franc Knez; za več kot desetletno delo Boštjan Japelj, Janko Goleš, Janez Bukovec, Janez Rustja, Bogo Spiletič, Janez Tavčar, Slavko Kregar in Adi Štor; za več kot petletno delo Jože Kure, Slavko Medle, Primož Bobnar, Drago Rebernik, Adnrej Grabrijan, Bogdan Zupančič, Mirko Jarc, Jože Zigmund, Peter Henčič in Jože Weiss, plakete pa sta dobila tudi sodelavca Mirko Pečar in Rade Kainovič ter Novoles in Gozdno gospodarstvo.

Domžale zasluženno dobile derbi

V boju nekdanjih zveznih ligašev novomeški košarkarji izgubili z Domžalami - Tretja zmaga igralcev iz Metlike - Kočevje prekratko za dve točki

9. kolo slovenske košarkarske super lige je prineslo Novomeščanom nov poraz, Beti je doma dosegla tretjo zmago in je prehitela dva tekmeča. Člani zahodne košarkarske lige, vrsta Kočevja, so igrali doma in so dokaj važno srečanje izgubili samo za točko. Novomeščani so po 9. kolih četrti, Beti je osma, Kočevje v zahodni ligi pa sedmo.

DOMŽALE - NOVO MESTO 101:90 (53:41)

V derbiju slovenske košarkarske lige sta se v Domžalah pomerili vrsti, ki sta v minulih košarkarskih sezonah nastopili v II. zvezni ligi. V zadnjem srečanju so bili domači igralci ves čas boljši nasprotnik in so si ustvarili že v prvem polčasu razliko, potrebno za zmago. Dolenjski so doživeli že četrti poraz in so ta čas na četrtem mestu.

Novo mesto: Cerkovnik 21, Muhnih 21, Ivančič 11, Seničar 14, Župevec 14 in Plantan 7.

BETI - LITIJA - ZAGORJE 106:87 (55:36)

Do tretje ligaške zmage so Metličani prišli sorazmerno lahko. Z dobro organizirano igro, ki jo je navzlic poškodbam dobro vodil Medek, so si zmago zagotovili že v prvem polčasu, ko so goste povsem nadigrali in odšli k počitku z devetnajstimi koši prednosti. V nadaljevanju so domači nekoliko popustili, okoli 100 gedalcev pa je navzlic temu videlo dokaj zanimivo košarkarsko srečanje.

Beti: Kremšček 12, Šahmič 19, Medek 32, Gerbec 4, Gršič 6, Švinger 9, Nemanič 22 in Einsidler 2.

KOČEVJE - ILIRIJA 71:72 (37:41)

V 6. kolu 1. slovenske košarkarske lige - zahod so se Kočevci

Že na motorjih

O temeljnih pripravah krških speedwayistov smo že poročali, v soboto pa so imeli varovanci Cveta Berganta že prvi trening z motorji, in sicer na tekmovalni stezi na Stadionu Matije Gubca v Krškem.

Že 25. marca se namreč prične republiško prvenstvo v Lendavi, tekmovalna v drugi ligi pa 27. aprila, ravno tako v Lendavi. Trener Bergant ugodno ocenjuje priprave, saj se držijo predvidenega programa. Prve vožnje krških dirkačev so si kajpak ogledali tudi člani klubске uprave krškega AMD. Predsednik Edo Komočar je ravno tako izrazil zadovoljstvo nad dosedanjimi telesnimi pripravami.

V soboto je bil v Krškem sestanek zveznega odbora za speedway. Zvezni odbor namerava to sezono poslati na Poljsko dva tekmovalca; imeni še nista določeni. Na Poljskem naj bi dva do tri mesece tekmovala v tamkajšnji 2. ligi. Na ta način bi lahko od blizu videla, kako se tega športa lotevajo tam. Zvezni odbor za speedway bo to leto za vso državo pritegnil k sodelovanju enega od bolgarskih trenerjev, ki naj bi nudil pomoč našim, da bi tako izboljšali kakovost strokovnega kadra. V Krškem kajpak mislijo na finale svetovnega prvenstva v speedwayu, ki bo 22. junija 1980. Do takrat bi se bilo treba lotiti rekonstrukcije krškega stadiona in drugih priprav. Sodeč po dosedajni tradiciji, bodo nedvomno kos tako zahtevni organizacijski nalogi. Del se je treba lotiti pravočasno, kajti čast prireditelja tako izbornega tekmovalca bi si rad pridobil preneka drugi klub.

A. ZELEDNIK

SPOMLADANSKI KROS

Atletska sekcija leskoveškega Partizana bo pripravila v nedeljo, 11. marca, spomladanski kros, na katerem bodo nastopili tudi tekmovalci in tekmovalke z Rake, iz Senovega, Podbočja itd. Na startu bodo tekmovalci in tekmovalke vseh kategorij, organizatorji pa so progno speljali po znanih poteh in travnikih. Proga članov poteka od Leskovca do Brezja, Skozi Veliko vas do Leskovca. Prijave pošiljate na naslov AS Maraton, Leskovec. Teki se bodo začeli ob 11. uri. Najboljši bodo dobili diplome.

L. S.

NOVI TOČKI ZA KOČEVJE?

V prihodnjem sobotnem kolu odbojkarjskih lig igrajo domača vse vrste z Dolenjskega in gosteh. Krka z Radno, in v tem srečanju nima možnosti za zmago, Kočevke bi lahko v gosteh popravile napako z Mežico, Žužemberčani se bodo pomerili z Izolo, Trebanjci z Zelezarjem, le odbojkarji Novega mesta ostanejo doma. Igrali bodo s Kamnikom, ki je v letošnjem prvenstvu izgubil eno samo tekmo. Najbrž jih tudi Novomeščani ne bodo mogli presenetiti.

KOČEVJE - MEŽICA 2:3 (-4, 11, 13, -13, -9)

Okoli 150 gledalcev je videlo izredno lepo odbojkarjsko predstavo, v kateri so imele domače igralke precej možnosti za zmago. Prvi set so sicer gladko izgubile, v nadaljevanju pa so z dobro igro v polju in na mreži osvojile dva niza in napovedale prepričljivo zmago. V četrtem setu pa so ponovno igrale slabše, izgubile set, gostje pa so z zbrano igro poskrbele za presenečenje in zmago.

Kočevje: Kljun, Verbič, Širaj, Jakopin, Špolar, Legan, Vidmar, Lapuh, Pogorelec, Ličan, Stopar in Piškur.

ŽUŽEMBERK - ZELEZAR 1:3 (-13, -13, 13, -7)

Srečanje z Zelezarjem so Žužemberčani odigrali v telovadnici osnovne šole Dolenjske Toplice. Zanj so se odločili zato, ker je v njej razsvetljava neprimerno boljša kot v telovadnici OŠ Grm v Novem mestu. Srečanje je bilo zanimivo, domači igralci pa niso bili brez možnosti, kar dokazuje tudi rezultat. Popustili so v odločilnem četrtem setu, ki so ga gostje dobili na 7.

Žužemberk: P. Štor, Kosmina, Brulec, Škrbe, J. Plut, Z. Plut in Muhič.

TREBNJE: PIONIR NOVO MESTO - 0:3 (5, 9, 14)

Oslabljeno moštvo iz Novega mesta je v soboto v prvenstveni tekmi prve slovenske lige v Mokronogu brez večjih težav odpravilo Trebnje z najvišjim rezultatom 3:0 (5, 9, 14). Domačini bi lahko iztržili vsaj niz, saj so v tretjem skoraj vseskozi vodili, vendar sta ga pokopala slab

Strelec in organizator

Belokranjec Ivan Žlogar se je začel s strelstvom resneje ukvarjati pred slabima desetletjema. Bil je 1960, ko je delal v nekdanji Zori in tam so ustanovljali strelsko sekcijo. Takrat niso bili taki časi, da bi človek prišel in dobil puško. Ivan si jo je kupil sam, zanj pa je moral odšteti kar dve vajeniški nagradi. Vendar mu zaradi tega nakupa še danes ni žal.

„Koliko lepih ur sem preživel na streliščih in koliko jih še bom,“ pravi Žlogar, ki je že dalj časa med najboljšimi belokranjskimi strelci. Ta koristen šport se mi je priljubil zlasti po 1965. letu, ko sem prišel iz JLA. Postal sem zvest „vojak“ črnomaljski

strelski zvezi in z njo preživel vse lepe pa tudi težke čase. Najhuje je bilo do 1971. leta Pravzaprav nismo imeli niti strelišča niti svojih prostorov. Neprestano smo se selili. Pa nismo izgubili upanja.

Nato je Žlogar za tri leta zapustil Belo krajino. Postal je zdomec, ker pa je delal v avstrijskem Beljaku, je pogostoma prišel domov. Ob prostem času je najraje vzel zračno puško ter se z njo napotil na strelišče. Ko se je ponovno vrnil domov, so ga strelci povabili v svoje vrste. Ravno takrat so izvolili novo vodstvo. Predsednik je postal Zvone Planinc, tajnik Tone Bukovec in blagajnik Matija Držaj.

„Za črnomaljsko strelstvo so se začeli novi časi,“ rad pove šestintridesletni strelci Ivan. „Vodstvo je bilo resno in zastavljene načrte smo začeli uresničevati. Za strelstvo smo navdušili veliko mladine, zlasti po šolah pa tudi delovnih organizacijah. Tako imamo ta čas registriranih kar 600 strelcev, res delavnih pa je 100. Od teh imamo 10 odličnih strelcev, ki od 100 možnih krogov nastreljajo 70 ter 10, ki od 200 možnih dosežejo več kot 170 krogov. Dobro zastavljeno delo se je začelo obrestovati. Sedaj nas moti le to, da za vadbo še vedno nimamo pravih mož-

ZA „BETI“ ČETRТА ZMAGA?

V 10. kolu slovenske košarkarske super lige igrajo Novomeščani doma. Igrali bodo z najslabšo vrsto, z Rudarjem, ki pa ni tako slabo moštvo, kot kaže trenutni položaj na prvenstveni tabeli. Zato bo sobotno srečanje, v katerem bi morali zmagati domači košarkarji, zanimivo. Metličani igrajo v gosteh, pomerili pa se bodo s Fructalom. V Ajdovščini se obeta lepa tekma ter hud boj za točki. Belokranjci bi se lahko vrtni domov s četrto zmago. V 7. kolu slovenske lige - zahod igrajo Kočevci v gosteh s Cerknico. Presenetili bi lahko le, če bi na tekmi igrali ves čas borbeno ter disciplinirano.

METLIKA: PARTIZAN VODI

Metliški TVD Partizan, (pravzaprav člani sekcije košarkarskih veterinov) je pripravil medobmočni belokranjsko rekreacijsko ligo v košarkah. Rezultati prvih dveh kol: Študent (Črnomelj) - Partizan II 52:44 (21:22), Old boys (Črnomelj) - Partizan I 45:67 (22:34), Belt - Semič 40:38, Partizan II - Semič 44:41 (28:21), Belt - Partizan I 53:59 (9:25) in Študent - Old boys 56:46. Trenutno vodi Partizan I, za njim pa so študenti in drug.

RIBNICA: SELEKCIJA VODI

V zimski ligi območne rokometne zveze ribniške občine so moštva odigrala 6. kolo. Rezultati: Kočevje - Veterani 16:16, Ponikve - Dobropolje 18:10, Selekcija - Garnizija 15:15, Veterani - Selekcija 13:17, Mladinci - Donit 22:15, Mladinci - Dobropolje 16:16, Donit - Kočevje 16:17 in Garnizija - Ponikve 23:19. Še naprej vodi moštvo Selekcije, ki ima 11 točk, najboljši strelci pa je Goršek, ki je dal že 51 golov.

M. G.

INLES V KRŠKEM

Ribniški član II. rokometne zvezne lige Inles bo ju ri odpotoval v Krško, kjer bo na pripravah od 14. marca. Za priprave v telovadnici v Leskovcu so se Ribničani odločili zato, ker se bo prvenstvo v II. zvezni ligi začelo en teden prej, kot je bilo napovedano, in sicer 24. marca. V Leskovcu bo vadilo 12 najboljših rokometasov, ki bodo odigrali tudi pet prijateljskih tekem s Krškimi, Brežicami, Sevnico, Rudarjem (TRBOVLJE) ter sevniškimi veterani.

M. G.

ZANIMIV TURNIR - ŽRK Novo mesto je ob sodelovanju OK SZDL pripravilo tradicionalni rokometni turnir v počastitev dneva žena. Nastopile so vrste iz Šentjerneja, Mirne, Stopič in Novega mesta, presenetila pa je domača ekipa, ki je nastopila z močno pomlajeno in dobro ekipo, ki je zasluženno osvojila pokal OK SZDL. Na sliki: s srečanja s Šentjernejčankami.

Neizkušenosť zmagala

Čeravno je novomeška ženska rokometna vrsta na turnirju ob 8. marcu igrala pomlajena, je osvojila pokal

Novomeški rokometni delavci so z Občinsko konferenco SZDL pripravili že tradicionalni rokometni turnir, s katerim počastijo dan žena. Tokrat so povabili na turnir le domače ekipe, zakaj za močnejši turnir klub nima denarja.

Peti turnir, s katerim smo počastili 8. marec, je lepo uspel. Dokazal je, da se dobro organizirano delo z ženskimi klubi, ki jih v občini vse

več, obrestuje. Vrste so namreč na turnirju, ki si ga je ogledalo le okoli 50 ljubiteljev rokometu, prikazale hiter in kakovosten rokomet.

„Za presenečenje je poskrbela ekipa Novega mesta,“ je dejal predsednik ženskega rokometnega kluba Jože Pečnik. „Domača vrsta je v konkurenci deklet iz Stopič, Šentjerneja in Mirne igrala močno pomlajena. Novomeški dres je namreč obleklo kar pet pionirk (Šitarjeva, Dravinčeva, Iličinova, Turkova in Šljakovčeva), ki bodo igrale tudi v nadaljevanju II. zvezne rokometne lige. Z njim bomo zato igrali čim več tekem, kajti za nas uvrstitev v zvezni ligi zaenkrat ni tako pomembna. Sedaj želimo ustvariti poseben nov in močno ekipo, sestavljeno zgolj iz domačih igralk.“

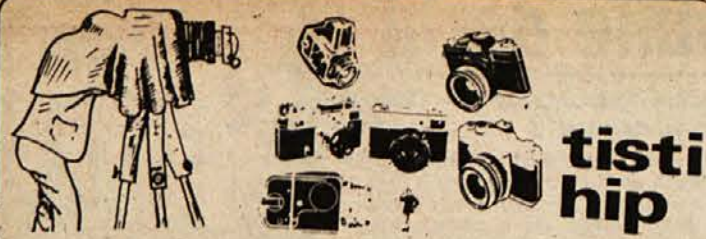
V finalu je bil dosežen naslednji rezultat: Novo mesto - Šentjernej 18:12. Najboljša strelka je bila Bunčeva (Mirna), vratarica Judeževa (Novo mesto), igralka pa komaj 14-letna Stopičanka Ovničkova. Pokal je zmagovalni vrsti podelil član predsedstva ZTKO Novo mesto Matjaž Verbič.

Koliko denarja za šport?

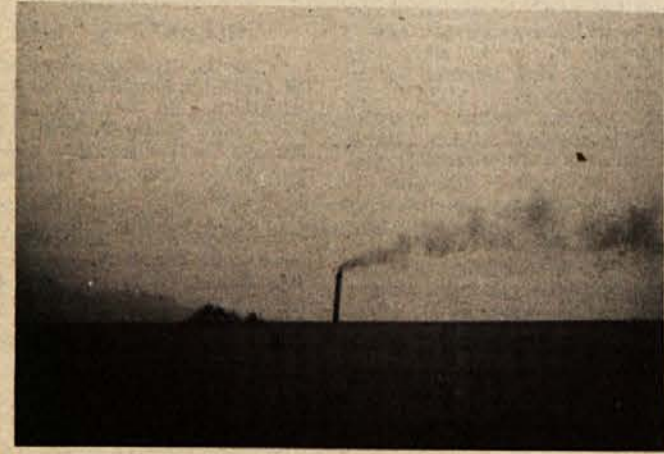
Na nedavni seji telesnokulturnih skupnosti občine Kočevje so delegati poslušali poročilo kontrolne komisije, poročilo o uresničevanju programa in poročilo o zaključnem računu TKS za letoš. Delegati so največ razpravljali o delovnem in finančnem programu TKS za letoš. Sklenjeno je bilo, da je treba zbrati podatke, koliko so dobila posamezna društva denarja mimo TKS, se pravi naravnost od OZD in od drugod, ter koliko denarja je bilo porabljenega za razne delavske športne igre vseh vrst.

Razpravljali so še o ugotovitvah, predlogih in načrtih izvršilnih organov Telesnokulturne skupnosti Slovenije in Zveze telesnokulturnih organizacij Slovenije. Ugotovljeno je bilo, da v Kočevju nekatere zadeve dobro izvajamo, druge pa slabše. O tem bodo zdaj naredili analizo.

ANDREJ ARKO

tisti hip

PUSTOTA — Kaj žalosten motiv si je izbral Iztok Trebusak iz Brezice: dolg siv zid in kos kadečega se dimnika za njim. V splošni sivi so zarisani še oddaljeni hribi in vrh krošnje drevesa. Res pust prizor. Vendar je najbrž avtor te fotografije želel poudariti prav pustoto. Do tega ima pravico. Na svet naj bi fotograf sploh gledal s svojimi očmi, poskušal najti tisto, kar verodostojno in dokumentarno (fotografija je vedno tvoj dokument) izpričuje avtorjev pogled. Trebusak je torej izbral prepričljiv motiv za vzbujanje tistega občutja v človeku, ki je vezano na negativne plati tehnološkega razvoja. Seveda pa moramo zapisati, da bi moral posnetek bolj „obdelati“. Osveljen je slabo, tako tudi v temnici ni mogel popraviti mehkega negativja. Nekateri mojstri fotografske kamere za takšne posnetke nalašč uporabijo malo občutljiv film, ki ga povrh tega razvijajo še v zelo finem razvijalcu. Pustota je tako še bolj dokončna.

Dolenjski list pred 20 leti

Za lenuha ni kruha

VIŠJO DELOVNO STORILNOST moramo zagotoviti z novimi tarifnimi pravilniki, kjer je treba dosledno vztrajati pri nagrajevanju po učinku. Šesto poglavje plana, ki govori o zaposlenosti in delovni sili ter načinu nagrajevanja, docela jasno zahteva, da za lenuha ni kruha. Prvič trdimo to tudi v okrajnem družbenem planu, v katerem smo za to, da organi upravljanja v gospodarstvu v sodelovanju s sindikalnimi organizacijami odločneje premeščajo zaposlene osebe na ustrezna mesta ali jih odpuščajo, če te z nedisciplino ali povsem nezadostno strokovno sposobnostjo onemogočijo porast delovne storilnosti.

NOVA DRUŽBA raste iz stare, zato imamo pri delu vedno težave s staro miselnostjo. Na vasi imamo razne težkoc, čeprav kmetu želimo pomagati. To je dokaz, da SZDL premalo tolmачi! Naši ljudje radi pozabljajo, kako je bilo včasih, in od socializma vedno zahtevajo. Povedati jim moramo, da gradimo socializem predvsem za tistega, ki ga pomaga graditi.

ZA IZBOLJŠAN cestni promet predvideva letošnji okrajni družbeni plan nakup novih avtomobov in končno ureditev cestnih priključkov na avto cesti pri Mačkovcu, Karteljevem, Čateških Toplicah in Trebnjem. Dokončali naj bi modernizacijo priključka Šmarješke Toplice — Kronovo.

NA DOLENJSKEM je precej razvita tekstilna industrija, pletilna, konfekcijska in obutvena industrija ter obrt, ki bo lahko na modni reviji pokazala vse svoje kvalitete, gotovo pa bo tako prireditev spodbudno delovala tudi na njen nadaljnji razvoj. Imamo tudi strokovne kadre, sposobne, da modno revijo pripravijo.

NA LEVEM BREGU Save je zelo slabo organizirana preskrba prebivalstva. Z dograditvijo novega trgovskega bloka bo to delno urejeno, ne bo pa še zelenjadne trgovine in mlekarne. (Iz DOLENJSKEGA LISTA 5. marca 1959)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Macedonijo bi radi priklopili

(V Macedoniji) je ljudstvo hudo razburjeno. Od turške vlade zahteva nekateri sprememb. Bari se vse vstaje. Bolgari baje najbolj šušujejo ljudstvo proti Turkom, ker bi Macedonijo radi priklopili Bolgarji.

(Bliza se pomlad in z njo obilo dela za pridnega kmetovalca. Treba bo obdelati njive in travnike, zasaditi vinograde, saditi dreve itd. Pri vseh teh delih gledati nam je, da jih opravimo bolj ko mogoče skrbno, kajti malokje v življenju se tako rad in tako hitro uresničijo pregovor „kakoršno delo, tako plačilo“, kakor ravno pri kmetijstvu. Tukaj se le premnogokrat pokažejo slabi uspehi in slabi prideški vsled slabega dela, naj si bo že v poljedelstvu ali pa v sadjereji, vinoreji itd. Zaradi tega nam je skrbeti, da storimo vse, kar je v naših močeh, da se nam pomože in izboljšajo prideški in povzdignejo s tem naši prihodki.

Treba ga je občinstvu ponuditi, da se z njim seznanijo in se prepriča, da je res dobro blago. Kar se tedaj tiče lastnosti Kathreinerjeve sladke kave posebej, nikakor ne more biti primera umestna, da je v tem oziru s to kavo taka, kakor če se meša vino z vodo. Res je zdravo in večkrat koristno pripraviti si tako zmes. Toda nihče ne misli na to, da bi hotel vino s tem, da ga zmeša z vodo, zboljšati. S takim ravnanjem se napravi vino le manj škodljivo zdravju.

(Oglas) Na prodaj je lepa nova dvonadstropna hiša, fino, moderno in ognja varno zidana, brez bremen, se 12 let davka prosta, z vsemi gospodarskimi potrebščinami preskrbljena, ima krassen razgled v daljavo, pripravna za zasebnika pa tudi za trgovca, ker se hiša nahaja na velikem trgu lepo ležečega zdravega mesteca, kjer se ceno živi.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 1. marca 1899)

Sedem žensk, a nobena odveč

Sladko življenje Giuseppe Scaffidija — Vse zadovoljne

Sladko življenje Giuseppe Scaffidija iz vasice blizu Messine na Siciliji se je končalo. Zaprl so ga in obtožili zvodništva in prodaje otrok. Hoteli so ga obtožiti tudi vzdrževanja neprijavljene javne hiše, vendar je vseh sedem žensk, z njegovo pravo, uradno ženo vred zatrdilo, da so prostovoljno legale v posteljo potentnega Siciljanca.

Zgodba se je začela pred petimi leti, ko je v srečno družinsko idilo Giuseppe in Concette ter njenih štirih otrok prišla nova ženska moč. Soseča Mariannina je potarnala dobrodušnemu Giuseppeu, kako hudo je živet s slepim in starim možem ter še s tremi njenimi otroki ob slabi mesečni plačici, pa jo je Giuseppe povabil, naj se z družino preseli k njemu. Rečeno — storjeno!

Tri mesece kasneje je srečno družico povečala zalostna in zapuščenca Fortunata, potem je kmalu prišla poseda Margherita, nazadnje pa še natakarcina nemškega rodu, Angelika, z dvema nezakonskima otrokoma.

V hiši je postalo na moč hrupno in veselo. Ženske so se med seboj dogovorile za vrstni red in nato legale vsako noč lepo po vrsti v Giuseppeovo posteljo: prvo noč Mariannina, drugo Fortunata, tretjo Margherita i. četrto... tako naprej vseh sedem, nato pa na vrsto prišle že tudi dovolj odrasle hčere nazakonihi žene.

Išlo je s svojo veliko-dušnostjo uničil vrli Siciljanec sam. Nekemu zakonskemu paru je prodal novorojenčka ene svojih priležnic, kmalu pa zamenjal še Fortunato za rabilen kamion. Za tako ceno je žensko prodal svojemu očetu. Čeprav se je njegov oče čez čas poročil s Fortunato, je ta iz besa, ker jo je Giuseppe prodal za tovornjak, vse izčevala policiji.

Zdaj spi Siciljanec v ječi, vse noči sam!

Kače v stedenicah vabijo kupce v trgovino na požirek zdravih kačje juhic.

„Na kačje zdravje!“

Trgovina s kačami kot zdravilnimi jedmi — Mestni očetje želijo grozljive izložbe izriniti iz središča Seula

Popotniku, ki ga bo turistični nemir popeljal v Južno Korejo, svetujemo, naj dobro pogleda, ko bo zavil h kateremu od številnih kioskov s hrano. Pri nas smo sicer navajeni, da pri nas sicer navajeni, da pri nas kupijo vroči sendviči, čevapčiči, hrenovka ali kranjska klobasa, v mestnih četrtih Seula pa prodajajo korejske priljubljene jedi — kače.

Trgovci, ki si služijo kruh s kačjimi jedmi, privabljajo goste tudi na ta način, da v izložbe razstavijo najlepše primerke kač, iz katerih pripravljajo juhe. Prav ta navada pa je kriva, da je mestni svet izglasoval, naj se s svojo kramo vred ukamnejo iz najbolj prometnih delov mesta. Mestni očetje se namreč bojijo, da bi jim grozljivi eksponati v izložbah odgnali turiste.

Pravici na ljubo je treba povedati, da kačarji grozljivih prilazcev ne spreminjajo samo v jedi. Korejci že stoletja verjamejo, da ima kača v sebi čudežne lastnosti, in pripisujejo kačjemu mesu raznovrstne učinke, ne nazadnje tudi moč prebujanja spolne sile. Kačarji torej iz kač pripravljajo tudi zdravilne napitke in tonike.

„Ne da se povedati, kakšno veliko vrednost ima kača kot zdravilo.“ zatrjuje eden od trgovcev s kačjimi jedmi in zdravi. Tem besedah mo prav rad pritrudi vsak, kdor kupuje zdravi in juhic. Celo za južnokorejske razmere so cene astronomske: rameni piton, prekuhan, odisavljen in razkuhan v juho, stane kar 3600 dinarjev. To je pravi pljunek v morje v primerjavi z najboljšo cenjeno kačo, imenovano paik — sa, ki, predelana v napitke, prinese trgovcu od 72.000 do 108.000 dinarjev. Kljub temu da je torej paik — sa kar za štirikrat drago-

noščenkom. Tekmovalne jadrnice so, vsaj tiste najdražje in najbolj sposobne, narejene iz aluminijeve zlitine, prav iz take kovine so tudi nekateri instrumenti, med katerimi je najbolj znana violina, narejena v Nemčiji že leta 1930. Slavni glasbeniki, ki so jo preizkusili, so njen glas pohvalili kot presenetljivo dober. Iz časa, ko je aluminij veljal še za drago kovino, je poznan tudi avtomobil, katerega kovinski deli so vsi iz aluminija. Zanimivo je, da morajo dandanašnji vsi proizvajalci avtomobilov v ZDA posnemati ta stari vzor in po odloku vlade vgrajevati v svoje proizvode več aluminijastih delov, da bi zmanjšali težo vozil in tako skrčili porabo goriva.

Kemično je tako odporen, da ne tvori nevarnih snovi v stalnem stiku s hrano, zato je nepogrešljiv pri izdelavi konzerv. Pomemben je azbestom čisti pred ognjem, folija iz aluminija in plastičnih mas pa ohranja dragoceno toploto nedo-

Rešitev prejšnje križanke

1	G	O	S	K	A	E	H	R	T		
2	O	D	L	O	K	E	L	A	T		
3	O	S	T	A	R	A	R	A	S		
4	M	A	S	K	O	T	A	D	A		
5	M	E	R	K	A	R	L	K	U	V	A
6	A	N	O	N	S	A	N	L	O	M	L
7	V	O	S	T	R	I	L	E	T	V	I
8	A	N	K	V	A	N	R	A	T	K	A
9	L	I	V	O	N	K	N	A	R	K	A
10	A	J	A	S	-	A	I	R	A	T	O

Zakaj ni sodobni človek, ki je trikrat ali štirikrat bogatejši kot njegovi stari starši, pradedi ali še daljnjeji predniki, trikrat ali štirikrat ali desetkrat bolj srečen, bolj zadovoljen in kot osebnost bogatejše razvit?

R. L. HEILBRONER
Resnica smrti človeku ni dostopna; nihče ne more biti v njeni resnici.
D. DIRJEVEC

Tudi noč jim ne pomaga več

Radar z rdečo bliskavico

Ljubitelji hitrih voženj so zahodnonemških cestah ponoreli radi pritrsili na plin do kometnega menec, da so varni pred fotografirskimi radarskimi napravami, s katerimi policija ugotavlja, ali dokumentirata tovrstne prometne prekrške. Policija je zato opremila svoje naprave z radarjem, ki s pomočjo rdeče bliskavice opozarja voznike na bližnjo avtomobil, ki ga sledijo. Vozniki so se upravičeno pritožili, da jih močan blisk zaslepi in da nekaj sekund v bližini ostajajo, kar je seveda priložnost za prekrške. Pritožbe so na policiji upoštevale, čeprav ne tako, kot so morali ljubitelji hitrih voženj pričakovati.

Aluminij odlikuje vrsta izjemnih lastnosti, nad vse druge kovine pa ga dviguje njegova izjemna uporabnost. Do se tanil, se pravi večji do skoraj neverjetnih meja: nekaj sto kilogramov aluminija bi zadostilo za žico, ki bi jo potegnili okoli Zemlje. Čisti aluminij je tako mehak, da se da rezati, v nekaterih zlitinah pa je trši od jekla. Je odličen toplotni izolator, ker odbija toplotno žarčenje, hkrati pa je odličen prevodnik toplote, ko je v neposrednem stiku z ogrevanimi napravami. V primerjavi z železom je aluminij večji. V stiku z zrakom tvori tanko plast rje, ki ga zaščiti pred nadaljnjim oksidiranjem.

Kemično je tako odporen, da ne tvori nevarnih snovi v stalnem stiku s hrano, zato je nepogrešljiv pri izdelavi konzerv. Pomemben je azbestom čisti pred ognjem, folija iz aluminija in plastičnih mas pa ohranja dragoceno toploto nedo-

SKUPAJ Z ZLATOM

Čeprav smo našli le nekaj zanimivih drobec iz obsežne upo-

reabe aluminija, je dovolj razvidna pomembna vloga, ki jo ta kovina igra v našem vsakdanjem življenju. Prav zato je presenetljivo, da ga človeštvo pozna šele bohn 150 let, širše komercialno uporablja pa šele okrog 80 let.

Kako je to mogoče? Odgovor je najbrž ta, da se aluminij v nasprotju z drugimi kovinami nikjer v naravi ne nahaja v čistem stanju, ampak vedno združen z drugimi elementi. Evropski kemiki so sicer že leta 1700 ugotovili, da je v ležiščih posebne mešanice zemlje skrita neznana kovina, vendar so do kovine same prišli precej kasneje. Najboljeteja ležišča so odkrili v bližini francoskega mesteca Les Baux, koda je po njem dobila ime bokast (bauxite).

Plemič Humphry Davy je novo kovino imenoval aluminij. Ta izraz se ko do danes ohrani v angleško govorečem svetu, medtem ko so drugi jeziki prevzeli naziv aluminium, oziroma izvedenke tega naziva.

Danski fizik Hans C. Oersted, sicer znan po odkritju elektromagnetizma, je prvi pridobil aluminij. Drobec kupček belega prahu, do katerega je prišel po zapletenem postopku, je označil „po barvi in sijaju podoben kosturu“.

Aluminij je bil vse do leta 1886 dragocena kovina in so jo draguljarji in zlatarji uporabljali kot

d	1	kosmata živalčka samica	vedenje	medmet pripadcu	gl.del vel. britanije (drž.)	ljubljana	denarna nakaznica	vergilov ep	krilo	d
katliček										grška
obrnjeno pečivo										
zimska padavina					vrsta pečiva					
izdelek iz mleka					ozvežje					
tevorina živali										d
d	zapredek	norost	senčnica			z. ime			amoreti	troški veter
porcelanska glina			žrtvenik			dp. pristanišča		prilpovedna pesem		
mirzarsko delo						1		drstenje		
geom. pojem			apl. gročja			nedrje				
trava druge košnje			virovitica			ključno zrna tajnocvetik				
del noge						j. am. igra s kartami				
						d	mineralizirani aluminij			

Vse, od pleničkov do satelitov

Ne poznamo ga še dolgo, a je prodrl povsod — Kralji so ga imeli za nakit, danes ga uporabljajo tudi za izdelovanje konzerv — Violina iz aluminija ima lep zvok

Nekateri znanstveniki pravijo, da bi današnji čas, analogno z nazivi kamena, bronasta in železna doba, prav lahko preimenovali aluminijeva doba. Brez aluminija si ni mogoče predstavljati sodobnega življenja; dovolj je, da se ozremo malo naokoli, in že se srečamo s to čudovito kovino. Električna energija prihaja do naših domov po aluminijastih žicah, v pečkah rumenijo koksčke, zavite v aluminijasto folijo, kuhinjska posoda ima v sebi veliko te kovine, letala si brez aluminijevih zlitin noben konstruktor še zamisliti ne more, sateliti v vesolju imajo v sebi več aluminija kot ostalih kovin, aluminij je, kratko in malo, postal nepogrešljiv.

Aluminij odlikuje vrsta izjemnih lastnosti, nad vse druge kovine pa ga dviguje njegova izjemna uporabnost. Do se tanil, se pravi večji do skoraj neverjetnih meja: nekaj sto kilogramov aluminija bi zadostilo za žico, ki bi jo potegnili okoli Zemlje. Čisti aluminij je tako mehak, da se da rezati, v nekaterih zlitinah pa je trši od jekla. Je odličen toplotni izolator, ker odbija toplotno žarčenje, hkrati pa je odličen prevodnik toplote, ko je v neposrednem stiku z ogrevanimi napravami. V primerjavi z železom je aluminij večji. V stiku z zrakom tvori tanko plast rje, ki ga zaščiti pred nadaljnjim oksidiranjem.

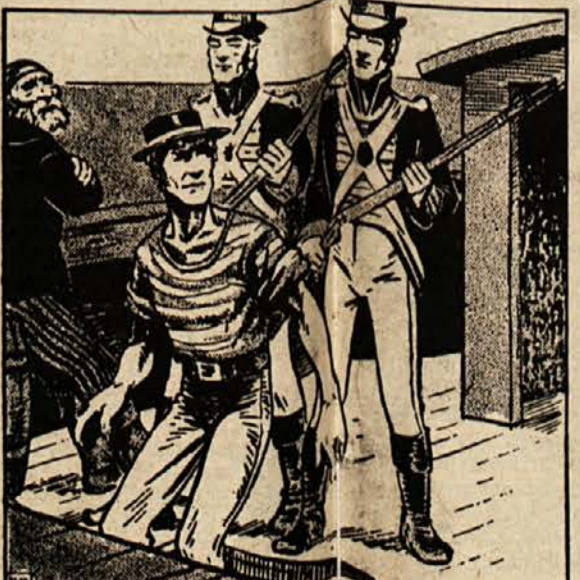
Kemično je tako odporen, da ne tvori nevarnih snovi v stalnem stiku s hrano, zato je nepogrešljiv pri izdelavi konzerv. Pomemben je azbestom čisti pred ognjem, folija iz aluminija in plastičnih mas pa ohranja dragoceno toploto nedo-

dopolnilo k zlatu. Danski kralj Frederik VII. je imel celado iz zlata in aluminija. Napoleon III. je svojemu sinu kot dragoceno darilo poklonil ropotuljico z vdelenimi dragimi kamni, narejena pa je bila iz zlata in aluminija. Demokratični Američani so z aluminijem počastili svojega predsednika Washingtona, ko so na vrh velikega obeliska v istoimenskem mestu postavili piramidico iz te kratke se dragocene kovine.

Leta 1925 so izdelali aluminijast avtomobil, vendar je ostal le muzejski eksponat. Na sliki so pred stari avtomobilom aluminijasti deli, ki jih zdaj vgrajujejo v vozila.

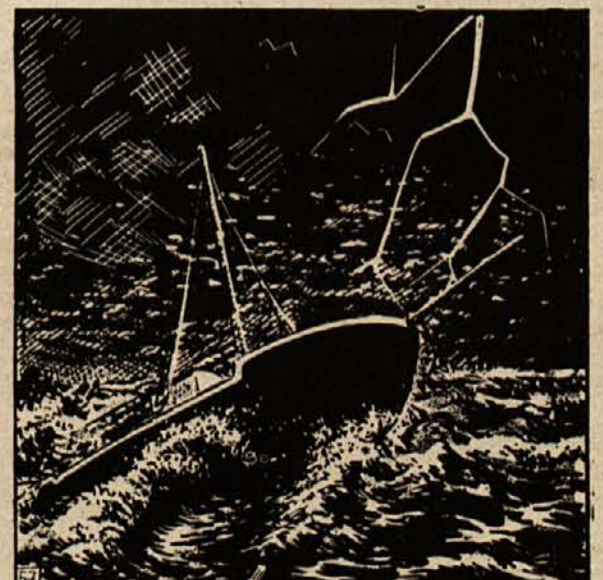
STEZOSLEDEC

55. V svoji zbeganosti je vprašal za svet še poročnika Muira in tudi temu se je zdel Jasper sumljiv. In tako so nič hudega slutečega mladega kapitana prijeli in ga zaprli v podkrovlje. Poveljstvo nad barko je prevzel stari Kap, ki pa seveda ni poznal poti. Prestajalo mu ni drugega, kakor da je plul v stari smeri na slepo srečo in upal, da se vse dobro izteče.

56. Naslednje jutro pa se je vreme čisto sprevrglo. Najprej se je zgostila taka megla, da se ni videlo niti petdeset korakov daleč, potem pa so se začeli zgrinjati nad ladjico čedalje hujsji valovi. Postajalo je nevarno in seržant Dunham je svaževal Kapu, naj vendarle pokliče na pomoč Jaspere, stari pomorščak pa je bil trmast in ni hotel o tem ničesar slišati.

57. Vses dan in vso naslednjo noč je ladjica zgubljenja križarila sem in tja, izgibajoč se viharju, ki pa je še venomer naraščal in se spreverčal v pravi orkan. Končno je moral Kap, ki že štiriintrideset ur ni bil zatisnil očesa, popustiti. Kapitanstvo je spet prevzel Jasper in je barko, ki se je že skoraj potapljala, hitro zapeljal k bregu ter jo varno zasidral.

Jarja gospoda

Janko Kersnik

„Taka deklica, to bi bilo še nekaj!“ nadaljuje Vrbanoj po Ankinem odhodu. „Videti je nepokvarjena, pridna, lepo lice ima in pa, in to je glavno: nič tistega gosposkega, česar se opisati ne morem, tistega, kar mi je tako zoprno.“

„Vzemi jo! Zakaj je ne vzameš? Vse prste si obline!“ se poroga Pavel, ali tako, da nekaj kakor zveni iz njega besed.

„Samo čudim se, da je še ti nisi, ko je vendar že poznals toliko časa!“ ga zavrne Andrej.

„Saj si lahko premislil!“

„Ko bi vaju ne poznal, prijatelja, bi dejal, da se šalita,“ se oglasi notar, „ampak v vajuhih besedah tiči nekaj, iz česar skoro sklepam, da bi se res dolgo ne upirala, nego se ženila, prav resno ženila pri teje neumni punči.“

Pri teh besedah se Ančka vrne z vinom.

Sedaj jo Pavel, nikar da bi odgovoril Valentinu, prime okolo pasa; toda Ančki je bilo nocoj vse preveč; prav nevoljno odpadne Pavlovo roko in odide iz sobe.

„Glej, to je usoda takih deklic! Iz roke v roko! In najsi je še tako dostojna in poštena, vendarle je cvet, ki ga svaljšaš po rokah!“

„Oh, kje pa najdeš svoje cvetove?“ ga zavrne Vrbanoj cinično. „Toda pustimo to!“

In vsem trem je bilo tako prav; menili so se o drugih rečeh, a tudi ne več dolgo; prejšnji prizori in govori so ostavili nekaj neprijetnega, kar se nocoj ni dalo več izbrisati.

Dobrega pol leta pozneje je grobeljski župnik v nedeljo zjutraj med prvo mašo z lece oklical prvič, drugič in tretjič gospoda Andreja Vrbanoja in gospičino Ančko Kračev ter povabil vsakogar, ki bi vedel o zadržku namerjanega zakona, da se zgłosi v postavljenem roku.

Ta novica je udarila poslušalcem siloviteje na uho nego evangelijski poslednji sodbi; vse je bilo presenečeno, gospoda in kmetjski ljudje; samo Matizgrava Katra, ki je sleherno nedeljo klečala ob stranski izpovednici in bila zamaknjena edino v pobožnost in v pokoro grehov svojih, se ni menila za lahni šum, ki je nastal po cerkvi. Ko je odšel župnik z lece in se opravljal v zakristiji za sv. mašo, je vse stikalo glave in šepetal. Davkarjevim trem gospičinem, sedečim v klopi pred oltarjem, je zastajala sapa, toda napole so ustne, čep: „To smo že vedele — kaj pravega dobi!“ Poštar in poštarica sta se pogledovali, kakor bi jima trebalo zdajci odpraviti trgovskega ministra z „ekstra-pošto“. Oba grobeljska trgovca, ki sta prihajala v cerkev navadno tedaj, ko je župnik završeval svojo propoved, in sta potem pazno poslušala le oklice in oznanila, sta bila zmožna v prvem trenutku samo ene misli: „Kje bo kupoval?“, ali takoj sta lažljivo zatrjevala drug drugemu: „Oh, to sem že davno vedel!“ Notarjeva gospa, ki je imela svoj sedež pod lecco med dvema kmetjskima gospičinjama, ni mogla najti v svoji molitveni knjigi začetka sv. maše in je brskala zadaj med litanijami; najrajši pa bi bila ušla domov vzbudit sopraga, zakaj Valentin je bil len, ni hotel k maši in je spal, dokler ni moral v pisarno. Da Vrbanoja in Ančke danes ni bilo v cerkvi, to je umevno, saj tisti po krajevni navadi ne gre v cerkev, kogar „mečejo z lece“. Adjunkt Pavel pa tudi ni bil vsakonedeljski obiskovalec, a prav danes so ga radovedneži pogrešali. Učitelj, ki je oskrboval službo organistovski, se je razgovarjal tako živahno s svojimi pevskami o najnovnejem dogodku, da je pozabil na pedale, ko je pozvonil zvonček ob zakristiji, oznanjajoč mašnikov pristop, ali tudi to je bilo brez pomena, zakaj cerkvenikov pomočnik, ki je vlekli mehove, je šepetal, pozabivši svoj pose, še vedno o davčnim eksekutorjem, ki mu je bila naloga peti bas v cerkvenem zboru. Med kmetiskim ljudstvom po cerkvi pa je šlo od ust do ust: „Oh, ta Ančka, ta ima srečo!“ — „Ta Krača, ta jo zadene!“ — „No, sedaj bo pa še bolj vihal svoj nos!“ — „Skrice si bo napravil!“ — „Od samega bogastva ne bo vedel, kje bi se popraskal, kadar ga zasrbi!“ — „I, kaj bogastvo? Štetil bo moral, šteti; saj je dolžan tisti Ančki!“ — „Pa pri sodišču — tam bo opravi, kar bo hotel; jaz bi se ne praval z njim, če bi imel sto prič!“ — „Beži, beži, še manj bo opravi!“ Škric je škrice — tlačil bo Kračo, samo zato, da bo lepše videti!“

Tako je šumelo od ust do ust, od ušesa do ušesa in šele, ko so po naporu cerkvenikovega pomočnika zapele orgle, se je poleglo šepetanje. Po končani maši pa je hitela govornica z ljudmi na vse štiri strani.

Adjunkt Pavel je čakal, da dobi svojo kavo. S kavo vred mu je prišla strežnica tudi najnovjšo novico o sodnikovi zaroki. Kakor vobče ni bil vajen govoriti s strežnico več, nego je bilo neizogibno treba, tako tudi danes ni črnil besede, ampak je pazno ulival kavo na sladkor v čaši. Stoprav ko je dekla odšla, je pogledal po golih stenah svoje sobe, na umazana tla, se potem ozrl na pajčevine v kotu nad pečjo in nato, smotko vžigajoč, stopil k oknu, kjer je inel razgled na dokaj širo ravan, po kateri se je vil med svim vrbovjem in kostatimi jeseni majhen potok. Zadaj je vstajalo zeleno gorovje, prostrano in valovito; tu in tam so se z obrasčenih brd lesketale bele stene posamičnih hiš. Prizor je bil lep in jutranje sonce ga je še bolj krasilo.

Pavel pa je le nekoliko trenutkov gledal prijazna sela, ki so se mu v sončnem odsvitu smejala tako ljubko.

„Tu en dom, tam zopet drugi, tu žena in otroci, tam zopet prav tako!“ To je izustil skoro glasno. „In sedaj ta Vrbanoj!“ je pristavil nehote. Obrnil se je od okna in nevoljno bacnil par onesaženih čevljev izpod nog.

„Zavidam mu je ne, te — te Ančke!“

To je še mislil, ko je pil svojo kavo. Nekam ježno je postavil čašo na mizo.

„In pa — da nikomur ni znil besedice!“ To mu je sedaj najbolj vrelo po glavi, ko se je opravljal z doma.

V pisarnu prišedši, najde pismo Vrbanovoje, v katerem mu sodnik naznanja, da ima za nekaj tednov dopust in da njemu izročita uradno nadomeščanje. Ko se zvečer oglasi pri Kračih, tudi Ančke ne vidi ondi; odšla je bila v mesto in čez nekaj tednov se vrne s potovanja — soproga sodnikova. Tako so zvedeli vsi naši znanci, pijoč nocoj pri Kračih na zdravje in srečen zakon obeh zaročencev.

POTA IN STRAŽNICA

Drugačen kadrovski veter?

Družbeni pravobranilec samoupravljanja posredoval v ribniškem Inlesu — Neupoštevanje pobude — Denarna kazen za odgovorno osebo — Se vrzeli in pomanjkljivosti

Družbeni pravobranilec samoupravljanja za občini Kočevje in Ribnica Janez Picek je imel lani opraviti z 260 zadevami, ne prav na repu tega seznama je bilo posredovanje v ribniškem Inlesu.

Po besedah Janeza Picka je ta delovna organizacija, ki ima v sestavi 5 temeljnih organizacij, pokazala do izpolnjevanja nalog iz zakona o združenem delu preveč nemaren odnos. Zaradi tega je bil Inles večkrat opozorjen na svoje obveznosti. Ker pa se stanje kljub temu ni izboljšalo, je pravobranilstvo v sodelovanju z republiškim pravobranilstvom samoupravljanja posredovalo Inlesu pismeno pobudo na 21 straneh. Pobuda se je nanašala na dopolnitev in spremembe akcijskega programa za izvajanje zakona o združenem delu in na ponoven preizkus že sprejetih samoupravnih splošnih aktov. Ti akti so bili pomanjkljivi in neusklajeni z zakonom o združenem delu.

Vsi delavski sveti tozdov, delavski svet skupnih strokovnih služb in delovne organizacije bi morali to pobudo obravnava

vati in v roku 30 dni povedati svoje mnenje. Poleg tega bi morala biti pobuda objavljena v internem glasilu.

Obvezo je dva dni pred rokom sprejel le delavski svet tozda Sodražica, ki je pobudo v celoti sprejel hkrati s sklepom, da od Inlesovih skupnih strokovnih služb zahteva, naj sledijo njihovi poti.

Ostalih pet delavskih svetov pravobranilstvu samoupravlja-

nja ni odgovorilo, kaj šele pobudo objavilo v glasilih. Posredovati je moralo tudi družbeno pravobranilstvo samoupravljanja SR Slovenije. Pobuda je bila nato z več kot enomesečno zamudo objavljena v glasilu „Naša vez“. Zaradi vsega tega (torej zaradi neizpolnitve zadane naloge) sta bili odgovorna oseba in delovna organizacija kaznovani z denarno kaznijo.

Tako so končno le delno dopolnilekatere samoupravne akte, čeprav je po mnenju Janeza Picka v Inlesu še vedno več zadev odprtih. Ni še dosledno rešeno samoupravno organiziranje (predvsem v tozdu Ribnica), organi samoupravljanja še niso dovolj aktivni, kar velja tudi za družbeno-politične organizacije.

Kljub delnim premikom, ki jih je povzročila pobuda za ponoven preizkus samoupravnih splošnih aktov, je v samoupravni zakonodaji Inlesa še vedno veliko vrzeli in pomanjkljivosti. Po mnenju družbenega pravobranilstva samoupravljanja za občini Kočevje in Ribnica teh in drugih pomembnih zadev (med njimi je tudi nagrajevanje po delu) v ribniškem Inlesu ne bodo imeli rešenih vse do taktat, ko bo v kadrovski politiki zapihal drugačen veter.

TRIJE ZDOMCI POD CESTO

V nedeljo popoldne je Radojko Vučković iz Setonja v Srbiji vozil osebni avto avstrijske registracije od Zagreba proti Ljubljani. Pri Karteljevem je v ovinku zapeljal v levo čez rob ceste in se prekucnil. Trije sopotniki, Vojica Andrejič, Brana Todorović in Milutin Milovanović, zdomci v Avstriji, so se ranili; odpeljali so jih v novomeško bolnišnico. Nekaj prask je dobil tudi drebotni voznik. Škode je za 40.000 din.

NA POTI IZ TRGOVINE UTONIL V POTOKU

V ponedeljek dopoldne so v potoku Gabrnica v Globokem na Bizeljskem našli mrtvega 60-letnega Antona Preskarja iz Piršenberga. Ugotovili so, da se je Preskar tega dne vračal iz trgovine v Globokem proti domu. Na obrežju potoka mu je spodrsnilo, padel je v 80 cm globoko vodo. Preiskovalci so prepričani, da gre za nesrečo.

BRIZGANEC SO POPILA TLA

V nedeljo dopoldne so novomeški mlinci pridržali do iztreznitve 27-letnega Slavka Nediča iz Novega mesta, ker je razgrajal v gostišču „Na tru“. V lokal je prišel že okajen, in ko mu niso hoteli postreči z alkoholom, je začel razgrajati in kričati. Razbil je pepelnik, zbil po tleh brizgavec, piko na i pa je prinesla grožnja s pretepom.

NEPREVIDNI PEŠEC

V petek je Dragica Černelč iz Brezine vozila osebni avto po Trgu Ivana Ribarja v Brezicah. Ko je pripeljala do avtobusne postaje, je pred njo nenadoma nameraval prečkati cesto 39-letni Jože Suban iz Stojanskega vrha. Voznica je neprevidneza kljub zaviranju zbila na tla. Huje ranjeni Suban se zdravi v brežiški bolnišnici.

PO DOLENJSKI DEŽELI

V četrtek so krški možje postavili pridržali do iztreznitve 25-letnega Romana Pirca in dve leti mlajšega Rudija Dimca iz Krškega, ker sta v Hotelu Sremič razgrajala. Vsem sta grozila s tepečem. V ponedeljek pa so imeli mlinci v istem gostinskem lokalu opravka s Slobodanom Gruičcem iz Leskovca. Po zapisniku se je nedostojno obnašal in izžival goste. Omenjeni trije rogovileži nikoli ne bi priegnili posebne častniške pozornosti, če si ne bi za kraj prečnosti izbrali ravno omenjene krške gostinske hiše. Vse namreč kaže, da bo treba v kratkem uvesti rubriko „Minuli teden so se v hotelu Sremič nameravali stepiti...“ Rubrika bi bila daljša kot priljubljena „Pretekli teden so rodile...“

Iz krških logov je tudi zgodba o zapuščenem kolesu z motorjem. V Leskovcu ga je našla Milena Unetič. Hkrati je ženska ugotovila, da je iz hišne veže izginilo njeno kolo. Vse kaže, da je sposojevalec tujih koles z motorjem ali brez njega tu menjal „konja“.

KOLE SAR NI HOTEL K ZDRAVNIKU

V nedeljo popoldne se je Boris Pakar iz Občin peljal na kolesu z motorjem od Dolenjskih Toplic proti Podturnu. Pri odcepu za Bušinec je nasproti z osebim avtom pripeljal Viljem Novina iz Dol. Toplic. Med srečanjem je Novina zapeljal v ovinku naravnost na levo stran ceste in zbil kolesarja na rob ceste. Pakar je bil po mnenju očividcev precej opraskan. Kakšne pa so bile resnične poškodbe, ni znano, ker Pakar ni hotel k zdravniku.

NAJBOLJ NEVARNO ZA PEŠCE — Petletno spremljanje nesreč republiškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu trdi, da je teden, ki je pred nami, statistično najbolj nevaren za pešce. Ob življenje je bilo v omenjenem obdobju 23 pešcev, daleč na drugem mestu so s 14 življenji potniki v osebnih avtomobilih. Statistika pripisuje ta spomladanski „pomor pešcev“ poledenelim, brozgastim in neočiščenim cestam, ki so slabo označene ali pa sploh ne. Pešec pa išče svoj prehod, svojo najbolj čisto pot. Če k temu dodamo avtomobile, je do nesreče manj kot korak. Naša kamera pa je minuli teden v Metliki zabeležila gornji prizor. Ne potrebuje komentarja. Sicer pa je žal res, da vsak voznik seda v avto v nevidni senci krste. (Foto: A. Bartelj)

Dan ljubezni, noč tatvin

Kako je ženski glas odkril vlomilca — Franc Pate padel v „naročje“ mlincnikov — Dan poprej v Kettejevem drevoredu?

V torek, 6. marca, ob 0.10 uri je na postaji milice Novo mesto zavonil telefon. Dežurni je dvignil slušalko in ženski glas mu je sporočil, da nekdo pravkar vlamlja v Dolenjino trgovino na Ragovski v Novem mestu. Ženska je ob tej uri po naključju pogledala skozi okno stanovanja in pri skladiščnem oknu trgovine opazila sumljivo premikanje.

Dežurna ekipa mlincnikov in kriminalistov je jadno sedla v avtomobile in v trgovini sredi „najhujšega dela“ zalotila 23-letnega Franca Pateta iz Potočne vasi. Pate si je v samopostrežbi naložil v malho za 2.000 din jestivin, pijač in cigaret.

Med pogovorom s člani kriminalistične ekipe pa je Franc Pate mimogrede povedal, da je bil na krivih potih tudi dan poprej. V Kettejevem drevoredu, da je srečal mladenko in se je hotel polotiti. Mladotnica se je silovito branila, on pa je med „ljubeznivim prepričevanjem“ omagal in si do užitka pomagal sam. Zanimivo je, da je novomeška UJV 5. marca res od neke deklice prejela prijavo o poskusu posilstva v Kettejevem drevoredu.

Slednje dejanje bo treba Patetu najbrž (kljub začetnemu priznanju) še dokazovati, glede samega vloma v Dolenjino trgovino na Ragovski pa je zadeva jasna kot beli dan. Kaj več, kot da te pri dejanju zaloti

ekipa mlincnikov, si ne more zeleti še tako izbirčen javni tožilec.

PREBIL STREHO

V soboto dopoldne je bila delovna nezgoda v asfaltni bazi in gramoznici v Drnovem. Skupina delavcev je sestavljala kovinsko konstrukcijo separacije v gramoznici. Med sestavljanjem je 38-letni Darko Metelko iz Lomna pri Krškem sedel na kovinskem drogu štiri metre visoko. Ni bil privezan. Ko je poskušal z železnim drogom na vzvod sestaviti element, je drog spodrsnil, Metelko je zgubil ravnotežje in padel. Med padcem je prebil salonitno streho barake.

KLICI NA POMOČ

V nedeljo zvečer so v brežiško bolnišnico pripeljali okrvavljeno 55-letnega Stanislava Kozarja iz Dol. Pirošice. Kozar ni mogel povedati, kaj se je z njim zgodilo, pač pa je njegova žena rekla, da je mož odšel omenjenega večera v bližnjo gostilno na pivu. Ko se je okoli 21. ure odpravljala spat, je zaslišala pred vhodnimi vrati ropot in močve klince na pomoč. Našla ga je okrvavljeno in ga takoj spravila v bolnišnico. Delavci UJV ki, raziskujejo primer, so našli pri vhodu v gostilno sledove padca.

ODPADLI LISTI

Resnične zgodbe ljudi, ki so si vzeli življenje

Tam, kjer zavije v Novem mestu cesta čez most v smer proti Zagrebu, stoji vrsta starih, slabo vzdrževanih hiš, ob katerih greš s strahom, da se bodo zdaj zdaj porušile. Pa vendar stoji kakor nemi spomeniki davnih časov, ko je bilo Novo mesto še postojanka proti nevarnim turškim vdorom in samopašnim roparskih vitezov.

V eni teh hiš je bila še pred drugo svetovno vojno krčma, kjer so se posebno ob tržnih dnevih ustavljali kmetje. Te živahnosti že davno ni več. Ostala pa je temna in za sedanje pojme zanikrna bivša krčma, s prav tako majhnim in zanikrnim hlevom, v katerem je domoval majhen rjav konj, ki mu ni bilo mogoče določiti let, in prav tako majhna stara, suha krava mu je delala družbo. Lastnik te žalostne domačije je bil bivši gostilničar Tomaž. Njegova družina je bila nekoliko številna, otroci so zrastle in se raztepli na vse vetrove, ostal je sam s svojo priletno ženo. Razumljivo je, da ni mogel več sam vsega opravljati. Zato si je preskrbel sedemnajstletnega fanta iz revne vasi pod Gorjanci, ki naj bi mu opravljal različna dela.

Matevž je bil vjen vsakega dela. Doma je bilo devet otrok, bil je najstarejši. Pod Gorjanci je pasel živino, pomagal očetu v gozdu in okrog hiše, pomagal mu je tudi piti šmarnico in češnjevno ganje, kar je bilo v njegovi vasi prav tako važno in samo po sebi razumljivo hranilo kakor kruh, če ne še bolj. Kruha ni bilo vedno dovolj, šmarnice in češnjevca pa nikoli ni, zmanjkalo. Ko je hodil v šolo, je jemal s seboj za malico stekleničico enega ali drugega. Pri vsakem delu je bilo nujno potegniti požirek. Vsi so delali tako. Matevž ni mogel biti izjema. Seveda se je to

poznalo na Matevžu: bil je suh, droben, nedorasel, rekli bi, nekako zamorjen. Devet lačnih ust je bilo za očeta preveč in je bil prav vesel, ko sta se ob neki priliki pri litru trškogorca s Tomažem zmenila, da vzame Matevža. Pogodba je bila taka, da bo Tomaž dajal Matevžu hrano, stanovanje in obleko, ob praznikih in ob nedeljah pa tudi kakšnega kovača, Matevž bo pa delal.

Zadnji dolenjski suženj

Matevž se je vselil mesta. Postal bo mešan, počasi se bo prikopal do boljšega dela in doma bodo ponosni nanj. Prve tedne mu je bilo hudo po košenicah na Gorjancih, po domači liski, ki jo je pasel, po sestricah in bratcih, po rojstni hiši. Polagoma se je navadil. Bil je priden delavec, mislil je sicer počasi, obe lastnosti sta bili Tomažu posebno všeč. Tomaž mu je odkazal stanovanje na slami v hlevu poleg rjavca. Rjuhe ali oedeje mu seveda ni dal. Če ga je zbelo, se je pač stisnil h konju ali pa mu je morda celo kdaj vzel oedejo. Konj je namreč imel oedejo. Fant se je hranil slabše od ostale družine, jesti ni smel z domačimi.

Minila je nedelja za nedeljo, vmes je prišel tudi praznik, Tomažu pa se ni zdelo vredno, da bi dal fantu kak denar. Razumljivo je, da niti pomislil ni na to, da bi Matevža socialno zavaroval.

Leto se je obrnilo naokrog. Matevževi možgani so delali počasi, a delali so. Matevž je iz svojega hleva videl cesto, videl je življenje. Videl je delavce in delavke, ki so hodili v tovarne. Videl je avtomobile in vozove, videl marsikaj. Od strani je poslušal različne pogovore in se čudil, da je življenje drugačno, kakor ga pozna sam. Pri sosedovih so dobili novo gospodinjstvo pomočnico Ančko, staro kakih 16 let, ki se je pravkar razcvetela v dekle. Matevž jo je skrivoma opazoval, v njem se je začelo nekaj gibati in siliti, da bi mislil. Nič več mu niso uhajale misli tako pogosto v domačo vas pod Gorjanci, v njem se je prvič pojavil čuden občutek, da pravzaprav ni tak kakor drugi.

Take in podobne misli so se mu podile po glavi dobrih štirinajst dni, potem je v njem zavrelo. Vraga, tudi on je človek, tudi on ima pravico do življenja, kakor drugi ljudje! Tudi on hoče ob nedeljah v spodobni obleki v kino ali k sosedu v gostilno.

Stopil je k Tomažu in ga prosil za novo obleko, razložil mu je po svoje vse tisto, kar je mislil. Tomaž pa ogorčen. Da si bo fant zdaj še kaj takega izmišljeval, ko ga je vendar rešil podgorške bede in revščine, mu dal delo in življenje v mestu! On da se mu bo upiral, njemu, ki ga je ena sama dobrotja? Tomaž ga je nagnal nazaj v hlev. Za kazen, ker je prevrten, ne dobi kosila.

Matevž je premišljeval. Bil je premalo razgledan, da bi ušel, in preboječ, da bi vprašal koga drugega za svet. Kakorkoli je premišljeval, ni videl izhoda. V obupu je zahtel, da sta krava in konj za čudno pogledala, objel konja okrog vratu in se nanj naslonil. Bilo mu je hudo, neizročeno hudo. Tresel se je po vsem telesu, srce mu je burno bilo, tako burno, da ga je sišal. Takrat je zagrabil vr in se obesil na tram nad svojim ležiščem.

Ob pregledu ni bilo najti razen srajce, suknjiča, hlač in čevljev ničesar drugega. Perila in nogavic, kot je kazalo, Matevž sploh nikdar ni poznal. Vse njegovo bomo imetje je bil skrhan in zarjavel žepni nož, dva dinarja in pol metra vrvice.

Tako je končal zadnji suženj na Dolenjskem.

Dr. B. O.

Samo začasno zadovoljivo

Kako je pravzaprav poskrbljeno za dobavo električne energije na področju tozda Elektro Novo mesto in kaj se nam glede tega obeta v prihodnjih letih, je bil predmet pogovora z inž. Francem Krašovcem, vodjo službe za obratovanje in namestnikom glavnega direktorja pri Elektru Novo mesto.

„Vse do lani je bila celotna Dolenjska odvisna od enega samega daljnovoda Brestanica – Novo mesto, lani pa je bil dograjen še 110-kilovadni daljnovod pre-

„Na našem področju je še čez 200 kilometrov dotrajana in neustreznega nizkonapetostnega omrežja, kar predstavlja okrog 70 odstotkov celotne nizkonapetostne mreže. Pri izgradnji elektroobjektov so imeli v preteklih letih prednost objekti republiškega, deloma regionalnega značaja, zato bo v bodoče potrebno več pozornosti in sil usmeriti v obnovo objektov, pomembnih za posamezna področja ali občine. Menim, da je pri tem sodelovanje s krajevnimi skupnostmi velikega pomena. Kjer so krajanje že doslej pokazali več pobude, je bilo tudi več uspehov pri obnovi omrežja.“

– Ali je pri trenutni dobavi električne energije stanje še kritično?

„Stanje je zadovoljivo. V nekaj letih smo skoraj povsem obnovili dotrajane glavne napajalne daljnovode, poudarjamo pa, da bi potrebovali še en rezervni daljnovod in pa vsaj še tri nove razdelilne transformatorske postaje. Medtem ko je v sedanjem srednjoročnem razvojnem načrtu predvidena samo gradnja razdelilne transformatorske postaje Trebnje, bi morali v naslednjem planskem obdobju tako napravo zgraditi v Metliki in Šentjernej. Omenim naj še, da je predvidena tudi gradnja razdelilne postaje 110 kV na Hudem, ki bi jo lahko kasneje še povečali.“

– Kakšna pa je dolgoročna usmeritev?

„Z načrtovanim razvojem industrije in stanovanjske izgradnje, predvsem v Novem mestu in Črnomlju, bi morali čimprej proučiti možnosti za gradnjo vsaj dveh toplarn: v Novem mestu in Kanižarici. Toplarna v Novem mestu je sicer predvidena v republiškem planu za leto 1994, vendar je vprašanje, če ni začetek gradnje preveč odmaknjen. Vsekakor pa moramo že zdaj misliti na kadre, ki jih bo v bodoče zahtevala nekajkrat večja poraba električne energije, pri čemer imam v mislih tudi strokovnjake za plinske napeljave.“

R. BAČER

JUTRI URADNA OTVORITEV – V petek, 9. marca, bo bršljinški vrtec za 160 otrok uradno odprt, čeravno je sprejel malčke že 15. februarja. Otvoritev vrtca sovpada s praznovanjem 8. marca, kar je vsekakor ena največjih pridobitev za zaposlene starše. (Foto: R. Bačer)

Kratko, jasno in razumljivo

V začetku leta 1979 je v vrtcih že 1550 predšolskih otrok

28. februarja so delegati skupščine otroškega varstva ob preglednem in vsakomur razumljivem poslovnem poročilu za leto 1978 potrdili zaključni račun in program dela za leto 1979. V skupščini, ki ima 78 delegatov in je lani nekajkrat zasedala, pa na nobeni seji ni bilo predstavnikov kar 9 delegacij, kar je škodi za politično neodgovorno obnašanje.

V minulemu letu je obiskovalo vrtce po vsej občini 1390 otrok, 15. februarja letos pa so v novi bršljinški vrtec sprejeli še 160 malčkov. Skupnost otroškega varstva je plačevala osebne dohodke vzgojnega osebja, amortizacijo in nabavo vzgojnih sredstev. Organizirala je tudi potujoči vrtec z 80-urnim programom. V Novem mestu je delalo 13 oddelkov potujočega vrtca, v Karteljevem in Orehovičici po 1 oddelku, 3 so bili na žužemberskem področju v krajih Dvor, Šmihel in Ajdovec, medtem ko so bile za otroke ure pravljic v Škocjanu in Mirni peči. Lani je bilo organizirano tudi varstvo v 5 družinah za 27 otrok, kar se je izkazalo kot dobra rešitev ob hudi stiski v vzgojnovarstvenih ustanovah.

Zastavljeni program o izgradnji 370 mest v vrtcih je bil v letu 1978 uresničen, če upoštevamo dvomesečno zamudo v bršljinškem vrtcu. Dograjen je bil sicer v decembru 1978, ker pa ni bilo opreme in so bile tudi težave s kadrom, je začel poslovati šele sredi februarja 1979.

V letošnjem letu bo imela otroškovarstvena skupnost na voljo nekaj čez 35 milijonov dinarjev ali 2 odstotka sredstev

več kot lani. Od tega je za investicije namenjenih čez 16 milijonov dinarjev. V gradnji bo vrtec v Ločni za 200 otrok in pa pripravljala dela za gradnjo prvega vrtca za dojenčke (86 mest) v bodoči novi soseski na Cesti herojev. S sodelovanjem krajevnih skupnosti pa je predvidena ureditev nekaj novih otroških igrišč.

Le 34 zavrženih prošenj

Lani je iz sklada združenih sredstev dobilo stanovanjsko posojilo 114 zasebnikov – Skupno okrog 10 milijonov din

Samoupravna stanovanjska skupnost je lani v javnem natečaju razpisala 1 milijon dinarjev posojila za nakup etažnih stanovanj za posameznike in 9 milijonov posojila za gradnjo zasebnih hiš. Ker je za etažno gradnjo malo zanimanja in denar ni bil porabljen, so toliko več dali interesentom za gradnjo zasebnih hiš.

Za 1 milijon razpisanih posojil za gradnjo blokovnih stanovanj je sicer bilo 6 interesentov, toda samo trije so izpolnjevali pogoje in so kredit lahko dobili. Medtem pa je bilo v natečaju, razpisnem za vsoto 9 milijonov, kar 145 prosilcev kredita za gradnjo zasebnih hiš. Zavrženo so morali prošnje 34 prosilcev, ker niso imeli pogojev za dodelitev posojila, kot jih zahteva pravilnik, ustregli pa so 97 posojiljemalec iz novomeške občine in 14 občanom iz drugih območij.

Skupno je bilo odobrenih čez 9,7 milijonov dinarjev kreditov za zasebno gradnjo hiš, in sicer v razponu od 19.000 do 152.000 dinarjev glede na socialni položaj posojiljemalca. Doba vračanja posojila pa je od 5 do 20 let.

Posojilo na 20-letno odplačilno dobo je bilo odobreno le 2 občanoma, ki imata manj kot 1.000 din dohodka na družinskega člana mesečno, v petih letih pa mora vrniti dolg 10 posojiljemalec, katerih

zaslužki znašajo 5.000 din in več na člana družine.

Ko so bile prošnje za dodelitev posojila že odobrene, pa so si trije premislili in se posojilu odpovedali. Morda je zanimivo še to, da so bile prošnje za odobritev stanovanjskega kredita zavržene pretežno zaradi tega, ker prosilci niso gradili v skladu z odobreno dokumentacijo ali pa ker so že bili vseljeni v hiši, za dograditev katere so prosili kredit.

NOVA POBUDA V PREMISLEK

Počitniški dom v Fazanu pri Portorožu, kjer že vrsto let letujejo otroci iz novomeške in nekaterih sosednjih občin v kolonijah Rdečega križa, bi morda lahko uporabili tudi za bivanje čez vse leto in organizacijo šol v naravi. Tak predlog so zabeležili na nedavnem zasedanju skupščine otroškega varstva in ga bodo proučili. Če bi bila stavba bližje morja in urejena, kot bi ji šlo, najbrž pri uresničitvi predloga ne bi bilo nobenih težav. Ker pa je znano, da je bila že lani začetka nujna adaptacija (sanitarna inšpekcija je grozila z zaprtjem), bo potrebno temeljito premisliti, če lahko v tako stavbo sprejemo otroke tudi v času, ko se ne morejo zadrževati samo na prostem.

PO ENI STRANI DA, PO DRUGI NE

V preteklem letu smo v novomeški občini porabili za zdravila in injekcije preko 21 milijonov dinarjev, v poprečju pa je bilo predpisano zdravilo vredno 61,59 din, kar pomeni pocenitev za 3,40 odst. od leta 1977. Ker pa je bilo število predpisanih receptov večje, sledi ugotovitev, da so zdravniki predpisovali cenejša zdravila, zato pa so jih predpisali več. Tako so se držali dogovorjenih stabilizacijskih ukrepov le v eni smeri. Če so bili bolniki kaj na boljšem, je vprašanje zase.

NAJPREJ PRED DELEGATE

V ponedeljek, torek in sredo, 12. do 14. marca, bodo v Novem mestu na ločenih sejah zasedali vsi trije zbori občinske skupščine. Kot osrednja točka dnevnega reda je predlog programa usmerjenega izobraževanja in predlog za izgradnjo šolskega prostora v občini v naslednjem obdobju od 1972 do 1978. Obenem je delegatom dan v razpravo tudi predlog za uvedbo ponovnega krajevnega samoprispevka za gradnjo šol, ko se bo maja 1979 sedanj iztek.

tozđ Hmeljnik poslovi od ljubljanske pivovarne in pridruži novomeški zadrugi. Poudarili pa so, da je potrebno pred razpisom referendumsko podrobno razčistiti, kar je bilo doslej nejasno, da se začne delo po novem v znamenju reka: „Čisti računi – dobri prijatelji.“

R. B.

BLAGO NA PROSTEM – ZNOTRAJ NABITO – Vsem trgovskim delovnim organizacijam in kmetijstvu Novega mesta manjka skladišč. Zato včasih tudi česa zmanjka ali pa ni dovolj izbire. Eden izmed dokazov je na fotografiji, posneti pred Novotehničnim skladiščem v Bršljini. (Foto: R. Bačer)

Boljša poteza

Te dni, ko v delovnih kolektivih tehtajo zaključne račune za preteklo leto, razpravljajo tudi o sredstvih, ki so se nabrala kot presežek pri občinskih interesnih skupnostih. Vsega skupaj je v novomeški občini nekaj čez 20 milijonov preveč vplačanih prispevkov, ki jih po predpisih morajo interesne skupnosti vrniti plačnikom.

Priznati moramo, da je združeno delo letos z veliko večjo simpatijo sprejelo tudi predlog, kaj naj bi s temi sredstvi počeli. Lani je namreč akcija odločanja o presežku sredstev (verjetno tudi zato, ker je bila prva) marsikje zbudila tih odpor, ne zaradi namena, ampak načina.

Če že delovne organizacije plačujejo prispevke in vemo, da so vse po vrsti v takih ali drugačnih težavah, potem je letošnja, mnogo bolj demokratično zamišljena politična akcija dobra poteza.

Medtem ko so lani skupščine interesnih skupnosti kar glasovale, da gre presežek za gradnjo muzeja, se letos odločajo samo za priporočilo združenemu delu, naj presežek namenijo usmerjenemu izobraževanju.

Vse skupščine, tako zdravstvena, kot otorskovarstvena in ostale, so sklenile: presežek bomo vrnili plačnikom, združeno delo pa naj odloči, kaj bo z denarjem. Ker pa se hkrati ve, da nujno potrebujemo več osnovnih in srednjih šol in da imamo v občini hkrati hud kadrovski primanjkljaj, je začeta družbenopolitična akcija, naj bi lanske presežke, ki za posamezne tozde ne pomenijo rešitve, usmerili v gradnjo centra za usmerjeno izobraževanje.

V delovnih organizacijah so prejeli tudi zajetne in podrobne programe izgradnje osnovnošolskega in srednješolskega prostora v naslednjem obdobju. Prvi temelj k uresničitvi teh zamisli pa bo prav preveč vplačani dinar. Ker pa interesne skupnosti obenem znižujejo tudi prispevno stopnjo, dogovorjeno za letos, je zamisel toliko bolj sprejeta.

R. BAČER

Najlaže je samo prodajati

Tozđ Hmeljnik naj bi se v bodoče ukvarjal zlasti z vinogradništvom v sklopu novomeške zadruge, predlaga novomeški občinski komite ZK – Pretrgati z Unionom

22. februarja je komite razpravljali zlasti o uresničevanju družbenega plana na področju vinogradništva v novomeški občini in ugotovil, da predvidena obnova vinogradov, osnovana na novih dohodkovnih odnosih med kmeti, zadrugo in tozđom Hmeljnik vsestransko kasni. V zvezi s tem sprejeta stališča terjajo izpeljavo sprememb v najkrajšem roku.

Veliko je bilo svoj čas govora o gradnji predelovalne vinske kleti, vendar je akcija povsem zaostala. Ni niti programa ne lokacije, čeravno je bilo že pred leti ugotovljeno, da tak objekt nujno potrebujemo. Tozđ Hmeljnik, ki se je s problematiko obnove vinogradov doslej največ bavil, je v zadnjih letih občutno zmanjševal predelavo grozdja, hkrati pa povečeval

prodajo piva. To je očitno posebno odtelje, ko se je del bivšega kolektiva Hmeljnik s sedežem v Ločni na novo samoupravno organiziral in se priključil Pivovarni Union, ki seveda ni bila zainteresirana za predelavo grozdja.

Ker se je pokazalo, da taka organiziranost ne ustreza potrebam, zlasti zato, ker so prirodne možnosti in je zanimanje za obnovo vinogradov, po drugi strani pa tudi trg zahteva kvaliteten cviček, bi kazalo zvezo z Unionom čimprej pretrgati in se pridružiti novomeški zadrugi.

Komite je zadalil komuniste v tozđu Hmeljnik, v novomeški zadrugi in v izvršnem svetu občinske skupščine, naj takoj poskrbe za izdelavo strokovnega programa za kompleksen razvoj vinogradništva v občini. Razen tega bi morali pospešiti postopek in pripravljala dela za gradnjo predelovalne vinske kleti, hkrati pa je potrebno voditi politično akcijo, da se

STRAŽA: GRADITI VRTEC SKUPAJ S ŠOLO

V Straži ugotovljajo, da je vrtec že pretesen za vse interese, in ker na tem mestu ni možnosti dozidav in širitve ustanove, bo nujno graditi novo stavbo. Stražani so to akcijo začeli zdaj, ko je v planu gradnja šole, ker menijo, da bi bilo najprimerneje, če bi ob šoli dobila prostoro tudi otroškovarstvena ustanova. Pobudo krajevne skupnosti bodo proučili v izobraževalni skupnosti in v skupnosti otroškega varstva in skušali najti ustrezno rešitev.

Novomeška kronika

BO VEJA DOBILA KUPCA? – V novomeški cvetličarni so prejšnji teden pokazali zanimivo: v izložbi je bila vejica z nekaj cveti, katerih marsikdo ni poznal; bila je orhideja, katere en sam(!) cvet je veljal 100 dinarjev, cela vejica pa kar 1500 din. Uvožena žlaltna roža v nekaj dneh ni našla pot do kupca.

Ceste brigad 9 – Boruta; Jožica Cajnar iz Segove 16 – Polono, Jožica Drobňakovič z Zagrebške 18 – Natašo in Milena Kastelic iz Segove 6 – Mateja.

NA TRGU ODJUGA – Potrošniki so bili v ponedeljek z izbiro na novomeški tržnici še kar zadovoljni, čeprav je v zgodnjih dopoldanskih urah na stojnicah primanjkovalo solate. Tudi cene so se začele rahlo tajati. Pozna se zlasti pri jajcih, ki jih je možno kupiti tudi že po 2.50 dinarjev ali pa še ceneje. Limone so veljale 20 din, jabolka 15.90 din, zelje 14 din, čebula 8.70 din, ohrovt 25 din, pomaranče 15 do 16 din, hruške 20 din kilogram.

Ena gospa je rekla, da je po lanskem zaključnih računih v novomeškem gospodarstvu nastal novi matematični in slovnični pojem: pozitivna nula... (to pomeni dohodek je, nič pa ne ostane)

MALOKJE TAKO RAZUMEVANJE – V novomeški tovarni Krka imajo med zaposlenimi okrog 150 študentov ob delu. Po pravilniku so lani ob zaključku študija 29 delavcem odobrili 428 dni dopusta, 20 delavcev pa je dobilo po 1 dan dopusta za vsak uspešno opravljeni izpit. Zanimivo pa je, da Krka, ki je po strokovni zasedbi najboljši kolektiv, tako spodbuja šolanje, medtem ko je posebno v manjših delovnih organizacijah z redkimi strokovnjaki celo problem, če gre študent na izpit...

BREZ PAPIRJEV BI BILO LEPŠE – Okolica blokov na Zagrebški cesti je vsaj že dve leti predmet kritike stanovalcev in krajanov. Videz naselja je res klavern, vsekakor pa bi bil lahko lepši, če ne bi bilo vsenaokrog nastlano s papirji in odvrženimi polivinilnimi vrečkami.

PET MLADIH MAMIC – Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marjanca Oštr s Poti na Gorjance 14 – Majo; Marjeta Spejhar s

ŽELEZNIŠKO GOSPODARSTVO LJUBLJANA SOZD, n. sol. o. Ljubljana

RAZPISUJE

ZA ŠOLSKO LETO 1979/80

KADROVSKE ŠTIPENDIJE

ZA ŠOLANJE NA SREDNJIH, VIŠJIH IN VISOKIH ŠOLAH

1. Prometna sekcija Celje, Titov trg 1 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
3 – visoka ekonomsko-komercialna šola Maribor, II. stop.
2 – pravna fakulteta
2 – visoka ekonomsko-komercialna šola, I. stop.
1 – višja upravna šola
3 – gimnazija
2 – ekonomska srednja šola
1 – upravno-administrativna šola

2. Prometna sekcija Ljubljana, Trg OF 7 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – pravna fakulteta
1 – ekonomska fakulteta, II. stop.
1 – ekonomska fakulteta, I. stop., smer računovodstvo
6 – gimnazija
6 – ekonomska srednja šola
1 – upravno-administrativna šola
2 – poklicna administrativna šola

3. Prometna sekcija Ljubljana-Moste, Kajuhova 51 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
4 – gimnazija
4 – ekonomska srednja šola
2 – upravno-administrativna šola

4. Prometna sekcija Maribor, Kopitarjeva 5 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – visoka ekonomsko-komercialna šola Maribor, II. stop.
1 – pravna fakulteta
1 – visoka ekonomsko-komercialna šola Maribor, I. stop. smer transport in poslovna logistika
3 – ekonomska srednja šola
1 – poklicna administrativna šola

5. Prometna sekcija Nova Gorica, Kolodvorska 8 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – pravna fakulteta
1 – visoka ekonomsko-komercialna šola Maribor, I. stop. smer: transport in poslovna logistika
1 – višja tehniška varnostna šola
4 – ekonomska srednja šola, III. in IV. letnik

6. Prometna sekcija Novo mesto, Kolodvorska 9 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – pravna fakulteta
1 – visoka šola za organizacijo dela, I. stop.
1 – višja šola za socialne delavce, smer za kadrovske socialno delo
5 – gimnazija
3 – ekonomska srednja šola

7. Prometna sekcija Postojna, Kraigherjeva 11 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – pravna fakulteta
1 – ekonomska fakulteta, II. stop., smer ekonomika OZD
1 – visoka ekonomsko-komercialna šola, I. stop. smer transport in poslovna logistika
1 – ekonomska srednja šola

8. Prometna sekcija Zalog, Zaloška 214 b razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – visoka ekonomsko-komercialna šola, I. stop. smer računovodstvo

9. Prometna sekcija Zidani most, Zidani most 9 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – pravna fakulteta
1 – višja tehniška varnostna šola
2 – ekonomska srednja šola
1 – upravno-administrativna šola

10. Sekcija za vleko Divača, Divača 89 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – ekonomska fakulteta, I. stop., smer računovodstvo
1 – višja upravna šola
2 – ekonomska srednja šola
1 – upravno-administrativna šola
2 – tehniška šola za strojništvo
1 – tehniška elektro šola smer
1 – poklicna administrativna šola

11. Sekcija za vleko Ljubljana, Vilharjeva 1 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
2 – pravna fakulteta
1 – fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, smer gradbeništvo
1 – fakulteta za elektrotehniko, smer jaki tok
3 – ekonomska srednja šola

12. Sekcija za vleko Maribor, Valvazorjeva 13a razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – visoka ekonomsko-komercialna šola, II. stop.
2 – fakulteta za strojništvo
2 – fakulteta za elektrotehniko, smer jaki tok
1 – višja tehniška varnostna šola
2 – ekonomska srednja šola
1 – poklicna administrativna šola

13. Sekcija za vleko Nova Gorica, Prvomajska 33 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
2 – ekonomska srednja šola
2 – tehniška šola za strojništvo

14. Sekcija za vzdrževanje prog Celje, Ul. XIV. divizije 2 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – ekonomska fakulteta, II. stop. smer ekonomika OZD
1 – fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo smer gradbeništvo
3 – ekonomska srednja šola
1 – upravno-administrativna šola
3 – gradbena tehniška šola

15. Sekcija za vzdrževanje prog Ljubljana, Masarykova 15 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, smer gradbeništvo, nizke gradnje
2 – ekonomska srednja šola

16. Sekcija za vzdrževanje prog Maribor, Valvazorjeva 19 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – ekonomska fakulteta, I. stop., smer računovodstvo
1 – fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo
1 – višja tehniška varnostna šola

17. Sekcija za vzdrževanje prog Nova Gorica, Kolodvorska pot 8 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – pravna fakulteta
1 – fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, smer gradbeništvo – nizke gradnje
1 – visoka ekonomsko-komercialna šola, I. stop.
2 – ekonomska srednja šola
4 – gradbena tehniška šola
1 – poklicna gradbena šola, smer zidar

18. Sekcija za vzdrževanje prog Novo mesto, Ljubljanska 5 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – ekonomska fakulteta, II. stop., smer računovodstvo
1 – fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo smer gradbeništvo-nizke gradnje
1 – gradbena tehniška šola, smer nizke gradnje
2 – ekonomska srednja šola

19. Sekcija za vzdrževanje prog Postojna, Kolodvorska 25a razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo smer gradbeništvo – nizke gradnje
1 – višja tehniška varnostna šola
1 – visoka tehniška, I. stop.
3 – ekonomska srednja šola
2 – gradbena tehniška šola, smer nizke gradnje

20. Sekcija za vzdrževanje signalno-varnostnih in telekomunikacijskih naprav Celje, Trg OF 7 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
5 – elektrotehniška šola, smer šibki tok

21. Sekcija za vzdrževanje signalno-varnostnih in telekomunikacijskih naprav Ljubljana, Trg OF 7 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – fakulteta za elektrotehniko, II. stop., smer šibki tok
2 – visoka tehniška šola, I. stop.
5 – elektrotehniška šola, smer šibki tok
6 – RTV mehanik
6 – telekomunikacijski mehanik

22. Sekcija za vzdrževanje signalno-varnostnih in telekomunikacijskih naprav Pivka, Kolodvorska 33 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
7 – elektrotehniška šola, smer šibki tok
10 – telekomunikacijski mehanik

23. Centralne delavnice, TOZD za vzdrževanje voz in lokomotiv Divača, Divača 86 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
2 – poklicna kovinarska šola, orodjar
1 – poklicna elektrošola, elektricar

24. Centralne delavnice, TOZD za vzdrževanje voz Dobova, Dobova 53 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – fakulteta za strojništvo, II. stop.
1 – ekonomska srednja šola
1 – tehniška šola za strojništvo
1 – poklicna kovinarska šola, orodjar
1 – poklicna elektro šola, elektricar

25. Centralne delavnice, TOZD za vzdrževanje lokomotiv Maribor, Valvazorjeva 13a razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
3 – ekonomska srednja šola
1 – tehniška šola za strojništvo
1 – tehniška elektro šola, smer šibki tok
1 – poklicna administrativna šola

26. Centralne delavnice, TOZD za vzdrževanje lokomotiv Moste, Ljubljana, Zaloška 217 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – pravna fakulteta
1 – fakulteta za strojništvo, II. stop.
1 – fakulteta za elektrotehniko, II. stop., smer šibki tok
1 – visoka ekonomsko-komercialna šola, I. stop., smer računovodstvo
2 – ekonomska srednja šola
2 – tehniška šola za strojništvo
1 – elektrotehniška šola

27. Centralne delavnice, TOZD za vzdrževanje voz Ptuj, Rogozniška 21 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
10 – poklicna kovinarska šola

28. Centralne delavnice, TOZD vzdrževanje voz in strojev Šiška, Ljubljana, Parmova 35
2 – ekonomska srednja šola
1 – upravno-administrativna šola
2 – tehniška šola za strojništvo
1 – tehniška metalurška šola
1 – poklicna kovinarska šola
1 – poklicna elektro šola, avtoelektrikar
9 – poklicna kovinarska šola Maribor:
3 – za varilca
6 – za kovača

29. Podjetje za turizem, transport in gostinstvo Ljubljana, delovna skupnost skupnih služb, Moše Pijadejeva 39, Ljubljana razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
4 – ekonomska srednja šola

30. Podjetje za turizem, transport in gostinstvo, TOZD Atomske Toplice, Podčetrtek razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – ekonomska fakulteta, II. stop., smer ekonomika OZD
1 – medicinska fakulteta
2 – visoka ekonomsko-komercialna šola, I. stop.
3 – višja šola za zdravstvene delavce
2 – ekonomska srednja šola
2 – šola za medicinske sestre
13 – poklicna gostinska šola, smer:
8 – natakak
5 – kuhar

31. Podjetje za turizem, transport in gostinstvo, TOZD turistično-gostinska enota Celje, Aškečeva 1 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – visoka ekonomsko-komercialna šola, I. stop.
1 – višja pravna šola
4 – ekonomska srednja šola
1 – upravno-administrativna šola
15 – poklicna gostinska šola, smer:
10 – natakak
5 – kuhar

32. Podjetje za turizem, transport in gostinstvo, TOZD turistično-gostinska enota Ljubljana, Trg OF 7 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – ekonomska srednja šola

33. Podjetje za turizem, transport in gostinstvo, TOZD turistično-gostinska enota Maribor, Kopitarjeva 5 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
8 – poklicna gostinska šola, smer:
5 – natakak
3 – kuhar

34. Gradbeno podjetje Ljubljana, Ob Zelenjani 2 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – ekonomska fakulteta, II. stop.
6 – fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo smer gradbeništvo (3–I. stop. 3–II. stop.)
4 – ekonomska srednja šola
2 – upravno-administrativna šola
2 – tehniška šola za strojništvo
8 – gradbena tehniška šola, smer nizke gradnje
1 – rudarska šola
6 – poklicna gradbena šola (3 za smer zidar, 3 za smer tesar)
6 – poklicna avtomehaniška šola
2 – poklicna kovinarska šola, orodjar
1 – poklicna elektrošola, elektricar

35. Podjetje za elektrifikacijo prog Ljubljana, Prešernova 35 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
2 – fakulteta za elektrotehniko, II. stop., smer šibki tok
2 – tehniška elektro šola, smer šibki tok

36. MOSTOVNA, Podjetje za izdelovanje jeklenih konstrukcij in dvigal, Ljubljana, Verovškova 60 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – pravna fakulteta
1 – fakulteta za strojništvo, II. stop.
1 – visoka ekonomsko-komercialna šola, I. stop., smer transport in poslovna logistika
2 – ekonomska srednja šola
1 – upravno-administrativna šola
2 – tehniška šola za strojništvo
2 – tehniška elektro šola (1 za smer jaki tok, 1 za smer šibki tok)
1 – poklicna kovinarska šola, kovinorezalec
5 – poklicna elektro šola, elektricar

37. Zavod za investicije, Ljubljana, Robbova 2 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, II. stop., smer gradbeništvo
1 – gradbena tehniška šola

38. Projektivno podjetje, Ljubljana, Moša Pijade 39 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – tehniška elektro šola

39. Tiskarna Ljubljana, Moše Pijadejeva 39, Ljubljana razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
2 – poklicna grafična šola

40. Zavod za strokovno izobraževanje, Aljaževa 32, Ljubljana razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
1 – ekonomska srednja šola

41. Železniški zdravstveni dom, Maribor, Partizanska 59 razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
2 – medicinska fakulteta

42. Prometni inštitut Ljubljana, Moše Pijadejeva 39, Ljubljana razpisuje naslednje kadrovske štipendije:
2 – ekonomska fakulteta, II. stop.
2 – fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, smer gradbeništvo

Nadaljevanje na 17 str.

ŽELEZNIŠKO GOSPODARSTVO LJUBLJANA

SOZD, n. sol. o. Ljubljana Moša Pijade 39, Ljubljana

RAZPISUJE
ZA ŠOLSKO LETO 1979/80

SPREJEM UČENCEV

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO-TRANSPORTNO ŠOLO V MARIBORU IN V POKLICNO ŽELEZNIŠKO ELEKTRO-KOVINARSKO ŠOLO V LJUBLJANI

1. ŽELEZNIŠKA PROMETNO-TRANSPORTNA ŠOLA

Maribor, Preradovičeva 33
Izobraževanje za prometno-transportnega tehnika in transportnega komercialista traja štiri leta, za skladiščnika, sprevodnika in vlakovodjo po tri leta.
Kandidate sprejemajo naslednje org. združenega dela. Št. razp. štip.

Prometna sekcija Celje, Titov trg 1	10
- za prometno-transportnega tehnika	5
- za transportnega komercialista	5
- za skladiščnika	5
Prometna sekcija Ljubljana, Trg OF 7	13
- za prometno-transportnega tehnika	8
- za transportnega komercialista	30
- za vlakovodjo	30
Prometna sekcija Ljubljana-Moste, Kajuhova 51	5
- za prometno-transportnega tehnika	10
- za transportnega komercialista	10
- za skladiščnika	10
Prometna sekcija Maribor, Kopitarjeva 5	10
- za prometno-transportnega tehnika	5
- za transportnega komercialista	15
- za vlakovodjo	15
Prometna sekcija Nova Gorica, Kolodvorska 8	5
- za prometno-transportnega tehnika	4
- za vlakovodjo	3
- za skladiščnika	3
Prometna sekcija Novo mesto, Kolodvorska 9	5
- za prometno-transportnega tehnika	5
- za transportnega komercialista	10
- za vlakovodjo	10
Prometna sekcija Postojna, Kraigherjeva 11	7
- za prometno-transportnega tehnika	3
- za transportnega komercialista	8
- za vlakovodjo	8
Prometna sekcija Pragersko, Pragersko 15	3
- za prometno-transportnega tehnika	3
- za vlakovodjo	1
Prometna sekcija Pula, Vodjarska 21	3
- za prometno-transportnega tehnika	3
Prometna sekcija Zalog, Zaloška 214b	3
- za prometno-transportnega tehnika	1
- za transportnega komercialista	1
- za vlakovodjo	1
Prometna sekcija Zidani most, Zidani most 9	15
- za prometno-transportnega tehnika	2
- za transportnega komercialista	2
- za vlakovodjo	2

POKLICNA ŽELEZNIŠKA ELEKTRO-KOVINARSKA ŠOLA

Ljubljana, Aljaževa 32
Izobraževanje na vseh oddelkih traja tri šolska leta.
Kandidate sprejemajo naslednje organizacije združenega dela:

Sekcija za vleko, Divača 89	10
- za elektromehanika železniških vozil in naprav	10
- za mehanika železniških vozil	5
- za strojnega ključavničarja	5
Sekcija za vleko Ljubljana, Vilharjeva 2	30
- za elektromehanika železniških vozil in naprav	10
- za strojnega ključavničarja	10
Sekcija za vleko Maribor, Valvazorjeva 13a	6
- za elektromehanika železniških vozil in naprav	4
- za mehanika železniških vozil	4
Sekcija za veliko Nova Gorica, Prvomajska 33	5
- za mehanika železniških vozil	5
Sekcija za vleko Novo mesto, Kolodvorska 9	4
- za mehanika železniških vozil	4
Sekcija za vzdrževanje signalno-varnostnih in telekomunikacijskih naprav Celje, Ulica XIV. divizije 2	10
- Za elektromehanika SVTK naprav	10
Sekcija za vzdrževanje signalno-varnostnih in telekomunikacijskih naprav, Ljubljana, Trg OF 7	6
- za elektromehanika SVTK naprav	6
Sekcija za vzdrževanje signalno-varnostnih in telekomunikacijskih naprav, Pivka, Kolodvorska 33	10
- za elektromehanika SVTK naprav	10
Centralne delavnice, TOZD za vzdrževanje voz in lokomotiv Divača, Divača 86	6
- za elektromehanika železniških vozil in naprav	8
- za mehanika železniških vozil	10
- za strojnega ključavničarja	10
Centralne delavnice, TOZD za vzdrževanje voz Dobova, Dobova 53	5
- za strojnega ključavničarja	1
- za strugarja	1
Centralne delavnice, TOZD za vzdrževanje lokomotiv, Maribor, Valvazorjeva 13a	10
- za elektromehanika železniških vozil in naprav	5
- za mehanika železniških vozil	3
- za strojnega ključavničarja	2
- za strugarja	2
Centralne delavnice, TOZD za vzdrževanje lokomotiv Moste, Ljubljana, Zaloška 217	20
- za elektromehanika železniških vozil in naprav	10
- za mehanika železniških vozil	10
- za strojnega ključavničarja	4
- za strugarja	4
Centralne delavnice, TOZD za vzdrževanje voz in strojev Šiška, Ljubljana, Parmova 35	2
- za elektromehanika železniških vozil in naprav	3
- za mehanika železniških vozil	13
- za strojnega ključavničarja	4
- za strugarja	4
Gradbeno podjetje Ljubljana, Ob Zeleni jami 2	4
- za elektromehanika železniških vozil in naprav	1
- za mehanika železniških vozil	1
Podjetje za elektrifikacijo prog, Ljubljana, Prešernova 35	14
- za elektromehanika železniških vozil in naprav	2
- za mehanika železniških vozil	2
- za strojnega ključavničarja	4

MOSTOVNA, podjetje za izdelovanje jeklenih konstrukcij in dvigal, Ljubljana, Verovškova 60
- za strojnega ključavničarja 10
- za strugarja 6
Na razpis se lahko prijavijo vsi, ki so že, oziroma bodo v letošnjem šolskem letu uspešno končali osnovno šolo in niso starejši od 17 let.

Začetek šolanja bo 1. septembra 1979.
Kandidati, ki bodo sprejeti v šolo, bodo prejeli štipendijo. Višina kadrovske štipendije je določena s pravilnikom o štipendiranju, ki je usklajen z družbenim dogovorom o štipendiranju.

Učencem je na voljo oskrba v Domu železniških šol v Ljubljani in Železniškem dijaškem domu v Mariboru. Kandidati naj se prijavijo kadrovskim službam zgoraj navedenih organizacij najkasneje do 31. marca 1979. Predložiti morajo naslednje dokumente:
- prijavo za vpis v šolo na obrazcu 1,20 Državne založbe Slovenije z navedbo, za katero šolo in poklic,
- spričevalo ali fotokopijo spričevala o uspešno končani osnovni šoli; tisti, ki še obiskujejo 8. razred, naj priložijo spričevalo ali fotokopijo spričevala I. polletja 8. razreda, spričevalo o končani osnovni šoli pa bodo predložili naknadno.
Pred sprejemom bodo morali vsi učenci opraviti zdravniški pregled pri železniški zdravstveni komisiji.

Natančna pojasnila v zvezi z razpisom dajejo:
- kadrovske službe navedenih organizacij, ki razpisujejo kadrovske štipendije
- Železniško prometno-transportna šola v Mariboru, Preradovičeva 33, tel. 26-151
- Poklicna železniška elektrokovinarska šola Ljubljana, Aljaževa 32, tel. 556-695

TRGOVSKO PODJETJE SEVNICA p.o.
Sevnica, Glavni trg 25

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

objavlja
prosta dela in naloge:

1. ŠEST PRODAJALCEV
2. DVA SKLADIŠČNA DELAVCA
3. NATAKARICA

Pogoji za zasedbo:
pod 1: končana šola za prodajalce - KV prodajalec z najmanj 1 letom delovnih izkušenj,
pod 2: nedokončana osnovna šola - 6 mesecev delovnih izkušenj,
pod 3: končana gostinska šola - KV natakara z najmanj 1 letom delovnih izkušenj
Delo se združuje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe za zasedbo objavljenih prostih del in nalog v 15 dneh po dnevu objave na zgoraj navedeni naslov.
Prijavljeni kandidati bodo pismeno obveščeni o izbiri v 15 dneh po preteku zadnjega dne za prijavo.

MIZARSKO PODJETJE „TRELES“, TREBNJE, s. p. o.

Po sklepu delavskega sveta DO razpisujemo prosta dela in naloge - individualnega poslovnega organa

DIREKTORJA (reelekcija)

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, ki jih določa zakon, izpolnjevati še naslednje pogoje:
- da ima srednjo ali višjo izobrazbo lesne, organizacijske ali ekonomske smeri;
- da ima 5 let delovnih izkušenj;
- da na strani kandidata ni zakonitih ovir za sprejem na to delovno nalogo;
- da ima družbenopolitične in moralnopolitične kvalitete;
- da se zavzema za razvijanje samoupravnih odnosov in delitve po delu;
- da odgovorno gospodari z družbenimi sredstvi;
- da predloži program razvoja.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4 leta.
Prijave z oznako „Za razpisno komisijo“ sprejemamo 15 dni po objavi.
O izidu izbire bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 30 dneh po poteku roka za prijavo na razpis.

Komisija za delovna razmerja TOZD INDUSTRIJA GRADBENE KERAMIKE Trebnje

na podlagi sklepa 13. redne seje z dne 14. 2. 1979

objavlja prosta dela in naloge

VODJA INDUSTRIJSKE PRODAJALNE

Delo je za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

Pogoji za sprejem:
- končana šola za prodajalce
- nad 5 let delovnih izkušenj

Pismene prijave z dokazili o izobrazbi pošljite tajništvo TOZD v 15 dneh po objavi.

AVTO-MOTO DRUŠTVO „BELA KRAJINA“ Črnomelj, Kolodvorska ul. 56/a

objavlja opravila in naloge

RAČUNOVODJE DRUŠTVA

s polnim delovnim časom za določen čas (nadomeščanje za čas porodniškega dopusta).

Pogoji:
1. srednja ekonomska izobrazba,
2. moralno-politične kvalitete.

Prijave z dokazili pošljite na navedeni naslov v roku 15 dni.
AMD BELA KRAJINA

„KOVINARSKA“, tovarna industrijske opreme in konstrukcij, P.O. Krško

razpisuje
za mandatno dobo štirih let
dela in naloge

DIREKTORJA RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakoni, izpolnjevati še naslednje pogoje:
- da imajo visoko, višjo ali srednjo šolo ekonomske smeri,
- da imajo 5, 10 oziroma 15 let ustreznih delovnih izkušenj,
- znanje tujega jezika (prednost nemščina),
- da so moralno-politično neoporečni.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev in opisom dosedanjih delovnih izkušenj naj kandidati pošljejo na naslov: Kovinarska Krško z oznako „Za razpisno komisijo“.
Rok za prijavo je 15 dni po dnevu objave.
Prijavljene kandidate bomo pismeno obvestili o izbiri v 30 dneh po izteku razpisnega roka.

NADALJEVANJE S 16. STR.

43. Delovna skupnost skupnih služb ŽG Ljubljana, Moša Pijadejeva 39, Ljubljana

- 11 - visoka ekonomsko-komercialna šola (6 za II. stop., 5 za I. stop.)
6 - pravna fakulteta
6 - ekonomska fakulteta, II. stop.
1 - visoka šola za organizacijo dela, II. stop.
3 - fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, II. stop.
2 - fakulteta za strojništvo, II. stop.
2 - fakulteta za elektrotehniko, II. stop.
5 - ekonomska srednja šola
2 - upravno-administrativna šola
5 - poklicna administrativna šola

Pogoji razpisa:

Kandidati naj pošljejo prošnjo kadrovskim službam navedenih organizacij, ki razpisujejo štipendije, do 31. marca 1979. Prošnja za štipendijo mora biti izpolnjena na obrazcu 1,65 DZS, kandidati pa naj ji priložijo še naslednje dokumente:
- fotokopijo šolskega spričevala oziroma potrdilo o opravljenih izpitih in frekventacijsko potrdilo,
- potrdilo o premoženjskem stanju in dohodkih družinskih članov,
- potrdilo o višini otroških doklad oziroma potrdilo, da teh ne prejemajo

Višina kadrovske štipendije je določena s pravilnikom o štipendiranju, ki je usklajen z družbenim dogovorom o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SR Sloveniji.

Opomba: Te razpisane štipendije bodo objavljene tudi v skupnem razpisu za vso Slovenijo

Nič več kot svinja z mehoma

Smernice prostorskega plana za občino Krško dajejo prednost dolgoročnim razvojnim ciljem

V Sloveniji minevajo časi, ko smo z zemljišči ravnali brez vsakega občutka, brez reda, časi, ko so se šopnila gradbišča na najlepših kmetijskih površinah. Šele prostorski plani, katerih se po občinah postopoma lotevajo, bodo zagotovili gospodarnejšo izrabo površin. Kako napredujejo te zadeve v krški občini, povedo odgovorni načelnika geodetske uprave inž. Jožeta Jeniča.

Imamo smernice prostorskega plana občine, pravi inž. Jenič, ki so jih zbori občinske skupščine sprejeli 27. decembra lani. To je poglavni družbenopolitični dokument, ki obvezuje vse nosilce planiranja, da upoštevajo temeljne usmeritve prostorskega razvoja. Pri nastajanju gradiva so sodelovali vsi nosilci planiranja (KS, SIS in tozidi) ter izvršni svet občinske skupščine. Za oblikovanje in izvajanje prostorske politike razvoja občine so izredno pomembna idejnopolična stališča in izhodišča, ki sta jih sprejeli občinska konferenca ZK in skupščina občine Krško.

Kaj iz tega gradiva posebej udarja na dan? Morda je prav, če povem, da imamo v občini slabih 5000 hektarov zemljišč, ki so idealna za vse namene, od pridelovanja hrane do graditve industrije, stanovanjskih sosesk, infrastrukturnih objektov in tako naprej. V tem prostoru so še nahajališča vrhovnega gramozca, rezervat pitne vode pa jedrska elektrarna s svojimi omejitvenimi conami. Če k temu dodamo še cilje do leta 2000, uporabno lahko govorimo o spornem področju, ki zahteva temeljito proučitev možnosti nadaljnjega razvoja in polno mero odgovornosti pri sprejemanju dolgoročnih rešitev.

Gradivo odpira še druga vprašanja, ki jih je načela že javna razprava. To so usmeritve glede policentrične načina poselitve, razvoja naselij, industrije, zemljiške in urbanistične politike, razvijanja vloge krajevnih skupnosti in medobčinskega sodelovanja pri iskanju skupnih interesov, ki bodo dobile konkretnije oblike v naslednji fazi izdelovanja prostorskega plana.

Zdaj začnemo z anketiranjem. Kaj to pravzaprav pomeni? V občini imamo okoli 60 nosilcev planiranja, za katere smatramo, da morajo sodelovati pri pripravi temeljev prostorskega plana. To pomeni, da bodo morali v krajevnih skupnostih, tozidih in SIS imenovati komisije oz. odbore za planiranje, ki bodo odgovarjali na vprašalnike. Z anketo bomo zbrali elemente za pripravo temeljev prostorskega plana. Dokončne usmeritve bomo sprejeli z dogovorom med nosilci.

Bistvo prostorskega plana je, da poskušamo vnaprej zagotoviti najboljše izrabo površin in da bomo z različnimi posegi pridobili toliko plodnih zemljišč, kolikor jih bomo izgubili. Smernice dajejo prednost dolgoročnim ciljem, zaščiti kmetijskih zemljišč, policentričnemu razvoju občine, s prirodnimi danostmi usklajenemu razvoju posameznih delov.

Na vrsti večji mešalci V Novolesovem točilu Sigmata v Brestanici so se odločili tudi za izdelovanje večjih mešalcev betona, po katerih je na trgu precej povpraševanja. Skupaj z nemško tvrdko WiWa Airless uvajajo tudi novo proizvodnjo naprav za nanos materialov, za kar nujno potrebujejo večje prostore. Zanje so že namenili vstop 30 milijonov dinarjev.

Želje po boljši trgovini, po zaposlitvi blizu doma „Vsak kdor pride k nam v Stranje, pravi, da je lepo. Saj je tudi res lepo, a življenje je trdo,“ navadno doda k tej hvali Anton Remih.

Njegova kmetija je skoraj 500 metrov visoko pod Bohorjem, na skrajnem naseljenem robu. Doma sta še oče in mati. Mladi gospodar je samski. Dekleta danes ne gredo rade na kmetijo, če je ta v hribih, pa še toliko manj. Boje se garanja.

Remihovi se posvečajo pretežno živinoreji. Odvoz mleka imajo organizirani in tako se tudi podbohoski kmetje postopoma specializirajo. To bo marsikoga od mladih zadržalo doma, v krajih dolgih zim in kratkih jeseni. Če so zime muhaste, ko je letošnja, jim ne prizanašajo s težavami. Največ jim jih povzročajo ceste. Poldnevica sledi poldnevi in nikdar ne vedo vnaprej, če bo zjutraj avtobus lahko prišel po otroke ali ne. Kadar ga ni iz doline, morajo šolarji prepeščiti po osem kilometrov. Želja po sodobni asfaltirani cesti do Stranj naj bi se uresničila čez tri leta. Pa ne samo zaradi šolarjev, ampak tudi zaradi tistih, ki hodijo vsak dan na delo na Senovo, v Brestanico, Krško in v Sevnico in ki morajo velike razdalje premeriti peš.

„Živimo v zaostalih krajih in upam, da se bomo tudi mi kmalu približali socializmu,“ pravi mladi Remih. Zdjaj namreč prebivalci Stranj sami vzdržujejo dva in pol kilometra ceste, po kateri že štiri leta vozi avtobus. Za peščico hiš to ni lahko.

Ljudi v teh krajih tarejo še druge nevesočnosti. Radi bi imeli tako trgovino, ki bi lahko ponudila stvari, ki jih kmet vsak dan potrebuje in mora ponje deset kilometrov daleč na Senovo. Pravijo, da je „Preskrba“ trda kljub obljubam. Trgovina je v Gorenjem Leskovcu, do koder imajo Strjani dva in pol kilometra hoda, iz zaseleka Plat pa celo štiri.

V Gornjem Leskovcu so imeli pred leti tudi šolo. Ta je zdaj prazna, le oskrbnik stanuje v njej in zbere občanov imajo tam. Šolo bi radi oddali kakemu podjetju, da bi jo preuredilo v svoj obrat. Tako bi se vsaj nekaj ljudi lahko zaposlilo blizu doma. Do zdaj se krajanom ni posrečilo še nikogar zabit v hribe.

„Tako živimo pod Bohorjem“

Želje po boljši trgovini, po zaposlitvi blizu doma

Ko smo že pri željah, ne smemo izpustiti prizadevanj po boljši dostavi pošte. Trikrat na teden jo dobijo v trgovino. Pisma se tako večkrat izgubijo ali pa pridejo prepozno v naslovljenčeve roke. Ljudje bi radi, da bi poštar sam hodil od hiše do hiše, kot je hodil še prva povojna leta, čeprav je trikrat na teden.

Anton Remih ni črnogled. Prepričan je, da se bo sčasoma vse uredilo. On sam zavzeto dela v svetu krajevne skupnosti in tudi prizadeven delegat je za svoje območje.

JOŽICA TEPPEY

javnosti in uveljavljanju samoupravnih odnosov pri gospodarjenju z zemljišči.

J. T.

Šolanje za delo

Zgledno sodelovanje šolskega centra in kolektivov

Krški šolski center je trdno povezan z združenim delom. V ponedeljek je bil v občinski skupščini podpis posebnega družbenega dogovora, kjer se je večina organizacij združenega dela v občini namenila prispevanju dodatno izobraževalnega dela v vrednosti 1,5 milijona dinarjev. Denar bo šolski center uporabil za potrebno 30-odstotno udeležbo pri natečaju republike izobraževalne skupnosti za prevreditev sedanjih delavnic in opremo posebnih učilnic.

V tem šolskem letu poteka prvi izobraževanje v poklicni šoli elektro stroke, pobudo zanjo je dalo združeno delo. V tem duhu se pripravljajo tudi na preobrazbo v okviru usmerjenega izobraževanja. Po vsej verjetnosti bodo utrjevali sedanjo usmeritev na strojništvo in elektro. Za kovinarje bo v prvem letu enotna osnovna izobrazbena osnova, podobno tudi na elektriku, po drugem letu naj bi slušatelji, ki ne bi imeli večjih ambicij, že imeli osnovni poklic. Po četrtem letniku bo seveda odprta pot za nadaljnji študij.

Odziv na potrebe gospodarstva pomeni tudi dodatno izobraževanje tehnikov z dodatnimi znanji s področja nuklearne energije. Strokovnjaki tako obogatena profila so iskani v številnih kolektivih. En letnik takega izobraževanja je že uspešno mimo, drugi je v teku.

ZDRUŽENO DELO ZA ŠOLO – Ponedeljkovo podpisovanje samoupravnega sporazuma, s katerim naj bi združeno delo krške občine prispevalo 1,5 milijona dinarjev za predvideno posodobitev šolskega centra, je uspelo. (Foto: Železnik)

Med novostmi razmišljajo tudi o posebnem izobraževanju voznikov motornih vozil, ki naj bi se poleg vožnje spoznali tudi z znanjem avtomatikov. Po vsej verjetnosti bo šola triletna.

Dosedanja odprtost za izobraževanje posameznih smeri je porok za dovednost novih pobud. Vsekakor ne čakajo na zakonske roke ali tožijo zgolj zaradi majhnosti.

A. Z.

KRŠKE NOVICE

občinskih družbenopolitičnih organizacij in kulturne skupnosti.

DO NOVIH SPOZNANJ – Zavedajoč se odgovornosti, ki jih ima za razvoj zasebnega kmetijstva, organizira „Temeljna organizacija kooperantov“ pri krškem Agrokombinatu to zimo vrsto strokovnih predavanj. Zanje je med kooperanti precejšnje zanimanje, kar pričča, da se kmetovalci vse bolj zavedajo potrebnosti posodobitve proizvodnje in vloge, ki jo ima pri tem znanost, ki tudi v kmetijstvu stopa s hitrimi koraki naprej.

NOVI SEKRETER – Minuli teden je bila v Krškem seja aktivnih komunistov neposrednih proizvajalcev. Da bi zagotovili večjo učinkovitost njegovega pomembnega dela, so sklenili, da bo poslej štel 20 članov. Za novega sekretarja so izvolili Stojana Šibilo iz krške „Kovinarske“.

ZA KNJIŽNICO! – Vodstvo krške „Valvasorjeve knjižnice in čitalnice“ si še naprej prizadeva za svoj razvoj, saj je nujno, da bi ustanova prišla čimprej do potrebnih prostorov na levem savskem bregu. Zato je ta teden sklicala širši posvet in povabila nanj tudi vodilne predstavnike občinske skupščine,

KRŠKI TEDNIK

PRVIČ SKUPAJ. – Krajevna skupnost Velike Malence je bila ustanovljena letos. Prej so bili Malenčani združeni z Mrzlavo vasjo. Osamosvojitve jim je prinesla številne prednosti. Še bolj kot prej bo zaživel dom družbenih organizacij, ki ga gradijo vaščani s prostovoljnimi delom. Dvema sejnima sobama so pred kratkim dozidali dvorano za prireditve. Prve so se v njej zbrale ženske na proslavi 8. marca, ki je bila minulo soboto. Vzdušje je bilo nadvse prirsčno. Kulturni program je z otroki pripravila Marija Stermecki. (Foto: Jožica Teppey)

Roke stran od „divjih“ cepljenk!

Na pragu pomladi smo. Še malo, pa se bodo ljudje podali v vinograde saditi vinsko trto. To jim lahko nakoplje težave, če se pri izbiri sort in nakupu sadik ne bodo ravnali po predpisih. Inšpekcija bo prepovedala obnovo vinogradov, kjer vinogradniki ne bodo imeli cepljenk z deklaracijo oziroma če jih bodo kupili od neregistriranih trsničarjev in prekupčevalcev.

V Posavju so registrirani za prodajo cepljenk samo Slovin Brežice-Bizeljsko, Agrokombinat Krško in Agrokombinatov kooperant Mirko Goričar iz Slivja, ki je tudi dodelovalec cepljenk. Po brežiškem radiu so poslušalci gotovo slišali obvestilo za prodajo sadik v Movrač-Kraljčevu na Sotli, vendar medobčinska kmetijska inšpekcija za Posavje opozarja tiste, ki so sadike že kupili ali jih rezervirali pri Tomaškoviču v Movraču, da pretežni del teh cepljenk ne ustreza sortnemu izboru vinske trte v posavskem vinorodnem rajonu.

RASTAVE IN KONCERT V „JUTRANJKI“

V brežiškem tozdu „Orlice“ imajo že tretjo likovno razstavo, s katero obeležujejo mesec kulture v združenem delu. Najprej so se delavke seznanile z grafikami akademskega slikarja Jožeta Spacala, nato jim je predstavila svoje tapiserije Marija Senekovič-Holjevina (nekdanja članica Jutranjkega kolektiva), zdaj pa se na hodniku pred proizvodno dvorano srečujejo z lesenimi plastikami likovnega samorastnika Franca Tavčarja iz Gorenje vasi nad Škofjo Loko.

Kolektiv „Orlice“ ima tudi svoj ženski pevski zbor, ki bo v soboto, 10. marca, slavil peto obletnico obstoja. Zbor nastopa na vseh prireditvah v delovni organizaciji in tudi drugod. Sobotni jubilejni koncert v Domu JLA v Brežicah bo združil s počastitvijo dneva žensk. Sodeloval bo tudi moški zbor iz Brežic. Jutranjkeve pevke vodi članica kolektiva Olga Kolan.

PRIPOROČAMO, DOVOLJUJEMO

V posavskem vinorodnem rajonu priporočajo vinogradnikom tele sorte: modro frankinjo, zametno črnino, rdečo krajjevino, laški rizling, sovinjon in šipon. Dovoljene sorte so rumeni plavec, beli in modri pino, game, portugalka in šentlovrenka. Cviček mora vsebovati 80 odst. rdečih sort (zametne črmine in modre frankinje), ostalo naj bo rdeča krajjevina. To grozdje mora zrasti v dolensko-bizeljsko-sremiškim okolišju posavskega vinorodnega rajona, če pa zraste v dolenskim vinorodnem okolišju, je to dolenski cviček.

PREMAJHNO POKOPALIŠČE

V Artičah imajo stisko na pokopališču. Za umrle občane ni več prostora, zato je težav vedno več. Spori se vlečejo tja do sodišča. Ljudje so zaradi tega nestrpni in pričakujejo, da bodo pristojni organi te stvari uredili.

NOVO V BREŽICAH

BOLJE, A ŠE NE ZADOVOLJIVO – Požarna inšpekcija pri rednih pregledih opaža vrsto izboljšav, vendar se še kljub temu srečuje s pomanjkljivim vzdrževanjem dimnikov, kurilnih naprav ter električnih inštalacij pa tudi z neustreznim hranjenjem kurilnega olja in vrsto drugih nepazljivosti. Mednje sodi na primer odlaganje vnetljivih odpadkov, zažiganje smeti ipd. Tako je na primer začasno smetišče v Dobovi precejšnja nevarnost za bližnje stanovanjske in gospodarske objekte. Od smetišča so oddaljeni kakih 150 metrov, kar za ogenj ni nobena razdalja, če le malo močneje zapiha veter. Smeti namreč od časa do časa zažigajo, kar vrhu vsega povzroča še smrad.

prikupno modno revijo. Mamice, ki delajo v Jutranjki, so jim pomagale z izbiro modelov.

KDO BO PRVI ZAČEL? – Ko zgine sneg in posije toplo sonce, se mesto vsako pomlad koplje v smeteh. Veliko metel bo treba, da bo kolikor toliko spet čisto. Nekdo bo moral dati pobudo. Bo to Turistično ali Hortikulturno društvo?

KAJ JIH TEŽI NA ČATEŽU? – V tamkajšnji krajevni skupnosti bi radi enkrat za vselej rešili problem pitne vode. Projekt za sanacijo so naročili, vendar še ne vedo, odkod bodo vzeli denar. Tudi z otroškimi varstvom imajo težave. Precej žensk je zaposlenih, pa nimajo nobenega varstvenega oddelka v neposredni bližini. Vedno več potreb po varstvu je tudi v oddaljenih vaseh, zato v krajevni skupnosti menijo, da z varstveno ustanovo oziroma oddelkom ne bodo smeli več dolgo odlašati.

BREŽIŠKE VESTI

ŽENSKA OBLAČILA

V Labodovih konfekcijskih halah v Krškem se preusmerjajo na lahko žensko konfekcijo. To pomeni, da bodo delno opustili izdelovanje moških srajc. Zaradi tega morajo nabaviti tudi novo opremo. Za sedaj so je sklenili nakupiti za 1 milijon dinarjev.

PO NAŠI ZAKONODAJI zasebnik lahko vzgaja cepljenke le v sodelovanju z registrirano delovno organizacijo, na domu pa jih sme prodajati samo v primeru, če je registriran tudi kot dodelovalec cepljenk.

JOŽICA TEPPEY

„PRAZNIK VINA“ NA ČATEŽU

Od 14. do 16. marca bodo na Čatežu razstavljali lanski pridelek vina vinogradniki posavskega, smarškega, zagorskega in prigorškega vinorodnega območja. Ocenjevali bodo samo vzorce iz Posavja in Šmarja. Organizatorji vabijo vinogradnike na strokovno predavanje o vinarstvu, ki ga priredijo danes teden ob 17. uri v Čateških Toplicah.

Obiskovalci vinske razstave si bodo isti dan lahko ogledali zdaj že tradicionalno razstavo kuharskih mojstrov in prostorih čateškega Motela. Prireditve za letošnji „Praznik vina“ bodo končali 16. marca s prikazom vinogradniških in drugih običajev v sprevedu, ki bo ob 16. uri krenil s Čateža po starem mostu v Brežice, od tam pa spet nazaj na Čatež.

Med razstavjalci so tudi letos tisti vinogradniki, ki imajo vsaj 300 litrov trznega presežka. Strokovna komisija je ocenjevala oddane vzorce 7. in 8. marca.

KONFERENCA
NA
SONCU

Toplo nedeljsko dopoldne je pripomoglo, da so člani sevniskega taborniškega odreda Treh smrek lahko opravili svojo redno letno konferenco kar na prostem pred domom. Minulo leto so ocenili kot ugodno.

Posebno pozornost nameravajo nameniti prav najmlajšim.

Vrsto let so uspešno delali po šolah, npr. v Sentjanžu in Sevnici. Z novimi mentorji niso imeli sreče. V razne oblike taborniškega izobraževanja bodo zato to leto poslali kar največ članov, da si bodo ustvarili dovolj močno zaledje kadrov. To poletje želijo za spremembo najti taborišče ob slovenski morski obali.

Mali se bodo naslonili na velike

V trebanjski občini bodo pospešili razvoj malih industrijskih obratov — Pomanjkanje storitvene dejavnosti — Poslovno povezovanje malega gospodarstva

Delegati občinske skupščine Trebnje so sprejeli na 3. redni seji med drugim tudi program razvoja malega gospodarstva. V programu, ki obsega izčrpano analizo sedanjega položaja malega gospodarstva, so podrobneje opredeljene smeri, v katere se bo razvijala mala industrija, družbeno obrt in storitvene dejavnosti.

Pri nas je dolgo časa vladalo prepričanje, da so rentabilne samo velike delovne organizacije.

Zadnje čase se to prepričanje umika spoznanju, da lahko tudi manjše industrijske ter obrtne enote veliko prispevajo k družbenemu proizvodu. Tega se zavedajo tudi v občini Trebnje, ki še zmeraj šteje med manj razvite, saj je odstotek kmečkega prebivalstva še zelo velik, zaposlenih pa je komaj 23 odstotkov prebivalcev. Zato namestavajo v skladu s programom, ki so ga sprejeli, razviti vrsto manjših industrijskih obratov, ki ne bodo zaposlovali več kot 20 do 30 delavcev.

Proizvodno dejavnost malega gospodarstva namestavajo uskladiti z že razvito „veliko“ industrijo. Tako naj bi spodbujali predvsem razvoj kovinske dejavnosti, ki naj bi proizvajala dele in sklope za IMV, TRIMO in sorodne delovne organizacije.

Poleg kovinske dejavnosti, ki ima v trebanjski občini že tradicijo, nameravajo razviti še malo industrijo elektronskih aparatov in igračk ter sestavljenk, tapetniško dejavnost in predelavo plastičnih mas.

V naglo se razvijajoči trebanjski občini že zdaj čutijo veliko pomanjkanje servisnih in vzdrževalnih delavnic. Še posebno boleče je, ker kljub velikemu številu kmetijske mehanizacije premorejo en sam servis za njeno vzdrževanje.

V obdobju do leta 1985 bo vse bolj primanjkovalo več drugih obrtnih storitev, med njimi zidarskih, instalaterskih, šiviljskih, čevljar-skih.

Zato že sedaj mislijo na širitev storitvenih dejavnosti. V skladu s razvojem se bo namreč večala opremljenost s tehničnimi sredstvi vseh vrst.

Tako kot večje delovne organizacije se bodo lahko tudi mali

USKLADITI SODELOVANJE

V petek, 1. marca, so imeli v Trebnjem prvi posvet z novozvoljenimi predsedniki krajevnih organizacij SZDL. Na sestanku so se dogovorili, kako bodo uresničevali aktualne naloge SZDL ter o oblikah sodelovanja. Predvsem bi se radi dogovorili za bolj usklajeno sodelovanje med KS in SZDL, da ne bi prihajalo več do dvotirnosti in podvajanja akcij. V prihodnosti nameravajo tako sestanke organizirati vsak mesec. V načrtu imajo tudi obiske KS, ker hočejo sodelovanje poglobiti tudi na terenu, hkrati pa izboljšati medsebojno obveščenost.

TREBANJSKE IVERI

V ROKE JIH ZEBE — V nobeni trebanjski trgovini ni dobili volnenih rokavic. Zima je že skoraj minila, trebanjski trgovci pa se še niso dogovorili, kdo med njimi jih bo prodal. Glede na brzino dogovarjanja bo kar prav, da se dogovorov lotijo takoj. Mogoče se bodo do naslednje zime že dogovorili.

ČAKAJO NA ZDRAVNIKA — Na zadnjem zasedanju zbora krajevnih skupnosti je delegat ene izmed krajevnih delegacij vprašal, kaj bodo v zdravstvenem domu ukrenili proti dolgemu čakalstvu. Za primer je navedel Trebeljana, ki je v zdravstvenem domu čakal celih 12 ur, odgovora ni dobil pravega. Ali to pome-

industrijski obrati, družbeno obrt in storitvena dejavnost povezovali v večje poslovne enote, kot so zadruga, poslovna zdru-

ženja in kooperacijski sistemi. S povezovanjem bodo dosegli učinkovitejšo poslovanje, nabavo, razvoj in prodajo. V predlogu pa je tudi že predviden razvojni center malega gospodarstva, ki bo to dejavnost spremljal in načrtoval njen razvoj.

J. SIMČIČ

PUSTNI POGREB — Mirenčani so v sredo pokopali Pusta. Žal se postni mežnar tudi med pogrebom ni mogel odreči pobiranju denarja. Še posebej si je prizadeval pobirati denar za popravilo cest. Torej se lahko nadejamo, da se bomo kmalu vozili po boljših cestah. Če je Pustu kaj verjeti... (Foto: J. Simčič)

Sprejem štafete

Letos bogatejši program

Mladinci trebanjske občine so že začeli s pripravami na sprejem štafete mladosti. V ponedeljek, 5. marca, je imel odbor za slavnostni sprejem štafete svoj prvi sestanek.

Trebanjski mladinci bodo štafeto prevzeli 29. marca od Grosupelčanov. Osrednja proslava v čast štafeti mladosti bo istega dne okoli 12. ure v Trebnjem. V kulturnem programu, ki ga mladinci pripravljajo skupaj s kulturno skupnostjo, bodo sodelovali pevski zbori, recitatorji in godba na pihala. Štafeta bo nadaljevala pot proti sevniski občini.

Program sprejema štafete bodo mladinci letos nekoliko obogatili, zato bo štafeta na Mirni obiskala DO „Dana“. Poleg zvezne nameravajo organizirati tudi občinsko štafeto, ki bo obiskala manjše kraje v občini.

JAVNA RAZPRAVA O KANDIDATIH

Predsedstvo občinske konference SZDL in predsedstvo osnovnih organizacij OOS organizirata javno razpravo o predlogu evidentiranih kandidatov za člane predsedstva SFRJ in za člane predsedstva SRS ter za člane družbenopolitičnega zbora skupščine SRS.

Temeljne kandidacijske konference po KS in tozdi morajo biti končane do 10. marca, kandidacijska konferenca na občinski ravni pa bo 15. marca v Trebnjem.

Kako do pravice?

Delavci naj se pravočasno oglasijo pri komisiji

V poročilu o delovanju sodišča združenega dela in družbenega pravobranilstva samoupravljanja je bila trebanjska občina malokrat omenjena. Zaslugo za to ima prav gotovo tudi komisija za prošnje in pritožbe pri trebanjskem občinskem sindikalnem svetu. Pri svojem delu se držijo načela, da je bolje preprečiti, kot zraviti. O delu komisije je spregovoril Miran Kovič, ki je sicer tudi sodnik sodišča v Trebnjem.

„Lani je naša komisija obravnavala okoli 30 pritožb. Med njimi je največ pritožb zaradi izplačil osebnih dohodkov, sprejema na delo, stanovanjskih problemov in nepravilnega postopka disciplinske komisije,“ je povedal Kovič. Če bi podrobneje pogledali, za kakšne nepravilnosti je šlo, potem bi mednje lahko šteli prestare in neustrezne odločbe, nepravilnosti v razpisih za dela in opravila, neurejeno nagajevanje po delu.

„Najraje vidimo, da pride delavec k nam pravočasno, ko postopek v delovni organizaciji še ni uveden. Tedaj povabimo na razgovor predsednika osnovne organizacije sindikata in predsednika delavskega sveta. V skupnem pogovoru razčistimo, kaj je bilo v posameznem pri-

Miran Kovič: „Nudimo predvsem pravno pomoč.“

meru narobe. Naša komisija nudi predvsem pravno pomoč, nikakor pa ni nekakšen oblastveni organ, ki bi dajal direktive,“ je poudaril Kovič.

Malo težje je, če so v delovni organizaciji že začeli postopek. Tedaj gre Kovič ali kateri drug član komisije na disciplinsko obravnavo. Pogosto je treba poudariti samoupravne akte posamezne delovne organizacije in opozoriti na nepravilnosti ali neuskladenost. „Zanimivo in spodbudno je, da se kršitve in nepravilnosti, ki smo jih enkrat že obravnavali, ne ponavljajo več.“

J.S.

ZLOŽNEJŠI OVINEK — Prizadevni vaski odbor Vrha nad Boštanjem se je lotil obsežnih del na cesti od Boštanja proti vasi. Korenito so se lotili dosedanjega nevarnega ovinka na hribu. (Foto: Železnik)

Bolj odprti še v dve smeri

Do leta 1980 tudi sevniska občina ne več med zadnjimi po posodobljenih cestah

Sklep izvršnega odbora republiške skupnosti za ceste, da do konca tega srednjeročnega obdobja posodobijo vsaj 50 odst. regionalnih cest v še treh preostalih slovenskih občinah, med katerimi je tudi sevniska, vliva upanje. Za letos predvidena dela ne bodo majhna.

Predsednik občinskega izvršnega sveta Mihael Keršič je ob pojasnjevanju obvestila republiške skupnosti

o doslej vplačanem posojilu za ceste navedel vrsto podrobnosti o predvidenih delih na cestah v občini. Vrednost vlaganj v republiške ceste na območju občine letos na 66 milijonov dinarjev. Najzahtevnejša dela bodo to leto nedvomno v dolini Mirne. Predvidena dela (inženirski JLA naj bi letos posodobili to cesto do Jelovca) naj bi na tem delu veljala 34 milijonov dinarjev. Prizadevajo si pridobiti še posojilo v znesku 10 milijonov dinarjev. Za nadaljevanje modernizacije ceste proti Planini je letos namenjenih 5,5 milijona dinarjev. V občini menijo, da bi lahko že v tem letu, seveda če bodo dobili posojilo 10 milijonov

dinarjev, posodobili to cesto vse do meje s sosednjo sentjursko občino. Ta cesta odpira svetu dobršen del nerazvitega Kozjanskega.

Zadnje poplave ob izlivu Mirne so znova opozorile, da je treba odpraviti ponavljajoče se poplave na magistralski cesti. Za danes je napovedan lokacijski ogled za nov most. Sedanji kameniti most je znana prometna črna točka. Letos naj bi naredili projekt novega mostu, ureditev bolj naravnega izliva Mirne pa bo terjala nemalo naporov vodne skupnosti.

Krajani krajevnih skupnosti Loka pri Zidanem mostu si ravnato tako želijo boljših zvez s svetom. Posodabljanje ceste po štajerski strani bo prišlo na vrsto v novem srednjeročnem načrtu. Nekaj do doprinesel že predvideni novi most pri Radečah. Začetek gradnje je določen že za to pomlad. A. ZELEDNIK

Studenec: prednost cesti

Krajani želijo biti bolje povezani z občino

Zadnje nedeljo v februarju so na Studencu dopolnili sestav nove skupščine krajevnih skupnosti, kot so to storili v večini krajevnih skupnosti v občini. Dopolnili so ga z delegati vseh družbenopolitičnih organizacij in društev, kolektivov, kjer so zaposleni krajani te krajevne skupnosti in zasebkov.

Doslej s to skupščino niso imeli sreče. Kot je bilo kritično

rečeno na seji, 25. februarja, se ni sestajala, če zanemarimo konstituiranje. Pol leta se ni vedelo, kdo je predsednik. Tokratnim volitvam so posvetili vso pozornost. Izvedli so celo tajno glasovanje, kjer je bil za predsednika skupščine izmed štirih kandidatov izvoljen upokojeni gozdni delavec Martin Mlakar, za predsednika izvršnega sveta KS pa kmet Kristijan Janc.

Novim organom krajevne skupnosti in delegatom ne bo manjkalo dela. „V preteklosti smo morda denar preveč drobili, čeprav so uspehi razveseljivi. S tem da so dobili vodovod še na Ponikvah, imajo to pridobitev vse vasi na območju krajevnih skupnosti. Vrsta naselij je dobila tudi asfaltno prevleko, pota niso slaba,“ je povedal predsednik skupščine Mlakar.

Podobno kot novi predsednik izvršnega sveta tudi Kristijan danes šteje za glavno nadaljnjo nalogo asfaltiranje ceste od Studenca proti Impoljci. „Trasa je več ali manj ustrezna, zagotoviti bi bilo treba predvsem

Kristijan Janc: „Maja bomo slavili 100-letnico šole. Visoki jubilej moramo dostojno proslaviti. Časa za ureditev nekaterih stvari v šolski stavbi je že malo.“

Martin Mlakar: „Lep primer sodelovanja je bila gradnja dvorane, kjer so se izkazali gasilci in prosvetno društvo.“

denar za asfaltno prevleko. Sem član izvršnega odbora komunalne skupnosti v občini, vem, da to letos ne bo mogoče. Vsekakor bi se morali letos pripraviti, da bi s programom lahko nastopili leta 1980. Posodobitev te ceste je želja vseh krajanov, nekateri so bili že pripravljeno podariti obveznice posojila za ceste.“

A. Ž.

Nezadovoljni z odgovorom

KS Blanca: prepočasi

Po zakonu sta v sevniski občini priznani kot manj razviti dve krajevni skupnosti: Zabukovje in Blanca. Delegacija v zboru krajevnih skupnosti občinske skupščine z Blance je na predzadnji seji postavila delegatsko vprašanje o tem, kaj je bilo storjenega za hitrejši razvoj teh skupnosti.

Za sejo v torek, 27. februarja, je bil pripravljen pismen odgovor, delegacija pa z njim ni bila zadovoljna. Ljudje si vsekakor želijo hitrejših učinkov. Ker naj bi letos pričel z delom rudnik kremenčevega peska, menijo na Blanci, da bi morala na njihovem območju ostati tudi separacija za ta pesek. Opravljene raziskave so potrdile velikanske zaloge tega naravnega bogastva. Izjalovili so se razgovori z Iskro za gradnjo manjšega obrata na Blanci. Tozde tovarne, ki naj bi se lotili te naložbe na Blanci, je namreč medtem začel v težave. Sreče tudi ni bilo s predvidenim skladiščem starega železa slovenskih železarn.

Največ je bilo storjenega na cestah. Predani je bilo danih milijon dinarjev za krajeno cesto med blansko in zabukovsko krajevno skupnostjo. Denar za to so namenili iz samoupravnega sporazuma za financiranje krajevnih skupnosti. Celoten presežek posojila za ceste občanov in delovnih ljudi občine je namenjen za posodobitev ceste proti Blanci. Navsezadnje je bila na Blanci zgrajena tudi nova šola. Nekaj nalog je še v načrtih: gradnja nove železniške postaje na Blanci, skladišča za jabolka in, ne nazadnje, prizadevanja za gradnjo silosov materialnih rezerv.

A. Ž.

SEVNIŠKI PABERKI

V ZNAMENJU PRIREDITEV — V počastitev 8. marca, mednarodnega dneva žena, se bo v kolektivih in po krajevnih skupnostih vrstila vrsta kulturnih prireditev. Skupna kulturna komisija sevnishkih priredilov Lisce je že minul teden pripravila podobno kot lani razstavo izdelkov delavcev v prostem času. Danes bodo pripravili proslavo za obe izmen. Nastopili bodo otroci zaposlenih, člani kulturne skupnosti tovarne, mešani zbor in gasilska delavska godba. Krajevna konferenca SZDL v Sevnici pripravlja osrednjo proslavo za danes popoldne v gasilskem domu.

ZANIMANJE ZA LEPO — Izredno lep obisk predavanj s področja hortikulture minuli četrtek v Sevnici je dokazal, da vlada med ljudmi veliko zanimanje za lepo uredjanje okolja in doma. Predsednik zavskega Hortikulturenega društva Stanek Poplazar in vrtnar Milan Kovač so izvolili tudi iniciativni odbor za ustanovitev sevnishke sekcije tega zavskega društva. Ustanovni občini zbor te sekcije naj bi bil že v tem tednu.

ŠE VEDNO BREZ STOLOV — Člani sevnishkega taborniškega odreda Treh smrek so se lani z veseljem odzivali na delovne akcije pri preurejanju TVD Partizana. To še tembolj, ker jim je bilo objubljenih nekaj stolov, ki bi jim prišli prav v svojem domu. Ko so naposled videli stole, so ugotovili, da so neuporabni; med drugim so bili uskladiščeni na neprimernem kraju.

SEVNIŠKI VESTNIK

TREBANJSKE NOVICE

Dober zaslužek ni edini cilj

Metliška javna tribuna odkrila slabosti trgovine in zahtevala rešitve

ljevatl zlasti v okviru potrošniških svetov. A. B.

SAMO DVA ČRNOGRADITELJA

Če lahko sodimo po podatku, da so v lanskem letu v občini odkrili le dve črni gradnji in da sta se še teh dveh lotila „investitorja“, ki nimata stalnega bivališča v metliški občini, bi lahko sklepali, da so prebivalci metliške občine, kar se tega tiče, najbolj disciplinirani v Sloveniji. Morda pa so krivci pomanjkanje cementa in stalne podražitve...

Presežki razdeljeni

Več zbrana sredstva metliških SIS namenili za sofinanciranje raznih del

Na zadnji seji zbornice združenega dela občinske skupščine Metlika – bila je 28. februarja – je beseda tekla o sredstvih samoupravnih interesnih skupnosti, ki so se v lanskem letu zbrala nad dogovorjeno porabo. Tega denarja je nekaj manj kot 5,5 milijona dinarjev. Delegati so sklenili ta sredstva dati za sofinanciranje prioritarnih naložb v skladu s srednjeročnim planom metliške občine v letošnjem letu.

Za dograditev kulturnega doma v Metliki bo šlo 650.000 dinarjev, za adaptacijo kulturnega doma v Gradcu 700 tisočakov; gradnjo nove šole v Podzemlju so „podprli“ z 1,5 milijona; za zagotovitev več porabljenih sredstev pri skupnosti socialnega skrbstva so namenili 240 tisočakov, za finačno nepokriti del programa dejavnosti Belokranjskega muzeja 66.440 dinarjev; 200 tisočakov je dobila občinska zdravstvena skupnost za nakup aparata za dializo krvi; skupnost socialnega skrbstva je za nabavo medicinske opreme v domu počitka dobila 100.000 din, otroško varstvo pa za lani nabavljena igrala 95 tisočakov; za izgradnjo športnega igrišča pri „Betli“ so telesnokulturni skupnosti namenili 700.000 dinarjev.

POMANJKANJE GRADBENIH PARCEL

V lanskem letu v metliški občini niso zgradili ali začeli graditi niti ene same stanovanjske enote v družbenem sektorju. Glavni vzrok ni pomanjkanje denarja, pač pa dejstvo, da se Metlika že kronično otepa s pomanjkanjem urejenih gradbenih kompleksov. Tudi sedaj se pripravljajo le na gradnjo enega samega stanovanjskega bloka. Prav tako je veliko premalo lokacij za zasebno gradnjo. Zato se v Metliki zavzemajo za čimprejšnjo novelacijo urbanistične dokumentacije, in to v okviru izdelave prostorskega plana občine.

VINO V CISTERNAH – Lanska, zaradi pobeze slaba letina je metliško Vinsko klet prisilila, da je več vina kot sicer kupila v drugih republikah. Prejšnji teden je avtocisterna pripeljala v Metliko vino iz Srbije.

SPREHOD PO METLIKI

MESTNA KNJIŽNICA METLIŠKA BO poslovala od 1. marca naprej drugače, kot je bralstvo navajeno. Po knjige bodo lahko prišli ljubitelji vsak terek in četrtak od 17. do 19. ure in vsako soboto od 9. do 11. ure. V knjižnici so nam še povedali, da ne bi imeli nič proti, če bi se število izposojevalcev povečalo. Morda se bo to zgodilo z novim urnikom izposoje.

PREUREJANJE DOMA PARTIZANA v kulturni dom se vleče kot kurja čreva. Nihče pod svetlim soncem ne ve, kdaj bodo dela zaključena, kaže pa tudi, da se zavoljo tega nihče ne meče po deh. Hudičevu pametno bi bilo koga stresti iz hlač in ga malce povprašati po odgovornosti. Za to pa je, tako kaže, treba imeti poguma in moške besede, ki pa jo je vse poredkeje slišati.

MENZA KMETIJSKE ZADRUŽE blizu vinske kleti je vedno bolj zasedena, saj se je pokazalo, da je primerna tako za proslave, kot tudi za veselice malce težjega kalibra. Sicer pa mesto tudi nima primer-

nega prostora, no, telovadnica bi že bila, a kaj, ko je je škoda; denarja za prevleko tal pa noče nihče prinesiti v torbici. Ker pa je potrpljenje božja mast, bo prineslo v bližnji prihodnosti gotovo tudi premike v tej smeri.

SKUPINA METLIŠKIH DUHOVITEŽEV se je spravila v dneh pustnega norenja asfaltirati Ulico 1. maja. Prava škoda je, da se maskiranci le igrali delo in da se njihova zamisel ne more spremeniti v resničnost. Ker je pač tako, kot je, bodo prebivalci te ulice še naprej mesli blato, požirali prah in preklinjali usodo, ki jih je pahnila živeti v ta del mesta. Do naslednjega pusta?

DEVETNAJST DELAVCEV delovne organizacije Beti obiskuje dveletno delovodsko šolo. Pouk imajo vsaki drugi teden, kar je za slehernega brez dvoma dodatna obremenitev. Vendar kaže, da fantom in možem ne manjka volje, saj so predavanja dobro obiskana, kandidati pa se živo zanimajo za obravnavano snov. Upati je torej, da bodo vsi vzdržali do poslednjega izpita.

metliški tednik

Dobra sestava

V novi KK SZDL več žensk in mladih

Prejšnji teden je bil v Črnomlju posvet s predsedniki krajevnih konferenc SZDL, na katerem so ugodno ocenili priprave in izvedbo volitev. Sestava novih konferenc kaže, da so v njih zastopane družbenopolitične organizacije, društva, sindikat in vaški odbori, tako da bodo lahko dobro delovale; razveseljivo je tudi, da je v krajevnih konferencah precej več žensk in mladih.

Beseda je na tem posvetu tekla tudi o pripravah na kandidacijske postopke in razpravo pri volitvah člana predsedstva SFRJ in SRS ter predsednika in člana predsedstva SRS in delegatov za družbenopolitični zbor SRS. Razprave bodo v vseh krajevnih skupnostih in tozidih končane do 10. marca.

Govor je bil še o pripravah in vključevanju v akcijo „Nič nas ne sme presenetiti!“ Predsedniki KK SZDL so v zvezi s tem dobili prva navodila in nekatere dokumente.

gozdarstva pa si bodo v letošnjem letu prizadevale predvsem za gradnjo hladilnih bazenov za mleko; posebno skrb bodo posvetili pridelovanju kvalitetne krme za pitanje govedi, ki ga bodo zaradi tržnih razmer doma spitali do večje teže kot do sedaj.

S tem je povezana gradnja silosov in uvajanje čredinske pašne. V načrtu je, da bodo pridelovalci vrtnin povečali proizvodnjo za potrebe predelave v domači občini.

Hranilno-kreditna služba pri črnomaljski Kmetijski zadrugi se bo letos organizirala tako, da bodo preko nje potekala vsa izplačila, ki jih dobijo združeni kmetje od prodanih kmetijskih in gozdarskih tržnih viškov.

Prav tako si bo ta služba prizadevala za čim večja investicijska sredstva za posodobitev kmetijske proizvodnje pri združenih kmetih in v družbeni proizvodnji.

Za nadaljnji razvoj kmetijstva v blagovno-tržno proizvodnjo bo morala pospeševalna služba izdelati ustrezne programe.

Ena pomembnih nalog je še ustanavljanje takih proizvodnih skupnosti, ki bodo omogočale združevanje zemlje, dela in sredstev, s tem pa izboljšanje delovnega položaja in socialne varnosti kmetov.

V skladu z razvojnimi programi kmetijstva v občini morajo biti tudi programi izobraževanja.

Več pozornosti pa bodo morali posvetiti razvoju kmečkega turizma.

A. B.

OBČNI ZBOR UPOKOJENCEV

Društvo upokojencev iz Črnomlja bo imelo v ponedeljek, 19. marca, redni letni občni zbor. Da se bodo lahko pogovorili o uspehih v preteklem letu in sprejeli načrt delovanja za letos, poziva izvršilni odbor društva člane, naj se tega dne ob 9. uri v čim večjem številu udeležijo občnega zbora v društvenih prostorih.

OBVEZNICE ZA KS ČRNOMELJ

Za komunalna dela v krajevni skupnosti Črnomelj so darovali obveznice za ceste tile krajin: za 5.000 dinarjev Anton Zupančič; za 4.000 din Anton Mali; za 2.000 dinarjev obveznic so darovali: Franc Hočevar, Anton Bartolovič, Jože Kobe, Anton Bahor, Tončka Starešinič, Mijo Vnski, Antun Cerovac, Janko Gladek, Nace Karin, Marija Balkovec, Franc Rajmer, Niko Simčič, Ivan Štrukelj, Stane Muhič, Alojz Fabjan, Branko Jukič, Vukotin Lekić, Džordže Vujović, Fran Šterk, Jože Zalec, Jože Prhne, Stane Svajger, Anton Kolednik, Jože Božič, Vojo Jakovac, Anzelan Potrbini, Aljöz Klobučar, Simon Vrlnič, Polde Plut, Branko Vranešič, Peter Matkovič, Anton Tome. Za 1.900 din obveznic je dala Fanika Henič, za 1.300 din Janez Dragoš in Amalija Dragoš; za 1.000 dinarjev pa Anica Sajevič, Stane Dražumerič in Dragica Stajdohar, za 100 dinarjev pa Marjan Ovniček.

VESELI „POGREB“ – Črnomaljsko pustno društvo „Presta“ je za pustni čas pripravilo tak spreved, kakršnega v Črnomlju že dolgo ni bilo. Na duhovit pa tudi ošiljen način so prikazali celo vrsto problemov, ob katere se ljudje radi obregajo. Spreved so ponovili še v sredo, ko so Pusta pokopali. Čez leto dni pa bo spet „od mrtvih vstal“, da bo razveselil številne gledalce, marsikoga pa tudi krepko zbodel.

Bogata investicijska setev

Letošnji načrti kmetijstva v črnomaljski občini obetajo vidno napredovanje

V letošnjem letu bodo v črnomaljski občini investirali v kmetijstvo 30,5 milijona dinarjev, od tega 18 milijonov v zasebno kmetijstvo. Naložbe v zasebno kmetijstvo bodo namenjene predvsem v adaptacijo hlevov, ki morajo biti v skladu s predpisi o higienski proizvodnji mleka.

Nadaljnji namen investicij je nakup kmetijske mehanizacije za strojne skupnosti, gradnja silosov, obnova vinogradov in nasadov ribeza, pridobivanje

kvalitetnejših kmetijskih zemljišč za strojno obdelavo.

Kmetijska zadruga, kmetijska zemljiška skupnost in skupnost za pospeševanje kmetijstva in

Dragocena voda gre v nič

Črnomelj je že leta 1970 potrošil toliko vode, kot so mu jo študije „privoščile“ za konec stoletja

Hitro širjenje občinskega središča pa tudi Semiča in Vinice vedno bolj resno postavljajo v ospredje preskrbo z zdravo pitno vodo, hkrati pa tudi celostno reševanje komunalnega gospodarstva.

Mesto Črnomelj je že okoli leta 1970 potrošilo toliko vode, kolikor so povojne študije predvidele šele za konec stoletja. Poraba pa iz dneva v dan še narašča. Kljub temu da so zgradili nov cevovod od Dolič do Črnomlja, na črpališču v Doličah postavili močnejšo črpaliko, vprašanje mesta s pitno vodo še ni rešeno. Črnomelj namreč nima nobene rezerve, če pride do okvare na vodovodu ali črpališču, če zmanjka elektrike ali v primeru večjega požara, večje potrošnje itd. Zato je toliko bolj nujno, da čim prej zgradijo akumulacijski rezervoar nad črnomaljsko železniško postajo, za kar so načrti že narejeni.

S takimi težavami se soočajo tudi v Semiču, kjer bodo slej ko prej morali

razširiti akumulacijski rezervoar na Krču.

Nujno bo tudi preložiti vodovod pod Kolodvorsko cesto v Črnomlju, še bolj neobhodna pa je preložitev vodovoda Črnomelj – Kot pri Semiču; ta je bil zgrajen 1895 in, jasno, starček na mnogih mestih pušča, tako da gre ogromno vode v nič. Gotovo je najboljša rešitev osrednje belokranjsko zajetje iz izvira Krupice, seveda pa tako obsežnega in dragega projekta ni moč izpeljati čez noč, vendar to ne pomeni, da se raziskav, študij in projektov ni treba lotiti čimprej.

Hkrati z gradnjo vodovoda pa je treba misliti tudi na čistilne naprave, kajti vsebina greznic, ki se večkrat izliva kar v bližnje vodotoke, gotovo ne prispeva k prizadevanjem za zdravo pitno vodo. Najbolj pereče je to vprašanje v Črnomlju, nič manj v Semiču, odkar je vodovod dobila tudi Vinica, pa se z vso resnostjo zastavlja tudi tam. A. B.

ČRNOMALJSKI DROBIR

PREDSEDNIKOVE SOBOTE – Predsednik črnomaljske občine je vsako soboto, rad ali nerad, prisiljen počivati. Njegova pisarna se ob koncu tedna spremeni v – poročno dvorano. V predpustnem času je bila kar dobro zasedena; saj je bilo porok veliko več kot sicer, tako da je v grajski kleti, kamor pelje najbližja pot, naenkrat igralo tudi po deset muzikantov. Te poroke v predsednikovi sobi prinašajo dodatno delo čistilkam. Vsako soboto se po občinskih hodnikih nabere toliko riža, da bi ob ponedeljkih lahko cela občinska uprava malicala rižoto.

BREZ VEČERNIH PREDSTAV – Ko so zaradi premajhnega obiska in nerentabilnosti za nekaj časa uklinili filmske predstave, sedaj ljubitelji sedme umetnosti spet lahko hodijo v kino, in sicer: vsak terek, četrtak, soboto in nedeljo, vsak teden pa si lahko ogledajo tri filme. Predstave so samo ob 17. uri, marsikdo pa bi raje šel v kino zvečer. Toda spet se zastavlja vprašanje rentabilnosti, saj se za nekaj

obiskovalcev gotovo ne splečča vrtila filma.

KAVE NI – ODKAR JE tudi v črnomaljskih trgovinah zmanjkalo kave – baje je niti pod puliti ni niti grama več – so obrabi v marsikaterem uradu še bolj kisli, zaspani in nejevoljni kot sicer. Tisti, ki ne morejo brez te opojno dišeče poživilja: tekočine, so prav na trnjih, saj je dragocena kava pošla tudi v javnih lokalih. Ekspres v grajskem bitcu je prejšnji teden ni bilo moč dobiti, le kdor je naročil turško, je prišel do svoje skodelice kave.

VELIKI OBZORNİK – Pred kratkim je izšla prva letošnja številka glasila delovne organizacije GOK Veliki obzornik. V pestri vsebini lahko vsak delavec najde marsikaj zanimivega. Prvi del je posvečen življenju in delu pokojnega revolucionarja in državnika Edvarda Kardelja, glasilo seznanja zaposlene s planom GOK za letošnje leto, predstavlja delo občinske kulturne skupnosti, piše o komunalnih problemih občine itd. Prostor so našli tudi za posrečeno rubriko „Naš smeh“.

Črnomaljski poročevalec

PEREJO IN LIKAJO – V stari stavbi pri zapornicah ob Rinzi pridno pere, suši in lika pet žensk. (Foto: Primc)

Dvajset let perejo in likajo

Skrbe predvsem za čisto perilo samcev in za čiste delovne obleke zaposlenih

Pet žensk že vrsto let pere, suši in lika perilo in delovne obleke za občane in delovne ljudi Kočevja. Perica Zora Fraver in likarica Magdalena Jelen opravljata to delo že 20 let, kolegici Marija Bogdan in Terezija Rukše pa 13 let, medtem ko je Julka Rotar, ki je vodja pralnice, tu 17 let.

Povsem slučajno smo jih obiskali 26. februarja. Prav na ta dan natančno pred 20 leti je bila pri takratni Stanovanjski skupnosti Rudnik „pralnica in likalnica“ tudi ustanovljena. Kasneje je ta obrat delal še v okviru Krajevne skupnosti Rudnik pa Usluge Rudnik, leta 1977 pa se je obrat priključil Opremi Kočevje,

kjer dela zdaj v okviru tozda „Steklarstvo in pleskarstvo“. „Ob ustanovitvi smo največ prale in likale za občane. Takrat še ni bilo veliko pralnih strojev. Tudi naš obrat je imel le enega, medtem ko imamo danes tri. Prale smo še za rudniško ambulantno, mesarje in mlekarstvo. Delale smo v dveh izmenah,“ pravi jo.

Zdaj pa perejo največ za razne delovne kolektive za – samce.

Na vprašanje, kako gospodarijo in kakšne osebne dohodeke imajo, so povedale, da so med nedavno razpravo o zaključnem računu zvedele, da je njihov tozda dobro gospodaril in obrat tudi. Osebni dohodki so znašali lani pri njih okoli 4.300 do 4.500 din. Nagrajene so po delu oz. prometu. Treba pa bo še varčevati, da bi zgradili novo pralnico. Sedanja

je stara, vlažna. Tudi sušilnica je zastarela, uporabljajo pa jo le pozimi. „Teče nam na glavo. Če pred novim letom smo zaprosile za popravilo. S stanovanjske so prišli le pogledat, popraviti pa ne. Če bo prišla vlaga do elektrike, bo kaj narobe.“

Predstavniki Opreme so jim obljubili, da bodo prostore letos nekaj izboljšali in jih prebelili, vendar bo verjetno za ta obrat le treba kmalu dobiti povsem nove prostore, saj se sedanja stavba ne bo dala bistveno popraviti.

J. PRIMC

DVA PREDLOGA

Tudi v Kočevju predlagajo, naj bi nekatere ustanove in ulice poimenovali po pokojnem revolucionarju in politiku Edvardu Kardelju. Tako naj bi po sedanjih predlogih po njem imenovali novi center usmerjenega izobraževanja, ki je zdaj še v gradnji, in novo Turjaško naselje v mestu, ki prav zdaj nastaja.

PLESNE VAJE ZA ODRASLE

Zveza kulturnih organizacij Kočevje organizira družabni ples (plesne vaje) za odrasle. Najprej bo začetniški, nato pa nadaljevalni tečaj. Prijave sprejema Občinska kulturna skupnost, Kočevje, Šeškova 2, vsak delavnik od 8. do 12. ure, in sicer do 14. marca.

PRELOŽEN IZLET

Poročali smo, da bo izlet na sejem gostinske in turistične opreme v Celovcu, ki ga organizira Turistično društvo Kočevje, v soboto, 24. marca. Zdaj pa smo zvedeli, da bo izlet prej, in sicer v torek, 20. marca, ker se ga bo pač udeležilo več gostincev, ki imajo ob sobotah največ dela. Na programu je tudi ogled Gospe Svete in Vojvodskega prestola.

DROBNE IZ KOČEVJA

PUST JE MINIL – Bilo je kar veliko otroških mask, ki so organizirano že na predpustni petek obišle mestne ulice. Med maskami so prevladovali kavboji, šerifi in lovci, med dekletji pa neveste in ciganke. Že v soboto pa so bili v večjih gostinskih lokalih v mestu in v okoliških rostilnih plesi, na katerih je bilo

veliko originalnih in okusnih mask. Na sam pustni torek je bilo bolj klavarno. Maske so tekale sem in tja, nekatere že podnevi „pod gasom“. Človek bi pričakoval, da zmore Kočevje kaj več, a je vsako leto slabše.

LAČNI OTROCI – V letu otroka, ki so ga letos proglasili vsi narodi sveta, med drugim zbirajo denar in material za lačne otroke, ki jih je na žalost po svetu še na pretek, celo v najbolj bogatih državah. Nehote misliš nanje, ko vidiš pri nas ležati kruh vsehovsod po pločnikih in smetnjakih. Naravnost čudiš pa se, ko vidiš, koliko vsega zavržejo gostje v gostiščih. Smo res tako preobjudeni?

PO GOBE – Gobarji, ki so si v oktobru ogledali posekana stebila in šore ter poiskali razpoke v starih debelih bukev in v dolini vrb, niso naredili pota zaman. Zimske štorovke so hitro pognale. Rastejo od oktobra do aprila, najpogosteje pa novembra in decembra, in to celo pod snegom in pri 0°C. Letos, ko ni bilo hude zime, jih je veliko. Seveda jih mora nabiralec dobro poznati, gospodinja pa okusno pripraviti.

– Kaj praviš na imenovanje raznih štabov, komisij in odborov za razne proslave?
– Da ne bi bilo slabo, če bi imenovali tudi kakšen štab za boj proti podražitvam ali za boljše gospodarjenje.

KOČEVJSKE NOVICE

Direktorjev ni med največjimi

Največji skupni dohodek so prijavili zaposleni upokoјenci in zdravniki

Pri davčni upravi občine Ribnica je lani (za dohodek v letu 1977) napovedalo skupni dohodek 79 občanov, ki so imeli Nad 110.000 din letnih dohodkov. Letos (za leto 1978) pa je zaradi zvišanega cenusa, ki znaša zdaj 142.000 din, dobila davčna uprava le 55 prijavnj. Izmed vseh je lani po upoštevanju raznih olajšav plačalo davek le 18 občanov, letos pa jih bo predvidoma še manj. Vsi ti davki pa so lani znesli le okoli 40.000 din.

Pri davčni upravi smo zvedeli, da je letos prijavilo nad 180.000 din davka 17 občanov. Njihov vrstni red je tak: 1. zdravnik 240.800,00 din, 2. zaposleni upokoјenec 240.000,00 din, 3. zdravnik 223.400,00 din, 4. zdravnik 210.500,00 din, 5. zaposleni upokoјenec 207.000,00 din, 6. delavec organov varnosti 205.500,00 din, 7. zaposleni upokoјenec 203.576,00 din, 8. gradbeni tehnik 196.700,00 din, 9. lesni tehnik 196.700,00

din, 10. zaposleni upokoјenec 194.900,00 din, 11. gradbeni tehnik 189.900,00 din, 12. strojni ključavničar 189.600,00 din, 13. zaposleni upokoјenec 188.800,00 din, 14. zdravnik 188.000,00 din, 15. zaposleni upokoјenec 187.000,00 din, 16. zdravnik 183.608,00 din, 17. direktor 180.500,00 din.

Med občani z najvišjim skupnim dohodkom je bilo torej kar 6 zaposlenih upokoјencv in 5 zdravnikov. Zanimivo je, da ni med njimi nobenega inženirja. Gradbincem očitno ne gre več slabo, kot jim je šlo pred petimi leti, saj sta med tistimi, ki so imeli največji skupni dohodek tudi dva gradbeni tehnika. Zanimivo je, da je v seznamu le en direktor, pa še tega je kar precej prehitel tudi edini neposredni proizvajalec na tem seznamu, strojni ključavničar.

J. PRIMC

Bliža se občinski praznik

Na programu otvoritev več objektov in položitev temeljnega kamna za novi zdravstveni dom

Prireditve ob letošnjem občinskem prazniku občine Ribnica 26. marcu se bodo začele v petek, 23. marca, z revijo solistov glasbenih sol ljubljanskega območja in bodo trajale predvidoma do nedelje, 25. marca, ko bo v Makošah proslava pri spomeniku padlim borcem 9. brigade.

Svečana seja občinske skupščine je predvidena 24. marca. Na njej bodo podelili tudi letošnja občinska priznanja in na-

grade („Urbanova nagrada“, plaketa „26. marec“, naziv „Častni občan“). Na programu so tudi nekatere kulturne prireditve in športna tekmovanja.

Motorizirana kolona bo 24. marca odpeljala proti Jelenovemu žlebu, kjer bodo k spomeniku zmage štirih partizanskih brigad položili venec. V spomin na to zmago, izbojevano 26. marca 1943, praznuje ribniška občina tudi svoj praznik.

V okviru praznovanja je predvidena otvoritev nekaterih novih proizvodnih objektov in položitev temeljnega kamna za novi zdravstveni dom. Prav te dni je predviden tudi začetek gradnje nove trgovske hiše.

Marca v domu JLA

Spet bogat kulturni, športni, zabavni in izobraževalni program

Ta mesec se bo zvrstilo v domu JLA v Ribnici več zanimivih prireditev. V zadnjih dneh je bilo več prireditev, posvečenih dnevu žena. 6. in 7. marca je tu gostoval tudi artistični variete Budjoni.

Za jutri, 9. marca ob 16. uri, je predviden v športni dvorani koncert; ob 20. uri pa ja napovedan tovariški večer v počastitev dneva žena. Na obeh bo igral ansambel „Ilidža“. 10. marca bo ples za mlado in staro.

V okviru občinskega praznika bo od 20. do 30. marca odprta razstava fotografij udeležencev bitke v Jelenovem žlebu. Ze prej pa bo odprta še razstava fotografij 14. divizije.

Ves mesec bo v domu še več predavanj in športnih tekmovanj. 17. in 18. marca se bodo v kegljanju pomerili invalidi iz Kočevja in Ribnice.

M. GLAVONJIC

VARNEJŠI PREHOD

Tam, kjer lokalna cesta Lipovec-Dolenja vas prečka magistralno, se je zgodilo že več prometnih nesreč, čeprav je na magistralni cesti postavljen znak, ki omejuje hitrost na 50 km na uro. Delegat občanov s tega območja je predlagal na seji občinske skupščine Ribnica, naj bi prehod zavarovali še z označbo „Prehod za pešce“. Zelo verjetno pa vse to ne bo dosti pomagalo, predvsem ne takrat, ko bo po dograditvi ceste do Delnic promet po tej magistrali večji. Zelo verjetno bo treba urediti prehod na preglednejšem delu ceste (zdaj je na ovinku), pa bo varnejši.

KRMILA NA SANEH – Matija Gornik iz Krzetov na Gori je pripeljal iz Sodražice do Vagovke krmila z avtobusom, tu pa jih je preložil na sanke in jih odpeljal proti domu. Tisti dan je bilo v dolini kopno, na nekaj kilometrov oddaljeni Gori pa veliko snega. (Foto: Primc)

RIBNIŠKI ZOBOTREBCI

GREMO V KINO – Ta teden bodo v kinu doma JLA v Ribnici naslednji filmi: danes, 8. marca, „Enkrat ni dovolj“, 10. in 11. marca „Plačilo v gotovini“ (matineja „Norčije Dicka in Jane“) 14. in 15. marca „Cvet tisoč in ene noči“.

TEŽAVE Z VODO – Sodražani se pritožujejo, da jim poleti zmanjkuje vode. Pri Hydrovodu pa pravijo, da zato, ker takrat zalivajo vrtove, hladijo mleko in perejo automobile. Pozimi namreč vode ne zmanjkuje in je ni zmanjkalo niti minuli november in december, ko je imela zaradi suše skoraj vsa Slovenije težave z vodo. Kaže, da bo poletno stisko rešila šele vgraditev vodomerov.

ZELEENICA ALI PARKIRNI PROSTOR? – Občinska skupščina Ribnica je ob gradnji čevljarskega mosta v Ribnici in urejanju njegove okolice odkupila tudi prostor pred veterinarsko postajo, ki ga je rezervirala za zelenico. Zdaj si je na tem prostoru tozda „Zičnica“ Ribnica uredil parkirni prostor. Tako avtomobili izrinjajo zelenje, upajmo pa, da le začasno.

SLABA CESTA – Cesta Hrovača – Otavice je po zatrevanju občanov sestavljena iz samih Triglavov in Cerknjskih jezer. Inkasanta vodovoda Jožeta Hozjana, ki je prišel z mopedom pobrat denar za vodo, je

luknjasta, mokra cesta tako oskropila, da so ga morali vaščani kar preobleči, saj bi si v mokri obleki nakopal še bolezen. Pleskar Jaka Oražem pa je pustil kar teden dni moped ob cesti, ker se z njim zaradi lukenj ni mogel prebiti do doma. Ta cesta ni pluzena, ni posuta in je od vseh pozabljena.

– Brezplačno šolanje me veliko stane, saj moram kupovati za mulce ne le knjige, zvezke, copate in druge šolske potrebščine, ampak še razne druge knjige (na primer danilo šolarja mamič za dan žena), značke itd.

– Nič se ne jezi, saj sem moral tudi jaz za prvi „brezplačni“ servis avtomobila odrediti kar 50 jurjev.

Pomagati pravemu

Občinsko javno pravobranilstvo Ljubljana dela za območje devetih občin, tudi Ribnice in Kočevja. Zastopalo je občinske skupščine, njihove organe in sklade, ki so pravne osebe, ter krajevne skupnosti pred sodišči in drugimi organi. Razen obveznega zastopanja družbenopolitičnih in drugih skupščin ter organov je pravobranilstvo na podlagi pooblastil zastopalo še nekatere SIS.

Čeprav ima občina Kočevje približno tretjino več prebivalcev kot občina Ribnica, je pravobranilstvo zastopalo to občino 458-krat ali le 4-krat več kot ribniško.

med drugim opozorilo, da se zlasti interesne skupnosti s področja komunalne in stanovanjske dejavnosti vedno pogosteje obračajo nanje s prošnjo, da jim nudijo ne samo pravno pomoč, ampak da bi jih tudi zastopale, predvsem pred sodišči. Njihovim prošnjam pravobranilstvo glede na veljavno zakonodajo ne more ugoditi, meni pa, da bi bilo treba razmisliti o tem in v zakonodaji predvideti možnost, da bi zastopali tudi ti dve interesni skupnosti.

Predlog je navidez popolnoma v redu in bi verjetno tudi v resnici bil dober, če bi bili ti dve SIS organizirani tako, kot bi morali biti, se pravi samoupravno.

J. PRIMC

REŠETO

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 8. marca – Dan žena
Petek, 9. marca – Franciška
Sobota, 10. marca – Makarj
Nedelja, 11. marca – Krištof
Ponedeljek, 12. marca – Doroteja
Torek, 13. marca – Kristina
Sreda, 14. marca – Matilda
Cetrtek, 15. marca – Klemen

LUNINE MENE
13. marca ob 22.14 – ščip

KINO

BREŠTANICA: 10. in 11. 3. ameriški barvni film Posilstvo.
BREŽICE: 9. in 10. 3. angleški barvni film Preporod divjine. 11. in 12. 3. ameriški barvni film El Mako Kavboj. 13. in 14. 3. ameriški barvni film Nisem ti obljubila vrta cvetlic.

maloglasi

SLUŽBO DOBI

TAKOJ zaposlim dva mizarstva pomočnika in dva učenca te stroke. Plača in vse ostalo po dogovoru. Oglasite se na naslov: Slavko Kenec, Splošno mizarstvo podjetje in izdelovanje drobne lesne galanterije, 64240 Radovljica, Jurčičeva ulica 5.

V SLUŽBO sprejem 15–16 let starega fanta ali dekleta. Stanovanje preskrbljeno. Avtopralna steza Ljubljana, Klančnik, Vilharjeva 25, Ljubljana.

KV ali PKV samostojnega slikopleskarja sprejem v redno delovno razmerje in vajuca v uk. OD po dogovoru. Brane Simončič, Pod Trško goro 16, Novo mesto, telefon 25–541.

ZAPOSLIM s 1. marcem pridno in pošteno natakarico. Hrana in stanovanje v hiši, ostalo po dogovoru. Bife Vehovec, Polje 346, Ljubljana.

STANOVANJA

ZAMENJAMO enosobno komfortno stanovanje v Ljubljani za dvo-sobno stanovanje v Novem mestu. Informacije dobite na telefon (068) 22–441, int. št. 574.

IŠCEM stanovanje v Trebnjem, po možnosti s kopalnico. Naslov v upravi lista (841/79).

ODDAM opremljeno sobo enemu dekletu. Naslov v upravi lista (854/79).

ENOSOBNO stanovanje z uporabo kopalnice in možnostjo kuhanja iščeta mlada zakonca v Novem mestu ali neposredni okolici. Ponudbe pod šifro: „APRIL“.

IŠCEM stanovanje s kopalnico. Ponudbe pošljite na naslov: Tatar, Brod 48, Novo mesto.

POD nujno iščem stanovaje (soba, kuhinja in kopalnica) ali samo večjo sobo in kopalnico v centru ali okolici Novega mesta. Ivanka Jutriša, Zagrebška 2, Novo mesto.

POD nujno iščem stanovanje po možnosti sobo, kuhinjo in kopalnico ali samo večjo sobo in kopalnico v centru ali okolici Novega mesta. Marija Horvat, Zagrebška 2, Novo mesto.

Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto išče enosobno stanovanje ali garsonjero v Novem mestu ali bližnji okolici. Pismene ali telefonske ponudbe sprejema splošni sektor podjetja, telefon številka 22–341.

Motorna vozila

PRODAM novo Zastavo 101 „Super“. Informacije po tel. 21–242. V popoldanskem času.

PRODAM zastavo 750 v voznom stanju. Stane Jarc, Hrašnje 3, Mirna peč.

PRODAM taunus M 12, starejši letnik, dobro ohranjen, registriran do 31. 1. 1980. Tudi na ček. Jože Nagelj, Vel. Cikava 5.

PRODAM zastavo 101, letnik 1976. Naslov v upravi lista (831/79).

PRODAM Harano dobro ohranjen. Josip Marjanovič, Gor. Laze 6, 68333 Semič.

PRODAM kombi zastavo 430, brezhiben furgon. Anton Fink, Podturen 38, Dol. Toplice.

PRODAM renault 12, letnik 74

ČRNOMELJ: 10. in 11. 3. italijanski barvni film Škofova spalnica. 13. 3. italijanski barvni film Črni gusar. 15. 3. francoski barvni film Druka – oče in sin.

KRŠKO: 10. in 11. 3. ameriški film Da, da za sedaj. 14. 3. hongkonški film Čudoviti karate. 15. 3. italijanski film Vonj žene.

MIRNA: 10. 3. film Maratonec. MOKRONOG: 10. in 11. 3. film Bitka na Pacifiku.

NOVO MESTO – KINO KRKA: 8. 3. španski barvni film Za eno noč ljubezni. Od 9. do 11. 3. ameriški barvni film Mačka je videla morilca. Od 12. do 16. 3. ni kinopredstav.

NOVO MESTO – KINO JLA: Od 8. do 11. 3. ameriški film Ledene prsi. 11. 3. film za otroke Tom in Jerry. Od 12. do 14. 3. francoski film Človek, ki je veliko vedel.

RIBNICA: 10. in 11. 3. ameriški barvni film Dvoboj na Misuriji.

SEVNICA: 10. in 11. 3. film Neustrašni Vald Peper. 14. in 15. 3. film Kdor poje, slabo ne misli.

(oktober). Ivan Kocjančič, Otočec 25.

PRODAM R 4-katrc, letnik 77. Dragan, Segova 4, Novo mesto. Ogled vsak dan popoldan. Informacije po telefonu 24–158.

PRODAM moskviča 21–40, registriranega do januarja 1980, starega eno leto. Ogled popoldne, Mirna, novi blok, stanovanje 9.

UGODNO prodam traktor Ursus C 335. Ivan Petretič, Prušnja vas 7, Podbočje.

PRODAM Z 750, l. 73, reg. za 1 leto. Vlačič, Gotna vas 51/c, Novo mesto.

PRODAM traktor Aicher (15 KM), koso, plug, v odličnem stanju. Branko Pečnik, Vel. Malence 44 a, 68262 Krška vas.

PRODAM traktor Ferguson (65 KM) s kosilnico in plugom, letnik 71, v dobrem stanju. Cena po dogovoru. Ivan Jereb, Gruča 5, 68310 Šentjernej.

PRODAM: fiat 750, letnik 1969, cena 9.000 din; ami 8, letnik 1971, cena 17.000 din; traktor Ferguson (35 KM) s koso in plugom; kosilnico Alpina, vse v dobrem stanju in registrirano. Traktor Porsche s koso (37 KS), potreben popravila, cena 19.000 din, in prikolico za avto. Naslov v upravi lista (867/79).

PRODAM škodo 100 L, letnik 70, registrirano do 8. 6. 1979. Jože Kralj, Pristavica 2, Šmarješke Toplice.

DYANO 6, letnik 77, prodam. Vranešič, Avtodeli, telefon (068) 21–570.

PRODAM fiat 750. Interesenti naj se javijo na telefon (068) 21–195.

PRODAM fiat 850. Jože Gorišek, Smolenja vas 6. Ogled popoldne, Novo mesto.

PRODAM osebni avto 125 PZ, letnik 1976, prevoženih 42 tisoč km, z vso dodatno opremo. Cena po dogovoru. Ogled vsako soboto. Sodevci 17, Stari trg ob Kolpi.

PRODAM škodo, letnik 74 v dobrem stanju. Stane Butalin, Regeča vas 88, Novo mesto.

UGODNO prodam VW starejši letnik, dobro ohranjen. Naslov v upravi lista. (907/79).

PRODAM lado dobro ohranjeno. Naslov: Ljubomira Starič, Trebelno 30 pri Mokronogu.

PRODAM avto NSU 1200, letnik 1971. Jože Berkopec, Dol. Straža 63.

PRODAM traktor Kornik 31 KM s streho in kosilnico. Ivan Hotko, Kapele 37, Brežice.

PRODAM zastavo 750, letnik 1972, registrirano do februarja 1980. Toni Hervol, Bukovšek 67 ali na telefon 61–362.

PRODAM traktor Foleco-Gultner 34 KS s koso. Pinterič, Arnovno selo, Artiče, Brežice.

WARTBURG, karamboliran, ugodno prodam. Telefon (068) 76–179.

PRODAM

POCENI prodam dirkalno kolo-specialko Favorit (10 brzin). Jože Bobič ml., Gotna vas 7, Novo mesto, telefon 22–703, popoldan.

PRODAM samonakladalko (15 kubikov), dobro ohranjeno. Veličević, Kržišče 9, Raka.

VINOGRADNIKI POZOR! Večjo količino klanega kolja za vinograd po zelo ugodni ceni prodam. Tone Golenko, Goriška gora 4, Škocjan.

PRODAM črno-bel televizor Gorenje ter sedežno garnituro za dnevno sobo. Grča, Mestne njive 11.

PRODAM rezervne dele za Z 1300. Naslov: Martin Avguštin, Veniške 31, 68273 Leskovec pri Krškem.

PRODAM 10.000 kg suhega sena. Grmovlje 5, Škocjan.

PRODAM malo rabljeno traktorsko kosilnico Garibaldi za traktor IMT 35 (Ferguson). Franc Šekoranja, Gornja Brezovica 57, Bizeljsko.

PRODAM 140 obdelanih ali neobdelanih kostanjevih stebrov. Dostava na dom. Nikolaj Oberč, Radovlja 16, Šmarjeta.

PRODAM kosilnico za Pasquali traktor, rabljeno eno sezono. Vlahovič, Nova Lipa 9, 68344 Vinica.

PRODAM prikolico za traktor (manjšo). Ana Golob, Šentjernej 92.

PRODAM dnevno sobo in otroško posteljnico. Gradišar, Trdinova 5 a, Novo mesto.

PRODAM televizijo Panorama in belo zibelko po zelo ugodni ceni. Marjana Bosina, Kolodvorska 4, 68270 Krško.

PRODAM devet tednov stare prašičke. Alojz Šutar, Orešje 11, 68220 Šmar. Toplice.

PRODAM kolutni magnetofon Grunding kot nov, skakalne smučiče (RC) dolge 2,4 m brez vezi ter nov 6 voltni akumulator. (Račun, garancijski list), telefon 88–814.

PRODAM kamp prikolico s tremi ležišči, eno pomožno. Radenkovič, Potov vrh 57.

PRODAM več 1.000 kg suhega sena in otave. Istočasno prodam košnja za 1979. Anton Hraštar, Bršlin 17, Novo mesto.

PRODAM 2 beli, dolgi birmanski ali obhajilni obleki velikost 146 (12 let), velikost 152 (13 let). K oblekama so kombinirani: vena, torbice, rokavice, čevlji in sveči (novi). Prodaj tudi posamezno. Naslov: Prah Štefka, Mirna, Roje 2.

PRODAM belo poročno obleko št. 40 z belo pelerino in s klubčkom. Cena ugodna – komplet 3200 din. Naslov v upravi lista (913/79).

PO ZELO ugodni ceni prodam 2.000 kom rabljene strešne opeke in otroško posteljnico. Naslov v upravi lista (920/79).

UGODNO prodam kavč, dva fotelja in mizo. Telefon 22–774, popoldan.

ELEKTROMOTOR 1,5 KW obratov zamenjam za enakega z 900 obrati. Jože Jakša, Semič 12, telefon 78–380.

PRODAM stroj za strešno opeko z vsemi potrebnimi pripomočki, dva mešalnika, 4000 pločevinastih modelov, lesene police, kalup za 24 žlebnjakov. Zaradi invalidnosti bi prodal po zelo ugodni ceni, lahko tudi na obroče. Alojz Zajc, Na žago 1, 68000 Novo mesto.

POSEST

PRODAM njivo v bližini vasi Groblje. Poizve se pri Gorišku, Dobravica, Šentjernej.

PRODAM gradbeno parcelo. Ludvik Novak, Dolenja vas 10, Otočec. ZAZIDLJIVO parcelo v centru Bizeljskega (okoli 1.000 m²) prodam. Vodovod in elektrika na parceli. Informacije pri Martinu Jelčiču, Dramlja 20, Bizeljsko. Vsako soboto in nedeljo.

PRODAM 10 a vinograda, primerno za vikend. Dostop z vsakim vozilom. Cena 3 stare milijone. Polde Zore, Bogneča vas 5, Trebelno.

PRODAM hišo primerno za vikend. Voda v hiši, elektrika zraven cesta 4 km iz Sevnice. Branko Abram, Savska 28, Sevnica.

PRODAM 15 arov vinograda (novonarejenega) v polni rodnosti na najvišji točki v Trški gori. Vprašanje na telefon 22–642.

UGODNO prodam vinograd 70 arov z zidnico, 80 arov travnika in 14 arov gozda na Telčah-Vimart. Alojz Povše, Planina pri Tržišču.

PRODAM stanovanjsko hišo, takoj vseljivo, na lepem kraju v neposredni bližini Dol. Toplice. Naslov v upravi lista (857/79).

VINOGRADNIKI, POZOR! Prodaj 20 arov vinograda z zidnico na lepi sončni legi na Ljubnu. Vinograd možen za več parcel. Dostop možen z avtomobilom. Informacije: Alojz-Stanko Sušteršič, (ob sobotah in nedeljah) na Gor. Lakovnicah 16, Novo mesto.

PRODAM hišo z nekaj zemlje v bližini Zabukovja nad Sevnico. Informacije pri Ivanu Teražu, Trnovce 2.

V BLIŽINI Novega mesta prodam enostanovanjsko hišo in malo vrta. Hiša je malo starejša in obnovljena. Voda in elektrika v hiši. Naslov v upravi lista (863/79).

PRODAM vinograd na Vinjem vrhu (15 arov), star 5 let, z zidnico. Dostop z vsakim vozilom. Miro Banič, Dobruška vas 26.

V SREDISČJU Novega mesta prodam večjo hišo z vrtom, primerno za lokal ali obrtno dejavnost (v popoldanskem času). Naslov v upravi lista (832/79).

UGODNO prodam vinograd v velikosti 35 a. Uhan, Majde Šilc 18, telefon 25–465.

PRODAM parcelo za vikend. Marija Mesojedec, Češča vas 19, Novo mesto

PRODAM 15 arov vinograda. Dostop možen z avtomobilom. Naslov v upravi lista (844/79).

PRILožNOST! Prodaj 9 arov vinograda in 20 arov starine, primerno za zidavo vikenda ali zidanice v Hrušici. Sončna lega in lep razgled. TRAMTE FRANC, RATEŽ 12.

KUPIM

PO UGODNI ceni kupim dobro ohranjeno spalnico. Jožica Avguštin, Veniške 31, 68273 Leskovec pri Krškem.

KUPIM rabljen betonski mešalnik. Jože Črtalič, Rakovnik 1, Šentjernej.

KUPIM enopolnsobno centralno orgevano stanovanje v NM ali zamenjam 3-sobno hišo s stanovanjsko pravico v Novi Gradški za 2-sobno v NM. Blažon, C. kom. Staneta 32, Novo mesto.

KUPIM črno-beli televizor po zmerni ceni in, ne star več kot 6 let. Sejdi Zagaj, Na žago 1, 68000 Novo mesto.

ČESTITKE

LJUBLJENEMU JANEZU JALOVČU iskrene čestitke za njegov praznik! Zena Marija, hčerki Janja in Irena z Jožetom ter vnuka Alojša in Marko.

DOBRI ljubljani mami FRANCKI BRUDARJEVI iz Novega mesta želijo za dvojni praznik vse naj-lpše in mnogo zdravnih let, za dan žena pa še posebej, otroci z družinami in sosedje.

DRAGI mami in stari mami FRANCKI KRKOVIČ, Dule pri Bučki, za njen 85. rojstni dan in god želimo še mnogo zdravnih in srečnih let, da bi ostala še dolgo med nami. Hčerka z možem in sinom – vnukom.

DRAGEMU in dobremu očetu, starem očetu in dedku ALOJZU KOŠMRLJU iz Dol. Težke vode za visoki jubilej iskreno čestitajo in mu želijo še veliko zdravnih in veselih let v krogu svojih najdražjih. Vsi njegovi.

JOŽETU KLEVIŠARJU iz Otočca z najboljšimi željami k dvojnemu praznovanju, iskreno čestitajo in mu kličejo še na mnoga leta Danica s Tomažem, Marija in Toni.

PREKLICI

MARIJA TRATNIK, Irča vas, in ALOJZIJA KLOBČAR, Regeča vas, prepovedujeta delanje škode in prilaščanje na vseh parcelah v Vrbovcih pri Šentjerneju, ki so v njuni lasti. Kateri tega ne bodo upoštevali jih bosta sodno preganjali.

AMALIJA JAMNIK, Rojčeva 6, Ljubljana, prepovedujem kopanje in odvažanje peska v Gor. Lakencah pri Mokronogu, parcela številka 832. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

Opozarjamo ANTONA MRAMORJA iz Krsinjega vrha 5, da v osmih dneh preda ključec od pokojne Julke Markeljc na krajevni urad Tržišče in da preneha karkoli prodajati ali uporabljati kar je bila njena lastnina. V nasprotnem primeru ga bomo sodno preganjali. Ančka Abina, Janez Blažič, Marta Bovhan.

MARIJA KLEMENČIČ iz Zvabovega, Janez Gorišek iz Dol. Stare vasi, Jožefa Vene iz Zvabovega, vsi pošta Šentjernej, prepovedujemo vožnjo in povzročanje kakršne koli škode po naših travnikih pod Zvabovom. Kdor tega ne bo upošteval, ga bomo sodno preganjali.

OBVESTILA

SERVIS CTC, THYFEN obveščam stranke, da popravljamo gorilnike omenjenih znamk v garanciji, izven garancije pa tudi vse ostale znamke. Izvršimo tudi kompletno montažo z električno in oljno instalacijo. Nastavitve z najsodobnejšimi instrumenti. Anton Vrščaj, Kolodvorska 56, Črnomelj, telefon 76–073.

STRANKE obveščam, da prodajam kokišne nesnice po klavni ceni. Kokiši še gesejo. Telefon 24–594. Stane Zdravje, Zalog 17, Novo mesto.

OBVEŠČAM stranke, da dvignete svoje stvari do 25. 3. 1979, ker me po tem ne bo več v Metliki. Dragan Ujdenica, urar, Partizanski trg 17.

LTH SERVIS ANTON VRŠČAJ, Kolodvorska 56, Črnomelj, telefon 76–073, obveščam ceneje stranke, da opravljam servisna popravila v garancijskem roku na napravah LTH, na vseh ostalih znamkah pa izven garancijskega roka.

STEKLARSIVO MOJCA PEČEK, Partizanska 15, Novo mesto! Steklarske usluge, okvirjenje slik, izdelava vitraž še priporočam! ATESTIRANE vlečne kljuge, priključke za vse tipe vozil izdelujem. Slavko Zaletel, Stanežiče 28, Ljubljana–Sentvid, telefon (061) 50–536.

otrokom. Šifra: „ŠKUPNO ZIV-LJENJE“
V NAJEM dam bife izven Novega mesta (5 km). Naslov v upravi lista (900/79).

ZA potrebe društva paraplegikov Novo mesto iščemo ustrezen pisarniški prostor v pritličju po možnosti brez stopnic. Ponudbe pošljite na naslov Bernarda Zorko, Regeča vas 156 ali po telefonu 22–656 / IŠCEM delavnico za obrt. Bogomir Radi, Slakova 7, Novo mesto.

RAZNO

FANT, 22–180, želi spoznati deklet, staro od 17 do 24 let, lahko z

ZAHVALA

Ob tragični smrti našega ljubega sina in brata

ANDREJA NOVAKA

Dolga vas 73 pri Kočevju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, podarili vence in cvetje ter pokojnika spremili na prezgodnji zadnji poti. Iskrena hvala župniku za lepo opravljeno obred. Hvala tudi delavski godbi Kočevje.

Žalujoči: mama, ata in brat Jože

ZAHVALA

Vsem, ki ste nam ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta

FRANCETA ZUPANČIČA

z Jezera

karkoli pomagali, izrazili sožalje, darovali cvetje, se najtopleje zahvaljujemo. Iskrena zahvala č. duhovščini za spremstvo in lep cerkveni obred. Še enkrat iskrena hvala prav vsem, ki ste ga pospremili do njegovega zadnjega doma.

Žalujoči: vsi njegovi najdražji

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

FRANCETA VIRCA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani. Posebna zahvala tovarni zdravil „Krka“, Prometni sekciji Novo mesto in IMV Novo mesto za podarjene vence, Prometni sekciji Skupne službe Novo mesto in Društvo upokojencev Mirna peč za denarno pomoč, govornikom tov. Barbu, Zupančiču in Kozoglavu za poslovljene besede. Zahvaljujemo se pevskeму zboru in župniku za tako lepo opravljeno pogrebno obred. Posebna zahvala družini Jaklič – Tomšič za nesebično pomoč in vsem, ki ste pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Štefka, hčerke Mari, Danica, Štefka, Erna in sin Franci z družinami ter sestra Ančka in brat Lojze z družino

Ivanja vas pri Mimi peči

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lupšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Milan Markelj (namestnik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Tehnični urednik Priloge: Dušan Lazar. Ekonomska propaganda: Janko Saje in Marko Klince.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 6 din, letna naročnina 238 din, polletna naročnina 119 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 480 din ali 25 ameriških dolarjev od 50 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100–620–107–32000–009–8–9.

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 130 din, 1 cm na določeni strani 160 din, 1 cm na srednji ali zadnji strani 200 din, 1 cm na prvi strani 250 din. Vsak mali oglas do 10 besed 50 din, vsaka nadaljnja beseda 5 din – Za vse druge oglase velja dol preklica cenik št. 10 od 1. 1. 1979 – Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421–1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100–603–30624 – Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon (068) 23–606 – Naslov uprave: 68001 Novo mesto,

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je za vedno zapustila draga mama, sestra in teta

MARIJA PERUCI

Rimska c. 21, Trebnje

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem za podarjeno cvetje ter za izrečeno sožalje. Posebna zahvala sosedom, ki so nam v najtežjih trenutkih prvi pristopili na pomoč. Zahvaljujemo se tudi zdravnici dr. Vilfanovi za zdravljenje, kaplanu za opravljeni obred, pevcem za žalostinke ter upokojenecem in vsem, ki so pokojno spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči: sin Lojze, sestra Francka, brat Janez ter drugo sorodstvo

Trebnje

ZAHVALA

V 71. letu starosti naju je zapustil dragi mož in oče

VINKO ZUPANČIČ

iz Bistrice 5 pri Sentrupertu

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in znancem za darovano cvetje in izrečeno sožalje ter vsem sosedom, ki so nam kakorkoli pomagali. Posebna zahvala Bartoljevim in Grebenčevim. Iskrena hvala ZB Sentrupert za venco, spremstvo s praporom in tov. Bizjaku za poslovilne besede. Zahvaljujemo se tudi župniku za opravljeni obred in pevcem za žalostinke. Vsem iskrena hvala!

Žena Tilka in sin Polde

Bistrica, dne 27. februarja 1979

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubelega ata

JANEZA OBERČA

se vsem, ki ste kakorkoli počastili njegov spomin in ga spremili na njegovi zadnji poti iskreno zahvaljujemo. Hkrati se zahvaljujemo za izraze sožalja, cvetje in nesebično pomoč.

Zalujoči: žena Zofka in otroci: Janez, Zofi, Darko, Jože, Majdi in Anica z družinami.

Škocjan, dne 2. marca 1979.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka, brata in strica

ANTONA ZUPANČIČA

iz Bistrice 4

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam ustno in pisмено izrekli sožalje. Posebna zahvala zdravstvenemu osebju nevrološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto za trud, da bi ga ohranili pri življenju. Zahvaljujemo se delovnim kolektivom Ljubljanske mlekarne TOZD Mlekarne, Litostroj, IMV TOZD Mirna, Dana Mirna, ZB, Društvu upokojenec Sentrupert, govornikom tov. Jožetu Vrani in Toniju Grebencu ml. za poslovilne besede, pevskemu zboru in župniku za lepo opravljeni obred.

Zalujoči: žena Franciška, sinova Toni in Franci z družinama, brat France, sestra Mici in drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je po težki bolezni za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

SLAVKO POVŠE

z Uršnih sel 11

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, sodelavcem podjetja GOK Crnomelj, ki ste mu darovali toliko lepega cvetja in vencev ter nam izrekli sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni družinam Šobar, Povše in Erpe za pomoč v najtežjih trenutkih, ZB in GD Uršna sela za vence in poslovilni govor in vsem, ki ste pokojnika spremili do njegovega zadnjega počivališča. Hvala župniku za lepo opravljeni obred.

V globoki žalosti: žena Ančka, sin Lado z družino in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljubljene mame, babice, prababice in sestre

JOŽEFE ŠIŠKO

roj. Lumpert
iz Mirne peči 42

se zahvaljujemo sosedom, vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste se v tako velikem številu poslovili od nje, darovali cvetje, nam ustno ali pisмено izrekli sožalje ter nam v teh težkih dneh stali ob strani. Iskrena hvala družbenopolitičnim organizacijam Mirna peč, Krajevni odbor ZB Mirna peč, Zvezi združenj borcev Novo mesto in društvu upokojenec. Nadalje se zahvaljujemo sodelavcem kolektivov Agroobnova Ljubljana, Muzej NOB Ljubljana, Sekcija za vleko Novo mesto, Varnost Novo mesto, Uprava Sob Novo mesto in Megrad-strojni obrati Ljubljana. Hvala tudi govornikom za poslovilne besede, mirmopeškim pevcem in gasilski godbi iz Novega mesta. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Zalujoči otroci: Pepca, Franc, Ivan, Lojze, Jože, Martin, Tončka in Lado z družinami, brat Martin in drugo sorodstvo

Mirna peč, Češence, Ljubljana, dne 6. marca 1979.

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je po dolgi in težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

JOŽE ZUPAN

iz Osrečja pri Škocjanu

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, kolektivom tovarne zdravlil „Krka“, trgovskemu podjetju Novotehna iz Novega mesta, Strešniku iz Dobruške vasi za podarjene vence in cvetje ter vsem, ki so nam izrekli sožalje in spremili pokojnika na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo župniku za opravljeni obred ter sestram iz škocjanske kaplanije, ki so pokojniku pomagale v času bolezni in ga tolažile v težkih trenutkih.

Zalujoči: žena Albina, hčerki Nada in Marica z družinama, sinova Jože z družino, sin Ivan, brat, sestra ter drugo sorodstvo

Škocjan, dne 4. marca 1979

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast, brat in stric

JOŽE ŠULC

iz Prečpe 18

Iskreno se zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so mu poklonili toliko cvetja, ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti in nam izrazili sožalje. Posebna zahvala družini Dular, 3.a razredu ESS, 2. c razredu in kolektivom OŠ Bršljin, podjetju „Ela“, tovarni zdravlil „Krka“, SGP Pionir, GD Prečna in govorniku Franciju Mesojevcu za ganljive poslovilne besede, župniku za pogrebni obred in poslovilne besede ter godbi iz Novega mesta.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame in stare mame

MARIJE MARTINČIČ

iz Vrbovc pri Šentjameju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in znancem za podarjeno cvetje in vence in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sodelavcem IMV za vso pomoč. Enako tudi župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: otroci z družinami in drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je v hudih bolečinah za vedno zapustil naš dragi oče, stari oče in stric

MARTIN GOLOBIČ

iz Šentjošta

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so v nesreči pomagali in ga v času bolečin obiskovali, nam v najtežjih dneh pomagali in izrekli sožalje. Hvala vsem sorodnikom, sosedom in znancem ter delovnim organizacijam IMV Novo mesto, Novoles TOZD TPP za podarjene vence in cvetje, ter župniku Petru iz Novega mesta za opravljeni obred. Vsem še enkrat hvala.

Zalujoči: sinovi in hčere z družinami

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 25. februarja do 3. marca so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Pinterič iz Dečnih sel - Janeza, Marija Furlan iz Artič - Milanka, Ljudmila Godler iz Brežic - Vlada, Slavica Urbanica iz Krškega - Roka, Ema Cetin iz Trnja - Polonca, Marija Jenc iz Križa - Marka, Ismeto Mujanovič iz Drnovega - Armino, Gabrijela Turk iz Samobora - Denisa, Đurda Mešiček iz Brdovečkega Križa - deklico, Štefica Hotko iz Vukovega sela - Nedeljka,

Antonija Mihajlovič iz Župeče vasi - deklico, Davorika Dorotič iz Samobora - dečka, Stanislava Avgustinčič s Spodnje Libne - Mateja, Jožica Bibič iz Blatnega - Stanka, Nadica Gotič s Podvrha - Maria, Jadranka Bučar iz Bijeje Gorice - I. Ivorja, Anica Ladovič iz Obrežja - Kristino, Biserka Osmanović iz Zagreba - dečka, Ingrid Kozole iz Reštanja - dečka, Tereza Kalingar iz Slanega Dola - dečka. - Čestitamo!

V istem času so v brežiški bolnišnici umrli: Anton Piltaver, upokojenec iz Krške vasi, star 65 let; Anton Polovič, kmetovalec iz Gaberja, 60 let; Stanislav Leskovšek, upokojenec iz Krškega, star 57 let.

V času od 17.2.1979 do 25.3.1979 so v brežiški porodnišnici rodile: Anica Stanič iz Jereslova - Jožeta, Jožica Jurkovič iz Velike vasi - deklico, Štefanija Domiter iz Radakovega - Gordano, Milena Veble iz Podvinj - Bernardo, Anastazija Matjašič iz Podvrha - Katari-no, Slavica Dutkovič iz Nedelje - Josipa, Ana Antončič iz Gaberja - Anico, Ivanka Gržan iz Kraja Gornjega - Željka, Danica Oštr iz Buseče vasi - Jožico, Đurda Markulin iz Kraja Gornjega - dečka, Jožica Malus iz Sentlenarta - Majo, Alenka Strojansk iz Krškega - Jasno, Leopoldina Babič iz Orešja - deklico, Jožica Serbec iz Gor. Lenarta - Jožeta, Nada Kostanjšek iz Crna - Bojano, Ksenija Juh s Senovega - Ksenijo, Dragica Bača iz Ključa - Marijo, Tatjan Popovič iz Sevnice - Marino, Marija Ban iz Rud - dečka in Vesna Katanica iz Slapnice - deklico. ČESTITAMO!!!

V tem tednu so pri nas umrli: Slavko Zupančič - kmetovalec iz Trstenika, star 74 let; Franc Anžur - upokojenec iz Krškega, star 67 let; Jože Herval iz Sentlenarta, star 60 let; Jakopač Amalija, gospodinja iz Dola, stara 70 let.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage žene, mame, hčerke, snaha in sestre

BETKE ŽELEŽNJAK

roj. Pavlič
iz Črnomla

ki nas je za vedno zapustila v 34. letu starosti, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam bili v teh težkih trenutkih v tolažbo. Hvala zdravnikom in sestram kirurškega oddelka Splošne bolnice Novo mesto za vso požrtvovalnost, sosedom Miketič, Bahor, Butala, Weis, Zalokar in Turk, ki so nam v najtežjih trenutkih priskočili na pomoč, župniku in kaplanu za tolažbo, poslovilne besede in pogrebni obred, tarnim pevcem, sosedom in prijateljem, zaposlenim v Beltu Crnomelj in 2. c razredu OŠ Crnomelj za številno podarjeno cvetje in vence. Topla zahvala vsem, ki so našo ljubo mamo v tako velikem številu spremili na zadnji poti in počastili njen spomin. Vsem, ki v bolečini čutite z nami, za izrečeno sožalje naša globoka zahvala.

Užaloščeni: mož Jože, hčerka Anica, sin Tonček, mama, ate, tast, tašča, bratje in sestre

Črnomej, dne 1. marca 1979

ZAHVALA

V 78. letu starosti je prenehalo biti nadvse dobro srce našega dobrega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

ALOJZA GLUŠIČA

iz Gor. Jesenic 11

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, vsem, ki so nam izrekli sožalje, poklonili cvetje in vence ter pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Zahvalo smo dolžni dr. Moreli, dr. Novakovi in vsemu zdravstvenemu osebju bolnice, ki ga je želelo ohraniti pri življenju. Hvala gasilcem iz Jesenic in Sentrupertu za nesebično prizadevnost ob pogrebu, župniku za žalne svečanosti in tolažilne besede, cerkvenemu pevskemu zboru Sentrupert še posebej pa govorniku Maksu Kurentu za tako lepo opisano življenje pokojnega. Še enkrat hvala vsem, ki so nam kakorkoli pomagali in nas tolažili v teh težkih trenutkih.

Zalujoči: žena Francka, sinova Lojze in Zvone, hčerka Angelca z družinami ter drugo sorodstvo

Jesenice, Puščava, dne 2. marca 1979

Tragedija Ucmanske družine z Velikega Cerovca pri Novem mestu: skoraj hkrati ob Jožeta in Ivana

Najmlajši član Ucmanske družine, mala Saša, je ostal brez očeta in strica, njena devetnajstletna mati Ivica brez moža, sestra Rezika brez bratov, starši brez sinov. Še ne dve leti stara Saša je na smrtni postelji videla oba. In če jo takrat, kadar nese na še sveži gomili s teto rože in svečo, kdo vpraša, kam gre, pove: „Očitu in stričku, ki spita, nesem rože.“

Zalostni konec Ucmanskih fantov z Velikega Cerovca 12 pri Novem mestu se je začel konec minulega leta. Slab teden pred novoletnim praznovanjem je začel mlajši Jože, avtoklepar, tarnati o slabosti in zobobolu. V zadnjem dnevu starega leta ga je zob bolel tako močno, da je moral k zobozdravniku. Zob so

mu izdrl, toda kri se ni in ni hotela ustaviti. Drugo jutro je imel lice močno otečeno. Odpehali so ga v bolnišnico, od tam pa so ga po prvih pregledih hitro prepeljali v Ljubljano. Začel se je prvi del drame Ucmanske družine.

20-letna Jožetova sestra Rezika, ki dela v novomeški bolnišnici, pravi: „Bali smo se za fanta, vendar smo menili, da jo bo odnesel. Nikoli namreč ni bil bolan resneje. Ko pa mi je dr. Starc dejal, da ima levkemijo, sem se prestrašila. Opozoril me je, da belokrvnost ni kronična, pač pa akutna. Ta pa se konča s smrtjo v nekaj mesecih ali celo tednih. Začeli so se težki dnevi. Še najhuje je bilo očetu in materi, ki sta se vse bolj navezovala na malo vnukinjo.“

Doma v Podgorju pa so nestrpno čakali na njuno vrnitev. Mati je postajala vse bolj nestrpna, mala Saška je vsake tčliko časa jokala. Okoli 20. ure so se tolažili z mislijo, da sta Ivan in Ivica najbrž ostala v mestu, kjer so živeli Rezika, Jože, Ivica in Saša. Dve uri kasneje so bili ravno v postelji, ko je tišina v hiši zmotilo ropotanje po vratih. V vas so prišli miličniki. Ucmanski materi je ob vesti, da sta njen drugi sin in snaha hudo poškodovana, postalo slabo.

Življenje pa je teklo naprej. Jože je v bolnišnici kaj kmalu opazil, da k njemu ni več žene in brata. Ucmanova: „Potolažili smo ga s tem, da smo se mu zlagali. Ob zadnjem obisku pa sem videla, da se njegov smrtni boj končuje. Komaj enaindvajsetletni fant je bil močno shuj-

šal. Niti piti ni več mogel sam. Zadnje besede, ki sem jih lahko razumela, so bile namenjene njegovi prvorojenki. Ko sem to kasneje pripovedovala mami, se je v mojem naročju zjokala kot majhna deklica. Oče si je nataknil klobuk in namrščen izginil. Ko sem v soboto, 10. februarja, okoli pol desete telefonirala v Ljubljano, so mi povedali, da je brat ob 8. uri umrl.“

Tačas sta se za življenje borila Ivica in Ivan. Zdravniki so povedali, da za Ivicično življenje ni bojazni. Iz te napovedi so Ucmanski slutili, da je z njihovim drugim sinom močno hudo. Samo nekaj dni po Jožetovi smrti so na vaškem pokopališču kopali grob. Tokrat za 25-letnega Ivana, ki je umrl v četrtek, 15. februarja, ob 23. uri.

In ko svetlolaso Saško vprašam, kam nese s teto rože, pove, da očiju in stričku, ki spita.

J. PEZELJ

Kmetica ne sme odnehati

Rada ima zemljo, delo na vrtu, na njivi, v vinogradu in v sadovnjaku. Poklica pod milim nebom kljub vsem tegobam ne bi zamenjala za delo pod streho, v pokriti tovarni.

Anica Šetinc iz Brežic je kmetica s srcem, pa tudi odločna borka za družbeno-ekonomsko uveljavitev kmečke žene. Včasih se sama sebi čudi, da ji ne zmanjka volje, da ne vrže puške v koruzo. Toda potem ona ne bi bila več ona, kajti umika ne pozna. Veseli se vsakega še tako majhnega napredka, vsakega koraka iz odvisnosti v neodvisnost. Zase se ji ni treba boriti, morda prav zato laže vztraja. Imela je urejeno družino, razumevajočega moža in pridna otroka.

„Najbolj bi bila srečna,“ je dejala, „če bi mlade žene na kmetijah dosegle to, kar se starejše že vsa leta zavzemamo, za ekonomsko osamosvojitve, za njeno priznanje s strani družbe. Kmečka ženska ne bo izenačena z drugimi, dokler bo na kmetiji ena sama pokojnina, dokler žena ne bo dobila nadomestila za porodniški dopust, dokler ne bo mogla pošiljati svojih otrok v vrtec in dokler se ne bo dovolj izobrazila za poklicno in družbenopolitično delo. Prav zaradi nezavidljivega položaja ženske na kmetijah, ostaja toliko kmečkih fantov brez nevest. Čim dlje so odmaknjeni od sredšč, tem teže privabijo dekleta na kmetije. In manj ko so izobražene, tem teže se najdejo. Danes ni dovolj, če znajo računati, znati morajo pridelovati, poznati kemijo, sodobno živinorejo, vedeti marsikaj o strojih in še tisoč drugih stvari, veliko več kot delavka za strojem.“

Mojo sobesednico je najbolj prizadelo, da so kmečke ženske pri nas do nedavnega v uradnih listinah vodili kot gospodinje. „Kakšne gospodinje neki?“ je vzklopela.

Gospodinjstvo delo opravimo do sedme ure zjutraj in v poznih večernih urah, čez dan pa smo v proizvodnji. In kljub temu so nas imeli celo za vzdrževane osebe. Ponekod so ženske res še v takem položaju, tam, kjer moški razpolagajo z vsem denarjem, tudi s tistim od mleka in jajc. In kako težko taki moški enkrat na leto izkuzirajo žene zdoma na ekscurzijo, o tem sem se ničlikokrat prepričala.“

Anica Šetinc je doma s kmetije. Medvojnina leta je preživela v izgnanstvu blizu Berlina. Po vrnitvi se je poročila na kmetijo. Drugam tudi ne bi šla. Z možem prvoborcem sta začela skupaj gospodariti in snovati velikopotezne načrte. Takrat sta imela še dosti več zemlje kot danes, ko je že pozidana z industrijskimi obrati. V začetku sta pridelovala vse po vrsti, celo hmelj. Potem sta spoznala da to nikamor ne pelje, da se morata specializirati. Vrsto let sta redila kokoši, gojila jagode, pa oboje spet opustila in se lotila sadjarstva, vrtnarstva. „Ničlikokrat sva bila razočarana pri cenah,“ je potožila.

Tudi danes je žal tako, da pridelovalec do zadnjega ne ve, koliko bo dobil za sadove svojih žuljev. Kljub vsemu pa kmet ne sme odnehati, čeprav je grenko spoznanje, da nima nobenega tozda, ki bi mu solidarno pomagal preboleti izgubo. Takrat, ko sta bila najina sinova še v šoli, kmetijstvo ni imelo prihodnosti, zato nisva nobenega silita, naj ostane doma. Študirala sta in si izbrala vsak svoj poklic. Ni mi žal, da je tako. Sama pa sem le najbolj srečna tam, kjer sem. Ni večjega užitka kot gledati, kako nekaj ustvarjaš z lastnimi rokami, ko občuduješ lepo pšenico, lep sadež na drevesu ali pa lepo cvetje na oknu.“

JOŽICA TEPPEY

Ko gori trava, gorijo živali

Klic lovske družine

Tako kot vsi občani smo tudi lovcem dolžni, da čimveč prispevamo k varstvu narave, to je skrb za zdravo, čisto in lepo okolje. Žal se ni potrebno posebej potruditi, da ugotovimo, kako malo naredimo na tem področju. Povsod odpadki, stari štedilniki, karoserije, plastika... Posebno žalostna je slika, ko v zgodnji pomladi gledamo kako gorijo celi kompleksi posušene trave, meje, grmovja pa tudi gozdovi. Ni potrebno posebej poudarjati, kako nevarno je to za požarno varnost, za gozdove, poslopja in ljudi. Le malo kdo pa se pri vsem tem spomni, da je prav tu veliko neboljenih malih živali, ki se iz ognjenega pekla največkrat ne morejo rešiti (zajci, fazani, jerebice itd.). Dokazano je, da se zemljišče s takimi požigi ne izboljša, temveč se doseže ravno nasprotni učinek. Torrej, če zemljišča ne obdeluješ, ga ne obdeluj z ognjem.

Radi bi spomnili tudi na zakonska določila, ki obravnavajo to zadevo. Zakon o varstvu gojivni in lovni divjadi ter o uporabljanju lovišč, Ur. list SRS št. 25/76, govori v 49. členu „Prepovedano je spomladansko zažiganje suhih trav, grmišč, živih meja in podobnih površin, ki nudijo zavetišče divjadi“ in 50. člen „Prepovedano je uničevanje in razdiranje legel ter uničevanje gnezd in pobiranje jajc pernatih divjadi. Prepovedano je prijetanje in prilasčanje mladičev divjadi.“

Varstvo narave je zakonsko urejeno tudi z drugimi predpisi in odloki, ki jih posebej ne naštevamo. Posebej pa vabimo mlade, da z nami sodelujejo tudi na tem področju.

ČLANI LD OTOČEC IN ŠKOCJAN

MLADI ZA MLADE

V ponedeljek, 12. marca, bodo ob televizijski oddaji „Mladi za mlade“ ob 18.45 nastopili tudi člani Društva slušno prizadetih in folklorni, ritmični in pantomimni skupini. Medobčinsko Društvo slušno prizadetih iz Novega mesta opozarja, da bo v oddaji prikazan tudi del življenja v Zavodu za usposabljanje slušno prizadetih v Ljubljani in v učni delavnici. Vse bo spremljano z gestikulacijo.

F. KREN

Marija Kastelic: „Oba Ucmanova fanta smo imeli v vasi vsi radi.“

Drugi del drame Ucmanske družine se je začel 25. januarja. Ivan je sklenil, da bo na ta dan – bil je četrtek – obiskal brata. Z njim je odšla tudi Jožetova žena. Z obiska sta se vračala žalostna, njuno pot pa je na višnjegorskem klancu preprečila huda prometna nesreča. Kazalca na Ivicični uri sta se ustavila ob 17.15.

BREZ OČETA IN BRATA – Rezka Ucmanska in Saša, hčerka umrlega Jožeta Ucmanskega, ki bo 2. rojstni dan praznovala brez očeta.

Niso le lovci na zveze

Sevniški radioamaterji lani na 16 tekmovaljih

Med organizacijami tehnične kulture v sevniški občini se podobno kot raketarji uspešno uveljavljajo tudi radioamaterji. Niso prizadevni le za svojimi radijskimi postajami, temveč tudi kot udarniški graditelji: letos za dan mladosti nameravajo izročiti namenu lep dom.

Pri gradnji bodočih delovnih prostorov so tvorno povezali večino sevniških delovnih kolektivov in vsakor opravili podporo občinskega štaba teritorialne obrambe. Iz nekdanje razpadajoče grajske konju-

šnice so prišli do lepega objekta, ki je vreden okrog 850 tisočakov.

Na skupščini kluba minuli petek so se izključno z delovnimi dosežki predstavile posamezne sekcije. Člani primopredajne sekcije se že vrsto let udeležujejo številnih republiških in državnih tekmovaljih.

Pri uvrstitvah ponavadi segajo v sam vrh, čeprav se v državi za take lovričke potegujejo naenkrat tudi po 250 klubov. Predlani, denimo, so v tekmovalju za pokal Zveze radioamaterjev Jugoslavije osvojili 3. mesto, lani četrto. Na evropskem tekmovalju UKV postaja so bili v državnem merilu četrti, v UKV tekmovalju za dan mladosti pa četrti. Po njihovih stopinjah gre tudi podmladek v izredno prizadevnem krožku pri sevniški osnovni šoli. Ne moti jih dotrajana postaja niti zasilni prostor v siceršnji šolski prostorski stiski: lani so z amaterji doma in po svetu člani tega krožka vzpostavili 9.000 zvez.

A. Ž.

OBČNI ZBOR SEKCIJE AMD

4. marca je bil v Dolenjskih Toplicah občni zbor sekcije AMD, ki šteje že 120 članov. Sprejeli so poročilo o delu in društveni program za letos in prihodnje leto. Izvolili so odbor sekcije in delegate za konferenco AMD Novo mesto. V razpravi so poudarili, da so zelo slabo vzdrževalne ceste krive mnogih prometnih nesreč, prav tako pa tudi nekultura udeležencev v prometu. Po občnem zboru so si ogledali film o kodeksu udeležencev v prometu.

I. LUKŠIČ

SIMULTANKA LAZAREVIČEVE

Letošnja prvakinja Jugoslavije in velemojstrica Milunka Lazarevič je minuli teden v brežiškem domu JLA odigrala simultanko na dvajsetih deskah. Nasprotniki so bili člani šahovske sekcije doma JLA. Brežičani so desetkratni prvakinja povzročili precej preglavic, saj je bil rezultat 14,5:5,5. Zmagali so: Kiteriš, Kranjc, Urek, Solčič in Dimovič, remiziral pa je Valančak.

D. MARAS

MARTIN SIMPSON V SENTJERNEJU IN NOVEM MESTU

Po enem letu bomo na Dolenjskem spet lahko prisluhnili glasbi angleškega folk glasbenika. Tokrat bomo pozdravili Martina Simpsona, ki igra akustično kitaro, bendžo ter poje ameriške in angleške tradicionalne ljudske pesmi. Poleg tega pa tudi mojstrsko zaigra poskočne skladbe.

Martin Simpson

znane najbolj iz kavbojskih filmov, ter blues. Na Dolenjskem bo imel dva koncerta, in sicer v Sentjerneju v soboto, 10. marca, v Kinu ob 18.30, ter v novomeški športni dvorani v nedeljo, 11. marca, ob 19. uri.

Vsekakor imamo redko priljubljenost slišati glasbenika, katerega glasbena pot se strmo vzpenja in je danes eden najobetavnejših britanskih folk glasbenikov, ki bo svojo turnejo po zahodni Evropi zaključil ravno z nastopi pri nas.

D. VOVK

UGOTOVITI, ČE JE RES REKEL

V Repičevo drago je prišel novinar Zapozelega glasu, da bi napisal za časopis kakšno vrstico o tem zamaknjenem kraju. Namen njegovega obiska je bil pogovarjati se s preprostimi ljudmi, kajti obrazov funkcionarjev in drugih velikih občinskih mož je bil sit do grla. Pa je tako naletel na Jožiča Repiča, neposrednika iz delovne organizacije Hitrokal, in mu zastavil nekaj vprašanj o samoupravljanju, poslovanju pa še o delu organizacij v njihovem podjetju. Jožič Repič je odgovarjal počasi, preudarno, pri tem je pokazal s prstom na nepravilnosti inna osebe, ki jih počenjajo. Novinar je bil s pogovorom zadovoljen, odpeljal se je v Belo mesto, Repič pa je odšel v bife na brizganeč.

Naslednji terek so prejeli tudi Repičani Zapozelega glasu. S predzadnje strani se je smejal Jožič Repič, pri direktorju vseh direktorjev pa je pozvonil telefon.

„Ste brali današnji zapozneli glas? Odpriete predzadnjo stran, pa vas bo zviló,“ so prihajale ogorčene besede iz sekretarjevega grla.

„Bom,“ je bil kratek hitrotkalski direktor vseh direktorjev.

Že isti popoldan je bil v sejni sobi sestanek.

„Z objavljenim intervjujem ne moremo biti zadovoljni,“ je rekel direktor vseh direktorjev.

„Iz pogovora je izzvenelo,

da smo nedelavnji, neodgovorni, da naši mladinci niso sodelovali v mladinskih delovnih brigadah,“ je pogrevala mladinka.

„Besede, ki so letele na delo sindikata, so bile le preostre. Le kaj si bodo mislili bralci ob izjavi, da naš sindikat niti enkrat ni nastopil v pravi zaščito delavčevih pravic?“ je bil zaskrbljen sindikalist.

„Ne vem, če je primerno, da se škrapa po časopisih, kako je proizvodnja v konfekciji stala teden dni samo zato, ker ni bilo rdečega sukanca za šivanje rdečih nogavic?“ je jeknilo tehničnega direktorja.

„Pa odgovor, da lani nismo sprejeli v naše vrste niti enega

mladega delavca, tudi ne meče najboljše luči na našo delovno organizacijo,“ je pristavil v pogovor svoj lonček sekretar.

„Kritika glede preobširnega in nerazumljivega gradiva za seje delavskega sveta je tudi nepremišljena, ker Repič ne pozna stiske s pisanjem materialov,“ je rekel predsednik vseh predsednikov.

Odrešilno bilko sestanku je ponudil Jožič Repič, ko je povedal, da se ne spominja natančno, če je novinarju Zapozelega glasu res govoril kaj o rdečem sukancu. Sestankujoči so zato sklenili poklicati pisca pogovora v Hitrokal, kjer bodo na sestanku razčistili, ali je Repič res kaj govoril o rdečem sukancu ali pa je to prišlo iz katerih drugih ust. In kar je najvažnejše: iz cigavil!

TONI GAŠPERIČ

Z UDARNIŠKIM DELOM – V vrsti priznanj so na skupščini sevniškega radiokluba v petek podelili zlato priznanje Zveze radioamaterjev Slovenije vodju gradnje inž. Stanetu Kočevarju. (Foto: Železnik)

KOSTANJEVIŠKI BOG ŠELMA

*Šelma, šelma, šelma—ma,
bistri oče Abraham,
naši Kurent je bedak,
mi smo pa vsi glih tak!*

Med tistimi slovenskimi mesti, ki so prav do današnjih dni ohranila najbolj žive pustne običaje, je Kostanjevica na Krki s svojo sedem stoletij dolgo zgodovino prav gotovo edinstven primer.

Od pustne nedelje do pepelnice živi to, sicer tiho, idilično mesto ob Krki prav nenavadno življenje. Staro in mlado, vse je našemljeno in včlanjeno v svojevrstno družbo pustnih norcev, ki jim pravijo „Perforcenhaus“.

Beseda, kot ugotavlja dr. Niko Kuret, izvira še iz fevdalnih časov. „Perforce—Hatz“ pomeni lovski pogon in prav po tem opravilu so poimenovali tudi svoje pustovanje. Po drugi inačici pa naj bi ta nemška popačenka pomenila tudi prifrknjeno hišo.

Za začetek pustovanja in pustnih norčij štejejo leto 1854. Praznovanje pusta je bilo tedaj preprosto. Brez mask so razigrani purgarji spremljali po ulicah svojega vodnika, ki je nosil na kolu nataknjeno bučo in mu je bilo ime „Schelmenvater“. Buči, v kateri je gorela sveča, so kasneje rekli kar „Šelma“, nosil pa jo je „Oče Šelme“. Šelma naj bi postal utelešen bog pustnih norčij v Kostanjevici. Nekateri domnevajo, da je naziv Šelma prinesel v Kostanjevico Čeh. J. Ressel, ki je iz bližnjega samostana Pleterje hodil tja na obisk. Tak sprevod norcev s Šelmo na čelu se je vedno končal v gostilni, kjer so na šaljiv način obirali drug drugega. Dostop tja je imel menda celo konj, na katerem je jahal „oče Šelme“. Po prvi vojni so takemu sprevodu dodali še znameniti „občni zbor“ društva bedakov, danes pa so iz nekdanjega pustova-

nja naredili pravo turistično zanimivost, ki je skupek starih izročil in običajev ter jedka kritika Kostanjevičanov.

Današnji kostanjeviški pust se prične že v nedeljo zgodaj zjutraj, ko prav za pustovanje sestavljena godba „Perforcenhaus“ zaigra budnico skoraj pri sleherni kostanjeviški hiši. Že v sobotni noči pa meščani, ki ne žele tako zgodaj vstati, skrijejo pri hiši steklenico „ta kratkega“ ali vina, da jo godba lažje ureže. Naloga nočnega čuvaja in spremstva je, da to steklenico najde. Ko obredejo še zadnjo hišo, zavijejo skupaj v Jevnikarjevo gostilno, kjer jih že čaka tradicionalni golaž.

Oklic Kurenta je v nedeljo popoldan na „ta malem plac“. Danes bobnar, nekdanj mestni „tambur“, v spremstvu stražarjev, oblečenih v cesarsko-kraljeve uniforme nekdanje meščanske garde, razglaša meščanom in tujim radovednežem, da se je Kurent odločil za zakonsko življenje. Vsako leto ima Kurent tudi svoje ime, saj v pepelnici sredi za njim izginejo vse sledi. Do sedaj so imenovali že trideset kurentov; nosili so taka imena: Mirko Radirko, Vodovodar, Rudi Zamudi, Jan Teleban, letošnjega so imenovali Feliks Ašempehar.

Po oklicu je na vrsti karnevalski sprevod, v katerem pokažejo mestne slabosti in obdelajo aktualne zadeve kraja. Sprevod se strne na trgu, kjer vsi prisluhnejo „flavzam“, ki so jih med letom pripravile agencija O.P.A. (Otoška poročevalna agencija), F. B. P. (Ena baba pravi) in KO. DO. MA. (Kostanjevica, Dobe, Malence). Nedelja se zaključuje z nagrajevanjem otroških mask.

Slovesni sprevod Šelme in „Perforcenhaus“ je v ponedeljek zvečer. Spremljajo ga preproste

plamenice, narejene iz kolov, na koncu pa so nabite konzervne škatle, v katerih je z nafto prepojeno žaganje. Tisti, ki nosijo maske, glasno skandirajo pustno geslo: „Šelma, Šelma!“ Sprevod se konča pred Domom kulture, kjer je na vrsti znameniti „občni zbor“ članstva „Perforcenhaus“. Tam s pristnim dolenskim humorjem okrtajo vse javne grehe preteklega leta. Spred v vezani in nevezani besedi pripravijo že mesec dni prej. Po končani javni kritiki pride na vrsto najvažnejše: volitve novega predsednika.

Pri tem gre za najstarejši princip rotacije na slovenskih tleh, saj je predsednik lahko izvoljen le enkrat in samo za eno leto. Biti predsednik je zelo odgovorna naloga, zato se temu naslovu vsi izmikajo. Pri volitvah vsi moški zbeže iz dvorane in tedaj pridejo do veljave purgarji. Lovijo najpočasnejše pri umiku, in kogar ujamejo, je zapečaten. Ženejo ga na oder in tedaj moški spet pridejo v dvorano gledat kronanje novega predsednika, ki mora tudi zapriseči: „Prisegam pri svoji časti bedaka...“ Le enkrat, takoj po zadnji vojni, se je zgodilo, da je bila predsednica nežnega spola, naslov pa je pripadel učiteljici Anki Rus.

Na pustni torek sta na sporedu dva nastopa iz davnih časov. Prvi je nastop medveda, kosmate prikazni, z gonjačem, ki prepeva starodavno pesem: „Tancaj, tancaj mi, kocin, za potico za cekin...“ Medved, ki teka za otročadjo in jo maže z globinom, predstavlja prebujanje pomladi. Kmalu za njim se prikažejo „orači in sejači“. Plug vleče po mestnih ulicah množica fantičev, muhasti plužar pa od časa do časa sname vlečno vrvo, da vsa vprega z oračem vred popada po tleh. To številni gledalci komaj čakajo. V sprevodu hodi tudi šema z jerbasmom na glavi, v

katerem ima polno ropotajočih stvari. Kjer je največ zijal, pada in vrže jervas visoko v zrak. Pri padanju vsebine po tleh nastaja velik trušč. Včasih naj bi se ta običaj imenoval „razbijanje loncev“, kar je prinašalo srečo. V brazde, ki jih naredi orač, sejalec v starodavnem šlemu iz žakljevine meče pepel, ki ga velikokrat posipa tudi po firbcih. Pustni torek in starodavna običaja se zaključita s promenadnim nastopom pustne godbe in plesom mask na trgu.

Za pepelnici Kurentov pogreb v sredo popoldan pravijo, da ni kostanjeviška posebnost, saj je ta oblika povsod po Sloveniji, kjer pustne tradicije še žive. Od blagopokojnika se že ves dopoldan pred Domom kulture poslavljajo meščani, potem pa ga nalože na „lafeto“ in ga peljejo v slovesnem sprevodu. Na čelu stopa zastavonoša, sledi mu vodja obredov, ki iz mogočnih bukev bere litanije, žalujoča vdova in ves „Perforcenhaus“ na čelu z novim predsednikom in „očetom Šelme“. Sprevod se ustavi pred vsako gostilno (postaj je osem), in če gostilničar takoj ne pride, s pijačo za pogrebne in spremstvo, prično s krampi kopati jamo za pokojnika pred gostilniškim pragom. Ni se še zgodilo, da bi moral Kurent konec dočakati na tem mestu, pa tudi za gostilničarja bi bila to velika sramota. Sprevod se ustavi na mostu, kjer opravijo še zadnji obred, nato pa grešnega Kurenta, ki je bil za vse kriv, polijejo z vnetljivo tekočino in ga vržejo v Krko.

Kostanjeviškega pusta bi lahko konec, kaj pa vesela sedmina? Če so prej godbeniki igrali: „Ne boš ti žrl kruha več...“ igrajo, sedaj, ko goreči Kurent že plava proti Krškemu, veselo koračnico. Pustne norčije vsi veselo praznujejo do zore, kar je geslo kostanjeviških šelmarjev. JANEZ PAVLIN

DOBER DAN, DOLENJCI

LADO TROHA

Prestrašeni deček je strmel predse in poslušal strahotno preklinjanje svojega pijanega očeta. V tisti rahli deški dobi je bilo vsenaokrog veliko grobosti. Bil je strašni čas kriz in revščine tudi v Artičah pri Brežicah, in ko je neboljnim otrokom umrla še mati, jih je oče spravil na zasavski vlak in jih pustil s kartonskimi tablicami, kjer so bila zapisana njihova imena, pred vrati nunske sirotišnice v Ljubljani.

Lado Troha se spominja tistih let kakor hude more. Prišli so neki ljudje in ga otipavali, če bi bil dovolj močan za pastirja ali hlapca. Potem je

bil v resnici hlapec v neki vasi blizu Ljubljane. Spal je v seniku pozimi in poleti, in ko je prišel oče, da bi ga odpeljal s seboj, je pobegnil v gozd s psičkom Rjavčkom. Romala sta do Grospljega in Lado je postal spet hlapčič na veliki kmetiji pri kmetu Ivanu Rusu.

„Spali smo v hlevu pomešani z deklami, in da se ne bi pohujšal, so me vsak dan napili, da sem skoro nezavesten obležal na tistih dilah. Takrat sem premišljeval: Celó življenje bom hlapec. Še je čas, da se uprem temu neznosnemu življenju.“ In neko noč sva se s psičkom

Rjavčkom odpravila v neznani svet. Bilo je prvo leto po vojni. Star sem bil enajst let, brez denarja in brez prijateljev. Praktično brez vsega.

V razcapanih irhastih hlačah sem zlezal na kočevski vlak, Rjavček pa je ostal na postaji in žalostno cvilil. Toda vlak je bil počasen in Rjavček je dirjal za njim, kolikor so ga nesle noge. V Velikih Laščah, ko so tudi mene vrgli iz vlaka, ker sem bil brez karte, sva se z Rjavčkom spet sešla. Dobri ljudje so nama dali nekaj drobiža in namesto kruha sem si kupil — orglice.“

V Laščah se je začelo novo trimesečno romanje. Lado se spominja: „To je bil boj za ohranitev golega življenja. Nagonski boj premagati zlo. Z Rjavčkom sva po kmetijah kradla jajca, molzla krave in tudi beračila, samo da sva ostala živa.“

Lado je prišel do Starega trga pri Ložu in tam se ga je usmilila neka ženska. Organizacija AFŽ se je zavzela za izgubljenega dečka in tako se je za nekaj časa ustavil v dečjem domu, kjer so bili otroci iz vseh koncev sveta. Pozneje ga je posvojila neka rudarska družina iz Kočevja. Ko so ga v šoli vprašali, kateri razred osnovne šole je končal, se je zlagal, ker ga je bilo sram, da do tedaj pravzaprav še ni prestopil šolskega praga. Vpisali so ga v četrti razred in tu se je pokazala njegova življenjska volja. Bil je nepopustljiv. V Kočevju je tudi maturiral. Tu je našel svoj prvi dom. Tu je pognal svoje korenine. Najraje je risal. Z Jožetom Cento sta bila ponos gimnazije, toda Lado se je pozneje premislil in se je vpisal raje na arhitekturo.

„V letih šolanja v Ljubljani sem se preživljal s slikarstvom. Slikal sem pokrajinske motive in jih nosil v pasažo pri Daj-Damu. Za čuda sem vse svoje slike z lahkoto prodal, zato sem v tistih časih kar dobro živel.“

Po vojaščini, ki je prišla nepričakovano, se je preusmeril in se odločil za študij televizijske režije na AGRFT. Tam je 1966 napravil praktični del diplome pri profesorju Mirču Kraglu in dobil za kratki igrani film Kriza vesti študentsko Prešernovo nagrado.

Ta zgoščeni življenjepis Lada Trohe, režiserja in scenarista pri RTV Ljubljana, smo zapisali zato, ker je v resnici nenavaden, gorkijevski in samorastniški in odzvanja v vseh njegovih početjih. Zasluguje ga in naseljuje v njem ustvarjalno radost in neugasljivo vero v življenje in človeka.

Za ustvarjalca, za tako občutljivega in nežnega človeka, kakršen je Lado Troha, pa je

ta svet vseeno velikokrat pretrd. Želja, da bi delal filme, da bi izpovedal svoj notranji nemir, je žal velikokrat samo njegova zelo intimna želja. In potem minejo leta, ne da bi prišlo do realizacije že sprejetih projektov. Kijub vsemu pa je ustvaril že vrsto del: Pravljičica na podstrešju, Memento mori, Brata in predvsem uspešno in pri občinstvu izredno toplo sprejeto televizijsko nadaljevanko Utonilo je sonce po romanu pisatelja Pavleta Zidarja — Kukavičji Mihec.

„Ta zgodba je bila pred leti nagrajena kot najboljša mladinska povest. S pomočjo dramaturga Marjana Brezovarja sem prišel v kontakt s Pavletom Zidarjem, ki je samosvoja in zaprta osebnost, in od takrat se najino sodelovanje uspešno nadaljuje. Pri zgodbi sem skušal ohraniti zgodovinsko-folklorni okvir tistega časa. Osnovni motiv v zgodbi je večno aktualen in sodoben. Gre za razkol družine, za odnos med materjo in sinom, za staro miselno tradicijo o odnosih med ljudmi, ko lahko ena sama nepremišljena ali zlobna beseda sproži plaz, ki nezadržno drsi v tragično. Na primer: govornice, da je Mihčev pravi oče neki brusarč nožev, odvrne očeta od sina in ga napravi za kukavičjega. Tragičen konec te nadaljevanke izzveni kot transcendenca današnji vsega siti mladini, da življenje le ni tako preprosto in da je lepo velikokrat tudi v trpkem.“

S Pavletom Zidarjem sva napisala televizijsko dramo Poslednja luč, ki govori o tragični podobi ostarelih in osamelih kmetov. Metaforično in fabulativno močni Zidarjevi dialogi so kot nalašč primerni za televizijo, poleg tega pa me pri Zidarju vznemirjajo tudi njegova temeljna eksistenčna in filozofska vprašanja.“

„Rad imam Dolenjsko in še posebej Kočevje,“ pravi Troha. „Če je le mogoče, napravim kaj za te kraje. Pred leti sem posnel filmsko reportažo o 500-letnici mesta Kočevje. Tu imam prijatelje, v Prezidu so moje sestre, s katerimi sem se spoznal že v zrelih letih. V Kočevju je Jože Zalar, stari gledališki igralec, ki živi že od nekdaj sam. V prvi svetovni vojni je bil šestnajstkrat ranjen, zaradi teh ran so mu odrezali nogo, pa je vseeno neuničljiv. On me je prvi usmerjal v igralstvo, dal mi je tudi idejo za kratki film Memento mori.“

Lado Troha dela trenutno v izobraževalni redakciji pri kmetijski oddaji Ljudje in zemlja in pri oddaji Z besedo in sliko.

LADISLAV LESAR

VOJAŠKI KOTIČEK

MOSTOVI IN POTA MIRU

7. marca 1943 je po nalogu tovariša TITA pionirska četa Vrhovnega štaba opravila zgodovinsko nalogo: ob ruševinah pravkar zminiranega mostu čez Neretvo pri Jablanici je zgradila zasilni most, preko katerega se je nato umaknilo iz sovražnega obročja okoli 400 ranjencev skupaj z enotami NOV in Vrhovnim štabom. Inženirske enote JLA slavijo 7. marec kot svoj praznik v spomin na omenjeni zgodovinski dan preboja. Naj ob tem dodamo, kar v Novem mestu bržčas malokdo ve, da živi med nami upokojeni podpolkovnik JLA Lazo Gogič, ki je 7. marca 1943 bil v sestavi Pionirske čete Vrhovnega štaba NOV in je sodeloval pri gradnji mostu čez Neretvo.

Inženirske enote JLA so se rodile ob človekoljubni nalogi v dneh strašne vojne vihr: zgradile so most za ranjence. V veliki meri so ostale zveste takšni tradiciji ves povojni čas in tudi še danes.

V času boja so rušile proge in mostove (v NOB je bilo izvedenih več kot 10.000 inženirskih akcij, in pri tem uničenih 1700 železniških prog, 840 železniških postaj, 3200 mostov, 1700 vlakov, 2000 lokomotiv, 2000 vagonov in 700 raznih industrijskih objektov), v času mirne graditve pa so prav inženirske enote JLA s svojim delovanjem omogočile začetek

proizvodne dejavnosti v porušeni domovini: čistile so mine in minska polja, ki jih je sovražnik razsejal povsod. Pri tem so odkrile in uničile več kot 230.000 min.

V Sloveniji poznamo vojaka kot v uniformo oblečenega človeka, ki ga tu in tam srečujemo na cesti, kaj bolj poglobljeno in поблиže pa se z njim ne ukvarjamo. Vse drugače je z vojnimi inženirci: ti so v številnih akcijah sodelovanja s prebivalstvom, zlasti s podeželskim, stkali mnoge tesne vezi. Inženirske enote JLA so po vojni zgradile ali preuredile in posodobile več kot 6.000 km cest, 700 km železniških prog, 930 mostov v skupni dolžini 25 km, 116 predorov v skupni dolžini 7,5 km ter številna letališča in podobno.

Razen tega so sodelovale pri sanaciji tisočev vodnih izvirov, pri gradnji stotin kilometrov vodovodov, stotin športnih objektov, spomenikov NOB, pri pogozdovanju dotlej golih površin in so bile vedno med prvimi, ki so priskočile v velikih naravnih nesrečah prebivalstvu na pomoč.

Tudi inženirske enote, ki delujejo v okviru vojaških garnizonov JLA na Dolenjskem, se lahko pohvalijo s takšnim sodelovanjem. Naj omenimo nekaj njihovih prispevkov zadnjih let: zgradile so za prebivalce 65 m dolgi leseni most čez Krko z nosilnostjo 18 ton; makadamsko cesto s podlogo za asfaltiranje, dolgo 5,4 km in široko 5,5 m; sodelovali so pri gradnji

vodovodov v Novem mestu in Trebnjem, zgradili obvozno cesto z dvema armiranobetonskima propustoma itd.

Letoanje slavje naših inženircev je potekalo v znamenju počastitve 60-letnice ZKJ in SKOJ, 17. in 18. februarja pa so v Domu JLA v Novem mestu priredili dobro organizirano športno tekmovanje v petih disciplinah. 7. marca so v Domu JLA za svoj praznik priredili kulturno svečanost. Razen naše iskrene zahvale za vse dobro, ki so ga naredili prebivalstvu, naj inženirci prejmejo za svoj dan tudi našo čestitko!

M. JAKOPEC

SPREGA TOPOV IN RAKET

Še pred nekaj leti so mnogi vojaški strokovnjaki zatrjevali, da je protiletalskim topovom odzvonilo, ker jih bodo izpodrinile mnogo bolj učinkovite protiletalske rakete. Te so res zelo učinkovite na srednjih in velikih

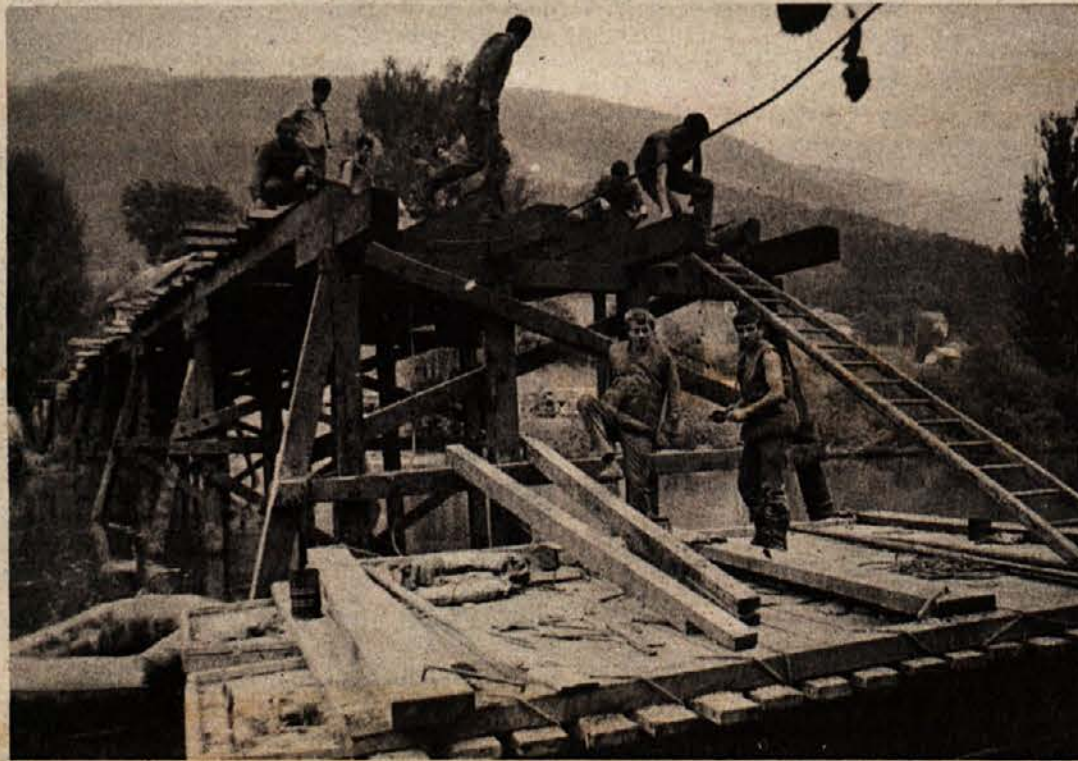

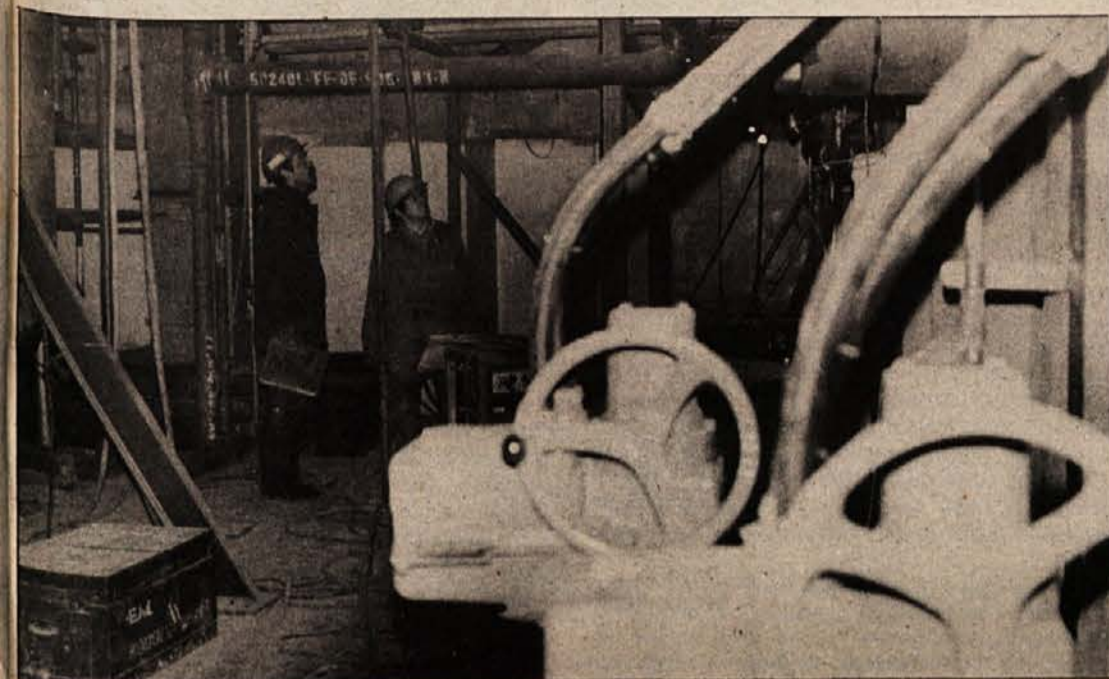
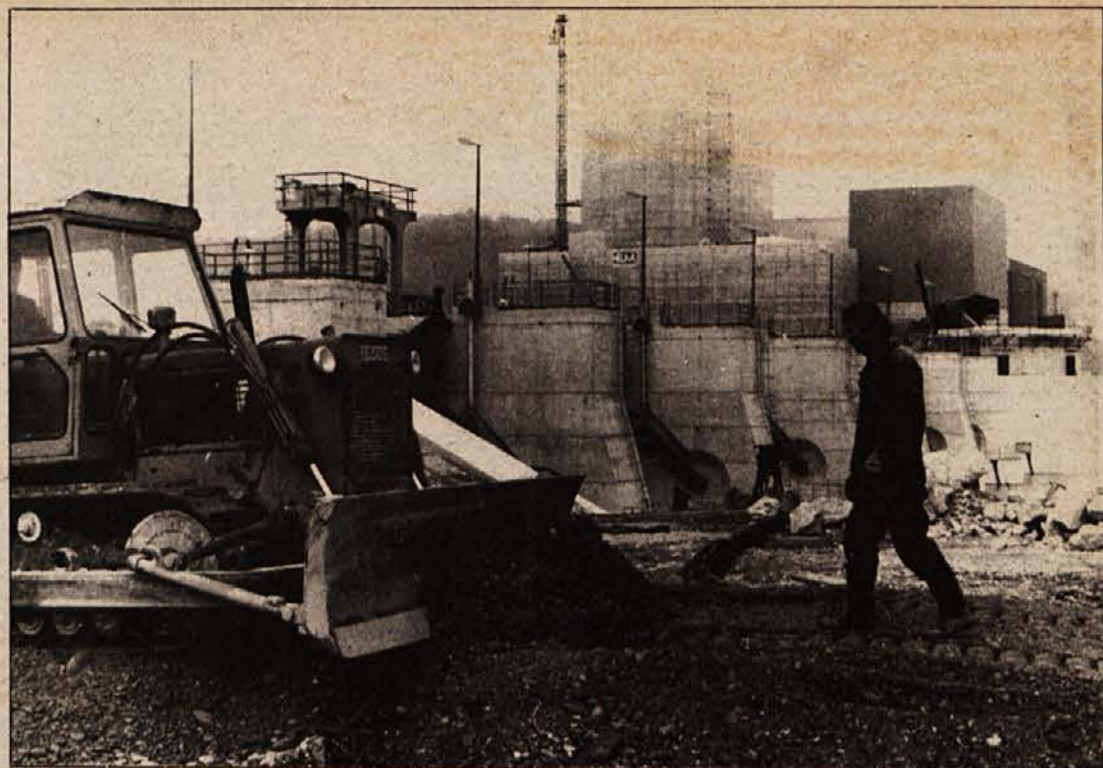
višinah, zato so začeli uporabljati letala, ki lahko letajo in napadajo „v višini marjetic“, kot pravijo letalci, in to ob hitrosti 900 do 1100 km na uro. Taka letala so ameriški F-111, angleško-italijansko-nemški „tornado“, sovjetski „Su-19 fencer“ itd. Za boj z nizko letečimi letali je morala protiletalska obramba najti nova sredstva. To pa so spet protiletalski topovi in protiletalske rakete, oziroma kombinacija topov in raket.

Takšna sprega je tudi švicarski protiletalski sistem „Skyguard-sparrow“. Srce in ožilje tega sistema je najsodobnejša elektronska oprema, med katero spadajo predvsem radar za odkrivanje ciljev (nadzoruje območje s premerom 20 km), radar za spremljanje ciljev, televizijska kamera za spremljanje ciljev in elektronski računalnik, ki vse podatke analizira in dostavlja potrebne elemente raketam in topovom.

Švicarsko podjetje Contraves je v sodelovanju z ameriško firmo Raytheon izdelalo četverno lansirno napravo, s katero je mogoče avtomatično ali ročno izstreljevati rakete „Sparrow.“ Sistem ima tudi dvocevne protiletalske topove kalibra 35 mm „—Orlikon.“ Vsak tak top lahko na minuto izstreliti teoretično 550 nabojev, njihov učinkoviti domet pa je 4000 m. Domet protiletalskih raket je dvakrat večji.

Sistem „Skyguard-sparrow“ zagotavlja dokaj zanesljivo obrambo pred letali na višinah od 20 do 5000 metrov. Orožje pokriva območje s premerom 12 km. Trdijo, da sistem jamči 90-odstotno verjetnost sestrelitve, če leti letalo naravnost.

navadno zelo nizka. Po vsem tem računajo, da bodo zamujeno delo opravili še ta mesec. Graditelji hkrati zagotavljajo, da nepredvideni zastoj zaradi podivljane Save ne bo povečal zamude pri gradnji elektrarne.

Tam, kjer je novi obtočni kanal, bodo po vrnitvi Save v staro strugo zgradili vodnjake za tehnološko vodo. To bo rezerva za sušna obdobja, ko se bo pretok Save zmanjšal na 25 kubičnih metrov v sekundi ali celo na manj. Takrat se bodo za hlajenje reaktorja vklaplajale hladilne celice. Hladilnih stolpov bo dvanajst, vendar jih še ne gradijo. Hladilno vodo bodo spuščali v Savo pod jezom. Zaradi njenega dotoka sme rečna temperatura po mešanju narasti največ za dve stopinji Celzija in nikakor ne sme preseči meje 28 stopinj C.

Jedrska elektrarna v Krškem bo veljala 14 milijonov dinarjev. Republikli Slovenija in Hrvatska si delita stroške na polovico. V vsoti 14 milijonov so že vračunani stroški kapitala, obresti za čas izgradnje ter gorivo za prvo leto obratovanja. Jugoslovanski delež v tej investiciji je 8 milijonov dinarjev. Zdaj že vemo, da je v objekt vgrajene manj domače opreme, kot je v pogodbi zagotovil Westinghouse. Ameriška družba razen tega zamuja pri izpolnjevanju svojih obveznosti in nosi precejšen del krivde za poldrugo leto dolgi odmik obratovalnega roka. JE Krško je stota Westinghousova elektrarna, ni pa stota elektrarna na ključ.

Junija bo prispela na gradbišče prva pošiljka goriva, oktobra letos pa zadnja. Za leto dni obratovanja zadostuje šestnajst ton goriva, kar je komaj za dober tovornjak. Iz Amerike ga bodo poslali z ladjo na Reko. To gorivo sicer ni še nevarno, ni radioaktivno, vendar mora biti kljub vsemu prepeljana po vseh predpisih mednarodne konvencije za prevoz radioaktivnih snovi. Ob poti od Reke do Krškega torej ne bo nihče pasel zija, saj ljudje ne bodo imeli kaj videti, pa tudi vedeli ne bodo, kdaj bodo prevažali dragi tovor.

Prvo energijo iz jedrske elektrarne v Krškem bomo dobili konec leta 1980. Do takrat se je zaradi mnogoterih zamud pomaknil začetek komercialnega obratovanja, medtem ko bo poskusno obratovanje steklo prihodnjjo pomlad. Zagon je pri jedrskih elektrarnah dolgotrajen in občutljiv proces, povezan z zapletnim sinhroniziranjem in natančnimi meritvami.

Krška JE bo imela moč 632 megawatov (MW) in bo pošiljala polovico energije na Hrvaško, polovico pa v Slovenijo. Daljnovidni za odjem energije so napeljani, eden v Zagreb, drugi v Ljubljano in tretji v Maribor. Elektrarna bo pokrivala dve tretjini slovenskih potreb po električni energiji.

Po zagonu bo JE Krško zaposlovala 380 do 400 delavcev, največ seveda strokovnjakov. Za obratovanje bo zadostovala stočlanska pogonska posadka. Delala bo v petih izmenah; v vsaki bo po dvajset ljudi. Osebe za obratovanje so že izšolali. Ekipa za vzdrževanje bo štela okoli 200 delavcev. Zanj je manjka ljudi. Pri zaposlovanju strokovnjakov se porajajo težave zlasti na slovenski strani, povečujejo pa jih nekateri spodrsiljaji pri sprejemanju v delovno razmerje. Tudi stanovanj še ni dovolj, razen tega bi že zdaj kazalo razmišljati o kreditiranju zasebne gradnje, saj bi tudi s tem pritegnili in zadržali strokovnjake v Posavju, ki je zelo oddaljeno od razvitih slovenskih središč.

JOŽICA TEPPEY

ZAKAJ ZAMUJA ELEKTRIKA IZ ATOMSKE

V Jugoslaviji bomo imeli do leta 2000 dvanajst jedrskih elektrarn. Prva bo seveda elektrarna na Krškem polju, vendar se bo začetek njenega obratovanja zavlekel najmanj za poldrugo leto v veljiko jezo investitorjev in v zadovoljstvo vseh, ki jih je strah atomske pošasti ob Savi.

Kako daleč so torej že napredovali z gradnjo? Tisti, ki so seštevali gradbena, montažna, zagona in administrativna dela ter preizkušanje projektov, so izračunali, da je opravljenih 65 odstotkov vseh del. Najdlje so prišli gradbeniki. Izpolnili so 97 odstotkov sprejetih nalog. Dokončati morajo le dela na jezcu in opraviti nekaj finih gradbenih del, potem se lahko poslovijo.

Na gradbišču je vsak dan še vedno po dva tisoč delavcev. Največ je zaposlenih pri montaži. Ti imajo polne roke dela, saj so ga doslej opravili komaj 60 odstotkov. Glavni deli opreme so vgrajeni. Montirali so jih brez večjih težav. Ovine se pojavljajo pri drobnih delih, na primer pri montaži majhnih cevovodov. Zanje primanjkuje nerjavečih cevi iz uvoza, ventilov in prirobnic, razen tega za mon zžo teh cevi nimajo detajlnih načrtov. Tudi varjenje cevi ne napreduje dovolj hitro, ker imajo premalo varilcev. Težav in težavic je več kot dovolj. Navidezno malenkostna dela so zahtevna in obsežna. Speljati in povezati je treba na kilometre jeklenih niti, da bo jedrsko srce lahko normalno utripalo.

Pa se sprehodimo še do Save, kjer so zgradili pretočni jez in kjer jim je narasla reka ob zadnji poplavi zalila gradbeno jamo jezcu v Stari strugi in črpališče hladilne vode za elektrarno, ter graditeljem prekrizala račune za preumeritev Save iz obtočnega kanala. Upali so, da bodo reko speljali nazaj konec januarja ali v začetku februarja, kjer je njena gladina v tem času

VARNOST PRED SEVANJEM

Varnost okolja pred radioaktivnim sevanjem ter onesnaževanjem savske vode in podtalnice zagotavljajo v JE s preizkušenimi čistilnimi napravami in stalnim nadzorom okolice elektrarne. Radioaktivnost na Krškem polju merijo že od leta 1974 in jo bodo redno ugotavljali tudi med obratovanjem. Merili bodo radioaktivnost zraka, vode in padavin in jo primerjali z naravno radioaktivnostjo pred zagonom elektrarne.

Plinaste radioaktivne odpadke, ki nastajajo med obratovanjem, bodo pred izpustom v ozračje zadrževali v zbiralnikih, dokler večina nevarnih, a kratkoživih razcepnih plinov ne bo razpadla.

Tudi tekoči radioaktivni odpadki bodo šli najprej skozi rezervoarje, filtre, izparilnice in druge čistilne naprave, da odpadne vode ne bi škodovala Savi. Med obratovanjem bodo nastajali še trdni radioaktivni odpadki. Te bodo stiskali oziroma strjevali in jih odlagali v sode iz jeklene pločevine. Sode bodo začasno shranjevali v skladišču poleg elektrarne. To so nizko aktivni jedrski odpadki, med visoko aktivnost pa sodi izrabljeno gorivo, ki ostane stalno v bazenih. Kje bo dokončno odlagalnišče za jedrske odpadke, se še ne ve. V Jugoslaviji šele zdaj pripravljajo program za ureditev centralnega skladišča jedrskih odpadkov. Potrebujemo ga ne le zaradi atomske, ampak že zaradi naraščajočih količin tovrstnih odpadkov v bolnišnicah.

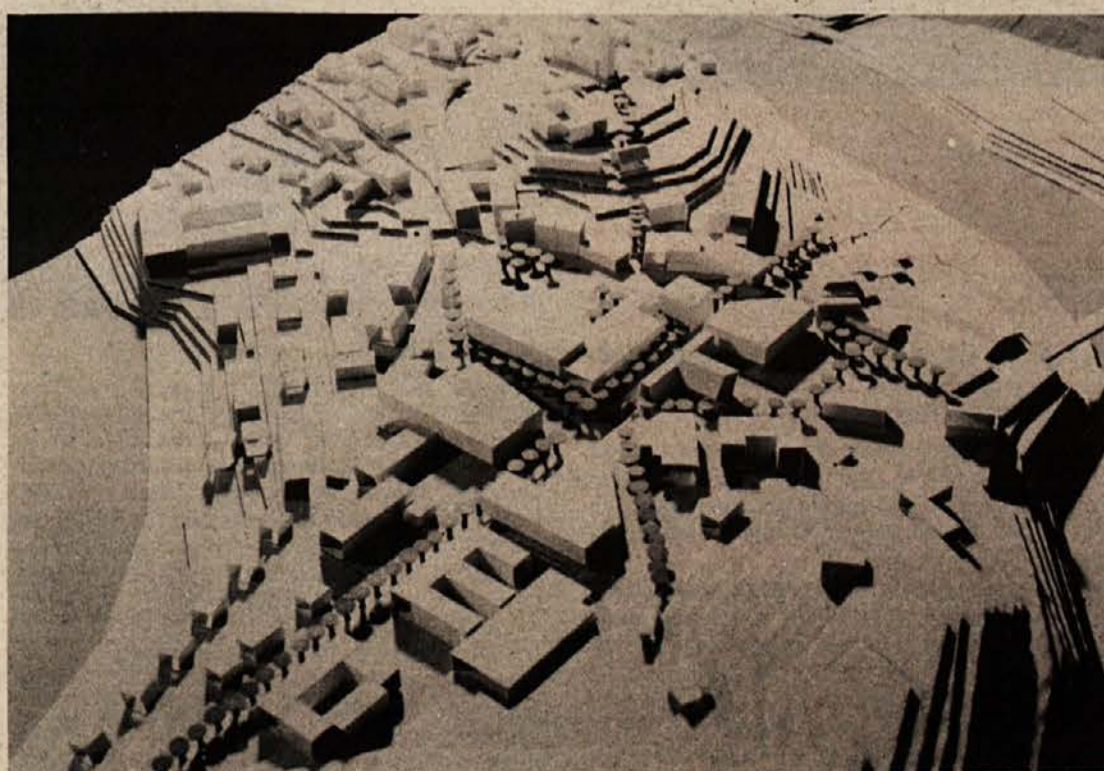
Malo prostora v Novem mestu je v zadnjih petdesetih letih doživelo tako spremembo in tolikokratno pozidavo in prezidavo kot Novi trg. Precej starejših meščanov še pomni, da je bilo tu prvotno pokopališče, katerega obzidje je ostalo tudi še potem, ko so že mrtve preselili v Ločno. Zadnja leta pred vojno so tu uredili prvi mestni park, ki je imel v sredi okroglo gredo, bogato zasajeno s tulipani, okrog pa so bile klopi, da so na njih posedale mamice z otroki. Sejmišče z dogonom živine je bilo takrat še pod kostanj, kjer je zdaj novi Dom JLA.

Bistveno se je prvi mestni park spremenil po vojni, ko je bila zgrajena stavba za komando garnizije, ki jo zdaj prenavljajo za potrebe občinske uprave, izginil pa je ob zidavi nove pošte. Edinole stara pošta in davkarija, med najstarejšimi poslopji v mestu, sta še taki, kakor sta bili. Zdaj so tudi njima dnevi šteti.

Novi trg bo bržkone že konec letošnjega leta, če ne pa zagotovo v letu 1980, ena sama gradbena jama, zaprta za ves promet. Tu bo, podobno kot pred Maximarketom v Ljubljani, velika ploščad za pešce, v polkrogu naokrog pa same trgovine in lokali ter nova blagovnica. Pod ploščadjo bodo garaže.

Vse to ni daljna bodočnost brez podlage, marveč načrt, ki ga že uresničujejo. Izhodišča o bodočem videzu Novega trga so bila v javnosti razgrnjena že leta 1977 in tudi podrobno objavljena, zdaj pa je tako daleč, da je na osnovi takratnih odločitev narejen zaizdatni načrt, ki bo v kratkem razgrnjen in predložen v potrditev.

Preden bodo sploh začeli urejati Novi trg, pa je potrebno prestaviti avtobusno postajo (kar je eden najtrših orehov v izgradnji celotnega kompleksa) in pa podreti stari, častitljivi poslopji pošte, kjer posluje Kompas, in staro davkarijo. Od zdajšnje nove pošte, ki bo dobila prizidek, še enkrat večji, kot je sedanje poslopje, se bodo vrstile nove stavbe v polkrogu in ob robu drevorada vse do Metropola. Novi venec stavb predstavlja blagovnica; stala bo naproti bivše Industrije obutve in jo bo zgradila Emona-Dolenjka. Med to stavbo in prizidano pošto bo le peš prehod proti Kapitlji. Od blagovnice proti Metropolu se bo raztezal poslovni objekt, ki ga bo Pionir gradil za različne interese. V njem bo v pritličju več trgovin in lokalčkov, ki bodo na ploščadi imeli tudi mize in stole

PRAVLJICA BO RESNIČNOST

za goste, v nadstropjih te stavbe pa bodo deloma pisarne, deloma stanovanja.

Celotni Novi trg, ki je zdaj zaradi najgostejše prometne točke v mestu najbolj zastrupljen z izpušnimi plini, bo v bodoče namenjen samo pešcem. Pod ploščadjo bo v dveh nadstropjih okrog 400 podzemnih parkirišč. Vhod v to parkirišče bo z odcepa sedanje Ulice talcev (pri Košaku), kjer bo nastalo novo križišče. Kasneje je predvidena podzemna povezava tudi z Loko.

Povsem novo podobo pa dobi prav tako Cesta herojev. Ne gre samo za širitev ali novo asfaltiranje te ceste, marveč za kompleksno novo ureditev. Najprej mora stran črpalke, ki mora po pogodbi do 1. julija na novo lokacijo, potem začne tu graditi upravne prostore Zavarovalnica Triglav. Na Cesti herojev pa je ob razkopavanju potrebno položiti kabel za mednarodni ptt promet, električne kable za novo soosko na Cesti herojev pri pokopališču, vodovod in od strmega brega

(za Ivanetičevo hišo proti pokopališču) glavni kanalizacijski kolektor za vse mesto.

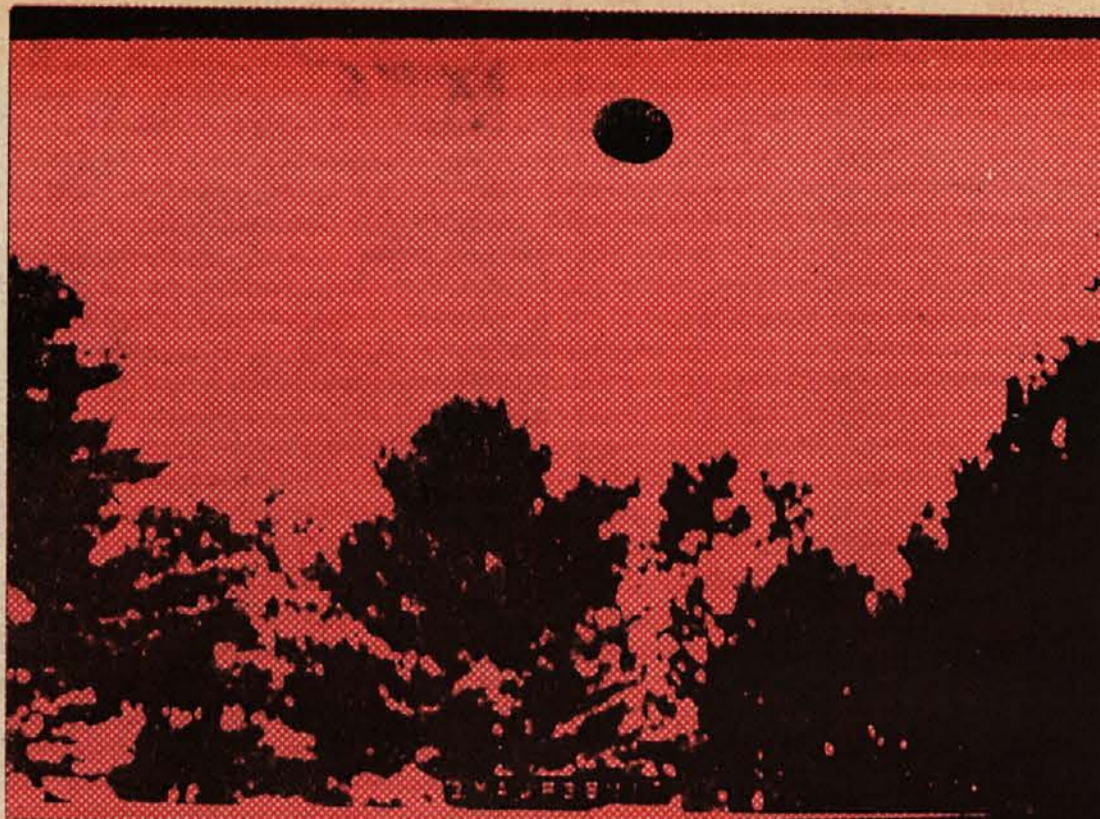
Celoten pas ob cesti do novega mosta v Ločni dobi pločnike, novo cestno razsvetljavo, več novih škarp, novih odcepov itd. Sedanji odcep za Koštalovo ulico bo na primer povsem spremenjen. Urejen bo kot križišče, kjer bo možno zavijanje tudi proti Ločni, zato pa bo potrebno odstraniti dve poslopji: stavbo, kjer posluje zdaj servis „Gorenja“ in za njo Oražmovo poslopje. Ulica talcev bo ob zdajšnjem sestopu na Cesto herojev (pri samopostrežbi) zaprta. Gimnazija in osnovna šola ne bosta imeli več dostopa z vozili z glavne ceste, marveč iz nove ulice, ki se bo odcepila od Cankarjeve. Za pešce bo na novo urejena Cesta herojev lepo sprehajališče. Pločniki bodo namreč ob cesti, pa tudi nad njo, v višini stavb, kjer je na primer zdaj gimnazijska škarp.

Povsem nov prostor, neke vrste trg, bo nastal med novo zavarovalnico in novo Ljubljansko banko. Z Marofa bodo prehod za vozila zaprli, naredili pa podhod pod Cesto herojev proti Vajenski šoli.

Na drugem koncu mesta, čez Krko, bo letošnje leto prav tako pomembna prelomnica. Ne samo gradnja novega zdravstvenega doma, pač pa tudi gradnja obvozne ceste od bolnišnice do Broda (kasneje bo zgrajena vse do Dol. Toplic) bo pripomogla k temu. Pod železniško progo že več mesecev gradijo podvoz za novo cesto, ki se bo vila mimo stadiona in bo prišla na zdajšnjo traso proti Dol. Toplicam pred Brodom. Trenutno urejajo zadnje premoženjskopravne zadeve, potem bodo zapeli gradbeni stroji. Tudi tu je namreč potrebno podreti nekaj poslopji, tako v Irči vasi kot na Brodu. Kasneje bodo to cesto dograjevali še z druge plati — pod kandijsko staro bolnišnico do mostička preko Težke vode. Ko bo vse to zgrajeno — predvidevajo da bo v nekaj letih — ko bo tudi novi cestni most vzporedno z železniškim in bo Šmihelska cesta prestavljena, bo bolniški kompleks zaokrožen, izločen iz prometa in hrupa.

Če upoštevamo, da se je vsa novomeška generacija srednjih let podila po prašnem Glavnem trgu v prvih povojnih letih, se neovirano sankala vse od grmske šole do rotova ali pa od Kapitlja navzdol, ker ni bilo prometa, potem se zdijo načrti o palačah, podvozih in podzemnih garažah res kot — pravljica.

RIA BAČER

NLP PRIHAJAJO, NLP PRIHAJAJO

Kmalu po 2. svetovni vojni se je začela na Zemljo prava invazija zračnih, celo kozmičnih plovil neznanega izvora. Plovila so opažali na vseh področjih zemeljske oble. Oblike, v katerih so se pojavljala, so bile različne: leteča cigara, valj, disk, krožnik ipd. Tudi barva teh plovil je bila zelo različna: nekatera plovila so bila oranžna, druga vijoličasta, zelena, kovinsko modra, mnoga med njimi so barvo speminjale. Seveda gre tu za UFO (unknown flying objects) ali za NLP, tj. za neznane leteče predmete, ki smo jih pri nas sprva imenovali „leteči krožniki“.

Nekaj časa po vojni je pojavljanje NLP nehalo, za zadnja leta lahko rečemo, da se NLP pojavljajo nepretrgoma. Medtem ko so imeli sprva prednost Američani — ti so imeli čast sprejeti največ NLP — opažajo v zadnjih letih po vsem svetu. V Jugoslaviji se je pojavil NLP na Jadranu, nad Sarajevom, celo na Kočevskem so se izkrcala bitja nezemljiske civilizacije. Verjetno so hoteli prepričati o svojem obstoju tudi Dolenjce.

Dejstvo je, da resničnega obstoja NLP do danes še nihče ni neizpodbitno dokazal. Še manj

dokazov je, da NLP pripadajo visoko razvitim nezemljskim civilizacijam, ki hočejo navezati z nami stike, proučiti naše življenje in naše navade. Kljub temu da obstoja NLP ni mogoče dokazati, mogoče pa prav zato, se pričevanja o NLP vrstijo in kopičijo brez pravega reda in smisla. Prihajajo z vseh koncev sveta, iz držav vseh mogočih družbenih ureditev, posredujejo jih ljudje vseh mogočih poklicev in stopenj izobrazbe ter razredne pripadnosti, ras, ver in značajev. NLP so postali svetovni fenomen!

S pojavom NLP so se začeli ukvarjati sociologi, psihologi, filozofi, pisatelji. „Prava“, empirična znanost ostaja ob fenomenu NLP ob strani, je tiho in ne daje uradnih izjav. Vse kaže, da je znanost zreducirala pojav NLP na družbeno raven. Od tod tudi razlaga pojava NLP. Družbena znanost in njene posamezne discipline razlagajo številne pojave NLP z negotovostjo sedanje zemeljske populacije, z njeno eksistencialno stisko, negotovostjo pred bodočnostjo in s strahom pred svetovnim spopadom, ki naj bi ne bil več odločljiv z našimi lastnimi močmi. Bitja iz vesolja prihajajo z NLP na Zemljo zato, da bi kot dobri angeli bedeli nad nami, da se nam ne bi zgodilo kaj neprijetnega. Zagovorniki NLP ne dokazujejo, da nas NLP obiskujejo samo v našem času. Razvpiti Daeniken, švicarski hotelir, ki je obogatel s svojimi psevdoznanstvenimi deli, dokazuje s pomočjo svetih spisov starih narodov,

da so našo civilizacijo začela bitja iz vesolja, da smo mi le poskusni kunci visoko razvite civilizacije.

Naravoslovne znanosti, fizika, astronomija, astrofizika in druge, dobivajo mnogo „dokazov“ o obstoju NLP. Mnogi teh dokazov, celo večina izmed njih, so bili razkriti kot čista goljufija, laž in izmišljotina. Tako je neka ameriška znanstvena raziskava odkrila, da je bilo od okoli 3000 zabeleženih pojavov NLP vsaj 90 odstotkov lažnivih, izmišljenih. Od preostalih 10 % se jih da vsaj 9 % razložiti z naravnimi pojavi, nekaj med njimi pa z meteorološkimi baloni ipd. Samo 1 % odstotek pojavov je mogoče razložiti kot NLP, tj. kot leteče pojave neznanega izvora. Nikakor pa ni mogoče z gotovostjo reči, da so ti NLP prišli iz vesolja, še manj seveda, da so se z njimi vozili vesoljski raziskovalci, pustolovci, če ne celo turisti.

Vendar mnogi zagovorniki NLP, ki se pogosto obnašajo kot fanatični verniki, ne popuščajo. Skušajo se „infiltrirati“ v vsa sredstva javnega obveščanja, kjer objavljajo pričevanja o srečanjih z NLP, z bitji iz vesolja itd. Uradno znanost, ki se ne zmeni za njihove propagandne akcije, razglasa za anemično in okostenelo ustanovo, hkrati pa ji ves čas vsiljujejo svoje „dokaze“ o obstoju NLP. Po drugi strani pa vsemu svetu razlagašajo, kako da znotraj znanosti obstaja vrsta heretikov, ki se ne ozirajo na

znanstvena merila in norme, ker so pač zastarele. Ti odpadniki baje odkrivajo vrsto dokazov za obstoj NLP ter resno proučujejo njihov obstoj. Hereza naj bi bila po logiki razvoja spet vir resnice tako kot v času Giordana Bruna in Nikolaja Kopernika. Celó v NASI naj bi obstajal krožek raziskovalcev NLP. Da ne govorimo o podatkih, s katerimi razpolagajo mnoge vlade in raziskovalne ustanove, ki so pod okriljem vojske. Podatke prikrivajo, torej so ti podatki zelo pomembni in dokaz za obstoj NLP je spet tu.

Celo pri nas že nekaj časa obstaja v Ljubljani društvo za proučevanje NLP, ki z dokajšnjo vztrajnostjo skrbi za svojo publiciteto in seveda za NLP. Žal je dejavnost našega domačega društva večidel omejena le na nerodne prevode iz tujih revij in časopisov. Res pa je, da izdajajo svoj časopis, kar je tudi že dosežek.

NLP torej so in niso! Bržkome živijo bolj v naši zavesti kot v resničnosti, kar je posledica nenehnega pritiska sredstev javnega obveščanja, ki so zadnje čase polna NLP. S tem seveda še ni rečeno, da kje v vesolju ne obstaja civilizacija, s katero bomo nekoč lahko navezali stik. Do tedaj pa je kljub vsemu še zelo daleč, zato bi bilo ta trenutek veliko bolj prav in smotno posvečati naše moči zemeljskim vprašanjem, ki jih ni malo J. S.

ČLOVEK, KI SE JE DVAKRAT RODIL

Da je razočaranje najhitrejša pa tudi najmučnejša pot do resnice, kaj rad potrdi Janez Rus, človek, ki je med zadnjo vojno vihro nekaj časa nosil belogradistično uniformo in za katerim je 5. junija 1945 izginila vsaka sled. Vaščani so menili, da je tudi Jurjev Janez postal žrtev takratne tragedije slovenskega naroda, in kmalu so nanj pozabili. V resnici pa je Rus ostal njihov sosed. Postal je skrivač in nerazumljivo je, da je uro, ko je ponovno začel normalno živeti, odlašal vse do 4. januarja 1978. Nesmiselnost svojega skoraj 33-letnega prostovoljnega jetništva je, s solzami, ki se jih ni sramoval, ugotovil že prve ure, ko se je pogovoril s svojimi znanci.

Ko so prebivalci Žalne, vasi pri Grosupljem, zvedeli, da je pogrešani Janez 'od mrtvih vstal', so si priklicali v spomin podobo veselega, postavnega čevljarja. Po slabih 33-letih pa so se srečali s skorajda neznanim človekom. Starost ga je močno zdelala: namesto gostih las je imel plešo, v ustih le tu in tam hudo okvarjen zob, oči so bile kalne, nemirne, bile so oči prestrašene in izmučene živali, ki so klicale po pomoči, oblečen je bil v nekakšne desetletja stare cape. Leta pač morajo pustiti sledi. V času, ko je bil ujet v stisko, v spraševanje svoje vesti, ko se je skrival v hiši, ki je že močno potrebovala moško roko, je življenje vse naokoli sejal bogate spremembe. Janez Rus, ki je svet zapustil 1945. leta in odšel v temno zatohlo izbo z majhno odprtino ter se

vrnil 33 let kasneje, je doživel nekaj, kar lahko doživi samo človek, ki več desetletij ni bil priča hitremu razvoju na vseh področjih.

In zato pravi Jurjev Janez, dobro leto po tistem, ko je vnovič začel živeti, naslednje: „Več kot 365 dni sem med ljudmi ponovno svoboden. Zdi se mi, kot da sem prišel mednje pred slabo minuto.“

Na vprašanje, zakaj se je odločil za ujetništvo, Janez še sedaj ne ve odgovora. V obupno dolgih desetletjih gluhih noči brez spanja, ko je bil lajež psov njegov edini zaveznik, je poskušal razčistiti sam s seboj. Odgovarjal si je: „Prestrašila me je vojna, ta krvavi ples me je usmeril na pot, na kateri ni bilo prijatelja, ki bi mi ponudil roko. Nič kolikokrat sem prisluhnil pogovoru pred hišo. Slišal sem, da so sedaj drugačni časi, vendar nisem mogel verjeti. Ker pa se nisem mogel navaditi na takšno življenje, je enkrat moralo priti do tega, da so me odkrili. Kako hudo mi je, ker so me po tako dolgem času.“

Rusov Janez se zaveda, da je življenje naše samo toliko časa, dokler ga živimo. In sin mraka, osamljenosti je sedaj spokojen. Čeravno dobro ve, da ne bo nikoli nadoknadil izgubljenih let, je sklenil po novi poti. Že slab mesec po tistem, ko so ga odkrili, si je poiskal službo. Našel jo je v grosupljskem Kovinostroju. Ni težka, prinaša pa mu 4000 dinarjev na mesec. Iz gluhih noči, ki so

bile Rusu kot dan, je odšel v mestni vrvež. Presenetil ga je napredek. Vseposvods lepe hiše, zadovoljni ljudje, avtomobili. Hudo presenetil, pa se je sedaj že navadil. Včasih, pred vojno, ko je delal v sedanjem Motvozu, delavci niso smeli niti malicati. Danes, to ga je v začetku najbolj presenetilo, o usodi tovarne odločajo delavci. V začetku je bil previden, mislil je, da se za tem skriva zanj kakšna past. V mesecih, odkar odhaja v dolino, se je prepričal, da je to res.

Ko Rus govori, se neprestano smehlja. Pa ne samo zaradi tega, ker je zadovoljen, da je ponovno med ljudmi, ker jih sliši, ker se lahko vmeša v pogovor, pove svoje mnenje. Čeravno se sliši smešno, je vmes še en razlog. Rus je namreč dobil nove zobe, umetne. Podobno je z očali. V zadnjih letih, ko je ves skrušen čemel v izbi in prebiral časopisje, so mu marsikdaj odpovedale oči.

V dobrem letu pa je Rus opazil marsikaj, kar mu ni všeč. Moti ga na primer, da se delavci hvalijo, kako lahko lenarijo in obenem govorijo, da so za to krivi vodilni. Janez meni, kako še bolje bi živeli, če bi delali po vesti in po srcu. Prav tako je ugotovil, da so nekateri ljudje hinavci: „Marsikdo se mi skuša kar preveč približati in ravno za take sem ugotovil, da so za hrbtom prav slabi. Ko se pogovarjam z njimi, mi

prijazno kimajo, dajo prav, ko me ni, me grajajo. Vem, da sem se prehudo kaznoval, stojakot prehudo. Sedaj se počutim čist, povsem čist...“

Rusovega Janeza je strah pred kaznijo ljudstva zapustil. Zelo vesel je, ker lahko potuje, kamor hoče. Opazil je, da ga ljudje v Ljubljani sploh niso spoznali, in čeravno je pazil, da ne bi na pločnikih in cestah delal gneče, se je od prestolnice hitro poslovil. Begali so ga avtomobili, množice hitečih ljudi. Bil je tudi na Javorovici pri Šentjerneju, kjer je obiskal mesto, kjer je med vojno padel njegov brat, partizan Jože.

Janezovo življenje, kakršno koli je že bilo, se nadaljuje. Vseeno se še zgodi, da se ponoči v spanju zdrzne, ves prepoten zbudi in, opiraje se na komolce, napeto prisluhne v gluho noč.

Spomni se, da je bil prejšnji dan v službi, spomni se na prijazne ljudi, ki so mu pomagali za dober meter dvigniti zid na stari hiši, pomagali zamenjati ostrešje in slamo nadomestiti z opeko. In je zadovoljen, malo pa ga še peče spomin na izgubljenih 32 let, na izgubljeno ženo, ki je ni nikoli srečal, prijazne ure v vaški gostilni.

Vprašanje, zakaj se je skrival toliko let, pa Janezovi zgodbi navkljub zagotovo ne bo nikoli dobilo pravega odgovora.

JANEZ PEZELJ

VOJNO MED EDISONOM IN TESLO SO DOBILI BANČNIKI

V januarju je minilo 36 let od smrti velikega znanstvenika in iznajditelja Nikole Tesle. Ob tej priložnosti so imeli v New Yorku posebno komemoracijo, ameriški tisk pa je posvetil znanstveniku več člankov, med katerimi je morda najbolj zanimiv članek, ki ga je objavil „New York Times“, članek, v katerem ni govor samo o Tesli, pač pa o tem, kako sta se v boju med dvema konceptoma uveljavila pravzaprav kapital in podjetnost, podlegla pa je znanost. Sicer pa prepusimo besedo newyorškemu dnevniku, ki je zapisal:

„Razvoj električne energije v preteklem stoletju so spremljali takšni spopadi med znanstveniki, da bi jih mogli primerjati z vojno med pripadniki različnih verskih skupnosti. Bitke med iznajditelji, pravniki, finančniki in vladnimi funkcionarji so puščale za seboj sledove ogorčenih ljudi, nekateri spopadi pa še danes vplivajo na razvoj tehnologije.

Začelo se je leta 1878, torej pred izumom žarnice. Thomas Alva Edison je uporabil denar, ki ga je zaslužil s svojimi prvimi izumi (fonograf), za ustanovitev družbe za proizvodnjo ter za raziskovanja na področju električne energije. Že od samega začetka je mož nameraval storiti veliko več od tega, kar je storil, namreč od odkritja žarnice. Do leta 1882 je ustvaril kar cel sistem, ki je vključeval generatorje na paro, transmisijski krog in celo ure oziroma števec, ki so merili napetost električnega toka, s strujo, z električnim tokom pa je oskrboval 59 newyorških potrošnikov. Sistem je bil zasnovan na proizvodnji istosmernega toka.

Električni tok se namreč deli na istosmerni tok (pri katerem elektroni tečejo vedno v isti smeri) ter na izmenični tok (kjer se smer menja v določenem časovnem razmerju). Pri izmeničnem toku, ki ga uporabljajo v ZDA, se smer toka izmenjuje po 120-krat v sekundi. Šest let po tem, ko je zasvetila prva Edisonova žarnica na istosmerni tok, se je Edison moral spopasti s konkurentom, ki je potrošniku dobavljal povsem drugačen električni tok, točneje povedano, električni tok povsem drugačnega sistema. In to nasprotovanje, ta spopad je izzval tako imenovano „vojno električnega toka“, kot so jo imenovali pozneje.

Neki ekscentrični iznajditelj iz Like (sedanje Jugoslavije) je leta 1884 prispel v ZDA in se zaposlil pri Edisonovem laboratoriju. Toda kmalu sta se Edison in Tesla sprla in Tesla je Edisona zapustil in odnesel s seboj svoje velike, svoje različne zamisli.

V tem času se je George Westinghouse, iznajditelj zračne zavore za železnice, pripravljal, da s svojo družbo resno pokvari Edisonove načrte. In Westinghouse je takoj uvidel, da je Nikola Tesla genialen človek, in je od njega kupil vrsto patentov za milijon dolarjev, in to patente, ki jih je bil

Edison odklonil. Ideje Nikole Tesle so predstavljale temelj za proizvodnjo izmeničnega toka, kakršnega uporabljamo tudi danes. Spoznal je, da se istosmerni tok more brez večjih izgub prenesti po žicah le nekaj kilometrov daleč, medtem ko se izmenični tok more prenašati preko žice tudi na stotine kilometrov daleč, praktično brez zaznavnih izgub. Na teh znanstvenih osnovah ter z denarjem Westinghouseove tvrdke je Nikola Tesla mogel obrzdati sile slapov na Niagari in od 1903 dalje prenašati izmenični električni tok vse do oddaljene ameriške države New York.

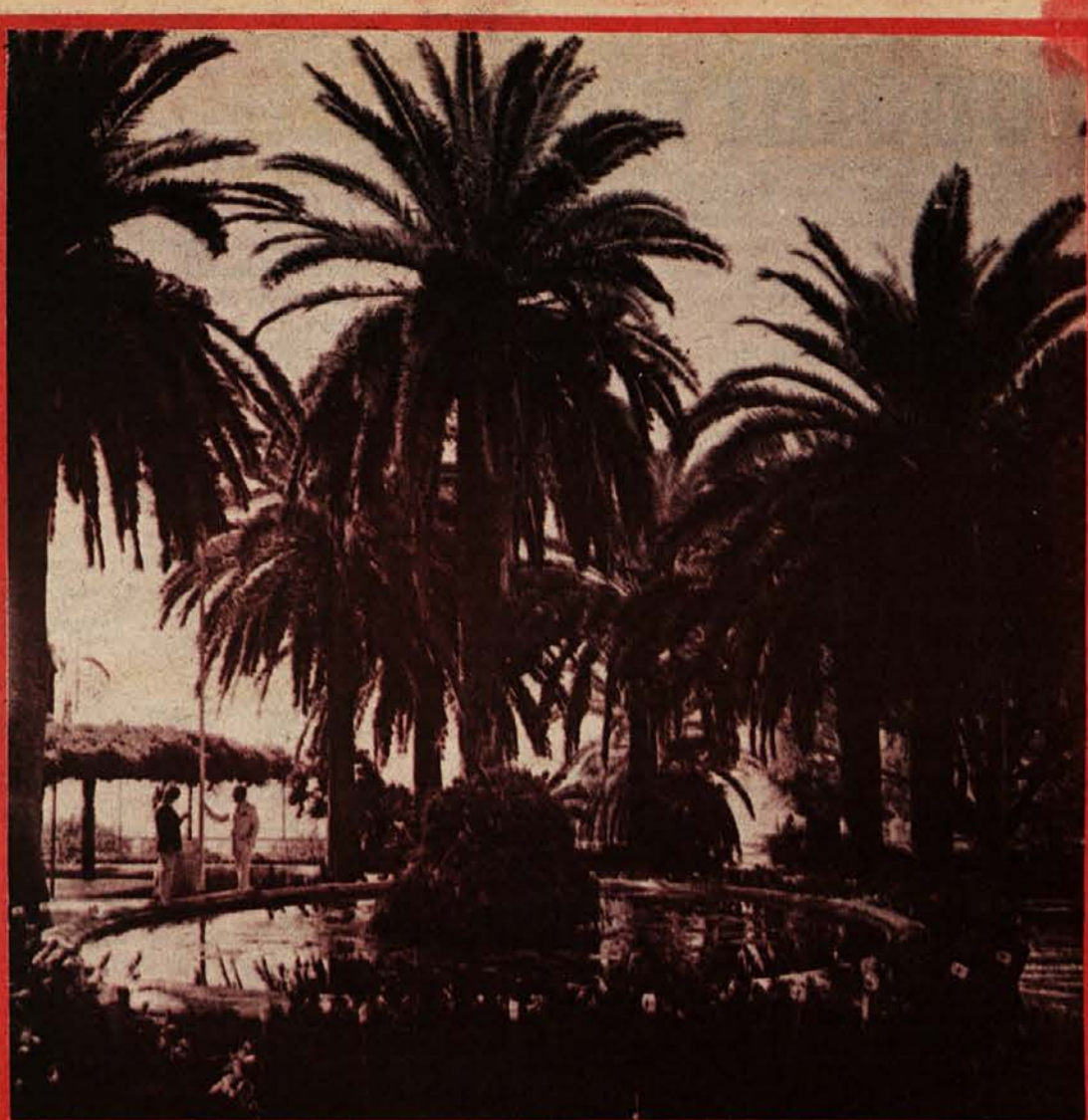
Izumi Nikole Tesle so bili nadalje še sinhronični električni motor na izmenični tok, neonska in fluorescenčna žarnica, transformator za visoko voltažo in nešteto drugih naprav, med katerimi tudi nekatere, ki so izredno pomembne za radio in televizijo. Njegov je tudi sistem brezžičnega prenašanja energije.

V tem času je njegov laboratorij v Ulici Bleeker v Greenwich Village postal že prava legenda.

Edison je počel vse, kar je bilo v njegovih močeh, da bi razveljavil to, kar je Tesla napravil, da bi izmeničnemu toku odvzel veljavnost. Hotel je uničiti Westinghousea in Teslo. Njegova kampanja je dosegla vrhunec konec 1880. leta, ko je Edison plačal javno demonstracijo, ki naj bi dokazala, da je izmenični tok veliko bolj nevaren od istosmerne. S tem je napravil še največji vtis na reformatorje izvajanja smrtne kazni, ki so zahtevali bolj human način od dotedanjega javnega obešanja in ki so izdelali tudi prvi električni stol ter vanj vgradili tri generatorje na izmenični tok.

Westinghouse Electric Company je po vsem tem skušala s sodno pomočjo preprečiti uporabo teh generatorjev, toda 6. avgusta 1890 so v zaporu v Auburnu usmrtili na električnem stolu Williama Kemmlerja. In električnemu stolu so tok dovajali Westinghouseovi generatorji. Ta eksekucija je imela tako širok odmev med množico, da je Edison slavil zmago proti Teslovemu izmeničnemu toku, pa čeprav se je pozneje dokazalo, da je enosmerni tok še bolj smrtonosen.

Rezultat Edisonove kampanje proti uporabi izmeničnega toka v gospodinjstvu je bil izreden, saj je izmenični tok prišel v gospodinjstvo v rabo v ZDA celih petdeset let pozneje, nekatera newyorška stanovanja pa so imela enosmerni tok vse do leta 1950, torej še pet let po drugi svetovni vojni. Ko pa je največji solastnik podjetja General Electric, ki jo je ustanovil Edison, izgubil zaupanje v Edisonovo trditve, da je istosmerni tok najboljše, se je podjetje preusmerilo in prešlo v nasprotni tabor, v tabor, ki ga je zagovarjal Nikola Tesla. In tedaj je postalo vsem jasno, da je izmenični tok pripravnejši za distribucijo na velike razdalje. Iznajditelj Edison je dal ostavko na svoje mesto, ki ga je prevzel bančni magnat J. Pierpont Morgan. Potem ko je dal svetu žarnico, fonograf, kinematografsko kamero in še vrsto drugih novosti, je Edison leta 1921 umrl, ne da bi v svoji veliki družbi zasedel katerokoli vidnejše mesto. Ironija usode pa je privedla do tega, da je tudi George Westinghouse, ki je „vojno električnega toka“ dobil, izgubil svoj visoki položaj v družbi, ki jo je ustanovil. Njegov prijatelj in zaveznik veliki znanstvenik Nikola Tesla pa je preživel kratek čas v velikem bogastvu, ki ga je pridobil s svojimi patenti, nakar je skoraj vsa svoja sredstva porabil za nova raziskovanja in je povsem zapuščen in sam umrl v januarju 1943 v skromni hotelski sobi. Tisti, ki so potegnili iz te „burne vojne“ glede električne energije največji dobiček, pa so bili bančniki, in ne znanstveniki in iznajditelji.

BRATSKA ROKA IZ „NAJLEPŠEGA FJORDA NA SVETU“

Čeprav je Novo mesto nad sedem let pobrateno s Hercegovinom, je le malokateri novomeški rodoljub vedel kaj več ko to, da je Hercegovino turistično mesto in sedež občine z enakim imenom v slikovitem zalivu Boke Kotorske. To pa niti ni tako čudno, saj do zdaj ni bilo z nobene strani pravih korakov, da bi se pobrateni vsaj spoznali, kaj šele, da bi začeli sodelovati. Zadnjič, ko so Hercegovci poslali v Novo mesto svoje mimoze in spremljajoči karneval, je to priznal tudi predsednik novomeške občinske skupščine Marjan Simić, menec, da so vse dosedanje sodelovanje v resnici predstavljali le izmenjalni obiski delegacij ob občinskih praznikih in drugih priložnostih.

Zamujenega je veliko, posebno na področju turizma, kjer bi se Novomeščani lahko od Hercegovcev naučili tudi mnogo koristnega. Hercegovci namreč slovi v Črni gori po tem, da se je turistično zelo razbohotil. To dokazujejo reke domačih in tujih gostov, ki množično iščejo možnost za letni oddih prav v Boki Kotorski. Še zlasti so se potrudili pri razvoju zdraviliškega turizma, in ker tudi novomeška občina ni skopa s takimi zmogljivostmi, sta se Novo mesto in Hercegovino začela dogovarjati o izmenjavi zdraviliških gostov. To kajpak ni vse, kar lahko zaobseže sodelovanje med pobratenimi, tudi v turizmu ne.

Hercegovini in celotna Boka Kotorska v črnogorskih turističnih načrtih nista na repu, ampak na vrhu. Po podatkih republiškega zavoda za statistiko, ki ima sedež v Titogradu, so imeli lani v Boki Kotorski dobro tretjino vseh turističnih nočitev v Črni gori. Iz podatkov je razvidno, da se je zelo povečalo število domačih gostov. Pri tem ne gre prezreti, da se je lani turistični promet povečal v Črni gori za 21, v celotni Jugoslaviji pa „le“ za 14 odstotkov.

Črnogorci ugotavljajo, da so ta uspeh dosegli z boljše in razširjeno turistično ponudbo. Pravočasno so se pripravili na sezono, s cenami so bili konkurenčni in propaganda ni izostala. Zavedajo se tudi napak in pomanjkljivosti. Anketa, ki jo je izvedla turistična zveza Boke Kotorske, je pokazala, da imajo gostje največ pripomb na opremljenost turističnih objektov, slabo čistočo, gnečo na plažah in v kampih, da često odpovesta komunalni red in preskrba, pa tudi neljubeznost in nestrokovnost osebja v hotelih in turističnih organizacijah pogosto povzročata negotovanje turistov.

Niso ostali samo pri ugotovitvah. Ocene in analize o pomanjkljivosti so v Črni gori razvemale najrazličnejše posvete, pogovore in sestanke. Povsod so sprejeli ukrepe, da se gostom neljube in ugledu črnogorskega turizma škodljive stvari ne bi več ponovile. Črnogorci so ukrepali dovolj zgodaj, da bi pripravljene pričakali novo sezono, ki se bo vsaj v Boki Kotorski začela znatno prej kot drugod na obali ali v notranjosti Jugoslavije. Predvidevajo, da se bo letos število nočitev povečalo za okoli 5 odstotkov, devizni priliv pa za 8 odstotkov.

Črnogorci veliko dajo na turizem, zato želijo malone do pičice uresničiti srednjeročni načrt turističnega gospodarstva za obdobje, ki se bo izteklo leta 1980. Enako pozornost odmerjajo obmorskemu in gorskemu turizmu, ponudba pa zajema tudi kulturne in zgodovinske znamenitosti, po katerih slovi ta republika.

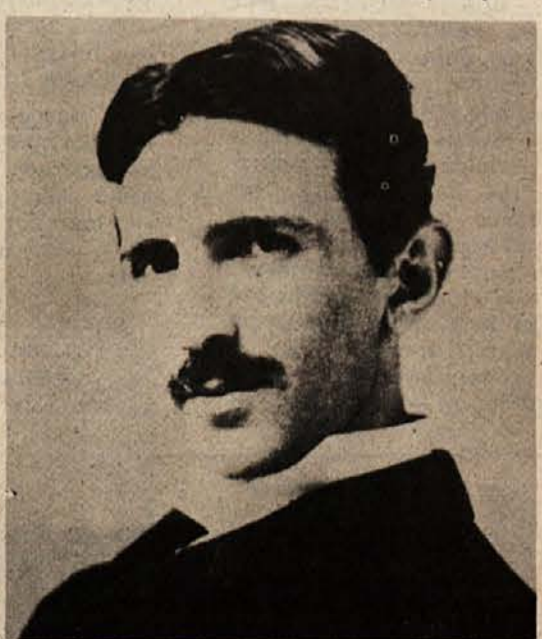
Letos bo v Črni gori na voljo 126.600 turističnih postelj, od tega 22.600 v objektih komercialnega gostinstva. V sami Boki Kotorski bo 43.000 postelj: 6.800 jih bodo pripravili v hotelih, 19.000 v turističnih sobah gospodinjstev, 8.000 v letovališčih in 9.200 v drugih oblikah namestitve.

Na območju Boke Kotorske ustvarijo 80 odstotkov vseh nočitev domači in le 20 odstotkov tujih gostje. Zato posebej še posebno pozornost turistom, ki prihajajo sem na oddih iz vseh jugoslovanskih republik in pokrajin. V vseh občinah kotorskega zaliva so določili letošnje cene za namestitvev in prehrano gostov pri zasebnih ponudnikih. Cene so nekoliko višje od lanskih, tako da bo treba za sobo odšteti po 50 do 80 dinarjev, za prehrano pa po 120 do 140 dinarjev za posameznika.

Taka je torej z nekaj podatki prikazana črnogorska turistična ponudba pred novo sezono. Ker „gledajo“ naše misli pred dopusti pretežno proti morju, je prav, da to vemo. Novomeščani bodo iz spoštljivosti do pobratimov segli po podrobnejših podatkih o Hercegovnem. In ne bodo razočarani!

Kot povedo zgodovinski, kulturni, turistični in najrazličnejši drugi viri, Hercegovini ni nepomembna pika na zemljevidu, marveč mesto pred katerim je treba sneti klobuk z glave. Leži ob vzhodu v zaliv Boke Kotorske, enem „najlepših fjordov na svetu“. Že leta 1382 ga je ustanovil bosanski kralj Tvrdko. Iz preteklih stoletij so se ohranile trdnjave, ki so danes žive priče burne zgodovine: Kandli-kula, Španjola, Forte mare, Sahar-kula in Citadela. Zidane so v turškem, španskem in benečanskem slogu. Paša za oči so mimoze, ki se razcvetajo pozimi.

Hercegovini skoroda ne pozna snega. Povprečne januarske temperature dosegajo 10 Celzijevih stopinj. Sončnih dni je včasih nad 200 na leto. Takrat, ko so na Dolenjskem polja pod snegom, v Hercegovnem zori južno sadje in zeleni solata. Bodo pobratimi polnili novomeško tržnico?

ropotarnica

O ZADOVOLJSTVU

Norec ima zmeraj prednost pred nadarjenim človekom; vedno je zadovoljen sam s seboj.

Napoleon

— Zadovoljstvo je tisti trenutek, ki traja med dvema nezadovoljstvoma.

Agatha Christie

— Človek, ki ni več otrok, ne more več občutiti nobenega zadovoljstva v življenju.

Chaplin

O ŽENSKAH

— Ženska je uganka, katere rešitev se imenuje materinstvo.

Nietzsche

— Ženska je človekova prihodnost.

Sumerski izrek

— Če bi bilo vse slabo, kar je bilo izrečenega o ženskah, resnično, bi bile blizu dovršenosti.

Publij Sir

O GLASBI

— Jazz je zmaga črncev nad belci.

Furlan

— Kjer neha govorica, se začne glasba.

Hoffmann

— Glasba usmerja človeka v globino njegove duše.

Marij Kogoj

brez besed

ZDRAVKO JONČEV
BOLGARIJA

BRANKO EFENDIĆ
JUGOSLAVIJA

za mlade bo kratko

Z zvončki, ki so že pred snegom zazvonili po vseh livadah in tratah, je odzvonilo tudi mahedrajočim, pretirano širokim krilom, ki so segale do meč. Zraven so spadali škornji, tako da oblike nog sploh ni bilo možno ugotoviti. Pomladanska moda prinaša mlajšim krajsanje nasploh. Tako segajo krila le malce čez koleno ali pa jih že sramežljivo odkrivajo, kratki so jopiči do pasu, ozkega kroja toda širokih ramen. Kratke so tudi frizure, le da je to na videz.

Dekleta, ki imajo dolge lase, jih bodo začele spenjati v svitke in kite pa pripenjati tik glave, da bo pričeska videti kratka.

Ovratnički na bluzah in srajcah pa na oblekah so ozki in majhni, včasih jih sploh ni. Prvim bluzam, namenjenim toplejšemu vremenu, pa so odstrigli tudi rokave. Nič več kratkih rokavov, marveč kimono, ki sega čez ramena.

Taka oblika zgornjega dela je značilna tudi za prve poletne obleke.

Kravate vseh vrst bodo tudi spomladi poživljale mladostno garderobo, razen njih pa beli ovratniki na pisanih ali kockastih bluzah, pa „mašna“, ki jo s trakom privežemo okrog vratu.

Krila se mnogokrat zapenjajo po vsej dolžini, lahko po sredi, lahko pri strani, krojena pa so tako, da so bokovi poudarjeni. Seveda, če je bokov preveč, potem tako modo odpišimo in segajmo raje po krilu, ki postavi ustreza.

R. BAČER

domaca lekarna brin

Brin je dvodomna rastlina, največkrat grm in malokdaj drevo, z rumenimi, v mačicah zbranimi prašnimi in zelenimi cveti, združenimi v majhne storže. Krošnja je piramidasta, veje so razkroščene na vse strani, brez stalne oblike. Rastlina se odlikuje po značilnem vonju. Ozki, bodeči in mehki listi ali igle ne odpadejo, pač pa štrle od vej in stoje po trije v vretcih. Plod je drobna jagoda, ki dozori šele v tretjem letu. Brin cvete od

aprila do junija.

Raste po dolinah in planinah, po pašnikih in skalovju, na samem in med listavci. Zrele jagode nabiramo oktobra ali novembra, mladike pa spomladi. Ker vsebuje veliko hlapnega olja, čisti kri, topi sluz in pospešuje tek in prebavo ter izločanje vode.

Posušene jagode pospešujejo prebavo, odstranjajo slab duh iz ust in zdravijo glavobol, če je posledica

slabe prebave. Pri revmi in nekaterih boleznih ledvic in mehurja priporočajo jagode žvečiti večkrat na dan. V vodi ali vinu kuhane jagode, ki jim dodamo toliko sladkorja, da se zgosti v sirup, pa priporočajo kot zdravilo za jetiko.

Kneipp priporoča za slab želodec žvečiti brinjeve jagode 24 dni, in sicer prvi dan po 4 do 5, vsak naslednji dan po eno več, da prideš na 15 jagod, potem žvečiš vsak dan eno manj.

repa s kašo

Silva Forneci

Da je danes že veliko ljudi presitih vse mogočih zrezkov, imenitnih sladice in drugega, ugotavljajo v bolj-ših gostinskih lokalih, ko gostje čakajo večkrat domačo jed. Za eno takih, domala že pozabljenih, a okusnih jedi je povedala recept Silva Forneci, dijalkinja III. letnika srednje gostinske šole, ki prakticira v gostišču na Loki:

„Potrebujemo (za 4 osebe) 1 kg kisle repe, 40 dkg suhega svinjskega mesa, boudisi šunke, rebrc ali šinjeka ter 15 dkg prosene kaše.

Repo operemo in jo kuhamo, suho meso skuhamo posebej. Ko je meso kuhano, ga zrežemo na poljubno velike kose in damo v repo. Jed zgostimo s kašo. Tudi to je najbolje skuhati posebej

in nato dodati repi in mesu, kolikor želimo gosto jed.

Zabelimo s prepraženo čebulo, ki smo ji dodali malo ocirkov. K taki večerji se lepo poda še sladica. Na primer flancati z marelično peno.

Peno naredimo z marelične marmelade, razpenjene z jajci, pridamo pa malo vina.

R.B.

Obzorja

prebrali smo

ZBRANA DELA Z LUKNJAMI

Zbirka „Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev“, ki že 33 let izhaja pri Državni založbi Slovenije in je pod glavnim uredniškim vodstvom dr. Antona Ocvirka prinesla že blizu sto trideset knjig, je spet bogatejša za eno od temeljnih del slovenske književnosti: pred nedavnim je izšla tretja knjiga Zbranega dela Lojza Kraigherja, ki prinaša roman „Kontrolor Škrobar“.

To je četrti natis tega Kraigherjevega dela, v skladu z značajem in namenom zbirke pa se je urednik Dušan Moravec odločil za objavo prvotnega besedila, ki je izšlo 1914 in je razburilo bralstvo s svojo za takratne pojme drzno erotiko. Kot vemo, je pisatelj 1950 pripravil „popravljen, retuširan in tu in tam malenkostno dopolnjen“ ponatis tega naturalističnega romana, ki je zgodovinsko stvaren popis sistema raznarodovalne politike na Slovenskem. Tako prirejen „Kontrolor Škrobar“ je izšel tudi 1973, Moravec pa je v opombah k pričujoči izdaji opravil natančno primerjavo med prvotnim in popravljenim besedilom. Opombe prinašajo tudi podroben prikaz nastanka in odmevnosti tega dela.

O tem, da je zbirka „Zbrana dela...“ gotovo največji slovenski založniški podvig, najbrž ni moč dvomiti. Prav zato velja opozoriti na veliko pomanjkljivost, ki ji založniška hiša (hote ali ne) ni kos. Knjige, ki izhajajo v zbirki, kajpak niso literarne uspešnice, toda vseeno se zgodi, da je ta ali ona knjiga sčasoma razprodana. Sprašujemo se, s kakšnim izgovorom založba lahko opraviči to, da knjig, ki so pošle, tudi po petih, desetih in več letih ne izda še drugič ali tretjič?

Tako že vrsto let ni moč kupiti vseh Jurčičevih, Levstikovih, Stritarjevih, Trdinovih, Kersnikovih, Tavčarjevih ali Župančičevih knjig. Že več ko desetletja so docela razprodani Linhart, Aškerc, Gregorčič, letos, ko praznujemo stoletnico

rojstva Josipa Murina, pa je na knjižnem trgu le druga knjiga njegovega „Zbranega dela“, ki ga je že v prvi polovici petdesetih let uredil pokojni Dušan Pirjevec.

Četudi dela omenjenih književnikov izhajajo tudi pri drugih založbah, to ne more biti opravičilo za nepopolnost oz. delno razprodanost „Zbranih del...“. Narod, ki prisega na svojo kulturno osveščenost (to pa so mu navsezadnje v največji meri kalili prav književni klasiki), si takega spodsrljaja ne bi smel privoščiti.

D. RUSTJA

knjige

„Vezilja“

Zbirka „Vezilja“ izhaja pri Mladinski knjigi in prinaša na leto samo tri knjige. Tudi tokrat so izšle slab mesec dni pred dnevom žena. Zveza med temi knjigami in ženskim praznikom je zgolj knjižgotržne narave. „Vezilja“ je letos postregla z

„Vražjim dekletom“ Ilke Vaštetove, „Življenjem hišnega služabnika“ Ferdinanda Oyonoja in z dvema povestma Fjodora M. Dostoevskega.

Vaštetova, po rodu Novomeščanka, je v slovenski literarni zgodovini zapisana predvsem kot naturalistično usmerjena pisateljica življenjepisnih pripovedi o velikih možeh slovenske preteklosti (Prešern, Trdina, Vodnik, Robba). Povest „Vražje dekle“ je prvič izšla že v tridesetih letih in govori o Valvasorju. Kraj dogajanja je grad Bogenšperg, osrednji junak seveda pisec znamenite „Slave...“, ob njem pa navihana ljubica Marija, „vražje dekle“, pa služničad in še vrsta tedaj

živečih, ki so po možnosti tudi spletkarili. Povest je prijetno berljiva, ni kaj.

Oyono je črnski pisatelj iz Kameruna, njegov roman, ki ga je iz francoščine prevedla Marjana Samide, pa v obliki dnevnika govori o doživljajih hišnega služabnika Toundija. Slednji v času popolne kolonizacije Afrike zvesto služi v hiši belega komandanta, nehoti je pričrati spolnim približkom gospodarjeve žene, zato ga prešuštnica in ljubimec po krivem spravita v zapor, od koder pobegne čez mejo, toda njegova življenjska pot se že bliža koncu. Delo je mestoma zasukan v groteskno komiko, ki presunljivo očrtuje nevdružne razmere črnega življa.

Da Dostojevski ni le velik mojster romanopisja, ampak hkrati tudi genialen pisec krajših pripovedi, je jasno vsakemu, ki je bral „Stričkove sanje“, zbirko črtic, novel in povesti. Iz te knjige (izšla je pred sedmimi leti) sta zdaj ponatisnjeni povesti „Gospodarica“ in „Tuja žena in mož pod posteljo“, ki ju je poslovenil Severin Šali. Prva, polna mrakobnega vzdušja, ločuje ljubežu od svetohlinstva, pripoveduje o plemeniti lepotici in pa ženi bogatega obrtnika, ki je zadržat pobožnjak, sicer pa kolovodja roparske tolpe. V drugi povesti se je Dostojevski izkazal kot hudo mušen komik, ki je opis pretirane, a neutemeljene ljubezenskega glavne junaka prepletel s satiričnimi ostmi.

D. R.

Zgodovina o slikarstvu govori, da je dala Španija na prehod v romantiko en sam, a neprecenljiv prispevek s slikami Francisca Goye (1746 – 1828). Kako je teklo in se izteklo burno življenje umetnika, ki se je na starost bolan in gluha zaprl pred ljudmi v madridsko pred-

PREDSTAVUJAMO VAM

Potreba po knjigi, ki bi združila vsa besedila partizanskega pesnika Karla Destovnika-Kajuha, se je pokazala že na začetku šestdesetih let; do tedaj so se namreč zvrstili številni priložnostni izbori (pa tudi prevodi), ki po ocenah poznavalcev niso docela odtehtali pesnikove veličine.

Načrtnega zbiranja Kajuhovih del se je lotil Emil Cesar in tako je 1966 pri založbi Borec izšla prva knjiga Zbranega dela, ki je vsebovala pesmi, nekaj proznih besedil, urednikovo izčrpno razpravo o pesnikovem življenju in delu, manjkale pa tudi niso podrobne literarnozgodovinske opombe. Prvotni načrt za drugo knjigo, ki naj bi priobčila Kajuhov dramski prvenec „Mati“ (napisal ga je skupaj z Bojanom Štihom), pisma in še kaj, je nato 1971 prerasel v

zdrženo izdajo s prvo knjigo. Tako pripravljeno Zbrano delo Karla Destovnika-Kajuha, ki predstavlja pesnikovo popolno umetniško in človeško podobo, je pred nedavnim doživelo izpopolnjen ponatis pri omenjeni založniški hiši; ta, po vrsti že štirindvajseta izdaja Kajuhovih pesmi se časovno ujema s petintridesetletnico pesnikove smrti.

Cesarjeva (zdaj še dopolnjena) študija, ki obsega kar 165 strani, je doslej najtehtnejše, natančno dokumentirano življenjepismo besedilo o Kajuhu, katerega pesniško delo je opečatil narodnoosvobodilni boj. V osrednjem delu knjige so Kajuhave pesmi priobčene v dveh zaokroženih skupinah; sledijo jim pisma, dopolnilni del knjige pa prinaša pesmi iz zapuščine, omenjeno dramo, prevode ter prozne sestavke. Na skoraj dvesto straneh se vrstijo opombe, ki uvodoma podajajo pregled vseh dozdajšnjih izdaj Kajuhovih del (od prvotnih pesnikovih zamisli o samostojni zbirki prek zbirk, ki so izšle med zadnjo vojno, in vseh povojnih natisov do pričujoče knjige), nato pa razčlenjujejo nastanek in objave posameznih pesmi in drugih besedil.

Brez pridržkov je moč zapisati, da je Cesarjeva izdaja Kajuhovih delo po literarnozgodovinski obdelavi povsem enakovredna knjigam, ki izhajajo v zbirki Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev.

D. R.

mestno hišo (pozneje so jo imenovali gluščeva hiša) ter onemogel dočkal celo sramotno pregnanstvo – to popisuje v življenjepisnem romanu Eric Porter, v prevodu Dušane Findeisen pa je delo kot 39. knjigo zbirke „Veliki možje“ izdala založba Obzorja. Življenjska pot velikega Španca, polna vzponov in padcev, trpljenja in razočaranja, ki umetniku ni prizanašalo v trmoglavem, a poštemem in nenavadno vztrajnem boju za resnico, je v pričujočem romanu podana v luči nazadnjaškega in umetniškega snovanja neprijaznega družbenega podnebja španske dežele.

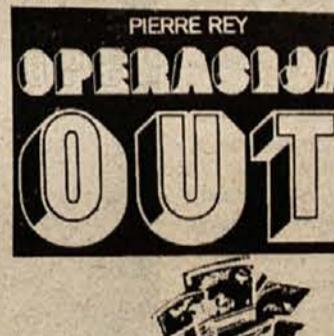
dva romana

Včasih kar preveč rasipno odmerjamo dolžino časopisnih stolpcev za zapise o knjigah, ki zaslužijo komaj kaj več ko bežno omembo. Zdi se nam, da to velja tudi za Thomasa Wisemana „Dan pred sončnim vzhodom“ in Piera Reyja „Operacija Out“, se pravi za romana, ki ju je v zbirki „Pesti“ izdala Pomurska založba.

Wisemanovo delo, ki ga je poslovenil Jože Fistrovič, govori o nemškem tajnem policistu, ki se pred razsulum tretjega rajha vdirja ameriški obveščevalni službi in v vohunskem slogu igra na karto življenja in smrti. Vetrnjaštvo, služenje trenutnim potrebam visoke politike – to je pravno prazen smoter takega početja.

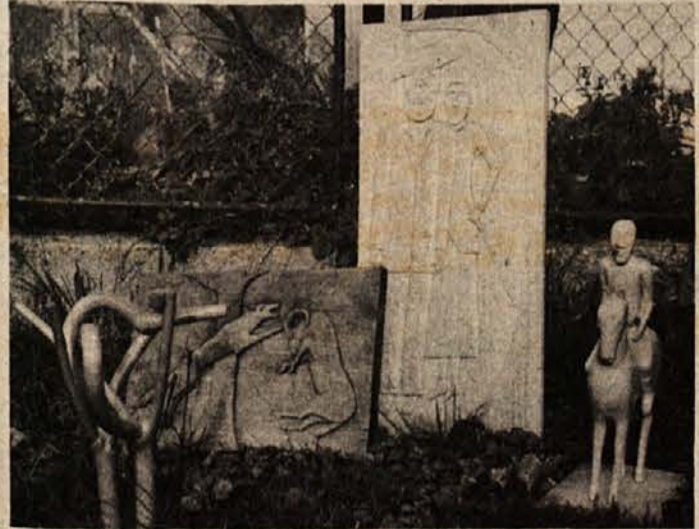

„Grk“ je bil naslov Reyjevega romana, po katerem je pred časom planilo slovensko bralstvo, založba pa se nadeja, da bo šlo prav tako v denar tudi pričujoče delo (dve obsežni knjigi je prevedel Miro Poč). Pripovedno izhodišče: dve mafijski družini, razpečevanje mamil, širjenje prostitucije, umazani igralniški posli, izsiljevanja, zakulisje švicarskih bank – naštetu in še kaj bo najbrž dovolj sladko jabolko za bralce s pokvarjenim literarnim okusom.

„Ljubezen do lesa in malo zahtevnejše obdelave tega materiala imamo v naši družini tako rekoč v krvi“, je povedal Črnugelj. „Brat Ivan je izučen mizar, ki se prav rad loti oblikovno bolj zahtevnih del, za katere ni potrebna le obrtniško izučena roka, marveč tudi neke vrste ustvarjalna volja in bolj izoblikovan občutek. Tudi brat Lojze, ki je ostal doma na kmetiji, se rad loti takega dela, čeprav je čisti samouk.“ In res, na trati pred Črnugljevo domačijo na Grabrovcu obiskovalcu nehoti uide pogled na nenavadno, a zelo okusno in izvirno „vrtno garnituro“: iz grobega masivnega lesa iztesano mizo in stole, ki se je ne bi sramoval noben sodoben polklični oblikovalec.

A. B.

SAMORASLI REZBAR Z VOLJO

Že ko so si otroci na paši krajšali čas s tem, da so vrezovali ornamente v leskove palice in odstranjevali muzevno lubje, da se je videlo, kdo je naredil najlepši vzorec, se je Martin Črnugelj iz Grabrovca nad Metliko te otroške igre lotil z večjo zavzetostjo kot njegovi tovariši. Tudi se ni zadovoljil le z ornamentmi, marveč je rad v les vrezal tudi kakšne podobe. Prav tako so učitelji v šoli opazili, da mu je

bolj kot drugi predmeti pri srcu likovni pouk. In to veselje, za katero potrebuješ oster nožič in večji ali manjši kos lesa, 29-letnega trgovskega pomočnika Martina Črnuglja do danes ni zapustilo. Še več, bolj ko je odraščal, večji so bili kosi grobega lesa, ki se jih je loteval z ostro klino svojega noža, in zahtevnejši motivi, ki si jih je zamislil in izrezljal iz neobdelane lesene gmote.

„Bolj resno sem se začel ukvarjati z rezljanjem pred kakimi desetimi leti“, pripoveduje Martin. „To mi je sprostitev in konjiček hkrati. V glavnem delam v lipi in topolu, poskusil sem tudi v tršem lesu, pa za to nimam primernega orodja. Vendar sedaj ne morem delati toliko, kot bi rad, za to je potrebno veliko časa in potrpljenja pa tudi prostora nimam tukaj v Metliki, kjer stanujem.“

Zato Martin skoraj vsak dan skoči v Grabrovec, kjer ima na voljo opremljeno delavnico, da lahko les grobo obdela. „Moje glavno orodje pa slej ko prej ostaja majhen žepni nož. Ko začnem delati, kar si zamislim, počnem to vedno iz veselja; potem ko pri delu začnem dobivati žulje, ko se stvar včasih precej zavleče, me, po pravici povedano, včasih veselje in prvo navdušenje tudi mine, vendar postane takrat začeto delo nekakšna obveznost, ki jo moraš dokončati.“

Kot popoln samouk je Martin pri delu prepuščen zgolj samemu sebi. Ni ga, ki bi mu lahko olajšal delo z nasvetom, kako naj neko stvar naredi z manj truda. Zato se prav velikih kipov ali reliefov ne upa lotiti. „Najbolj me privlači narava s svojimi izvirnimi oblikami; seveda mi je blizu tudi življenje preprostih ljudi, ki jih srečujem na vsakem koraku.“ Na lanske razstavi domačih belokranjskih obrti v Semiču je pokazal belokranjsko nošo, izrezljano iz lesa. „Da se iz veselja ukvarjam z rezljanjem, ve kaj malo ljudi. To res počnem le zase, nikoli mi tudi ni prišlo na misel, da bi lahko kakšen

recenzija

DRUGI TUJEC

Menda ni dela Roberta A. Heinleina, ki bi ne zaslužilo pozornosti. Tako lahko sodimo ne samo po poročilih, ki prihajajo k nam iz angleško govorečega sveta, ampak tudi po beri Heinleinovih knjig v slovenščini. Čeprav imamo sorazmerno malo prevodov znanstvenofantastične literature (v zadnjem času je izdajanje tovrstnih knjig precej živahnije),

pa je Robert A. Heinlein dostojno zastopan. Zadnji in najnovejši v vrsti je roman Tujec v tuji deželi, katerega prevod (delo Borisa Verbiča) je pred kratkim izdala Tehniška založba Slovenije.

Pripoved o tujcu v tuji deželi je zanimiva in svojevrsna, saj je v svoji zasnovi nekakšen novi evangelij, lahko bi ga nazvali kar vesoljskodobni opis življenja in smrti odrešenika. Heinlein pripoveduje, kako je v 21. stoletju prišel na Zemljo človek z Marsa, potomec prve človeške posadke, ki je poletela na ta planet. Vendar je to človek nove vrste; misli, čustvuje in „groči“ (izmišljena nova beseda za najglobjo vrsto doumevanja) drugače od ostalega človeštva. Iz povsem neboljšenega bitja postane osrednja osebnost bratstva „vodnih“ bratov in ustanovitelj nekakšne nove religije, ki bi pravzaprav tega pojmovnega naziva ne zalužila več. Po železnih družbenih zakonih se seveda zgane posvetna in verska oblast, ki oznanjevalca nove družbe, harmoničnejše in bolj razumevalne skupnosti, začne preganjati, na koncu pa doseže, da ga drhal skamenja in zažge. Medtem ko drugi veliki odrešenik v zgodovini zahodne civilizacije stopa v „raztelesenje“, še spregovori besede visoke moralnosti in velike modrosti; drhali pravi: „Ljubim vas!“, kobilici na travi pa pove: „Ti si bog!“

Heinlein je na drugo stran naslovnega lista zapisal: „Vsi ljudje, bogovi in planeti v tej zgodbi so izmišljeni“. A bralce bo, dlje ko bo bral „Tujca v tuji deželi“, prepoznaval v namišljeni bodoči družbi današnje družbo in v človeku 21. stoletja človeka današnjega dne. V tem pa je velika moč in vrednost pisatelja Heinleina.

MIM

LADISLAV LESAR
OBRAZI

RESNICA JE SAMO ENA

„Petintrideset let smo molčali, zdaj pa nočemo več“, pravi petero še živih otrok Alojza Gregorčiča iz Otočca pri Novem mestu. „Naš oče je bil rajonski sekretar KPS za Šmarješko območje, strahovito mučen in ubit septembra 1942. Oglašamo se zato, ker to, kar je napisano na spominski plošči, ni resnično, namreč, da je bil naš oče samo član rajonskega komiteja. To dejstvo nam je potrdil tudi tovariš Viktor Avbelj, član predsedstva SRS. Dogodki in točne omembe so opisani v še ne izdani knjigi Viktorja Avblja o Dolenjski med NOB.“

Naš oče je bil že v stari Jugoslaviji aktiven komunist in eden od organizatorjev upora v teh krajih. Že pred vojno je bil zaradi ilegalnega dela večkrat zaprt in preganjen od žandarjev in takratnih oblasti. O njegovem pravem pomenu in odgovornosti obstaja dokument italijanske divizije Cacciatori v zgodovinskem oddelku NOB Centralnega komiteja KPS, kjer piše, da je bil v Beceletovi jami ujet vodja komunistov s še nekaj oboroženimi možmi.

Naša mama, ki je, žal, od vsega hudega umrla mnogo prezgodaj, je pripovedovala, da je hodil veliko na Dunaj, da je bil v zaporu s tovarišem Titom, da je dezertiral iz bivše kraljeve vojske in da je bila nanj razpisana velika nagrada. Domačini ga niso imeli radi. Klicali so ga z imenim „tisti komunist“, tista baraba, ki je kar naprej po zaporih.“

Uspešno se je skrival vse do 24. septembra 1942. Domačinu Jožetu Žuri, doma iz Zagrada, je uspelo pregovoriti ga in spraviti v njihovo tajno postojanko v Beceletovo jamo. Na ta način je zbral tudi druge borce: Vinka Paderšiča, Vinka Kosa in druge, za katere se je vedelo, da sodelujejo ali so sodelovali s partizani. Takrat se je namreč bližala italijanska ofenziva. Zaradi izdaje so padli fašistom v roke nosilci upora našega kraja. V tem neenakem boju je naš oče ubil italijanskega oficirja, Vinko Paderšič pa se ni predal živ, v Beceletovi jami se je sam ustrelil.

Ostale, med njimi tudi našega očeta, so gnali v osnovno šolo Šentpeter sedaj Otočec. Med potjo je izdajalec pokazal še na dve aktivisti: Fani Virant in Meri Becele. Vse skupaj so zaprli v šoli in jih strahovito mučili. Ker niso ničesar zvedeli, so dobesedno pobesneli in naslednji dan so jih odgnali na streljanje. Naš oče je imel še toliko moči, da se jim je iztrgal in pobegnil proti Krki, toda že po prvih korakih so ga zbila na tla fašistična kopita. Ubili so jih za vasjo.

Po tej poti prosimo vse še preživle njegove sotovariše, da nam sporočijo karkoli o njegovem predvojnem revolucionarnem delovanju. Te podatke rabimo za muzej revolucije v Novem mestu.“

Mihela in Joža Gregorčič, hčerki ubitega revolucionarja, ki živita zdaj v Ljubljani, sta s svojimi brati in sestro preživljali prva leta po vojni hude in neprijetne občutke od tistih, ki tudi med vojno niso skrivali antipatij do partizanskega boja. Kuštravi otroci so ostali v najbolj rosnih letih brez očeta in kmalu tudi brez matere. Najbolj boleče pa je bilo poniževanje, ki so ga bili deležni od nekaterih domačinov. „Njihove grde poglede smo z grenkobo prenašali in samo mi otroci vemo, kaj to pomeni. Se danes, po toliko letih, so na nas vidne posledice,“ pravi Joža Gregorčič in dodaja: „V to šolo, kjer je bil naš oče zverinsko mučen, smo hodili vsi njegovi otroci. Vemo, da je za marsikoga tisti čas že zelo daleč, pokopan v sivino zgodovine. Vemo in čutimo dolžnost, da po svojih močeh pomagamo izpričati resnico, ki je včasih skoraj nedosegljiva. Poskušali smo že večkrat, zdaj pa mislimo, da je zadnji čas, da se krivica do našega očeta enkrat za vselej popravi.“

Navsezadnje bi bilo prav, ko bi tudi družbeno-politične organizacije in krajevna skupnost v Otočcu in Šmarjeti, kjer je Alojz Gregorčič deloval, storile vse, da se ta problem reši. Ne samo zaradi peterih otrok in ne samo zaradi pietete do pokojnega revolucionarja, temveč tudi iz spoštovanja do zgodovine, do naše revolucije, do žrtev in izjemnega časa, kateremu dolgujemo naš današnji in bodoči srečnejši dan.

NAŠI ZAKLADI

KOSTANJEVIŠKA JAMA

Dolenjska slovi kot dežela zelenih gričev, prijaznih vinogradov, gostoljubnih zidanic in radoživih ljudi. Naša dežela je zelena, skoraj igrivo razgibana, vsa preprejena z rjavimi progami njiv, potem pa z vinogradi, majhnimi in še malo manjšimi, to večno radostjo in skrbjo vseh Dolenjcev. Dežela kot iz pravljice. Toda pod razkošjem površine se skriva trda skopost kraških tal. Tako kot večina slovenske zemlje tudi Dolenjska leži na apnencu in zato pozna kraške pojave. Brez števila brezen je pri nas, kdove koliko ponikalnic, kraških vrtač in kraških jam. Toda samo dve jami na Dolenjskem sta znani širši javnosti: prva je Taborska jama pri Grosupljem, druga pa Kostanjeviška jama pri Kostanjevici.

Prijazni Kostanjevičani, vajeni obiskovalcev, povedo, da je jama za obiskovalce zaprta. Predsednika Jamarskega kluba Kostanjevica, ki ima ključ od jame, ni bilo doma. Končno nam je uspelo priti do Martina Boltesa, ki o jami ve prav vse! Celih 13 let je bil predsednik jamarskega kluba, sodeloval je pri odpiranju jame za javnost itd. Rad pove kaj več o njej.

Za odkritje Kostanjeviške jame, ki se je sprva imenovala Studena jama, je poskrbela narava sama. Nad Gorjanci se je 1. avgusta 1937 utrgal oblak. Ker podzemlje ni moglo požirati vse vode, je voda marsikje bruhnila na dan. Tako je bruhnila na dan tudi pri sedanjem vhodu v Kostanjeviško jamo. Seveda tedaj ni bil tako velik, kot je danes; podoben je bil lisičji luknji. Celih 17 let se za tisto luknjo nihče ni zmenil. Ob 700-letnici Kostanjevice, ki so jo praznovali leta 1954, se je nekdo spomnil, da bi bilo dobro vhod razširiti. Ni znano, kaj je porodilo to idejo. Dejstvo je, da so vhod resnično širili, potem pa vse skupaj opustili, kar je trajalo do leta 1963.

Tega leta so v Novem mestu ustanovili Jamarski klub, ki si je za prva raziskovanja podzemnega sveta izbral prav Kostanjeviško jamo. Med novomeškimi jamarji je bil pokojni dr. Tršan, s katerim so se v jamo spustili prvi Kostanjevičani, med njimi Martin Boltes. Obiski novomeških jamarjev so navdušili Kostanjevičane za raziskovanje jam, tako da so si kmalu ustanovili sekcijo, kasneje pa še klub za raziskovanje jam.

Kostanjeviški jamarji so kmalu začeli razmišljati, da bi jamo odprli tudi za turiste. V priprave za odprtje jame so pritegnili vse razpoložljive sile, med njimi tudi Dolenjsko turistično zvezo in občino Krško. Organizirali so več udarniških delovnih akcij, na katerih so sodelovali jamarji iz vse Slovenije. Iz Krakovskega gozda so dobili hrastove hlode za stopnice in za drogove električne razsvetljave, senovski rudarji so jim pomagali minirati vhod v jamo, sami pa so pripravili pot in parkirni prostor pred jamo. Pred slavnostno otvoritvijo, ki je bila 28. avgusta 1971, so pripravili gozda-reklamnega materiala in organizirali vodniško službo. Kostanjevica je dobila še eno turistično zanimivost, ki je bila dostopna za obiskovalce vse do konca 1975.

Ko vstopiš v 438 m dolgo Kostanjeviško jamo — njena največja globina je okoli 26 m — te, tako kot v vsaki jami, prevzame nema tišina. Tesnoba ti povečajo še dolge sence in večno kapljanje vode. Tesnoba se še poveča, ko se zaveš, kako minljivo je človeško življenje v primerjavi s temi kapniki, ki so se daljšali dolga stoletja, da so zrasi do take velikosti. Potem pa si pritakneš misel, da si prvi raziskovalec tega koščka podzemnega sveta, in prevzame te radost odkrivanja višjih stalaktitov in iz tal rastočih stalagmitov. Med kapniškimi stebri v Kostanjeviški jami je najbolj znan in najlepši Matjažev prestol, ki stoluje v veliki Kapniški dvorani. Dvorana je največji prostor v jami, saj je kar 45 m dolga in do 12 m visoka. Na koncu jame je Črni rov, ki obiskovalcem ni dostopen.

Kostanjeviška jama je prejkone naravni zaklad prve vrste. Na leto jo je obiskalo 12.000 obiskovalcev. Zato je vprašanje, zakaj je jama zaprta, nadvse razumljivo. Vzrokov za sedanje stanje je verjetno preveč, da bi jih naštevati. Povemo lahko le to, da kostanjeviški jamarji spet začenejo vse znova. Jamo bodo ponovno uredili za obiske; zgradili bodo betonske stopnice in prenovili razsvetljavo. Jedro kostanjeviškega Jamarskega kluba — vanj prav gotovo spada Martin Boltes — ztrdno obljublja, da bo jama že letos ponovno odprta.

J. SIMČIČ

